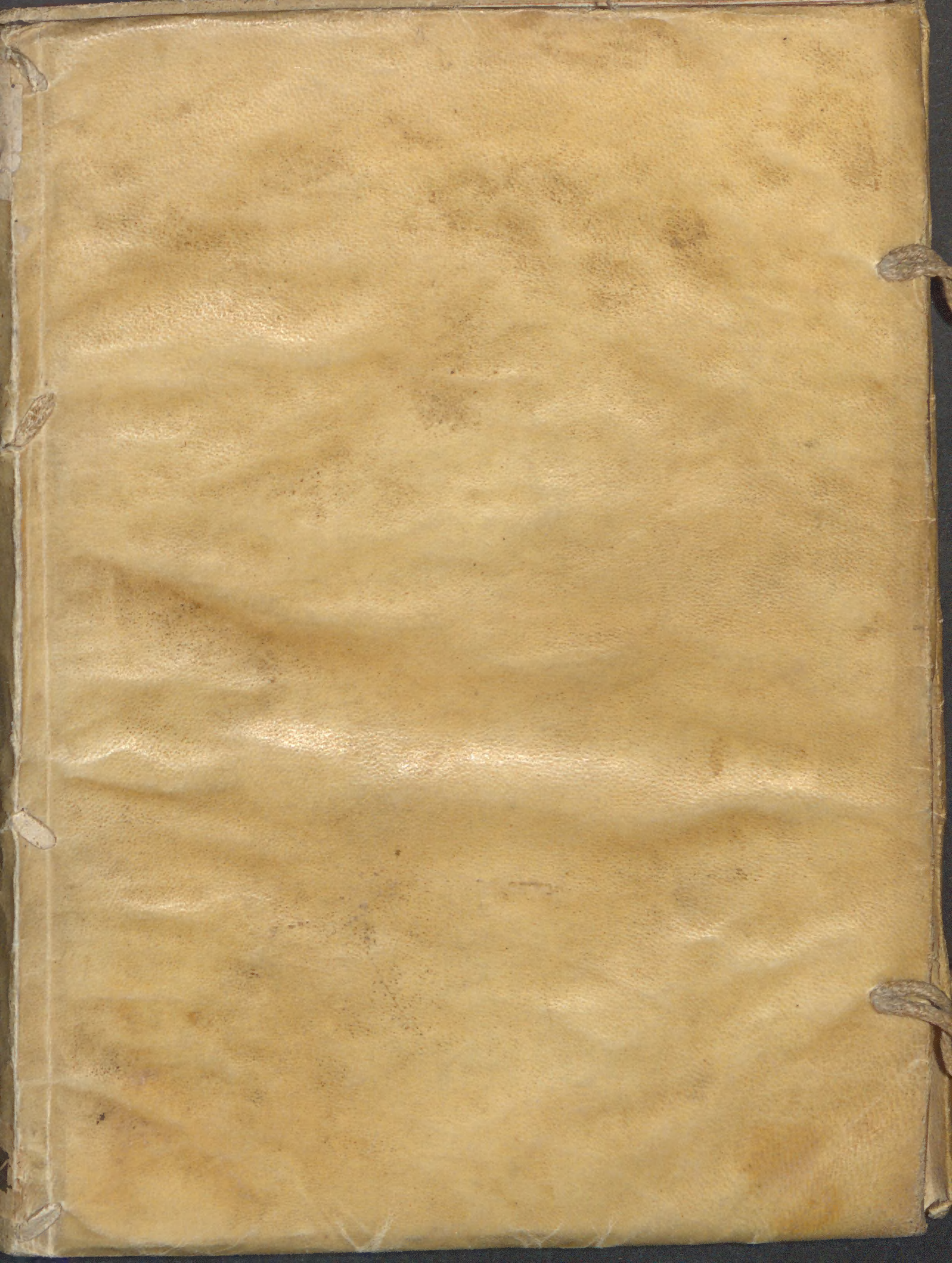

Copiese la portada

M. S. 4.º perg.º con 80 hojas foliada y portada, bien tratado completo.

R.–

73

Scholastici Tractatus

de Divina Scientia Supernaturali

Opus

Ad [illegible] Intemeratae Mariae

Virgini Matri

dicatum.

a R.do P.e Josepho de [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

M [illegible] LXXVI

[illegible]

1

Scholastici Tractatus
de Divina Fide Supernaturali

Opus

Deo O. M., eiusque Intemeratae Matri Virgini Mariae dicatum.

A R.do P.e Josepho de Espinosa Societatis Jesu

In eiusdem Societatis Granatensi Collegio Theologiae Professore.

Anno à Christo nato M DCLXXXVI

Proloquium.

Anno superiore elapso vobis dedimus (Aud[itores]) tractatum de esse Divina, et attributis eius deinde in communi, tum de aliquibus in particulari. In presentia aggredimur disputare de Divina fide infusa, et supernaturali: opus quidem, ut omnium difficilimum sine, et quod sapientissimorum virorum studio eget, ut si solemniter, ac proportionaliter tractetur, in ea dignitate, et accuratione, ut par est, nullus proposito sui satis ingenerabit. Plura, eaque illustria tractatuum hoc saeculo a Doctis edita sunt volumina: obscuritas enim Divinae fidei adeo obscuras reddidit Theologorum disputationes, ut semper maiorem posteri lucem desiderent, ut lumen ipsum supernalis fidei ab omni pravarum opinionum labe purgatum amplius fidelium mentibus elucescat. Utinam Deus O. M., qui verus est Pater luminum, et a quo est donum optimum, caelitus nobis irradiet, ut veritatem ipsam sincerae fidei tum recte, ac fideliter apprehendere, tum perspicue, ac dilucide ipsam docere possimus.

Presentem materiam in 5 tractatus partitam dabimus. In 1° de obiecto formali, sive immediato fidei Divinae motivo agendum est. In 2° de obiecto formali motivo assensus tum circa auctoritatem Divinam, tum circa existentiam divinae revelationis. In 3° de obiecto materiali fidei Divinae. In 4° de proprietatibus illius. In 5° demum de infallibilitate auctoritatis Divinae, et de credibilitate obiectorum Divinae fidei elucubrationes nostrae absolvendae sunt.

Tractatus 1us

De obiecto formali Divinae fidei.

Disputatio 1a

An sit, et quid sit fides Divina?

Caput 1um

An existat de facto fides Divina?

1 ... ex Philosophis, ingrediendum est de qualibet re tractanda est an illa existat; atque adeo ab existentia Divinae fidei nobis incipiendum est. Ad quod investigandum praemittendum est, quod nomen fidei plurimas habet acceptiones. Sed tres potissimas numerabimus; prima enim sumitur pro fidelitate: unde dicitur, violare fidem, id est, fidelitatem. Pauli ad Romanos 3o: numquid incredulitas eorum fidem Dei evacuavit? id est, faciet, quod Deus non stet promissis? 2o accipitur pro fiducia: Matthei cap. 14: Modica fidei quare dubitasti? 3o sumitur pro assensu, seu enuntiatione intellectuali, qua credimus alicuius dictis propter eius auctoritatem in dicendo verum. Cic. in 2o de Divinat.: adhibenda fides somniantium visis non est. Virg. 2o Aeneidos: Credo equidem, nec vana fides, genus esse Deorum. Pauli ad Hebreos 11: fide intelligimus aptata esse saecula verbo Dei = sine fide impossibile est placere Deo = credere oportet etc. In hac 3a acceptione sumitur in praesenti. His praemissis

2 Dico 1o: existit de facto Divina fides saltem quoad substantiam assensus propter auctoritatem Divinam. Probatur; quia de facto Deo credimus, quae ab ipso Deo iudicamus esse revelata: sed haec est de facto fides saltem quoad substantiam assensus innitens propter Divinam auctoritatem: et consequenter de facto fides existit. Minor ex praxi ipsa constat: quia quidem fideles de facto credimus plura, quae iudicamus a Deo esse revelata: ergo etc.

3 Dico 2o: existit est de facto fides Divina per se loquendo assensus supernaturalis innitens propter auctoritatem Divinam. Probatur; quia ad iustificationem hominis quoque adulti requiritur actus credendi supernaturalis; sed hic actus credendi est fides, et de facto datur: ergo etc. Maior constat ex Conc. Trid. sess. 6 cap. 6, et cap. 8, can. 3: minor quoad 1am partem per se patet, et constat ex supra dictis. Quoad 2am probatur, nemque

4 q talis actus de facto det, constat ex eo, q hō de facto iustificat: q ertia

Dico 3°:

existit et de facto fei Christiana jest dict habitus supernatis inclinans ad assensu
verum, quae propter Christianus auct.tem credimus. Omissis aliis probatis minus efficaciter,
" probatur conclusio ex Conc. Trid. sess. 6 cap. 7, ubi sic inquit: hanc dispositionem
" seu praeparationem iustificatio ipsa consequitur, quae non est sola peccatorum remissio, sed et
" sanctitas, et renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae, et donorum.
" Quae autem haec dona sint, infra declarat his verbis: in ipsa iustificatione cum
" remissione peccatorum haec omnia simul infusa accipit homo, fidem, spem, et charitatem.
5

Sed rogas,

an sit de fide post Trid. dari habitus fei. natura vero sunt Soto lib. 2
de natura, et gratia cap. 17. Card. Bellarm. lib. 1 de gra, et libero arbitrio
cap. 3°, P. Vasquez 1a 2ae disp. 79. cap. 1°, Montesinos disp. 32 q. 1°
Affirmative vero cum Eximio Doct. lib. 6 de Gra, cap. 3°, et disp. 3 de
fide sect. 1a, cum P. Granado 1a 2ae controv. 4° disp. 2°. cum Vega in
Trid. lib. 7 cap. 24. Probatio autem huius conclusionis sumit ex verbis Conc.
Trid. positis supra ante, et ex praecedenti illa constat.

6

Dices 1°: Conc. in illis
in praedictis verbis de actibus fei, non de habitu. Sed contra est; quia in cap. praecedenti di=
xerat actus fei, spei, et charitatis esse dispositiones ad obtinendam gratiam iustificationis: in
praedicto autem cap. statuit quod hanc dispositionem sequatur iustificatio per renovationem interioris hominis
quae fit infusione virtutum fei, spei, et charitatis: ergo loquitur de habitu fei: Probo
cons.; quia actus fei non sequitur actus illius, sed habitus: ergo, si Conc. duplicem ponit fidem,
alteram dispositivam ad iustificationem, et sequentem alteram, haec procul dubio erit habitus
fei.

7 Contra 2°: quod Conc. loquitur de gra, et de fide conjunctim, atque de spe, et cha-
ritate; sed ex illato non sequitur de fide esse, gratiam esse qualitatem ~~dictam~~ super-
naturalem distinctam ab actibus: ergo ex ipso eodem non sequitur de fide esse, talem fidem
esse qualitatem supernatalem distinctam ab actibus, quae est, esse habitus. Contra 3°; quod Conc. Trid.
can. 38 definit, sola infidelitate amitti fidem: sed hoc negatur illis de actibus
fei: nec hoc esset dicere, quod fides amittitur quod fides amittitur: ridiculum esset et ridiculum,
et indignum Conc.: ergo loquitur Conc. de fide habituali, quae per infidelitatem amittitur.

8

Dices 2°:

à Trid. non dicit expressè, hoc infundi habitum fidei: ergo non est quod assentiri a Scholasticis. Pr. quod Conc. ostendit expressè, nos esse iustos per iustitiam nobis intrinsecam: non dicit, esse habitum. Dat. dissimile antecedens; non dicit expressè per verba ista, habitum, Scholastici antecedens: per alias voces aequivalentes, nego antecedens. Et eo ipso, quod expressè dicat, infundi aliquid, quod distinguatur ab actibus, expressè definit esse fidem habitualem. Ad confirmationem, concesso antecedente, nego consequentiam, quod Conc. definit utramque veritatem.

Caput III.

Quid sit fidei Divinae tam actualis, quam habitualis?

9 Apostolus ad Hebraeos cap. 11 sic fidem explicat: fides est substantia rerum sperandarum, argumentum non apparentium. Dicit substantia, hoc est, fundamentum, et basis; quod nimirum substat aliis virtutibus, ex quibus spirituale aedificium construitur. Audiatur Angelicus Praeceptor q. 4 art. 1: "substantia solet dici prima inchoatio cuiuscumque rei, et maximè, quando tota res sequens continetur virtute in primo principio: puta si dicamus, quod prima principia indemonstrabilia sunt substantia scientiae; quia scilicet hoc, quod primum in nobis est de scientia sunt huiusmodi principia, et in eorum virtute continetur tota scientia. Per hunc ergo modum dicitur fides esse substantia rerum sperandarum. Et scilicet prima inchoatio rerum sperandarum in nobis est per assensum fidei, quae virtute continet omnes res sperandas." Et pulchrius.

10 Deinde dicit rerum sperandarum; non quod fides non sit etiam ad plura praesentia, et praeterita, itaque ad alia, quae non sperantur; sed quia beatitudo, et bona supernalia, quae speramus, sunt praecipuum fidei obiectum. Item dicit argumentum; quod est probatio firma. Observat à Divo Thoma, argumentum accipi pro argumenti effectu, nempe pro assensu, qui ex argumento generatur. Et argumentum dicit Divus Thomas signat praecipuè praemissas formales, seu virtuales, quae movent intellectum ad credendum. Ex hac significatione extendit ad significandum etiam praemissarum.

11 Dicit demum non apparentium, quod dupliciter intelligi potest: primo ita, ut praedicta verba id significent, quod ex parte fidei Divinae, quae in nobis datur, nulla veritas evidens percipiatur. Secundo ita, ut fides esse non possit circa ea quae aliunde cognoscimus evidenter. Verius tamen, id esse intelligendum in primo sensu. Ratio est: quia nullo modo implicat fidei illius veritatis, quam scilicet cognoscimus prius evidenter, scilicet postea cognoscamus. Vide dicenda infra à n. 99.

12 Ex dictis fit clarius definitio fidei formalis: est habitus supernaturalis mentis inclinans et adiuvans ad assentiendum obiectis a Deo revelatis propter ipsius summam auctoritatem indicendo, Divinumque testimonium. Fides autem actualis sic definitur: est iudicium actuale, quo intellectus assentit obiectis a Deo revelatis propter ipsius in dicendo auctoritatem, illiusque testimonium. Definitiones hae rectae, quia regulis constant.

Disputatio 2a

An fides Divina debeat habere aliquod obiectum formale.

Caput 1um

Praemittitur, quid, et quotuplex sit obiectum materiale, et formale in communi.

13 Obiectum late sumptum dicitur, quod obiicitur alicui potentiae vitali. Dividitur quoad praesens attinet in obiectum formale quo, et in obiectum materiale quo. Explanatur: obiectum formale quo est obiectum, quod est aliquod praedicatum, quod consideramus in aliquo subiecto. V.g. albedo in Petro. Obiectum materiale quo est obiectum, quod est subiectum, in quo consideramus aliquod praedicatum; v.g. Petrus, in quo consideratur albedo.

14 Dividitur 2o obiectum in communi in obiectum formale quod, et in obiectum materiale quod. Obiectum formale quod est obiectum, quod est antecedens obiectivum detrahens intellectum ad inferendum consequens obiectivum. Obiectum materiale quod est ipsum consequens illatum ex tali antecedente: V.g. in ista argumentatione: Petrus est homo: ergo est albus, hoc Petrus est homo est obiectum formale quod; hoc autem Petrus est albus est obiectum materiale quod.

15 Obiectum autem formale quod aliud denominatur mediatum, et aliud immediatum. Mediatum est obiectum, a quo mediante alio obiecto formali quod, detrahitur intellectus. Immediatum est obiectum, a quo immediate, nullo alio obiecto formali quod mediante, detrahitur intellectus: V.g. in ista argumentatione: Deus est ens omnium possibilium perfectissimum: ergo continet omnes perfectiones simpliciter simplices: ergo est infinite sapiens, et infinite sanctus. Hoc Deus est ens omnium possibilium perfectissimum est obiectum formale quod mediatum huius illius consequentis ultimi: ergo Deus est infinite sapiens: hoc autem continet omnes perfectiones simpliciter simplices est obiectum formale quod immediatum huius eiusdem consequentis.

Caput 2um

Status quaestionis explanatur, et referuntur sententiae.

16 Quaestio praesens procedit de obiecto formali quod, non vero de obiecto formali quo. Ratio est; quia certissimum est, quod fides Divina debet habere obiectum formale quo

q, cum sit Divina plures enuntiet veritates, nam considerat plura prata in subiecto; sed pratum illud, quod considerat in aliquo subiecto dicitur objectum formale quo, ut constat ex n° 13. § 1. et declarat hoc ratio: Fides Divina enuntiat hanc veritatem: Deus est summe sapiens; sed in praedicta enuntiatione hoc summe sapiens est pratum formale quo; siquidem est pratum, quod considerat in nobis illo Deus: § 4°.

17 Circa praesentem difficultatem 1a sententia docet, ad actum Divinae fidei non requiri objectum formale quod, hoc est, non requiri motivum aliquod ad detrahendum intellectum ad assentiendum. Et indicat, actum fidei Divinae haberi ex apparatione terminorum, ad modum, quo habent v. g. prima, adiuvantibus in hoc, et pia affectione voluntatis. Hanc fuisse plurimorum sententiam, refert Scotus in 3. distinctione 23 q. 1°, et pro eadem sententia citari solent ipse Scotus ibidem, et Guillelmus Parisiensis libro de Fide cap. 1°, et alij.

18 2a sententia propugnat, fidem Divinam supernaturalem debere habere objectum formale quod, ut ab ipso detrahat intellectum ad assentiendum veritatibus revelatis: ad modum, quo ad plures veritates cognoscendas opus est medio praecognito. Ita expresse D. Thomas hic q. 1° art. 1° corpore, ubi sic inquit, " et id, per quod cognoscit, quod est formalis ratio objecti, sicut in scientia Geometriae materialiter " scita sunt conclusiones; formalis vero ratio sciendi sunt media demonstrationis, per quae " conclusiones cognoscuntur. Sic igitur in fide, si consideremus rationem formalem objecti, ni- " hil est aliud, quam veritas 1a. Non enim fides, de qua loquimur, assentit ali- " cui, nisi quia est a Deo revelatum. Divum Thomam sequuntur Caiet., Bañez, Aragon, et Pater Valentia, Pater Eximius disp. 3 de Fide sect. 3 n° 2, Pater Hurtado in materia de Fide disp. 3. sect. 2a, Pater Conink disp. 9. de Fide a dub. 3°, et omnes fere Theologi.

Caput 3um

Eligitur vera sententia.

19 Sit nostra conclusio cum 2a sententia: fides Divina exigit objectum formale quod, ut ab ipso detrahat intellectum ad assentiendum veritatibus a Deo revelatis. Probatur testimonijs Sacrae Paginae. Ad Rom. 10 Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi. Ad Galatas 1°: notum enim vobis facio Evangelium, quod evangelizatum est a me, quia non est secundum hominem, sed per revelationem Jesu Christi. Ad Thessalon. 2°: cum accepissetis a nobis ver-

bum auditus Dei: accepistis illud non ut verbum hominum, sed sicut est vere verbum Dei. Ma-
thaei 16: caro, et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus. Ioannis 5: si
testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius est. Et infra: qui credit in Filium
habet testimonium Dei in se. Ex quo antiqui Prophetae saepius his verbis praemittunt
dicta Sacrae Paginae: haec dicit Dominus: eo quod praeponi debuit testimonium Dei,
ex quo audientes detraherent ad fidem.

20 Probatur 2° ex Patribus. D. Leo serm. 7 de
nativitate: Divina auctoritas est, cui credimus. D. Augustinus lib. 16. de utilitate cre-
dendi cap. 11: quod intelligimus debemus rationi, quod credimus auctoritati. D. Hilarius lib.
3° de Trin. ad finem: hoc est de Deo bene credi intelligimus ad id de se creden-
dum ipse sibi nobis est testis, et auctor. D. Laurentius Iustin. ttu, qui inscri-
bitur signum certum in lib. de Fide cap. 6: una est ratio credendi in omnibus articu-
lis, scilicet prima veritas, cui fides semper principaliter innititur. D. Chrisostomus in cap.
18 Gen. Homil. 36: credimus, quae non videntur, et mentem ad dignitatem eius, qui
promisit, intendimus.

21 Probatur 3° a ratione; quia de ratione fidei ut sic est ut innitatur alicuius
testimonio: et de ratione fidei supernaturalis est, quod innitatur alicuius testimonio; sed illud testi-
monium, cui innititur, cognosci debet: et debet habere obiectum formale quod. Maior patet ex eo, quod
fides ex communi sensu definitur: assensus propter testimonium, et auctoritatem illius, cui credimus,
in quo differt fides a ratione sua, et opinionis. Consequentia legitima est; quia fides Divina
est vera fides, et convenit illi convenire debet esse, quod ratio fidei ut sic exigit ex suo
essentiali conceptu. Minor subsumpta constat ex eo, quod testimonium, quod non cognoscitur, non movet.

22 Probatur 4°:
quod, si fides Divina posset consistere sine formali obiecto, quod deberet illam, posset esse
consistere, quamvis non daretur Divina revelatio; sed non potest consistere sine revelatione, ut
scilicet ipsi adversarii fatentur: ergo nec sine praedicto formali obiecto. Probatur maior: quia posset
quis apprehendere extrema, quorum alterum enunciaret de altero per obiectum, quod
Deus exhibere debet, quamvis revelatio illius obiecti non praecessisset: ergo etc. Confirmatur; quia homo non
potest obiecta, quae re vera Deus revelavit, si iudicat, illa revelata non esse: ergo ut assentit illa
obiecta, oportet, quod illa apparent ut a Deo revelata, fides non satis est apprehensio, ut de-
net; sed cum apprehensio, quod revelata sint, potest quis iudicare, quod non revelata fuerint: ergo etc.

Caput 7

Obiectiones solvuntur.

23 Objicies 1°: quia fides Dnus debet homo credere Deo absque probatione, et persuasione captivando intellectum in obsequium fidei iuxta illud Pauli 2ª ad Corinth. 10: in captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium fidei: sed si obiectu Divina non habet formale aliquod obiectum, cui innitatur. Resp. con.; quoniam absque Deo et fide non crederemus absque probatione, et persuasione: quamquidem habemus motivum firmissimum, scilicet Divinum auct.[illegible], et revelationem, quae duo inseparabilia sunt, cum falsitate eorum, quae credimus: sed [illegible].

24 Resp. dist. ant.: debet homo credere absque probatione, et persuasione rationis naturalis Deo; absque probatione, et persuasione auct., et testificationis Divinae, nego ant., et conseq. Ratio est; quod licet fides exigat auctoritatem, et testificationem Divinam tamquam motivum, adhuc habet excellentiam, et meritum, quatenus subjicit intellectum, quod illi credet evenire et revelatione nec separant. [illegible] ex [illegible] naturalibus, aut ex ipsius obiecti causis sumpta, sed ex auctoritate: quod quidem non derogat fidei, sed exigit formaliter a parte Dei, et dictat ex dictis n° 12, et 21.

25 Objicies 2°; quod fides imperfecta superare debet motivum, quo assentimur alicui veritati, quam homo proponit, et ad quam affert probationes, et persuasiones; sed non superare deberet, si indigeret obiecto formali praedicto: sed [illegible]. Prob. ; quod contra dicitur solet, res supernaturales versari circa improbabilia, quod scilicet nulla datur afferri probatio, ut credantur ea, quae proponuntur: sed [illegible].

26 Resp. concessa maiori, nego min.; quod superare debet in eo, quod certissime, et firmissime credimus, quae Deus revelat, quibus [illegible] auctoritatis, et testimonii: quae certitudo, et firmitas non reperitur in fide humana, qua homini credimus, potissimum quod a Deo proponuntur obiecta, quae absque humanum superant, qualia sunt mysteria Trinitatis et Incarnationis Verbi Divini. Ad probationem respondetur, fides dici versari circa improbabilia, quod non indiget aliis motivis humanis, ex quibus eliciat assensum, sed sola auctoritate, et testimonio Dei. Sed hic nota, quod cum dictis stat optime, ut ea, quae fide credimus, possimus aliunde probare, et evenire ostendere. Vide infra dicenda a n° 42.

27 Objicies 3°: fides supernaturalis non potest esse discursiva; sed esset discursiva, si haberet obiectum formale, quod detraheret intellectum ad assentiendum: sed non habet [illegible] obiectum. Prob. min.; quod tunc datur discursus, quando ex uno obiecto cognito detrahit intellectum ad aliud cognoscendum; sed ex formali obiecto cognito detraheret intellectum ad obiecta materialia cognoscenda: sed [illegible]. Resp. [illegible]

alijs obiectis, negando ante m. q. be potest fei supernalis n. ad viriuali; de sic dilucessiva, ut constabit ex infra dicendis.

28 Objicies 4°; n. rugnat, q. suppositā volite assentiendi obiecti revelati, Deus p. habitū supernale producat actū illecti quamvis n. praecedat cognitio alicuius obiecti formalis: sed sic in fide dicendū e, quo capiat illectus. Confirm; quamvis actus fei heat nunc ex hoc motivo, n. rugnat illū heri sine motivo, ex quo cognito eliciat ab illectu: sed ipse actus fei quem nos hemus dicimus ex praedicto motivo, potest e heri absq motivo. Confirm 2°. ille actus fei potest a solo Deo produci; de in tali casu n. heret ex motivo hoc: sed ratio fei stare potest, q. illectus ex motivo deteret.

29 Ret 1°, illa forma potest probari, n. negari, dari revelus, ut illectus assentiat obiecti per sic; q. nam Old. ces, quos disputamus. Ideo 2°, omisso ante, negando cons; q. ratio fei consistit formaliter in eo, q. sit actus p[...]itus per auct. et testimonij: unde, et actus, quando dicit in ante sit [...]; negat fei [...] heret fei rationem; nunc n. obiectū afferret, de n. [...] dicentis auct.

30 Ad 1am confirm, omisso ante, distinguo cons: heri potest absq motivo et heret nunc fei actus, n. et n. heret fei rationem, omitto cons. Ad 2am confirm resp. 1° negando m. q. cum ille actus fei sit actus vitalis, et actus vitalis in mea, et vera sa, consistat partialiter pro actione producuntur illius ab illectu, cuius e actus, ideo rugnat praedictum actum a solo Deo produci. Ret 2°, omissa mai, et mi, negando cons; q. in tali casu ille actus n. heret rationem fei; fei n., ut saepe dictū e, e actus initus [...] dicentis auctoritate, et testimonio.

31 Objicies 5°: fei divina assentiret formali obiecto immediate absq alio obiecto cognito, a quo deteret illectus: sed et potuerit huic obiecto, Deus e trinus, et unus, assentiri eadem rōe absq alio obiecto formali cognito: et consequenter fei divina n. indiget obiecto formali q. Probatur; quoniam alias procederemus in infinitum; q. eventisse falsum e; siquidem dum fide credimus, n. hemus obiectum infra obiecta, quorum alijs ex alijs assentiamur. Prob.

32 Ret 1° omisso ante, disting. cons: sed et poterit assentiri assensu, q. sit fei divina, nego; assensu, q. n. sit fei divina, conc. Ideo cons; q. ille actus n. eet fei; [...]

n. eet hbg ... dicenti auct.^{tes} Dist. ... minor e ante, nando cog: dist. e; q. obry frale e rao fralis credendi, et ideo stare poeet, q n indigeret aliarie ad illi assentiendy; rao n. fralis, q prestat alijs, certe sibi e prestare potest: atvero, cy illud illud obry, ... e trinq, et ... n sit rao fralis credendi; sicq solu e obry mate, ideo ... e obro frali, et illi ... assentiamur.

33 Objicies 6°: si fei deret here frale obry cognity, daret cognio magis certa, quq e fei cognio: s. H. Pbr ani; q cognio, qua ferret ad obry frale, certior eet, quq ista fei: s. H. Pbr ani; ng fei cognio iret ex cognio frali obri; d eo ipso cognio, qua ferret ad obry frale, eet cognio magis certa, quq aig fei: s. H. Dist. nando ani: ad pbog no ani: ad eiq ... mg, et no mj; ng ... esse aequalis certitudis cu pmissis, sicq in illis innitit. Dari e poeet, omissa mai, nando mj. Rao e; q nullq absurdy reperio in eo, q cognio, qua fert ad obry frale fei, sit certior ... q, quq aig fei.

34 Objicies 7: revelao ad fei supnali obry requit, et existens: e n det. suppi cognita. Pbr ani; q fides supnalis nequit elicere acty fei, nisi re ipsa facta sit revelao; alioq daret fei supnalis falsa, q impole e: s. H. Reqrent nando ani: q iudicant, sufficere revelog ... existimatq. Rao m melig; ... ante, nando cog. Nq utraq rae, et vt revera exiens, et vt cognita: ex rae 1^a neutiqq e obry frale, be m ex 2^a.

Disputatio 3^a.

An aliqd mere creaty possit ee obry frale fei.

Caput primum.

E duplici ... decidit.

35 Error fuit Manichaeory, nihil ee credendy, nisi q hmana ratione suadet. Ita testat D. Aug. lib. de vtilitate credendi cap. 1, et eyde errore tribuit Abailardo S. Bernardg ep. 190. Sed hic notat, ad ~~suppi~~ fide suppi apprens illary rery, qua credenda s: at d quamvis hec apprehensio reqrat, n e rao fralis, seu motivy fei, d vna ex ... nanijs. Nota V.; q rao hmana pore ostendere, n ee impolia, que ...

ponunt credenda, l. probando possibile illorum veritatem, l. solvendo argumenta in oppositum: at quod non ideo est obiectum formale, quod id iuvat ad assensum fidei. Nota quod, quod nullo modo potest dici, quod ratio humana ita sit necessaria ad credendum, ut debeat ostendere veritatem obiecti credendi; nam in hoc consistebat praedictus error Manichaeorum, et Abailardi. Alijs notatis.

36 Sit 1us. 2clus: neque ista ratio humana, neque id aliquid creatum esse obiectum formale fidei Divinae. Clare deduci iudicat esse de fide Eximius Doctor hic disp. 3 sect. 1a. Probatur 1o testimonijs S. Pauli 1a ad Corinthios 2o: praedicatio nostra non est in persuasibilibus humanae sapientiae verbis, sed in ostensione, et virtute, ut fides vestra non sit in sapientia hominum. Matthaei 16: caro, et sanguis non revelavit tibi, homine, humana ratio non ostendit tibi. Confirmatur; quia Apostolus 2a ad Corinthios 10 docet, intellectum esse captivandum in obsequium fidei, quod stare non posset, si id credendum esset, quod ratio humana convincit.

37 Probatur 2o. Patres, qui passim docent, in fide non inveniri fidem, quod omnis ignorantia eo, quod fides non persuadeat ratione humana res credendas. Augustinus tractatu 40 in Joannem: credimus, ut cognoscamus; non cognoscimus, ut credamus. Damascenus lib. 4. cap. 12: fides est assensus absque curiositate discussionis. D. Gregorius homil. 26 in Evang.: fides non habet meritum, cui humana ratio praebet experimentum. D. Hilarius 8 de Trinitate: maximum fidei meritum est sperare, quod nescias.

38 Probatur 3o ratione: quia fide Divina plura mysteria credimus, quae ratione naturali cognosci non possunt: ergo nequit ratio naturalis esse obiectum formale motivum Divinae fidei. Antecedens liquet in Mysterijs Trinitatis, et Incarnationis, Eucharistia, et pluribus alijs. Consequentia a bona est; quia si id ratio naturalis deberet cognoscere mysteria suadere, numquam illis intellectus assentiret. Confirmatur; quia hominibus saepe credimus, ubi non repugnant rationi, sed id ipsorum auctoritati innixi: ergo a fortiori Deo credendum est, et ratio naturalis veritatem non ostendat. Confirmatur patet; quia si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius est, ut inquit Joannes 1a.

39 Sit 2a Conclusio: aliquod obiectum est obiectum formale quod saltem inadaequatum fidei supernaturalis. Ita docet fere Theologi cum D. Thoma hic q. 1a art. 1o. Probatur; quoniam fide supernaturali credimus Deo: ergo in Deo supponi debet perfectio aliqua, ratione cuius ipsi fidem habeat. Antecedens constat ex illo Genesis 15: credidit Abraham Deo, et reputatum est illi ad iustitiam: et ad haec Apostolus

ad Rom. 4°: idq dicit, ... nos, q ss Christi levem imitari, et ... Christi ... ; neq ille, cui credit, here ... , nõ cuiq sit digni fide; aliog indignq erit, cui credat.

Caput 4um

Objectionib solutis aliqua notant.

90 Objicies 1° illud Ecclesiastici 19: qui cito credit, levis est corde: ergo ante quam fides eliciat, rao debet precedere: ... ; quoniam alias cito crederet homo, et levis esset corde, errandi q periculo se exponeret. ... nando ... ; ad ... non ... ; q ... prudens expectare, ... revelatio ... ; neq illa sufficienter proposita, ... levis credimus, ... prudens, sic Beata Virgo, loquente Gabriele, cogitabat, qualis esset ista salutatio, et postea credidit, et eius fides maxime commendatur: Beata, quae credidisti.

91 Objicies 2°: si fides dari debet sine rõe, quae veritatem suadeat, credi ... poterunt, quae sunt contra rõem; ... et hic, unde infert. ... ; quoniam alias infideles excusari possent, quamvis credant absurdissima ... . nando ... ; ... sic constet evidenter esse contra rõem, aut illa non esse revelata, aut mentitum, aut deceptum fuisse, q revelavit: unde non excusant infideles, si credant, quae sunt contra rõem. Deus enim nihil revelare potest, quod est contra rõem.

92 Objicies 3°: credere nihil aliud est, quam assentiri alicui veritati propter dicentis auctoritatem, et testimonium; ... negat illeis assentiri, nisi cognoscat connexionem ... ; ... debet dari rao suadens talem connexionem ... absque rõe negat dari fides. ... ad ... , ne constet evidenter de opposito ... requirit rao, quo ... , non ... evidens ... . nando ... ; quod plura credimus ... assentiendo, quod ita sint, ... illorum testimonium; quae ex connexione ... moveant ad assentiendum. ... ante ... discussionem; ... quae ... , quae ... evidentem partem oppositam, ... alias ... solvendas esse objectiones in oppositum: ... esse ... rõe ... fidei.

93 Dicit ... , quod ... divinum, formale motivum fidei est aliquid divinum, non ideo excludimus partiale motivum, quod sit aliquid creatum. Nam revelatio passiva est aliquid creatum, et tamen est partiale motivum, ut constabit ex infra dicendis a num 130. Unde non ...

diximus, aliqd obiectum esse formale obiectum saltem inadaequatum. Nota 2°: quod obscuritas fidei divinae provenit potissimum ex obscuritate Divinae revelationis. Ratio est: quia ferè omnibus constat esse, Deum esse talis auctoritatis, ut nec falli, nec fallere possit. Sed observa, quod dixi, ferè omnibus, non omnibus absolutè; quia in aliquibus homines datur fides supernaturalis, quae habeant evidentem cognitionem auctoritatis Divinae.

99 Nota 3°, quod cum dictis optimè componitur, ut ea, quae fide supernaturali credimus, aliquando possimus ratione naturali probare, et demonstrare evidenter. Ratio est; quia Deus revelare potest ea, de quibus aliunde habemus evidentiam, et illud credere propter obiectum formale Divinum. Unde sunt nonnulli, quae ratione naturali demonstrari debeant. Nota 4°, quod licet fides maximè commendetur in iis, quae assequimur ratione naturali, sum est meritum fides habet, quod habet propter Divinam auctoritatem circa ea, quae aliunde cognoscuntur evidentia; quia adhuc non constat de Divinae revelatione evidenter. Quare D. Greg. meritum denegat cognitionis fidei, sed loquitur de merito proprio.

Disputatio 4.

Quaenam sit proprio Divina, quae est obiectum formale Divinae fidei?

Caput 1.

Relatis sententiis aliqua praemittuntur.

95 1. Sententia docet, Deitatem, quatenus talem esse obiectum formale fidei Divinae. Ita quidem Capreo. in 3. dist. 24 q. 1. art. 2, Durandus, et Palud. ibidem q. 1ª conclusione 1, et 3ª: hanc sententiam sequuntur Caiet. 5° q. 1 art. 1, et aliqui alii. Illam etiam propugnat Pater Ripalda disp. 2ª sect. 1 tamquam obiectum formale sufficiens. 2a sententia docet, veritatem Dei in dicendo esse obiectum formale fidei Divinae. Pro hac sententia est sic proposita sunt omnes ferè Theologi, et expressè D. Thomas 2ª 2ae q. 1 art. 1, ubi inquit: in fide si consideramus rationem formalem, nihil aliud est, quam veritas 1ª; non enim fides aliqui assentit, nisi quod est revelatum a Deo: unde ipsi veritati Divinae fides innititur tamquam medio. Ita D. Bonav. in 3 dist. 24 art. 1 q. 1ª, Richar. ibidem dist. 24 art. 1 q. 1, Cano lib. 2 cap. 8, Aragon hic q. 1 art. 1, Pater Valentia disp. 1 quaestione 1 puncto 1, Pater Lurinck disp. 9, dub. 3, Doctor Eximius disp. 3 sectione 4, et 5ª, Pater Granado tractatu 1 disp. 20, Pater Hurtado disp. 5 sect. 4, et 5ª, Pater Vasquez 1° 2ae tom 1 disp. 201 cap. 2°.

96 3ª sa asserit, Deus et sub rõe Deitatis explicata, et sub rõe veritatis 1º tam in dic., quã in essendo ẽẽ fei supernalis obiũ fõale. Ita Lorca hũi diss. 2ª ubi sentit cũ Caiet., veritatẽ in essendo ẽẽ fõalissẽ idq cũ Vª veritate. Ita ẽ Magister Ymet diss. 1º de fide art. 1º n. 4. 4ª sa asserit, Cpleum ex Dei sapia, et veracitate, sive ut alij loqunt ex veritate Dei in dic.do et nil in cognendo ẽẽ obiũ fõale Dĩnæ fei. Dicit sapia, seu veritas Dei in cognendo ẽ illa pfio, rõe cuius Deus naĩs cognit de cogbile ut ẽ in se. Dicit ã veracitas, seu veritas Dei in dic.dõ illa pfio, rõe cuius tenet naĩs cfrare loquos sui exñ cũ indicio suo intrno. Hanc sam amplectunt expræ plures DD.es, et ADd.es qui 3ª sa vent hoc ipsum docere; nã si attente expendant pdicti DD.es nomine veritatis 1º in dic.do cprehendere vident ẽ veritatẽ in cognendo.

97 5ª sa, uut, obiũ fõale fei Dĩnæ ẽẽ detrõs Dei ã loquendũ de rebus ut sũ in se. Cuius detrõs defendit ẽẽ fi distictũ ã Cplexo, ex sapia, et verac. Dĩna. Ita Ingeniosissimi DD.es 6ª sa cũ distictẽ pcedit, asseritq, aliq. veracitatẽ, et sapiã Dĩnã nil sumptã, aliq. solã veracitatẽ, aliq. solã fidelitatẽ, et aliq. Deitatẽ ipsã, ut distictã ã reliquis attributis ẽẽ obiũ fõale Dĩnæ fei. Ita P. Ulloa diss. 1ª, de Fide Dĩna ã sect. 9.

98 Præmitto 1º, ñ recte explari, Deus ẽẽ obiũ fõale fei, si rigorose loquendũ sit, pro hoc præcisẽ, qd Deo methaphicẽ cuignat falli, et fallere. Rõe; quoniã cfitaes loquenti methaphicẽ cuignat fallere, et falli; siquidem ipsi cuignat, hẽre aliqd indiciũ, sive verũ, sive flsũ: et tñ ñ dat pfio, quæ nos movere possit ad credendũ cfitaes pptea. Præmitto 2º, ñ quolt pfio, quæ ã nobis cognita sit motivũ suffens ad eliciendũ pptor infallibiliter verũ, cstituit Deus in rõe fõali obi fei Dĩnæ. Rõ ẽ; qd decrũ efficax, et aliud, quo Deus decreverit creãs pducere, ut v.g. ã nobis cognitũ, suffens motivũ, et detrativũ ẽ ad inferendũ, ut creãs producendũ ẽẽ ã Deo; et tñ ñ ẽ pfi obiũ fõale fei Dĩnæ; siqds ñ ẽ Deũ auct. in dic.do verũ: pptea.

99 Præmitto 3º, sõ in psenti diss. ingraĩ, obiũ fõale immũ Dĩnæ fei; ñ ã obiũ mediatũ. Rõ ẽ; qd sõ ingrit obiũ fõale Dĩnæ fei naĩs requisitũ ad hoc ut aiũ denominet aiũ Dĩnæ fei; ã iõ obiũ fõale immũ ad hoc requit, ut pse patet: pro agimus in psenti de obio fõali immiato, ñ ã de mediato.

Caput 4

Sententia, et illationes

50 Sit nostra conclusio cum 3ª sententia: solus complexus ex Dei sapientia, et veracitate, sive ut alij loquuntur ex veritate Dei in cognoscendo, et ex veritate illius in dicendo, est obiectum formale divinum fidei supernalis. Quid sapientia, seu veritas Dei in cognoscendo: quid veracitas, seu veritas Dei in dicendo sit, explicui supra n. 36. Probatur 1º conclusio; quia illa perfectiones divinae solae debent esse obiectum formale fidei, quae requiruntur essentialiter ad hoc, ut Deus constituatur formalissime dignus fide; sed solus praedictus complexus ad hoc requiritur essentialiter: ergo solus praedictus complexus est obiectum formale divinum fidei supernalis. Maior est certa; probatur minor; quia Deus constituitur dignus fidei per hoc, quod ita iudicet de omni obiecto, ut falli non possit, et per hoc ut ita loquatur conformiter menti, ut mentiri non possit; sed per sapientiam, seu per veritatem in cognoscendo ita iudicat de omni obiecto, ut falli non possit; et per veracitatem, seu per veritatem in loquendo ita loquitur conformiter menti, ut fallere non possit: ergo etc.

51 Confirmatur 1º quia quid aliud nobis naturale est dignum fide, per quod taliter iudicat de obiecto, ut morali saltem loquendo falli non possit, et ita loquitur conformiter menti, ut morali saltem loquendo mentiri non possit: ergo similiter Deus per id est dignus fide, per quod ita iudicat de obiecto, ut falli non possit, et ita loquitur conformiter menti, ut mentiri non possit; sed Deus per veritatem in cognoscendo ita iudicat de obiecto, ut falli non possit, et per veritatem in loquendo ita loquitur conformiter menti, ut mentiri non possit: ergo per praedictum complexum est dignus fide. Confirmatur 2º, et explicatur amplius ratio praecedens; ut cognoscamus veritatem in cognoscendo ex eo, quod sapiens sit, si alioquin aliud sciamus illum non habere veritatem in loquendo ex eo, quod mendax sit, non iudicatur a nobis dignus fide: similiter est contra, ut cognoscamus veritatem in loquendo conformiter menti ex eo, quod verax sit, si non cognoscimus in illo veritatem in cognoscendo ex eo, quod inscius sit obiecti, de quo loquitur, non iudicatur a nobis dignus fide; secus vero si utramque veritatem in illo agnoscamus: ergo neque sola veritas in cognoscendo, neque sola veritas in dicendo, sed complexus utriusque constituit nobis naturale fide dignum: ergo idem dicendum de Deo.

52 Probatur 2º conclusio; quia in Deo admitti non debent plures perfectiones, quae requisitae in ordine ad praestandum adaequate eundem omnino effectum; alioquin admitterent in Deo plures omnipotentias, plures sapientias etc.; sed si praedictus complexus non sit solum obiectum formale divinum fidei supernalis, admitterentur in Deo plures perfectiones, quae requisitae in ordine ad praestandum adaequate eundem omnino effectum: ergo etc. Probatur minor: quia quaecumque alia perfectio, in qua constituatur obiectum formale fidei divinae ex parte Dei debet praestare hunc effectum, nempe reddere Deum dignum fide; sed et complexus praedictus reddit similiter Deum dignum fide, ut loquitur

ex dictis à n° 50: quia admitterent plures connexiones, quae requisitae in ordine ad constituendum adaequate eundem omnino effectum.

53 Ex dictis infertur 1° contra Lugo supra, quod Deitas solum, ut dicit, non est obiectum formale motivum fidei. Ratio 1a est: quia, ut constat ex nostra materia de Deo, et attributis à n° 143, essentia metaphysica Dei consistit ex omnibus perfectionibus divinis numerice collectis sive divinis per identitatem realem; sed, ut constat à n° 50, id quod concurrit ex veracitate in cognoscendo et ex veracitate in dicendo est obiectum formale fidei divinae cum essentia Dei: ergo etc. Ratio 2a est: quia Deitas solum, ut dicit, non est illa perfectio, ratione cuius Deus sit dignus fide: ergo non est obiectum formale divinae fidei. Probatur antecedens: quia Deus est dignus fide, quia ita cognoscit omnia ut sunt in se, ut falli non possit, et ita conformat dictum externum cum interno, quando loquitur, ut mentiri non possit; sed in his perfectionibus praecise sumptis non consistit essentia metaphysica Dei, ut supponitur: ergo etc.

54 Infertur 2°: quod Deitas ut actu existens exigit ut partiale obiectum denominationis actus fidei: quia denominatio huius actus, mortui resurgent, consistit partialiter in Deitate ut existente. Ratio est: quia praecise ablata Deitate, ut existente in se, et immediate aufertur quod ille actus denominet actum, quo Deo dicenti credimus propter ipsius summam auctoritatem in dicendo verum: atqui, ablata praecise existentia Dei, aufertur haec denominatio: ego credo Deo dicenti propter ipsius auctoritatem in dicendo verum; nullus enim, qui non existit, non potest esse dicens.

55 Infertur 3°: quod licet Deitas solum, ut dicit, non sit obiectum formale fidei immediatum, et requisitum, de quo est praesens quaestio inter Doctores; at vero est obiectum formale mediatum, et non requisitum essentialiter. Ratio est: quia illud necessario sic potest procedere: Deus est ens omnino perfectissimum: ergo habet omnes perfectiones simpliciter simplices: ergo habet summam auctoritatem in dicendo verum; sed dicit, mortuos suscitandos: ergo mortui suscitandi sunt; sed in tali discursu est obiectum formale mediatum: ergo etc.

56 Infertur 4°: contra Lugo supra, solam veracitatem in dicendo absque mente non esse obiectum formale adaequatum divinum. Ratio est: quia per solam veracitatem in dicendo absque mente non constituitur Deus dignus fide: ergo etc. Probatur antecedens; quia ad hoc, ut sit dignus fide, debet habere tales perfectiones, ut non possit falli, nec mentiri; sed per solam veracitatem in dicendo id habet perfectionem, ratione cuius mentiri non possit: ergo etc. Confirmatur; quia, si homo haberet solam veracitatem in dicendo ex eo, quod semper conformaret dictum externum cum interno, si tamen nesciret res ipsas, de quibus loqueretur, non esset dignus fide: ergo similiter etc. Totum dictum est propter eandem rationem de sola veritate in cognoscendo.

57 Inferes 5° ex 3° 3ae sectionis, Deus sub rõe veritatis 1ae in essendo n ee obtum formale fidei Divinæ. Probatur; q veritas 1a in essendo, seu veritas transcendentalis Dei nõ addit supra Deitatem, q verificare possit perfectiones, quæ afficit existentiam, et entitatem actu tales de Deitate; d haec verificatio n e obtum formale fidei Divinæ: ergo veritas 1a in essendo, sive in existendo n e obtum formale fidei Divinæ. Probatur minor; q q verificari possit prædictas perfectiones, n dicit formaliter perfectiones, rõe cuius reddatur Deus dignus fide, ut prædependenti constabit: ergo etc. Confirmatur effr; q si per impossibile nõ maneret in Deo veritas in dicendo, et in cognoscendo, et reliquæ perfectiones auferrent à Deo, adhuc eet dignus fide; ergo etc.

58 Inferes demum ex dicto sectionis, neumque fidelitatem, et perfectiones Divinas simul sumptas, neque solam fidelitatem posse ee obtum formale fidei Divinæ. Ratio e; q si hypothesis impossibilis, legitima tn, utpote n involvens contradictionem, ista sed perfectiones manerent in Deo, et deficerent veritas in cognoscendo, aut veritas in dicendo, Deus n eet dignus fide. Probatur; q tunc Deus posset falli, aut mentiri; d qui potest falli, aut mentiri n e dignus fide, ut per se planum e: ergo etc. Minor e certa; nam tunc deficeret sapientia, et veracitas Divina: minor a, et ita constant.

Caput 3um.

Argumenta contra 1am sectionem solvuntur.

59 Opponis 1o contra 1am sectionem. Illectio detrahit ad credendum Deo dicenti ab ipsa Deitate: ergo Deitas e obtum formale fidei Divinæ. Probatur antecedens: illectio movet ad credendum Deo dicenti ex eo, q sit ens continens formaliter omnes perfectiones possibiles; d hoc e, q illectio detrahit ad credendum Deo dicenti ab ipsa Deitate: ergo etc. Resp. distinguo antecedens: detrahit ab ipsa Deitate sub rõe, q dicit formaliter Deitas, nõ antecedens: sub rõe q dicit formaliter summe sapiens, et veracitatem, seu veritatem in cognoscendo, et dicendo, concedo antecedens: et similiter distinguo consequens: ergo Deitas sub rõe, q dicit formaliter e obtum formale fidei Divinæ, nõ consequens: sub rõe q formaliter dicit veritatem in cognoscendo, et dicendo, concedo consequens. Ad probationem antecedentis distinguo maiorem claritatis gratia; movet ex eo, q Deus sit ens continens formaliter omnes perfectiones possibiles, ita ut moveat formaliter ab omni perfectione Divina, nõ maior: ita ut moveat ab aliquibus perfectionibus, veritate scilicet in cognoscendo, et dicendo, ex omnibus, quas continet, concedo maiorem, et nõ minorem.

60 Explicatur distinctio. Deitas in nostra sententia constituitur per collectionem omnium perfectionum Divinarum numerice communium per identitatem realem tribus Divinis personis

dici a praefato Divina minime ingreditur Obiectum formale fidei, sed illa perfectio, qua iuste, et formaliter regnant, ut Deus constat dignus fide. Ergo sola Sapientia, et veracitas Divina; seu veritas in cognoscendo, et dicendo ad hoc formaliter regnant, ut constat ex dictis à n° 50, inde est, quod non praedictae perfectiones sunt obiectum formale Divinum fidei.

61 Nota hic quod in sententia dicente, Deitatem consistere in aliqua perfectione Divina adeo, et si distincta à complexo ex sapientia, et veracitate Divina aliquid reddendum esse dicendo ans: detrahit fidei, et immediate ab ipsa Deitate, non autem detrahit mediate, et a (nempe ab eo sapientia, et veracitate cum quibus non identificatur Deitas) concedo ans, et nego cons. Ratio est; quod non perfectiones Divinae quae immediate, et ratione sui detrahunt ad credendum, sunt obiectum formale fidei Divinae. Ergo Deitas in tali casu non detrahit ratione sui, sed ratione sapientiae, et veracitatis cum quibus non identificatur. inde est, quod Deitas non sit obiectum formale, sed sola sapientia, et veracitas. Ergo sola sapientia, et veracitas ratione sui detrahunt illectum constat ex eo, quod, posito praedictis perfectionibus, dat motivum ex parte Dei sufficiens detrahant illectum ad credendum, et, qualibet ex perfectionibus praedictis posita ablata, et si reliquae perfectiones Divinae manerent, non daretur motivum ex parte Dei sufficiens detrahens illectum ad credendum; ut constat ex dictis à n° 51.

62 Opponitur 1°. Propterea sententia: Deitas est sufficiens ans concurrendum cum revelatione Dei ad inferendum conclusionem de fide; sed quod est ans, quod concurrendum cum revelatione Dei ad inferendum conclusionem de fide est obiectum formale Divinum: ergo Deitas est obiectum formale Divinum. Probatur maior; nam in ista argumentatione: quidquid Deus dicit, verum est; sed Deus dicit, mortuos suscitandos: ergo mortui suscitandi sunt: conclusio est de fide: sed in praedicta argumentatione Deitas est ans ad inferendum illud conclusionem: ergo etc.

63 Respondetur distinguendo maiorem: est sufficiens ans formaliter requisitum, nego maiorem; non formaliter requisitum, concedo maiorem: et sic distinguo minorem; sed quod est ans formaliter requisitum etc est obiectum formale Divinum, concedo minorem; non formaliter requisitum, nego minorem. Ad probationem maioris; concessa maiore, distinguo minorem; sed in praedicta argumentatione Deitas est ans formaliter requisitum ad inferendum illud conclusionem, nego minorem; non formaliter requisitum, concedo minorem, et nego cons. Ratio est; quod non omne, quod est ans ad inferendum conclusionem de fide, est obiectum formale fidei Divinae, sed solum quod est ans formaliter requisitum, et immediate ad inferendum conclusionem de fide, quale non est concurrendum ex sapientia, et veracitate Divina.

64 Opponitur 2°: Propterea eadem 3a: illud Divinum est obiectum formale fidei, quod regnat metaphysice, quod Deus mentiat

v. g. Deitatẽ rugnat, q.d Deus mentiat: ergo Deitas ẽ obiũ mõale fei Dĩnæ. Resp. D. nãndo mĩ; q.d p. hoc suffic., q. Deus mentiri n. possit, si n. possit falli, in cogn. obiecti ut si ipse, n. eet dignus fide. Resp. D. minoi mai; dist. mĩ; v. g. Deitatẽ sub. eẽ, q. dicit si Deitas rugnat, q. Deus mentiat, nõ mĩ; sub. veracitatẽ, quã dicit si Deitas, cõdo mĩ, et nõ cõg.

65 Oppones 4; q.d si quærat rão, cur Deo credendũ ẽ, optĩ rẽt, q.d Deus ẽ; sed illud, q.d ẽ rão, cur sit Deo credendũ, ẽ obiũ fale fei Dĩnæ: ergo Deus sub rõe Deitatis ẽ obiũ fale fei. Confr. 1°; q.d resolũo fei sit in Deitatẽ: ergo &c. Confr. 2°; q. idẽ dẽt eẽ obiũ fale fei Dĩnæ, et Theologiæ; sed ẽ obiũ fale Theologiæ ẽ Deitas: ergo ẽ Deitas ẽ obiũ fale fei Dĩnæ.

66 Resp. nãndo mĩ. loq. de rõe formalissa, et intima; nã ẽo credũ ẽ, q.d sapiens, et verax ẽ. Ad 1. confr. distguo ant.: resolũo fei Dĩnæ sit in Deitatẽ tamquã in rõe formalissã essali reqsita ad credendũ, nõ: tamquã in sibiũ, in quo dat rão formalissa essali reqsita ad credendũ, cõdo ant., et nõ cõg. Ad 2. confr. rẽt nãndo mĩ; q.d sicut obiũ fale fei, et charitati, et Theologiæ n. dẽt eẽ si idẽ: ita dicendũ ẽ de obiõ fei, et Theologiæ.

67 Opponeo 5° ex PP. Div.: Sacra Liteᵃ, et Eccla PP.es commendant fidẽ nrã in Deũ, qua Deus nulla facta mentre attributiõ: ergo Deus qua Deus, seorsũ ab attributi, ẽ si dignũ fide: ergo Deitas ẽ obiũ fale fei Dĩnæ. Pbr ant.; Matthæi 16. caro, et sanguis n. revelavit tibi, sed Pater meus. Joa. 1. Unigs, q. ẽ in sinu Patris ipse narravit. Et cap. 12.: Sicut dixit mihi Pater, sic loquor: ergo &c. Resp. nãndo ant.: ad cuius pbõz, nõ cõg, nã semper dicti pp. facti Deus n. eet dignus fide.

68 Oppes 6 ex eodẽ D.: eo ipso, q.d Deus apprehendat testari aliquid, apprehendit, illud eẽ verũ, quã sĩ Deus n. apprehendat sapiens, et verax: at eo ipso, q.d Deus apprehendat, testari verũ, potẽ Deo credi: ergo potẽ credi Deo, quã Deo, seorsũ a sapia, et veraĩ. Pbr mai: ipso, apprehendi Divinitatẽ ab ẽ attributi distictũ, et ab ea rõe sui immẽ removeat oẽ imppfis, tam physica, quã moralis; sed attestari flsũ, seu nõ dicere verũ, ẽ imppfio dedecens Divinitatẽ: ergo &c. Pbr mai; Deitas se ipsa immẽ rugnat oĩ imppfi: ergo eo ipso, q.d apprehendat Deitas, et aliqua imppfio apprehendit repugnia imma Deitati cũ illa: ergo &c.

Resp. D., mĩ in pflare

Jadidos; q̄ Deus qua Deus cōstituit partiali forma sapiens, et verax: sicque in nostra fide, ut constat ex Moñā de Esse, et attributis à nobis HB constituit formaliter Deitas per intellectus nostri per conceptus numeratiuè corum diuiserint Diuini spiritus. Ad v° in formâ cōstituente Deitatē in aliquo adaequè distincto à sapientia, et veraci. Dina, nandō neque: ad probatur distinguo neque: ut ab ea remoueat passiuè oī imperfectio, tam physica, quam moralis, cōcedo; ut ab ea remoueat positiuè, nō neque. Ad probatur distinguo ante. Deitas se ipsa immediatē repugnat passiuè oī imperfectioni, cōcedo: repugnat positiuè, nō ante, et neque.

70 Explicat distinctio: Deitas in praedicta formâ nō dicit formaliter quae illa perfectio, per quam nō cōstituit formaliter, neque è formaliter dicit ~~de impossibilis~~ nōe oī imperfectioni, per quam nō cōstituit, ut abstrahit ab utroque: adnimque, quo ut abstrahit à reali, et nōe reali; et hoc è, q̄ ab illa debet remoueri oī imperfectio passiuè; q̄ neque dicit formaliter alias perfectiones, neque imperfectiones: at ut remouere positiuè quae imperfectiones positiuè dicit, oportet formaliter pro nōe oī imperfectioni, et hoc nō habet Deitas formaliter sumpta in praedicta formâ; q̄ formaliter sumpta neque dicit formaliter alias perfectiones, neque imperfectiones, ut constat ex dictis, ut ab utroque abstrahit: unde ex rōe Deitatis passiuè sumpta in dicta forma, neque dicit formaliter, q̄ Deus repugnet, neque q̄ nō repugnet mendacio.

71 Opponas 7°: assensus Dei testificantis, et mouentis neque fidem, cōponit debet assensus rei testificatae ab ipso Deo; ut, si Deus ut testificans, et mouens neque fidem includeret sapientiam, et Veracitatem, nō posset assensus Dei testificantis cōponi cum debet rei testificatae: sed Deus mouens neque fidem nō cōstituit neque verax, et sapiens: probatur Deitas potest esse minimus formalitate fidei diuinae. Maior, et minor cōstant: maior à simili. q̄ in assensu rei testificatae potest immediatē esse obsequium, et meritum nōstri distinctum ab obsequio, et merito assensus testimonii: quod patet ex illo Dei ad Abraham Gen. 15: Ego Dominus, qui eduxi te de Ur Caldaeorum, ut darem tibi terram istam, ut possideres eam: at ille ait, Domine Deus, unde scire possum, q̄ possessurus sim eam. Ubi per verba illa: unde scire possum, q̄ possessurus sim eam: indicat, nō dubitasse possessioni futura: sed ha.

72 Ad distinctio neque: cōponit debet assensus, si testificatio Dei cōstituit euentum, nō neque: si nō cōstituit euentum, ~~neque~~ omitto. Et similiter distinguo neque: nō posset assensus Dei testificantis cum debet assensus rei testificatae si testificatio Dei cōstituit euentum, omitto: si nō cōstituit euentum, nō neque. Ad neque Abrahami reo, q̄ Abraham nō cōstabat euentum, q̄ Deus illi loqueretur: probatur ad tendendum certitudinem de

de testifice Dei dixit verba illa, unde scire possum, ac si diceret: unde scire possum, quod tu Deus mihi loquaris et sim certus, quod possessurus sim ea?

Caput 5um

Reliqua argumenta solvuntur.

73 Arguer 1° ex P. Gaspare Hurt.: motivum formale fidei est sola sapientia intrinseca Dei: sed non est complexum ex sapientia, et veracitate divina. Probatur antecedens; quia persuasus esse Deum ipsum sapientem aliquid iudicare, absque alio motivo posset credere, et assentire rei a Deo dictae; ergo eo ipso motivum formale fidei est sola sapientia intrinseca Dei: sed tantum. Ret. nando antecedens: ad probationem nego maiorem: ratio est; quia ex eo, quod persuasus sit, quod Deus summe sapiens aliquid iudicat, solum posset inferre, quod in tali iudicio Deus falli non possit: at sed cum vero iudicio stare potest mendacium; ergo denique, si non sit persuasus Deum esse veracem, non firmiter assentit.

Arguer 2° ex P. Ripa, et aliis: sola Divina veracitas constituit Deum infallibiliter potentem dicere verum, et nihil constituit incapacem dicere falsum: sed sola veracitas divina est obiectum formale fidei divinae. Probatur minor; quia veracitas divina intendens ex proprio conceptu conformitatem dicti cum mente, et cum obiecto, est ipse est proprior illa, quae solum intendit conformitatem dicti cum mente: sed hoc concedendum Deo: sed sola illa tantum.

75 Ret. nando antecedens: ad cuius probationem nego antecedens. Ratio est; quia veracitas intendens ex proprio suo conceptu conformitatem dicti non solum cum mente, sed etiam cum obiecto, ut est ipsa esset chymerica. Causa est, quia de ratione veracitatis est intendere conformitatem cum mente, et abstrahit a conformitate cum obiecto: veracitas enim nihil aliud est, quam virtus voluntatis inclinans ad conformandum dictum externum cum iudicio interno.

76 Arguer 3°: sola veracitas Divina est motivum formale extrinsece Dei se habens ut sufficiens ad hoc, ut quis prudens possit assentiri dicto Dei absque formidine erroris: sed sola illa est obiectum formale motivum fidei Divinae. Probatur antecedens; si quis certo sciret, veracitatem Dei Deus esse incapacem testimonii falsi, vel intrinsece, quia ex natura sua esset incompossibilis cum dicto falso; vel extrinsece, quia Deus decrevisset nunquam Pro concursu ad dictum falsum prudenter credere posset illius dicti absque formidine erroris: sed cum certo constet, veracitatem Divinam esse intrinsece incapacem loquendi falso, quis prudens poterit dicti Dei credere absque formidine.

77 Ret. nando antecedens: ad probationem distinguo antecedens; prudenter credere posset illius dicti, ratione solius veracitatis, nego antecedens; ratione veracitatis ut incapacis testimonii

fli, ɔdo ani; et sibi dissdys, e coens. Rndo e; q Verac. ut incapax testimonij
fli n e sola Veracitas, s sul alia pfo, nempe Sapia, rõe cuiq n sol potg
eet detrats ad ɔfirandy dicty externy cy iudio intno, sd cy obro.

78 Argues 4°:
Dina Veracitas intrie, et ex propria diffne exigit ɔformitate loquois cy
ditto iudicio infallibili de obro st e in se: § indiget essali ɔfrate dicti cy
obro st e in se: § sola Veracitas e oby frale motiry fei. Dist diss dona ani:
cy iudio infallibili, qt tali, nõ ani: specifice infallibili, ɔdo ani, ɔno
cog. Rndo e; q verac. pro se exigit ɔfrate dicti extrni cy intno iudicio: et abstra-
hit abeo, q iudiciy intny sit infallibile, l n.

79 Argues 5°: Summa Dei Sapia
et verac. e oby mrale fei Dina, ut pote oby a Deo revelaty; s oby ma-
ale fei n pote ee oby frale fei Dina: § tt. Rdeo l°; q arguty militat ɔa
dei sas p obro frali motiro fei; nq intra queqt instaurari pote, ut ɔsi-
deranti patebit. Rdo 2° directe, ɔcesso mai, nando mi; q sicut n
implat in Beatis, q essa Dina sit sul oby mrale, et frale in visoi
Beata; neq implat, q vnio sit id quo vnit, et q vnit extrui; neq
q actio sit id, q pducit, et id, mo quo pducit (ide dic de vticoe, durat[ione];)
sic n implat, q aliq sit sul oby mrale, et frale fei.

80 Argues 6°: Dina
Vipoa requit tamq partiale motivy frale ad hendy hunc assy fei,
et illos, Deq resuscitabit mortuos; s eo ipso e saltz partiale oby motivy
fei Dina: § tt. Mar pbt; q desiente Dina Vipoa pdicty assq eet
flg: § tt. Rdt nando ing, ad pbõz, ɔcesso anti, nõ cog; q so requit
ex ps Dei Vipoa ad mortuos suscitandos ad hoc, ut sit vera Dina revelao,
qua Deq dixit, ego mortuos suscitabo, et adhoc ut sit very iudiciy, quo
Deq iudicat, se resuscitatury mortuos; n v requit adhoc, ut illeoq habet
ad eliciendy assy pdicty fei. Nq in ɔiuncto ex sapia, et Verac. Dina
sul cy revelõe pte het sufficiens motivy: aloq p dicty ɔiuncty sul cy re-
velõe n eet sufficiens ani ad inferendy quezlt assy fei, q plane ɔlore,
ut ɔstat ex supra dictis.

81 Instas 1°: cu, quo ego p errorz iudicarz, Dey
n ee potentz ad mortuos suscitandos, l sul iudicarz, Dey ee summe

Sapientis, ac Veraci, ac dicere, se suscitaturum mortuos, non haberet sufficiens formale motivum Divina fei ad assentiendum, mortuos esse à Deo suscitandos: ergo Divina dispositio saltem partiale motivum formale sufficiens ad aliquem assensum fei ad asserendum, mortuos non esse à Deo suscitandos: ergo etc. Probatur antecedens; in praedicto casu haberet motivum sufficiens ad asserendum, mortuos non esse à Deo suscitandos: ergo etc. Licet negando antecedens. Ad probationem, concesso antecedenti, nego consequentiam. Ratio est; quia in praedicto casu haberet motivum sufficiens ad utrumque; quia praedictus casus ex uno capite supponit, me indicare, Deum esse summe Sapientem, et Veracem, et dicere, se suscitaturum mortuos, quod quidem esset sufficiens motivum formale ad asserendum, mortuos à Deo esse suscitandos: et ex alio capite supponit, me indicare, Deum non esse potentem ad mortuos suscitandos; quod quidem esset sufficiens ante, saltem nova connexio ad asserendum, mortuos à Deo non esse suscitandos.

82 Instas 2º: si fingatur Deus esse summe Sapiens, et diceret, se mortuos suscitaturum, licet quod non esset, nec futurum esset potens ad mortuos suscitandos, non daret in Deo motivum ad inferendum mortuos à Deo suscitandos esse, non daret in Deo motivum: ergo dispositio Dei est saltem partiale obiectum formale ad inferendum mortuos suscitandos esse. Probatur antecedens; quia in praedicta hypothesi daret in Deo motivum ad inferendum contradictorium: siquidem ratio potentiae daret ad mortuos suscitandos, quod quidem infert, mortuos minime suscitandos esse à Deo: ergo etc.

83 Licet negando antecedens. Ad probationem, concesso antecedenti, nego consequentiam. Nam, ut dictum manet, in praedicta hypothesi, daret sufficiens motivum ad inferendum utrumque assensum, daret ad inferendum mortuos à Deo suscitandos esse. Nam haec argumentatio legitima est: quidquid Deus dicit, verum est; sed Deus dicit, mortuos à se ipso suscitandos esse: ergo mortui à Deo suscitandi sunt. Daret etiam ad inferendum mortuos à Deo non esse suscitandos: nam haec argumentatio legitima est: ab impotente mortuos suscitare, mortui suscitandi non sunt; sed Deus est impotens ad mortuos suscitandos: ergo mortui à Deo suscitandi non sunt.

84 Argues 7º contra nostram doctrinam: syllogismus: quidquid Deus promittit, dabit; sed promittit, se daturum gloriam homini gratiam habenti: ergo illam dabit, est assensus fei, et in praedicto discursu non habet pro summo Dei Sapientia, et Veraci: ergo etc. Licet distinguendo maiorem; est assensus fei, si assensus habeat ex praedictis promissis, nego maiorem; si habeat nihil ex motivo Sapientiae, et veracitatis Divinae, concedo maiorem; et similiter distinguendo minorem, et negando consequentiam. Ratio est; quia praedictus discursus, si assensus habeat ex praedictis promissis, non habet ex motivo, ratione cuius illectus assentiat

Dei dicenti propter summam illius auctoritatem in dictis rebus. Ergo est formale requisitum ad actus fidei divinae.

85 Argues 8: si per impossibile Deus esset summe infidelis, et reliquas perfectiones haberet, et permitteret, se daturum gloriam tibi gratias habenti, non haberet obiectum formale fidei: ergo fidelitas divina, saltem in aliquo casu, est obiectum formale motivum fidei divinae. Respondetur negando antecedens; nam eo ipso, quod reliquas perfectiones haberet, esset summe sapiens, et verax; et consequenter eo ipso, quod diceret, se daturum gloriam tibi in gratia decedenti; daret formale motivum fidei.

86 Argues 9: sapientia divina id infert cognitionem rei, ut est in se; et veracitas id infert loquutionem conformem id menti; ergo obiectum formale fidei divinae non desumpsit in ordine ad cognitionem obiecti ut est in se, neque in ordine ad loquutionem conformem menti, sed in ordine ad loquutionem conformem obiecto dicto: ergo complexum praedictum non est obiectum formale fidei divinae.

87 Respondetur concessa maiori, negando minorem; nam ut constat ex supra dictis, praedictum complexum est obiectum formale motivum fidei divinae, quod quia complexum includit utramque conformitatem. Nam qua parte constat ex sapientia infert cognitionem rei, ut est in se: et qua parte constat veracitate infert loquutionem conformem menti; et ex utroque coniunctim, et complexive resultat conformitas loquutionis cum obiecto dicto; nam implicat, quod loquutio aliqua sit conformis cum iudicio vero, ut tali, et quod ipsa scientia non sit, et conformis cum obiecto, ut rem intime considerandi patebit.

88 Argues ultimo: si spiritus sanctus assistit, et assistet ita Petro assideret, ut nunquam ab ore Petri loquutio falsa prodiret, et hoc nobis innotesceret, cum illum loquentem audiremus, assererentque, Petrum curare etc., procul dubio possemus dicto Petri fide infallibili fide credere; sed nunc Petrus non haberet sapientiam, et veracitatem: ergo sapientia, et veracitas non est obiectum formale motivum fidei.

89 Respondetur data hypothesi: negando possemus dicto Petri fide infallibili fide credere propter auctoritatem ipsius Petri, non negando propter Dei assidentis auctoritatem. Concedo maiorem, et nego minorem, et non consequentiam; nam nunc potius crederemus Deo loquenti per os Petri, quam ipsi Petro. Et tunc recte nego, nando suppositum maioris, nempe, quod in tali casu Petrus proprie loqueretur; nam in tali casu potius Deus loqueretur per os Petri, sicut loquutus est per os Prophetarum.

Disputatio 2a

An complexum praedictum distinguat se a perfectione dictante Deum ad loquendum et credendum.

Caput 1um

Pars negativa

90 Alij, q obm̃ frale fei Dina ꝯihunt in ꝑsse detrante Dey ad loquendy ɑ res, rent abte affrahre. Adeq assunt, ꝑdicty ꝯplexy disjui si adoq. à ꝑsse detrante Dey ad loq. ɑ res, seu a loquoe ꝯfri cy obro. Alij rent, id disjui disjtie includentis ad inclusy, ita vt ꝯplexy ex Sapia, et Verac. sit includens, et ꝑssio detrans Dey ad loq. ɑ res sit inclusy. Alij abte rent natve, atq adeo assunt ꝯplexy ex Sapia et Verac. Dina ee fralisse ꝑsss detrants Dey ad loq. ɑ res. Ita DD.es, q assunt ꝯplexy ex Sapia, et Verac. Dina ee obm̃ frale motivy fei, q. g. libri subscribo.

91 Pbr ꝯclus: pcisse posito ꝯplexo ex Sapia, et Verac., ponit ꝑssio detrans Dey ad loquendy ɑ res, et qualt parte illis ꝯiencli pcisse ablata, aufert ꝑssio detrans Dey ad loquendy ɑ res: ꝯ ꝯiuncly ex Sapia, et Verac. Dina e fralisse ꝑssio detrans Dey ad loq. ɑ res. Coa legitima e; ng, vt ꝯstat ex prijs methaphi: nunc A e fralisse B, q. pcisse posito A, ponit B, at, pcisse ablata qualt parte ex A, aufert B.

92 Pbr ꝯ ani quoad 1a parte, ꝑbandy postea quoad 2a: pcisse posita Sapia, et Verac. Dina ponit in Deo, q nario cognat obra, vt si in se, et nario loquat loquoe ꝯfri cy tali cogne; ꝯ eo ipso, q cognat obra, vt si in se, et q nario loquat loquoe ꝯfri cy tali cogne, implat, q n maneat detraty ad loquendy ɑ res; ng implat, q loquutio ꝯfret cy iudicio nario, vt vero, et q ipsa loquutio vera n sit, et ꝯfri obro: ꝯ 8a.

93 Pbr iq ani quoad 1a parte: nempe, q pcisse ablata qualt parte illis ꝯplexi, n maneat ꝑssio detrans Dey ad loq. ɑ res. Et impris ꝑbr, q pcisse ablata Sapia n meat ꝑssio detrans Dey ad loq. ɑ res. ng pcisse ablata Sapia, Deq n cognoscet res, vt si in se; ꝯ roe verac. teneret Deus ad loq. ɑ mente: ꝯ nunc loqueret de rebq alr, ac si in se.

94 Vr ꝑbr, q pcisse ablata Veracitate, n meret ꝑssio detrans Dey ad loq. ɑ res; ng pcisse ablata Verac., Deq poeet loq alr, atq cognit; ꝯ cognit res, vt si in se: ꝯ poeet loq de rebq alr, atq illas cognit: ꝯ in tali casu n maneret detraty ad loq. ɑ res.

Caput 9.

Objectionibus ingeniosi Recentioris satisfit.

95 N. valde ingeniosus, qui acerrime propugnat, complexum ex Sapientia, et veracitate Divina distingui distinctione includentis ad inclusum à perfectione determinante Deum ad loquendum iuxta res, plura objicit contra praedictam doctrinam. Objicit ergo primo: complexum ex Sapientia, et Veracitate refertur ad connotatum diversum, ad quod non refertur formaliter perfectio determinans Deum ad loquendum iuxta res: ergo formaliter, et ratione nostra distinguuntur. Probatur antecedens; quia complexum illud formaliter refertur ad duplex hoc connotatum; scilicet ad conformitatem cognitionis cum obiecto, et ad conformitatem loquutionis cum iudicio interno; sed perfectio Dei ad loquendum iuxta res non refertur formaliter ad utrumque hoc connotatum: ergo &c.

96 Respondetur negando antecedens. Ad probationem concedo maiorem, et nego minorem, loquendo de Deo, de quo procedit quaestio: nam perfectio in loquendo iuxta res in Deo provenit formalissime ex eo, quod falli non possit in cognoscendo, neque possit loqui aliter, atque cognoscit: quandoquidem, praecise posito, quod Deus in cognoscendo falli non possit, neque possit aliter loqui, atque cognoscit, ponitur perfectio in loquendo iuxta res; et praecise ablata qualibet parte illius complexi, aufertur talis perfectio, ut constat ex dictis à numero 92; sed hoc est, quod perfectio in loquendo iuxta res in Deo referatur ad illud duplex connotatum, ad quod refertur Sapientia, et Veracitas Divina: ergo &c.

97 Objicit 2°: Complexum ex Sapientia, et Veracitate Divina et perfectio ad loquendum iuxta res comparantur cum diversis perfectionibus, et terminis creatis: ergo formaliter distinguuntur. Probatur antecedens; quia in creatis cognitio vera, et loquutio vera ad alterum realiter distinguuntur: item loquutio iuxta mentem, et loquutio conformis cum obiecto, sive vera, realiter distinguuntur: ergo comparabilis est triplex illa veritas cum triplici diversa perfectione creata.

98 Respondetur negando antecedens. Ad probationem, concesso antecedente, nego consequentiam; nam licet loquutio infallibiliter vera, quæ sit perfectio, distinguatur à cognitione vera, et loquutione conformi objecto seorsim sumptis, non distinguitur ab illis collective sumptis. Exemplis illustratur doctrina: totum distinguitur à suis partibus divisive sumptis, minime vero distinguitur à suis partibus collective sumptis. Homo physicus distinguitur ab anima, distinguitur à corpore, et distinguitur ab unione; cæterum non distinguitur à collectione animæ, corporis, et unionis. Homo methaphysicus distinguitur formaliter ab animali, et distinguitur formaliter à rationali: cæterum non distinguitur à collectione animalis, et rationalis. Similiter perfectio, quæ determinat Deum ad loquendum iuxta res est totum coalescens ex Sapientia, et Veracitate Divina, ut constat ex supra dictis à numero 92: proindeque, licet distinguatur à Sapientia, et veracitate divisive sumptis, non sequitur, quod distinguatur ab illis collective sumptis.

99 Objicit 3°: Sapientia formaliter excludit deceptionem intellectus: veracitas excludit mendacium; perfectio autem, seu prima Veritas in loquendo iuxta res excludit falsitatem loquutionis externæ ad alterum; sed eo ipso perfectio, seu prima Veritas in loquendo distingui debet à complexo ex Sapientia, et Veracitate Divina: ergo distinguuntur.

100 Respondetur, concessa maiori, negando minorem. Ratio est; quia eo ipso, quod detur exclusio deceptionis in intellectu, et exclusio mendacii in loquutione necessario via conditionis conformatur loquutio externa cum objecto.

101 Objicit 4°: veritas in loquendo iuxta res potest per evidentem illationem deduci, tum ex complexo veritatis in cognoscendo, et veritatis in loquendo iuxta mentem: tum ex complexo oppositi deceptionis in cognoscendo, et mendacitatis in loquendo: ergo in ratione nostra non est idem concipere in aliquo supposito veritatem in loquendo iuxta res, ac concipere in illo Sapientiam, per quam cognoscit res, ut sunt in se, et veracitatem, per quam loquitur iuxta mentem: consequentia constat.

102 Probatur antecedens; quia, si concipias hominem necessitatum

ad cognoscendum res aliter, ac sunt in se; et ad loquendum illas aliter, ac habet in mente, evidenter inferes, illum hominem esse necessitatum ad loquendum res, ut sunt in se: ergo ignorantia huius hominis in cognoscendo, et mendacitas in dicendo æqualiter inferent loquutionem veram, et conformem obiecto, ac inferunt sapientia in cognoscendo, et veracitas in loquendo. Antecedens constat in hoc syllogismo recto: contradictorium illius, quod talis homo iudicat, verum est; sed quidquid iste homo loquitur, est contradictorium illius, quod iudicat: ergo quod iste homo loquitur, verum est: ergo etc.

103 Respondetur distinguendo antecedens: veritas in loquendo iuxta res, quæ debeat esse perfectio simpliciter simplex, potest per evidentem illationem deduci, tum ex complexo ex sapientia, et veracitate, tum ex opposito illi complexo, nego antecedens: veritas in loquendo iuxta res ut sic, et quæ non debeat esse formaliter perfectio simpliciter simplex, concedo antecedens: et similiter distinguo consequens: ergo ratione nostra non est idem concipere in aliquo supposito veritatem in loquendo iuxta res, quæ debeat esse perfectio simpliciter simplex, ac concipere in illo sapientiam, et veracitatem, nego consequentiam: quæ non debeat esse perfectio simpliciter simplex, concedo consequentiam.

104 Explicatur distinctio: duplex potest considerari veritas, seu determinatio in loquendo iuxta res: altera, quæ sit formaliter perfectio simpliciter simplex: altera, quæ non sit formaliter perfectio simpliciter simplex. Veritas, seu determinatio, quæ sit formaliter perfectio simpliciter simplex formalissime consistit in complexo ex summa sapientia, et veracitate, quæ sunt perfectiones simpliciter simplices. Et hæc determinatio Deo concedenda est, ut pote quæ digna est summa excellentia Dei. Veritas, seu determinatio, quæ non sit formaliter perfectio; i.e. quæ formaliter proveniret ex complexo deceptioni in cognoscendo, et mendacitati in loquendo, quæ procul dubio sunt formaliter imperfectiones: vel proveniret ex quadam cæca determinatione ad loquendum de rebus, ut sunt in se: Et hæc veritas, seu determinatio minime in Deo ponenda est, ut pote

quæ formaliter involvit imperfectionem. Hæc doctrina maximè notanda est; nam ex illius recta intelligentia maximo pere dependet solutio objectionum adversæ Sæ.

105 Objicies ultimò: Fidelitas Divina etiam est determinatio Dei ad loquendum iuxta res; et tamen distinguitur formaliter à complexo ex Divina Sapientia, et veracitate: ergo determinatio Divina ad loquendum iuxta res distinguitur formaliter à complexo ex Sapientiæ, et veracitate Divina. Probatur maior; quia Honestas, quæ consistit in stando promissis, determinat necessariò Deum ad suam locutionem promissoriam veram faciendam: ergo etiam fidelitas Divina è determinatio Dei ad loquendum iuxta res. Probatur minor primi syllogismi; quia diversum planè est motivum formale fidelitatis à motivo formali Sapientiæ, et Veracitatis. Et in creatis veracitas, et ~~Sapia~~ fidelitas sunt virtutes morales ex dictis § 4º.

106. Respondetur negando maiorem; quia Fidelitas Divina, quæ talis, non est formaliter determinatio ad loquendum iuxta res, sed solum est determinatio Dei ad standum promissis. Ad probationem, concesso antecedente, nego consequentiam; quia aliud est determinatio Dei ad faciendam veram promissionem: et aliud longè diversum est determinatio Dei ad loquendum iuxta res. Primum pertinet ad fidelitatem, 2um ad complexum ex Sapia, et Veracitate.

Disputatio 6.ª

An veritas intrinseca, et objectiva mysterij à Deo revelati sit objectum formale motivum assensus fidei?

Caput 1um

Quaestio proposita ret.

107 Dr. Subtilis in 3º sententiarum, distinctione 23, quaestione unica docet, veritatem intrinsecam, et objectivam mysterij revelati esse

obji formale motivum, cui immediatè assentitur intellectus ex sola apprehensione terminorum auxilio habitus fidei infusæ; quia, licet sola apprehensio veritatis revelatæ absque habitu supernaturali fidei non sufficiat ad assensum, sicut sufficit apprehensio veritatis per se notæ, tamen sufficit simul cum habitu fidei infuso, qui supplet determinationem, et motionem, quæ deficit apprehensioni veritatis credibilis, seu mysterij revelati. Unde concludit, intellectum nostrum adiutum habitu supernaturali fidei posse assentiri cuilibet propositioni à Deo revelatæ propter obiectivam, et intrinsecam veritatem obiecti revelati.

108 Sed contra est primò; quia solæ apprehensiones horum terminorum, Deus est Trinus, et unus, iuxta Scotum nequeunt determinare ad assensum Trinitatis, et Unitatis Divinæ: ergo neque simul cum habitu fidei Divinæ determinare possunt ad eumdem assensum. Antecedens sæpius ab ipso Scoto docetur: quandoquidem docet, prædictas apprehensiones in neutram affirmationis, aut negationis partem inclinare. Probatur consequentia; quia habitus fidei nequit supplere munus determinandi ad assensum: ergo etc. Probatur antecedens; quia habitus fidei non determinat ad assensum fidei suasivè, et intentionaliter per propositionem obiecti; sed solum determinat physicè, et efficienter producendo assensum simul, cum intellectu aliundè moto, et persuaso: ergo etc.

109 Confirmatur; quia eatenus prædictæ apprehensiones simul cum habitu fidei possent determinare ad assensum, quatenus repræsentarent intellectui obiectum propositum potius ut verum, quam ut falsum; sed neque apprehensiones per se ipsas, neque habitus per se ipsum repræsentat intellectui obiectum potius ut verum, quam ut falsum: ergo etc. Probatur minor, in qua solum est difficultas; quia imprimis apprehensiones per se ipsas non repræsentant intellectui obiectum potius ut verum, quam ut falsum; quod in sententia Scoti, prædictæ apprehensiones in neutram affirmationis, aut negationis partem inclinant. — Rursus neque habitus fidei repræsentat intellectui obiectum propositum potius ut verum, quam ut falsum; nam cum habitus fidei non repræsentet obiectum, v.g. mysterium Trinitatis, non potest illud repræsentare, ut verum potius, quam ut falsum: ergo etc.

110 Dices 2°, quod posito habitu fidei infuso habet virtutem determinandi ad assensum veritati revelatae proposita per fidelitas apprehensa, pro fidelis rusticus, supposito quod sibi res revelatas in sensu [illegible] potest statim determinate affirmare partem veram, quam falsam: quod [illegible] incredibile est. Ergo tali [illegible] habet habitum fidei determinate, et inclinantem ipsum ad affirmandum determinate res revelatas, denique habet apprehensionem neutram, ut supponitur: quod [illegible] [illegible] hoc sufficit ad assentiendum determinate veritati revelatae. Ergo etc.

111 Dices 3° cum [illegible] Deus non infundendo habitum fidei ad assensum [illegible] determinate veritati revelatae, [illegible] immittere illustrationes supernales, sive apprehensiones assensum supernalis naturae, quo mediante rei lumine [illegible] intelligendi veritates revelatas, ut determinate veras: et cum istis apprehensionibus supernalibus movet illum assentiri veritati revelatae: per hoc obiectum formale motivum assensus fidei erit veritas revelata. Ergo [illegible] semper [illegible] ut vere ex apprehensione [illegible] movet immediate, et [illegible] ad [illegible] assensum. Ergo etc.

112 Respondeo 1°, quod in productione non dante [illegible] apprehensiones neutra, et habitu supernali fidei, [illegible] Scotus. Respondeo 2° [illegible] distinguendo [illegible] assentitur per assensum fidei, nego; per assensum qui non est fides, concedo, et non [illegible]. Respondeo autem [illegible] talis assensus non est fides. Ergo quod fides generaliter est assensus habitus [illegible] dicentis auctoritatem: quod assensus ille non est habitus [illegible] dicentis auctoritatem: [illegible] arguitur supponit quod est habitus [illegible] veritatem ipsius obiecti revelati. Ergo etc. Maior est ipsa definitio fidei. Minor constat ex ipsa suppositione. Et consequentia legitima est.

Caput 24.

Solvuntur argumenta Scoti et S. [illegible]

113 Arguitur 1° ex Scoto: quod Trinitas Divinarum Personarum ut revelata a Deo est ens mere rationis, sive extrinseca denominatio, cum nihil reale ponat in obiecto revelato: ergo quod mysterium Trini-

ut revelatum a Deo summe veraci, et summe auth. in dicendo, neque esse ratio formalis motiva assensus fidei: quod est veritas subjectiva mysterii revelati. Probatur 1a consequentia: quod ratio formalis motiva assensus fidei est ratio specificativa habitus realis, et supernaturalis fidei: sed habitus realis nequit specificari ab ente rationis: ergo etc. Probatur minor: nam specificari ab aliquo est ab illo esse accipere; sed nihil reale potest esse accipere ab ente rationis. Ergo etc.

114 Respondendo antecedens quoad utramque partem, nempe quod ut conseq. entis rationis: quod ens rationis proprie loquendo id est impossibile cognitum, seu cognoscibile: at veritas mysterii revelata nihil impossibile involvit. Nam Trinitas, quae revelatur, ipsa est quid reale. Unde habitus realis non specificatur ab aliquo ente rationis, sed ab aliquo ente reali.

115 Arguitur 2° ex ipso Scoto: si infidelis credat hanc veritatem: Deus est trinus et unus, quia revelata est a Deo summe auth. in dicendo, non crederet hanc veritatem per se, sed per accidens: sed talem veritatem debet credere per se, et non per accidens: ergo non credit illam quod revelata est, sed propter veritatem objectivam talis mysterii. Probatur minor: quod illi obtinet per accidens illorum assensus fidei, quod non credit propter se, sed propter aliud: sed praedictam veritatem credit fidelis, et non propter se, sed propter aliud, nempe quod revelata est a Deo summe auth. in dicendo. Confirmatur: quod visio corporea per accidens attingit substantiam eo ipso, quod attingat substantiam non propter se, sed propter aliud, scilicet propter colores substantiae inhaerentes: ergo nihil etc.

116 Respondendo negando antecedens, quod probatur omnino negando. Neque enim non illud credat propter aliud, non tamen immediate actus attingat tale objectum, per se attingit, et non per accidens. V.g. licet visio attingat albedinem propter colorem, quae est ratio formalis propter quam attingit albedo a visione: attamen quod visio vere attingit immediate albedinem, illam attingit per se, at non per accidens. Unde etiam non praedicta veritas credatur, quod est a Deo revelata, adhuc tamen per se attingit, quod immediate reperitur, et attingit abstractum fidei. Ad confirmationem distinguo antecedens: eo ipso, quod attingat substantiam non propter se, sed propter aliud ut cognitum mediate antecedens: et quod illud aliud immediate

n. attingit à posse ... et nō cog. [illegible] assens. fidei attin-
git imme. Trinitq in se ipsam.

117 Argues 3.: q fidelis credat mysteri
revelatū, q est revelatū à Deo summe auct. in dicendo magis assen-
tit huic veritati: Deus revelavit Trinitq Personq, quam huic mysterio:
Deus est Trinus in Personis; d. hoc esse absurdū: ... Thomas ... quod
q unū q talis, illud magis. ... vult finē, quam media, ... finē, magis
vult finē quam media: et q assentit Conclusioni ... promissas magis assen-
tit prmissis, quam Conclusioni: ... Neg. omissa maiori loquendo de assensu
maiori ... nando ... ; q nil absurdi dat in eo, q fidelis ma-
gis assentiat ... motivo credendi, quam mysterio revelato.

118 Argues 4.º
interrogando cum Scoto, quomodo fidat assensus huic veritati? Deus reve-
lavit Trinitq Personarq; si dicas ... alia revelatione: de hac 2.ª revela-
tione itery rogabit, et sic fiet processus in infinitum, q admittendus non est. Si
dicat ... fide humana, inferes: ergo assensus fidei Divinae n est certior assensu fidei
humanae. Ob eam; q numquam Conclusioni adhaeret firmius illud, quam rationi
moventi ad assensum Conclusionis: ... Neg. illam veritatem, Deus revelavit ...,
credi, n tamen ... alia revelatione, neque ... sola fide humana ...
posita in arguto, ... auctoritate Ecclesiae à Spiritu Sancto gubernatae,
... aliis ex motivis infra dicendis à n. 267.

119 Argues 5.º ex
de Ripalda: objectum formale immediatum, et intrinsecum Conclusionis formalis potest esse veritas
ipsius Conclusionis obiectivae, q assensus Conclusionis respiciat imme., et intrinsece objectum promis-
sarum; d. assensus mysterii revelati est aliquibus ... fide potest esse Conclusio formalis
illata ... : ergo objectum formale immediatum, et intrinsecum assensus fidei potest esse
veritas ipsa mysterii revelati. Illud ... dicit se docuisse in Lib.
de Aia, et ... de ente supnali sect. 5.ª, et cum optime
appellat.

120 Neg. omissa maiori, et concessa minori, distinguendo conseq.: ergo ob-
jectum formale ... assensus fidei potest esse ipsa veritas mysterii re-
velati, n cog: objectum formale ..., ... cog. Ratio est; q n potest
esse assensus fidei, nisi habeat ... auctoritate dicentis ...

actio maior assq. reat. n. erit assq. fidei; et q. assq. mysterii n.
hbt, appter veritatem ipsius obiecti, n. hbt ppt. auctoritatem dicentis:
ergo n. erit assq. fidei.
121 Arguet 6° assq. fidei ex Trini. q. eliciunt
propter hy assq. hbt a Catholica veritate ... illi assq.
n. semper respiciunt auctoritatem et revelationem Dei, propterquas ... assq. a
eliciunt fidei, cum eos eliciant Catholici abrupta actuali recordatione
auctoritatis, et revelationis Divinae: ... illi assq. ... respiciunt intrinsece
et immediate veritatem mysterii. Probatur cons. quia n. e aliud, q. intrinsece
possint respicere: ergo
122 Resp. Dt. Quaestio maior, nando my. cum prima
prior, et cons., stat. in e, q. eiusmi assq. quorum eliciunt a fidelibus
virtute specierum relictarum in memoria fidelis ab actibus an-
tibus fidei: quae species ... semper, et confuse repraesent. Dei
auctoritatem. Cum tales sint species, q. nullo modo repraesent. auctori-
tatem Divinam, assq. virtute talium specierum n. erunt assq. fidei
Divinae: atque desset illis ... abstracta assq. fidei, q. e assq.
virtute propter dicentis auctoritatem.
123 Arguet 7° quoque illectus assentiat ali-
cui mysterio, primo et approbatur auctoritas Dei revelantis mysterium, et p.
illam innotescit sibi veritas intra existentiam revelationis, non veritas
extra existentiam mysterii: quae veritas in sola mysterii approbatione late-
bat. ergo praecedente tali approbatione potest illectus assentire veritati intrinsece
mysterii, q. eo assu assentiat veritati revelationis: ergo veritas intra
mysterii potest esse obiectum immediatum, et intrinsecum assq., cuius obiectum immediatum, et intrinsecum
n. sit existentia revelationis. Probatur min.: ideo cum sola approbatione mysterii n. po-
terat illectus assentire mysterio, q. in ea sola n. apparebat veritas mysterii:
ergo adiuncta sola approbatione revelationis Divinae apparet veritas mysterii: ergo etc.
124 Resp.
distinguendo mi. quoad ... : ergo illam approbationem innotescit veritas intrinseca
mysterii propter se ipsam, n. mi.: propter Divinam auctoritatem revelantis, Deo mi.
Et n. ... patet ... ergo approbatione Divina auctor revelantis mysterium
innotescit veritas illius: ergo n. apparet veritas mysterii propter se ipsam;

d propter Divini auctoritatem revelantis mysteria: et conveniens propter Divinam auctoritatem assentiret illectus veritati mysterij. Unde non est major. Ad probationem concessa majori, et minori, distinguo consequens: quod sola adjuncta approbatione revelationis Divinae poterit illectus assentire veritati mysterij, propter auctoritatem Divinam, concedo consequens: propter ipsam solam veritatem mysterij, nego consequens.

125 Argues 2°:

quamvis Deus naret concursum ad assentiendum revelationi poterit illectus assentire mysterio, quod sibi proponitur revelatum à Deo: sed tunc assensus mysterij non attingeret immediate, et intrinsece revelationem: ergo non attingeret immediate et intrinsece veritatem mysterij. = Dico 1°, omissa majori, et minori, distinguendo consequens: quod non attingeret immediate et intrinsece veritatem mysterij assensus, qui esset fidei, nego consequens: assensus, qui non esset fidei, concedo consequens. = Dico 2° distinguendo majorem, poterit illectus assentire assensu fidei, nego majorem: assensu, qui non sit fidei, concedo majorem. Cum enim, in tali casu deficeret motivum essentialiter requisitum ad assensum fidei Divinae, impossibile esset, quod daret assensum fidei.

126 Instas ex 3° Dico:

existentiae coloris non potest illectus assentiri intuitive absente luce: at vero luce praesente assentiri potest, quia eo assensu assentiat existentiae lucis non aliam de ea, nisi quod, prius, absente luce, latebat color: praesente vero ea luce, color innotescit: ergo similiter illectus post revelationes propositas, per approbationem poterit assentiri mysterio, cui ante illam assentiri non poterat, quin eo assensu assentiat revelationi.

127 Dicitur, concesso antecedente,

negando consequens; disparitas est, quod lux non est ratio formalis motiva illectui ad assentiendum intuitive colori: hic enim per sui mediis beneficio quorundam lucis emissa potentia visiva immediate movetur ad assensum sui intuitivum: at vero mysterij Divini. Quod non apparet, si omnino propter se ipsum, sed propter auctoritatem revelationis Divinam, quae semper est illectui ratio formalis motiva ad assentiendum mysterio Divino. = Dico 2°, concesso antecedente, distinguendo consequens: poterit assentiri mysterio assensu, qui non sit fides Divina, omitto consequens: assensu, qui sit fides Divina, nego consequens. Nam cum in tali casu non daret motivum formale assensus fidei, non posset talis assensus esse fides.

Disputatio 1a

An revelatio passiva, quae denominat locutio Dei sit et partiale obiectum formale motivum Divinae fidei?

Caput 1um

Resolutio affirmativa

128 Revelatio Divina nihil aliud est quam externa Dei locutio formalis, seu virtualis ad creaturam rationalem directa ad veritatem aliquam illi manifestandam. Dicitur et testificatio, et testimonium Divinum de aliquo obiecto. Revelatio alia dicitur passiva, activa alia. Passiva dicitur illud creatum, quod denominat dictum externum, seu externa locutio, sive formalis per voces, sive virtualis, qualis est quodcumque signum externum medio quo Deus firmet aliquam veritatem sua Divina auctoritate. Revelatio activa est illud, a quo dictum externum, seu locutio externa creata denominat Divina locutio, v.g. est illud, a quo haec propositio creata, mortui resurgent, denominatur locutio, quia prudenter, et rationaliter loquitur subiectum ratione summae auctoritatis in dicendo, et firmat sua auctoritate veritatem locutionis, rogamusque an praeter Divinam auctoritatem concurrat et ad assensum fidei ut obiectum formale partiale haec utraque revelatio? et in praesenti quaeritur de revelatione passiva, in sequenti de rogabitur de activa.

129 1a sententia negativa est, docet quod revelatio passiva non esse partem Divini motivi formalis adaequati, sed solum esse applicationem talis motivi ad hanc determinatam materiam, seu veritatem: quatenus auctoritas Divina stans se solo cognita ad nihil in particulari credendum movet, proindeque indiget applicatione ad hanc materiam v.g. Divinam: et applicatur per locutionem, seu revelationem externam. Ita Scotus in 3o Distinctione 23 quaestione unica, Palludanus Distinctione 2a quaestione 1a, Capreolus Distinctione 2a quaestione 1a art. 1o, Bessanius ibidem quaestione 3, sectione 2, Pater Albertinus tomo 1o quaestione 7 Theologica ex 3o principio philosophico, Caietanus quaestione 1a art. 1o dub. 3o, ubi expresse negat, revelationem passivam esse obiectum formale fidei, et alii, quos secuntur plures Recentiores.

130 2a sententia affirmativa est cum Divo Thoma num quaestione 14 de Veritate art. 8, ubi inquit: ipsum testimonium veritatis 1a se habet in fide

sicut prius in scijs demonstravimus. Tum in presenti q. 1a art. 1o, ubi inquit: non nisi fides assentit alicui, nisi quod à Deo revelatur. Et q. 5a art. 3o docet, formale objectum fidei esse veritatem primam prout manifestatur in Script. aut doctrina Ecclesiae. Hanc sententiam sequuntur D. Ex. hic disp. 3a sect. 2a P. Vasquez in 93 disp. 1a cap. 4, P. Valentia hic disp. 1a q. 1a puncto 1o, et plures ex nostris Theologis, quibus libenter subscribo.

131 „ Probatur 1o ex Sac. Lit. 1a ad Thessal. 2: cum accepissetis à „nobis verbum Dei, accepistis illud non ut verbum hominum, sed sicut est vere „verbum Dei. Quibus verbis indicat Apost. fidem Divinam inniti testimonio Dei: unde est illud Joannis 5: qui credit in filium Dei habet testimonium Dei in se. = Ad Rom. 10: Quomodo credent quia non audierunt. Unde infert Apost.: ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi. = Consentiunt etiam Sancti Patres. August. tractatu 22, sup. Jo. et tractatu 23 ad illa verba: testimonium perhibet de me, qui misit me Pater; inquit, non sufficere fidelibus ut credant testimonio Jo., sed requiri testimonium Dei. = S. Athanasius in oratione quod unus sit Deus, inquit: fideles non habere humilia aliqua ratione ut credant, sed sublimem, scilicet attestationem Dei.

132 Probatur 2o ratione: quia sola summa Dei auctoritas in dicendo ut à nobis intellecta cognita non est motivum sufficiens determinans intellectum ad asserendum, quod mortui resurgent &c.: ergo aliquid aliud requiritur; sed hoc quod requiritur est affirmatio existentiae revelationis Divinae: ergo haec est partiale motivum Divinae fidei. Probatur minor: quoniam aliter haec esset legitima argumentatio: Deus est summe auctoritatis in dicendo verum: ergo mortui resurgent. Quod aperte falsum est.

133 Probatur maior omnis 1i sylli, in qua solum potest esse differentia, quod addita existentia revelationis Divinae supra affirmationem summae auctoritatis Dei in dicendo verum, haec ratione: Deus est summe auctoritatis in dicendo verum: et dixit, mortuos esse surrecturos: bene infert intellectus: ergo, mortui resurgent: sed hoc probat, quod revelatio Divina, saltem passiva requiratur tamquam partiale motivum: ergo &c.

134 Probatur 3o: auctoritas Divina

in dicendo verum, seclusa Divina revelatione, cum mysterium Sanctissimae Trinitatis nullam habeat se sola connexionem cum existentia talis mysterii: at vero complexum ex Deo auctoritate, et revelatione, qua attestatur Deus existentiam talis mysterii est metaphysice connexum cum existentia illius; ergo eo ipso Divina revelatio saltem passiva constituit partiale obiectum formale motivum illectivum ad assensum existentiae mysterii Sanctissimae Trinitatis: ergo. Maior patet ex supra dictis. Minor hac arguendi forma non est: Deus est summe auctoritativus in dicendo esse Trinum, et unum; at vero haec legitima est: Deus est summe auctoritativus in dicendo, et dicit, se esse Trinum, et unum: ergo Trinus, et unus est: ergo.

135 Confirmatur 1°:

quod est indifferens ut coniungatur cum Incarnatione Verbi, vel, et cum negatione illius, nequit esse ratio illectiva motivum sufficiens, et adaequatum ad assentiendum potius Incarnationi Verbi, quam negationi illius; ergo auctoritas Divina in dicendo est indifferens ad Incarnationem, et ad negationem illius: ergo auctoritas Divina se sola nequit ratione illectivum esse motivum sufficiens, et adaequatum ad assentiendum potius Incarnationi Verbi, quam negationi illius. Maior sic: directe complexum, ex auctoritate Divina in dicendo, et ex locutione Divina testante Incarnationem non est indifferens, et essentialiter connexum ratione sui cum Incarnatione Verbi: ergo. Minor syllogismi probatur; quia auctoritas Divina fuit ab aeterno; Incarnatio autem Verbi Divini fuit in tempore: ergo.

136 Confirmatur 2°:

applicatio ignis ad lignum, seu combustibile est partiale motivum ad inferendum, quod ignis comburet; ergo revelatio passiva est in sententia adversariorum se habet sicut applicatio ignis ad lignum, seu combustibile: ergo revelatio passiva est partiale motivum ad inferendum assensum fidei. Probatur maior: quod hac arguendi forma non est: datur ignis: ergo comburit; at vero haec legitima est: datur ignis cum applicatione, et omnibus requisitis ad comburendum: ergo comburit.

Caput Secundum

Objectiones.

137 Objicies 1°: ad assensum fidei humanae non est locutio illius, cui credimus obiectum motivum partiale: ergo nec ad assensum fidei Divinae

loquutio Dei. Dbr ans: q̄ locutio humana externa ē eadē prolata ab amente, et hōe sano; ab ignorante, ac à sciente, à mendaci, ac à veraci, ab hōe, atq, à psitaco: ergo ex se ipsa indifferens ē ad veritatē, et ad falsitatē: ergo nō ē partiale motivū assentiendi. Dbr hac vltima coā: Q ex se ē ipsa indifferens ad vtrūlibet ex duobq, ad neutrū determinatè movere potē ergo ttā.

138 Dēt nãndo anē. Ad ptōs omisso ante, et 1ª coā nō 2ª, ad huiq ptōs distinguo ans: q ex se ē indifferens ad vtrumlibet ex duobq ad neutrū determinatè movere potē se solō, Cdo ans: nil cū alio, nō ans; ng hac ppio, Ioannes ē hō, ē indifferens ad cursū, et nōē cursū; at si Juncta cū hac ppōe, omnis hō currit, movet partialr ad hunc assū: Ioannes currit. Similr et locutio se sola fit indifferens ad assū fidei, et ad nōē illius; at si Juncta cū auctoritate indicendo verū partialiter movet ad eliciendū assū fidei.

139 Objicies 2º: sola auctoritas Diva Cstituit Deū loquentē fide dignū; sed obiū formale motivū fidei ē id, qđ Cstituit Deū loquentē fide dignū: ergo sola auctoritas Diva ē obiū formale motivū Divae fidei: ergo ttā. Minor pbar 1º; q hac causalis vera ē, ideo credimus Deo; q̄ hēt auctoritatē, sive qđ ē fide dignus: ergo ttā. 2º; q̄ qui rogat, cur credat Deo dicenti, se eē Trinū, et unū: recte reddet; q̄ hēt auctoritatē, propter quā ē fide dignū.

140 Dēt, Ccessa mai, nãndo miū; q̄ id, q Cstituit Deū fide dignū in loq. nō infert adaequatē veritatē Trinitatis V.G., vt Cstat ex supra dictis. Vnde id id movere negt sufficienter, nisi Concurrat ē locutio Diva. = Ad q ptōs nō absolutē ans; vel illud ita distinguo: illa causalis vera ē denotando rōē formalē adaequatā credendi, nō ans: denotando rōē inadaequatā, Cdo ans. Vnde absolutē loquendo vera nō ē; ng ad hoc, vt causalis sit absolutē loquendo vera, dēt afferre rōē formalē adaequatā; si n. id inadaequatā afferat absolutè loquendo, vt fit in hac: ideo Deus ē hō, q ē al. = Ad 2ª ptōs, nō absolutē ans; q̄ tali mō nō reddit rōē adaequatā; dēt n. sic rēdere; q̄ hēt auctoritatē, et dicit, se eē trinū, et unū.

141 Objicies 3º: auctoritas, et ppio. Eccliae nō ē obiū partiale motivū, et id mera Cditio ad assū fidei Divae: ergo similiter revelao

passiva n̄ e obiu partiale motivu, sed mera conditio ad assu fidei. Prob. cōa: q sicut credimus mysteriu revelatu, q revelatu e, ita credimus ēē revelatu; at Ecclesiæ auct. proponit ēē revelatu, et ideo Eccla e mera conditio: ergo et revelaō Diva. = Rndeo distinguendo ant. n̄ e obiu partiale motivu immediatu, omitto ant.: saltē mediatu, nō ant., et coq. Ad illius probaōn concedo mq. et nō mj loquendo de obiō motivo mediato; quia licet auctas Eccla n̄ sit motivu immediatu ad assu fidei e tn̄ obiu saltē mediatu.

142 Objicies 4°. revelaō Diva e multiplex et diversa tum ex diversitate obiorum, quæ revelant, tum ex diversis modis revelandi; sed obiu formale fidei n̄ potē ēē multiplex ac diversum: ergo revelaō n̄ potē ēē obiu partiale motivu. = Rndeo dist. mq.: e multiplex, et diversa materiali, et physice, concedo mq.: formali, et Theologice, nō mq. cum enim ratio movendi in oībus revelaōibus eadem e, scilicet, q dictū e a Deo summæ auctoritatis in dicendo.

143 Objicies 5°. Fides e virtus theologica; sed obiu formale motivu virtutis Theologicæ debet ēē aliquid increatu: ergo revelaō passiva, quæ e aliquid creatu, nequit ēē motivu etiā partiale fidei Divæ. Prob. mi.; quia, si quis hæreret huic assui, Deus e trinus, et unus, tum propter auct. Dei dicentis, tum propter auct. D. Thomæ id asserentis, n̄ eliceret assum Divæ fidei, et virtutis Theologicæ: ergo. = Rndeo concessa mai., negando mi. Nam actus spei Theologicæ habet e incommutabilitate propter obiō motivo partiali beatitudinis formalis; sufficit enim ad hoc actus virtutis Theol. ut q habeat pro motivo aliquid Divinū. Ad prob. nō ant.; assus enim ille sub esset fidei Divæ, et humanæ: Divæ quatenus nititur ex auct. Dei testantis: humanæ, quatenus nititur ex auct. D. Thomæ id asserentis.

144 Objicies 6°. Ex nostra sna infertur, q actus Religionis esset actus virtutis Theol.; sed hoc falsū e: alioquin virtutes Theologicæ n̄ essent 3, sed 4; ergo. Prob. mai.; q obiu formale actus Religionis e honestas accepta, in cultu, et adoratione Dei propter eius summam Excellentiam; sed Excellentia Dei e aliquid increatu: ergo.

145 Rndeo negando mq. Ad prob. distinguo maiorem

denotante ly [illegible] virtutis, [illegible] quo deat Deo cultum, et do mg: deno-
tante motivum generale virtutis Religionis, nego mg. Explicatur exemplo: qui debitor
solvit debitum non movetur ex titulo, [illegible] quo debet, sed ab honestate iustitiae,
quae regit in solvendo alteri, quod suum est. Similiter qui Deo solvit debitum
cultum non movetur ex excellentia Divina [illegible]: alioquin cultus esset actus charitatis,
sed id movet honestas, quae regit in colendo Deo.

Objicies 7: Divina re-
196 velatio est applicatio auctoritatis Divinae ad generale aliquod obiectum credendum infallibiliter ve-
rum; sed applicatio virtutis motivae ad generale obiectum credendum infallibiliter ve-
rum non est virtus motiva, sed conditio, sine qua non: ergo etc. = Confirmatur; quia est sicut regnat cognitio
ad amorem obiecti, ergo applicatio intrinsecalis bonitatis non est partialis virtus motiva ad
amorem; sed id conditio: ergo similiter etc.

197 Respondeo, omissa maiori, negando minorem malis loquendo;
quia sicut [illegible] infert veritatem credendam, quae ipsa auctoritas dicentis, ita
minor non est virtus motiva: [illegible] Confirmatur; quia decretum efficax, et [illegible] Divinum de producendo
[illegible] est applicatio Divinae [illegible] ad existentiam [illegible]; et tamen non est obiectum motivum ad as-
sentiendum existentiae [illegible]: ergo etc. = Ad confirmationem concesso ante, nego consequentiam. Dispari-
tas est; quia cognitio bonitatis non [illegible], neque concurrit obiective movendo; at
revelatio Divina cognoscitur, et concurrit obiective movendo ad assensum fidei; re-
velatio enim Divina nisi cognoscatur nihil [illegible] auctoritas Divina non detrahat illectum ad
producendum assensum.

198 Objicies 8: stat optime in causis physice producentibus, quod aliquid, quod sit
est conditio sine qua non, constituat connexionem causae cum productione effectus, et quod non sit
partialis virtus productiva: ergo similiter stabit optime in causis intentionalibus, quod
revelatio constituat [illegible] obiecti cogniti connexionem cum veritate credenda
et quod non sit virtus motiva partialis ad eliciendum assensum. Consequentia vel legitima: antecedens
autem constat in applicatione ignis ad passum, quae constituit connexionem illius cum produ-
ctione effectus, scilicet cum productione ignis, et combustionis; et tamen non est virtus partialis
combustiva: ergo etc. Respondeo, concesso antecedente, negando consequentiam. Disparitas est: quia applicatio
ignis ad passum non producit physice: at revelatio Divina vere movet ad assensum
fidei; ut patet in [illegible] syllogismo: Deus est summe audiendus in dicendo; sed
dicit, se esse trinum, et unum: ergo est trinus, et unus.

199 Objicies 9: revelatio passiva

n'e motivy partiale rei huius assy, Deus existit: ergo revelatio passiva n'e partiale motivy essali cuiussibet ad eius assy fidei. Prob. ans.: antequam credamus, Deus dicere aliquid, supponit ab illud ut non cogta Dei existentia; ergo eo ipso revelatio passiva n' pote ee partiale motivy rei huius assy, Deus existit. ostensum.

150 Rest. dist. ans.: n'e partiale motivy rei huius assy, Deus exit, qui talis assy e assy fidei, nego ans.: q' n'e assy fidei concedo ans. Distinguo cons. maj., distinguo mj.: n' pote ee partiale motivy, q' talis assy e assy fidei, nego mj.: q' n'e assy fidei, concedo mj. Explab.: hac veritas, Deus exit, pote haberi ex hoc motivo, nempe, q' Deus dicit, se exire; et qq Deus dicat verum e; et pote haberi etiam ex alijs motivis: si habeat ex hoc motivo, exit assy fidei divinae: si habeat solum ex alijs motivis, assy fidei n' exit; q' n' habet motivy fidei.

151 Objicies demum: ipsa revelatio passiva credit, q' sit revelata, aut q' moveamur ad eius fidem ex revelatione Dei: ergo similiter cetera mysteria divina credi poterunt, q' moveamur ex revelatione Dei. Prob. ans.: quoniam alias admitteretur processus in infinitum revelationum; sed hoc admittenda n'e: ergo etc. = Rest. 1° negando ans.; neque oportet ut revelatio ipsa credatur, dari debet alia revelatio supra ipsam reflexa vel ipsa revelatio credenda debet reflectere supra se ipsam. Dist. prob., nego mj.; q' si credunt de facto infinitae revelationes, neque id necessarium e ad assy fidei. = Rest. 2°, omisso ans., negando cons.: disparitas e, q' revelatio e ratio formalis, proindeque minus n'ee, q' id, q' praestat alijs, sibi praestare possit: at ergo cetera mysteria distincta a revelationibus, et auct. Dei n' sunt rationes formales credendi; ac proinde indigent revelatione. Hoc e petere a genere ejus rationis formalis.

Disputatio 8ª

An revelatio activa sit partiale motivy fidei divinae.

Caput 1um

Rest. affirmative

152 Negative ret P. Petrus Hurtado in praesenti disp. 6, sect. 5ª arbitratus e, id ee impossibile. Accedit P. Merasius in praesenti disp. 2 sect. 5 ad 3um argum., et alij Rec. = Ego vero affirmative cum Caiet. in praesenti q. 1 art. 1 ad 1um

ergo objectiones. Cy P. Suarez 2° 2ae D. 2a dub 3°, cy P. Granado disput. unione tertia, et cy plurib. Arg. Pbr 1°: qd nunc revelòis activa ut distat ex n° 128, illigit illud, à quo locutio extra creata denominat Dîva locutio; Vg. illud à quo ppio creata, mortui resurgent, denominat locutio Dîva; s' illud, à quo pdicta ppio denominat locutio Dîva è partiale objm motivm Dîva fei: g revelao activa è objm partiale motivm Dîva fei. Pbr mi: qd illud, à quo pdicta ppio denominat locutio Dîva è 1° actio, p quã Deg pducit revelões passivas: 2° cognio, quã Deg cognit, revelões passivas, et ipsas objas, et pprats ints suis iudicijs internis, et revelões externas: et demũ volitio, quã Deg vult firmare sua auct. veritatẽ pdicta locutionis; s' quolibet extris posse deficiente, defit, qd Deg loquat p illa locutiones externas: g ttae.

153 Pbr mi inductione facta. Nam imprimis posse ablata actoe illa locutio n denominaret locutio Dîva; qd nunc Deg, n pferret ppie locutiones externas. = 2°, posse ablata cogne prima, illa ppio n denominaret locutio Dîva; qd nunc illa locutio n eet rvalis, et prudens; siqdẽ ignoraret à Deo objm illius. = 3° posse ablata cogne pdicta 2a, illa locutio n denominaret locutio Dîva; qd nunc illa locutio n eet prudens; siqds illa pferens, se exponeret mendacio saltẽ mãali. = 4°, ablata posse volitoe pdicta, n denominaret locutio Dîva; qd nunc illa locutio n eet fralis manifestao obri, s' ttm mãalis. Praecise demum ablata voloe 2a, n eet Dîva locutio; qd nunc illa locutio n denominaret serio, et prudents pbolata: g ttae.

154 Pbr 2°: locutio Dei ad extra, quã signat p istas ppos, Deg dicit mortuos surrecturos, dicit fr, et dsre n sõ signm externm manifestativm obri, verũ e acts internos suppositi rvalis loquentis; s' locutio Dei ad extra, ut è fr, et dsre locutio Dei ad extra è objm fralé motivm fei Dîva g ttae. Pbr mar: qd ideo psittacg Vg. n loqt ppie, lt pfat voces signativas, qd illas pfert abs cogne vocis, et obri, et absq intre manifestandi, qd signat p tales voces: g ttae.

155 Obs: qd oè illud, qd fr importat, et pdicat de Deo hac ppio creata, Deg loqt resurrecs

mortuorum, est obiectum formale motivum ad assensum fidei de resurrectione mortuorum; quia propositio dicta explicite non praedicat de Deo aliquid pure creatum, neque aliquid pure increatum, sed aliquid partim creatum, et partim increatum: ergo etc. Probatur minor: quia praedicat de Deo, quod sit loquens proprie, et sic ad extra, quod non potest esse aliquid pure creatum, scilicet per sola signa, aut voces externas; neque potest esse aliquid pure increatum, scilicet per solam cognitionem, et intentionem internam Divinam: ergo etc.

156 Hic observa, quod actio, et revelatio Dei moveat ad assensum fidei, non oportet, quod cognoscatur expresse, et distincte per quod sit constituatur revelatio Divina activa, sed sufficit quod cognoscatur, quod Deus vere loquatur per suas revelationes mysteria Trinitatis, et Incarnationis etc. Probatur 1º: quia homines rudes bene percipiunt, Deum locutum fuisse, sive revelasse mysteria Trinitatis, et Incarnationis; nesciunt tamen, per quod sit constituatur revelatio et locutio Divina; et tamen bene credunt talia mysteria: ergo etc. = Probatur 2º a paritate in auctoritate Divina, propter quam credimus, quam necesse sit, quod expresse, et distincte cognoscamus, per quam formaliter constituatur Divina auctoritas in dicendo, et an sit simplex, vel composita physice.

Caput 2um.

Evertuntur opposita fundamenta.

157 Opponet 1º: haec propositio, Deus dicit, mortuos surrecturos esse significat locutionem Dei externam; sed locutio Dei externa non dicit formaliter actionem, neque revelationem activam: ergo actio, et revelatio activa non potest esse obiectum formale motivum fidei. Respondetur distinguendo maiorem: illa propositio esse significat locutionem Dei externam specificative sumptam, nego maiorem: reduplicative sumptam, quatenus est locutio Dei, concedo maiorem, et similiter distinguo minorem: sed locutio Dei externa specificative sumpta non dicit formaliter actionem etc., concedo minorem: reduplicative sumpta, nego minorem, et consequentiam. Ratio est; quia illa propositio, prout est motivum formale ad assensum fidei, non significat praecise voces illas significativas externas: nam hoc modo ad assensum infallibilem Divinae fidei movere non posset, sed significat illas, ut sunt locutio Dei. Locutio autem Dei, ut talis, necessario dicit revelationem activam, ut constat ex dictis a numero 152.

158 Opponet 2º: sola locutio Dei externa, ut sic talis, non autem actio, qua physice producitur a Deo, talis locutio, constituit sub auctoritate Divina ad assensum infallibiliter connexum

cum veritate Incarnationis Verbi, et ratio requisita ad inferendum talem veritatem: quod actio, et omne, quod constituit revelationem activam omne partiale obiectum formale motivum fidei Divinae.

159 Respondetur distinguendo antecedens: constituit, et nihil non constituit tale antecedens, concedo antecedens: constituit determinate, et praecise, nego antecedens. Ratio est; quia talem antecedentem implicat intrinsece; involvit. n. quod ...; quia ex uno capite affirmat locutionem Dei externam fieri, et talem, constituere praedictum antecedens: in quo includit formaliter actionem praedictam, ut constat ex supra dictis à n. 152; et ex alio capite asserit, quod praedicta actio nulla ratione constituat praedictum antecedens: quod est involvere manifestam contradictionem.

160 Oppones 2°: sola auctoritas hominis loquentis nihil cum locutione externa, non vero actio productiva talis actionis constituit obiectum formale motivum fidei humanae: ergo similiter sola auctoritas Divina nihil cum locutione externa; non vero actio productiva talis locutionis constituit obiectum formale motivum fidei. = Respondetur, negando antecedens; ratio est; quia aliter non esset proprie locutio hominis Patris ..., et consequenter non daret praedictum motivum.

161 Oppones 3°: sola applicatio ignis ad stuppam est motivum assensus, qua mihi persuadeo, stuppam comburendam, non autem actio, media qua ignis applicat stuppam: ergo similiter sola locutio externa, quae est quasi applicatio Divinae auctoritatis ad aliquam determinatam materiam: non vero actio productiva talis locutionis externae est motivum ad assensum fidei Divinae.

162 Respondetur, omisso antecedente, negando consequentiam. Disparitas est: quia intellectum moveri potest ad assensum circa stuppam comburendam à diversis motivis; secus autem ad assensum fidei. Ad istum n. moveri debet à determinato motivo, nempe à summa Dei auctoritate in dicendo, et à loquutione Dei et tali, quae ab revelationem passivam dicit esse activam, cuius partiale constitutivum est actio illa, qua physice à Deo procedit ea loquutio externa.

163 Oppones 5° ex Patre Hurt et P. Alerasino: voluntas revelandi, et iudicium internum Dei non cognitum immediate cum revelatione externa: ergo non sunt partiale obiectum motivum formale fidei. Respondetur, distinguendo antecedens: voluntas revelandi, et iudicium internum Dei per se moventia ad assensum fidei non cognitum immediate saltem confuse, nego antecedens: aliter omitto antecedens,

et nō cog; q̄ tq immē cognit illa voluntas, et iudiciū ppt. sᵗ motivū fei Divæ, atq cognit ipsa revelao pᵃssiva, quatq ē motivū fei. Rao à priori ē; q̄ ex pᵃrte alioē talis volis, et iudiciū, sᵗ et immē auferret motivū suffiens fei, ut patet ex supradictis.

Disputatio 9

An revelao privata possit ēē obiū ppᵃle motivū fei Divæ?

Caput 1ū

Eligitur affirmā pa.

164 Ante decisionem q. notandū ē 1°, q̄ revelao privata ē ea, quâ Deus aliquid manifestat alicui parlari pᵗᵃ ad ppriā illiᵉ utilitatē, et instrōē, l. aliqᵘ placit, n̄ in ut à tota Ecclesia ut matā drō acceptet. V.g. revelao, qua Deus manifestat p̄xō ipsū, aut aliū ēē in statu grē aut ēē p̄destinatū. = Notandū ē 2°, q̄ huic privatæ revelōi poē assū p̄stari, ipsiq q obᵒ ab eo, cui fit revelao. Rao ē; quoniq alr frustra Deus illā revelōē immitteret. Id p dubitat in p̄senti, an assē p̄stitū obᵒ ppt talē revelōē Divā privatā sit assū supnāli fidei Divæ?

165 Native rent plures Thō cū Caiō. Soto, Banez, et Cano, q̄b P. Valentia suffragat. = Dēo tñ affirmative cū P. Suarez, P. Coninck, Lugo, et com. cū nrīs DD. Pbr 1°: credi poss. fide Divâ supnāli veritas privatâ revelata. Pbtur ma Pbr anr ex Trid. Sess. 6 Can. 16, ubi ingt: si qs magnū illud usq in finē pseverantiæ donū se certò habiturū absolutâ et infallibili certitudine dixerit, nisi hoc ex speciali revelōe didicerit, anathema sit. = Et cap. 12, nq nisi ex speciali revelōe sciri n̄ poē, quos Deus sibi elegerit. Ergo Conc. sati significat ex hac speciali revelōe, et privata poē cognosci certā fide, et infallibilē.

166 Pbr 2°; q̄ in Sacra Pag. affirmant multa nō supra dicta, scilt, nemo poē hæc signa facere, nisi fuerit Deus cū eo. Quasi dicat: si Deus fuerit cū eo poē hæc signa facere, sine

,, illo quod non potest facere. = Similiter Jo. 5. n. 19 dicit, non potest
,, Filius a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem: non potest facere, quod viderit Patrem facientem. = Ostendit, quod, si privata revelatio non conduceret ad infallibilem, et absolutam certitudinem, impertinenter addidisset Conc. illa verba; nisi ex speciali revelatione etc.

167 Probatur 2do.

quia intellectus non movetur ad assentiendum dicto alicuius ex eo, quod obiectum credendum dicat a fide dignum; sed Deus privatim revelans veritatem aliquam non minus fide dignus, quam publice revelans: ergo non minus moveri potest intellectus ad assensum dicti Dei privatim revelantis, quam publice. = Ostenditur; quod persona, cui fit revelatio divina, per accidens se habet ad motivum assensus, cum tota ratio fidei sumatur ex persona loquente; atque adeo sive revelatio divina facta fuerit mihi, sive Angelis, Paulo, sive Moisi impertinenter se habet ad conceptum formalem fidei: similiter quod divina revelatio facta sit publice, aut privatim per accidens se habet ad conceptum formalem fidei divinae.

168 Probatur 3o; quia assensus fidei divinae est ille, quo credimus Deo dicenti propter eius summam, et infallibilem auctoritatem in dicendo verum; sed auctoritas divina in dicendo verum non minus est summa et infallibilis in dicendo privatim, quam in dicendo publice: ergo. Minor probatur; quia evidens est, Deum quomodocumque loquentem esse fide dignum: ergo.

169 Probatur 4to.

quia plures revelationes divinae, quae modo publicae sunt, fuerunt aliquando privatae; et tamen movent ad assensum fidei supernaturalis: ergo etc. Maior, et minor constant in fide, quam clarius Adamus est plura mysteria, quae procul dubio innixa fuere privatae revelationi; nam tunc temporis non erat publica aliqua Ecclesia proponens ... sua mysteria credibilia, solum quod habuit Adamus fundamento assensus fidei privatim loquentem Deum. Constat etiam in revelatione facta Abrahamo circa filii sacrificium: et in revelatione facta Deiparae circa Verbi incarnationem. Quae omnes revelationes fuerunt aliquando privatae; modo autem publicae sunt; semper tamen ad assensum fidei sufficienter detraxerunt.

Caput 2um

Objectiones solvuntur.

170 Objicies 1º. S. Thomas, q. 1ª 2ª, art. 2, inquit: " Fides nostra innititur revelationi Apostolis, et Prophetis factae, qui canoni- " cos libros scripserunt: non autem revelationi, siqua fuit, aliis Doctoribus facta: ergo revelatio privata non est objectum formale motivum fidei Divinae supernalis. = Resp. D. Thomam loqui de fide non utcumque, sed prout dicitur Catholica, et pertinet ad omnes Christi fideles, quae, ut talis, innititur publicae revelationi. = Resp. 2º ex P. Coninck, D. Thomam solum explicare in praedictis verbis, qua ratione veritates fidei probandae sint contra haereticos, nimirum ex publica revelatione quae continentur in libris Canon., non autem ex privatis revelationibus, quas ab Haereticis rejiciunt.

171 Objicies 2º. fides Divina supernalis dicitur Catholica, seu universalis: ergo debet extendi ad ea, quae generatim omnibus credenda proponuntur: ergo quod aliquid privatim manifestat a Deo alicui personae, illud credi fide Divina supernali non potest. = Resp. distinguendo ant.: fides Divina supernalis quoad multa credenda in Christiana Religione dicitur Catholica, et universalis, concedo ant.: omnis omnino fides Divina supernalis, nego ant., et conseq. Cum fides dicitur Catholica, quia ut in plurimum proponit omnia credenda; non autem dicitur Catholica, quod omnis omnino fides Divina ex ratione talis debeat esse Catholica.

172 Objicies 3º. nihil cadit sub Divina fide supernali, quod non referat ad Deum; sed ea, quae privatim revelantur, non referuntur ad Deum: ergo illa credi nequeunt fide Divina supernali. = Resp. 1º negando min., nam eo fine fieri possunt revelationes privatae, ut inde crescat Dei gloria. = Resp. 2º distinguendo maj.: ita ut relatio ad Deum sit aliquid requisitum tamquam objectum formale, nego maj.: ita ut relatio illa reipsa semper conjungatur cum objecto credendo, permitto maj. Nam si Deus haberet eandem auctoritatem, quam modo habet, et ad gloriam Dei non deberent omnia referri; profecto nunc si Deus aliquid revelaret, posset credi fide Divina supernali, qua modo creditur; quia in tali casu eadem ratio motiva consisteret, quae modo datur, nempe Divina auctoritas, et Divina Veracitas.

Caput. 3um

Duplex difficultas enodatur.

173 1a quaestio est, an assensus praedictus obto [?] revelationi Di-
vinae privatae sit eiusdem speciei cum assensu praedicto dictis Dei
revelationi publicae, seu materialiter? Negative sentiunt plures Thomistae cum Caiet.
Sto, Bañez, Cano, et alijs. = Affirmative sentiunt P. Suarez,
Conink, Hugo, et alij.

174 Sit 1a conclusio: assensus praedictus obto revera reve-
lationi Divinae privatae est eiusdem speciei theologicae cum assensu praedicto dictis Dei
revelationi publicae. Probatur 1o quia quando assensus fidei habent idem omnino obiectum
formale motivum, et ab eodem habitu supernaturali producuntur, sunt eiusdem speciei
theologicae; sed illi assensus ita se habent; nam imprimis supponimus quod habentur
Divinae auctoritatis, et Divinum testimonium. Nunquam enim sufficiat unus habitus su-
pernaturalis, plures admittendi non sunt, ne admittatur aliquid superfluum: ergo etc.

175 Probatur 2o
efficaciter a paritate; quia sunt eiusdem speciei (morali, et theologicae loquendo)
actus, et sunt eiusdem habitus obedientiae obedientiam Deo in mandatis suis homi-
nibus propositis, ac in mandatis ipsi soli propositis. = Sunt per eiusdem speciei
morali, et theologicae actus, eiusdem habitus gratitudinis gratias agit Deo pro bene-
ficijs maioribus, ac pro particularibus: ergo similiter sunt eiusdem speciei (theologice,
et morali loquendo) actus, per eiusdem fidei habitus credere pro Deo
revelata publice, atque revelata privatim. Consequentia patet a paritate rationis;
quia ea ratione illi actus obedientiae, et gratitudinis sunt eiusdem speciei in sensu dicto, et
eliciuntur ab eodem habitu, quia habent idem obiectum formale intra suam lineam; sed hoc
est habent praedicti assensus fidei: ergo etc.

176 Sit 2a conclusio: praedicti assensus sunt diversae
speciei physicae, si habeant obiectum physice diversum; si autem obiectum utrumque sit eius-
dem speciei physicae, et praeter omnia sint omnino similia, similiter quoad modum respiciendi
obiectum, etiam si revelatio unius sit materialis, et revelatio alterius privata, seu
particularis, sunt omnino eiusdem omnino speciei physicae. Ratio prima est; quia in
tali casu praedicti assensus haberent diversum terminum realem transcendentalem ad obiectum; ex
diversitate enim obiecti recte colligitur diversa terminus realis transcendentalis; sed quando
actus habent diversum terminum realem transcendentalem sunt diversae speciei physicae; nunc
enim habent praedicatum essentiale diversum: ergo etc.

177 Dices; quia ideo assensus praedictus mysterio Trinitatis

et actus prophetiae Incarnationi Verbi Divini sunt diversae speciei physice; quia habent diversa objecta in praedicto casu; illi actus habent diversa objecta physice loquendo, et supponimus physice loquendo; ergo sunt diversae speciei physicae. Idemque patet in omnibus actibus respicientibus objecta specie diversa.

178 Ad 2um dicimus concedendo maiorem; quia actus, qui procedunt a principiis omnino similibus, et respiciunt objecta omnino similia, et cum omni respiciendi objecta omnino similia nascio sunt omnino similes physice loquendo; nunc non datur principium, unde colligi possit aliqua dissimilitudo, aut diversitas; sed praedicti actus ita se habent, et si revelatio unius est universalis, et revelatio alterius privata, seu particularis: ergo etc. Probatur minor; quia imprimis supponimus, quod objectum utriusque actus sit eiusdem speciei; et quod modus respiciendi objectum sit omnino similis, et quod producantur a similibus principiis. Deinde revelatio privata non differt essentialiter a publica; nam actus attingens plures homines coextensiva, sub eiusdem speciei cum actu attingente unicum hominem: ergo etc.

179 Quaeres differentia est, an sit obligatio credendi quae Deus revelat revelatione tantum privata? Ante decisionem difficultatis supponendum est, nullum posse dari talem obligationem, nisi detur sufficiens motivum ad iudicandum iudicio prudenti, talem privatam revelationem esse a Deo. Hoc supposito, Dico 1º; teneri ad credendum positive illum, cui facta est revelatio. Probatur; quia obligatio ad credendum Deo fundatur in iure, quod habet Deus, ut cum loquitur tribuat fidem a eo, quorum loquitur; sed hoc ius est, sive fiat revelatio privata, loquitur Deus alicui particulari: ergo etc.

180 Dico 2º non teneri ad credendum reliquos, quibus revelatio non fit, neque ad illos dirigitur. Probatur; quia in tali casu nullum fundamentum datur ad imponendam talem obligationem; sed quando non datur fundamentum ad imponendam obligationem aliquam imponenda non est: ergo etc. Probatur maior; quia fundamentum ad talem obligationem tantum posset dari, quia Deus loqueretur cum reliquis, seu ad illos dirigeret revelationem; ex nullo alio capite oriri posse talis obligatio; sed ut supponimus in tali casu Deus non loquitur cum reliquis, neque ad illos dirigit revelationem; alioquin non esset revelatio privata: ergo etc.

Disputatio 10

An revelatio Divina solum existimata sufficiat ad supernaturalem Fidei assensum?

Caput 4um

Stet negativè.

181 Ante decisionem quaestionis supponendum est, quaestionem non procedere de errore circa objectum revelatum, iudicando scilicet aliquid, quod revera falsum est, a Deo revelatum esse. Ratio est; quia assensus circa tale objectum non potest esse assensus fidei supernaturalis; quia actus fidei divinae non potest esse falsus; fidei enim divinae non potest subesse falsum, ut constat ex Trid. sess. 6 cap. 9. Ille autem actus falsus esset eo ipso, quod objectum illius aliud se haberet in se, atque enuntiat ab actu. Unde quaestio procedit de errore non circa revelationem. Casus sic: Parochus proponit homini rustico aliquod objectum, ut verum, quod re ipsa verum est, et dicit, illud a Deo revelatum esse, cum re ipsa revelatum non sit; nunc rusticus existimans a Deo revelatum esse, elicit assensum circa tale objectum. Quaeritur in praesenti, an iste assensus sit fidei divinae supernaturalis, sive an sufficiat talis existimata revelatio ad eliciendum assensum fidei supernaturalis? Hic supponitur

182 1a sententia tenet negativè. Ita docet Eximius hic D. 3 sect. 13. P. Conink D. 10 n. 77. P. Henr. de Mend. D. 14 sect. 1a § 19, et plures alii. 2a sententia tenet affirmativè, quam tribuit Scoto in 3m Distinctione 23, q. 1a § Contra hoc, et sequenti, et plures alii illum sequuntur in manuscriptis.

183 Sit nostra conclusio cum 1a sententia: non sufficit revelatio tantum existimata ad fidei supernaturalis assensum, quamvis objectum verum sit. Probatur 1o: assensus fidei divinae supernaturalis est assensus huius propter revelationem divinam; sed assensus objecti propter revelationem divinam solum existimatam non est assensus huius propter revelationem divinam: ergo assensus objecti propter divinam revelationem solum existimatam non est assensus fidei divinae. Probatur minor; quia revelatio solum existimata divina absolutè et simpliciter loquendo non est revelatio divina; sed revelatio quae requiritur ad assensum fidei divinae debet esse absolutè, et simpliciter loquendo revelatio divina: ergo stat.

184 Probatur maior 1o: quia revelatio divina absolutè, et simpliciter talis nequit esse falsa; sed revelatio solum existimata falsa est: ergo stat. Probatur 2o eadem maior; quia additum afficiens rei alienans tenet ad non esse eiusdem rei non alienati: v. g. bene tenet exercitus pictus: ergo non est homo: est tantum existimativè Petrus: ergo non est Petrus; sed hic solum existimata revelatio est tantum alienans: ergo bene tenet non est revelatio divina.

185 Dices ex quodam Recentiore: assensus habitus obiectum propter revelationem Divinam solum existimatam esse assensum propter revelationem in tali existentem, et hoc sufficere. Contra: 2º est: quia revelatio solum in tali existens, absolute, et simpliciter revelatio non est; revelatio enim absolute, et simpliciter talis, stat pro vera revelatione non existente, sicut homo absolute, et simpliciter talis, stat pro vero homine; sed revelatio, propter quam habet actus fidei supernaturalis debet esse absolute, et simpliciter revelatio; nam debet verificari definitio fidei supernaturalis: nempe esse assensus supernaturalis propter testimonium Dei summe auctoritatis in dicendo verum: ergo solutio nulla est.

186 Probatur 2º: de assensu fidei Divinae supernaturalis debet absolute, et simpliciter verificari, quod sit actus, quo aliquid credimus propter Dei dicentis auctoritatem, ut constat ex num. ante; sed de assensu innitente revelationi Divinae solum existimatae non verificatur absolute, et simpliciter quod sit actus, quo aliquid credimus propter Dei dicentis auctoritatem: ergo non est assensus fidei supernaturalis. Probatur minor: quia ablato supposito, quod Deus dicat revera obiectum, non verificatur absolute, et simpliciter, quod credimus propter Dei dicentis auctoritatem; sed si assensus innitatur revelationi Divinae solum existimatae, aufertur, quod Deus revera dicat obiectum: ergo etc.

187 Dices: quod licet non reddat in tali esse Deus dicens ipse à sua revelatione in re existente, reddit tamen dicens apud credentem à sua revelatione in tali existente. Contra 2º est: quia dicens solum seu loquutus in tali existens apud credentem, absolute et simpliciter dicens non est, quia non asserat quod ex eo solum, quod Paulus existimet, Petrum loquutum fuisse, cum re vera loquutus non fuerit, sit ille vere dicens; sed Deus debet esse absolute, et simpliciter dicens id, quod creditur per assensum fidei Divinae supernaturalis, ut constat ex supra dictis: ergo etc.

188 Probatur 3º: quod obiectum formale motivum adaequatum Divinae fidei debet habere metaphysicam connexionem cum veritate obiecti crediti; sed coniunctum ex Divina auctoritate, et revelatione Divina solum existimata non habet talem connexionem: ergo etc. Maior constat ex saepe dictis. Probatur minor; quia non bene valet: Deus est summe auctoritatis in dicendo; et Petrus existimat Deum revelasse, Joannem salvum futurum esse: ergo Joannes salvus futurus est: ergo etc.

189 Dices ex ingeniosis RR.: quod obiectum formale motivum Divinae fidei debet habere connexionem methaphysicam per modum causae obiectivae, et in reali cum veritate obiecti crediti, non vero per modum causae physicae, et realis. = D. 1.am N. 2.am prob.: quod motivum Divinae fidei debet aptè, et simpliciter habere connexionem methaphysicam cum veritate obiecti crediti; alioquin non esset aptè, et simpliciter infallibile: sed habere connexionem methaphysicam per modum causae obiectivae, et in reali, non est illam habere aptè, et simpliciter, sed non cum additione alienante, ut ex se manifestum est: ergo etc. = D. 2.am prob. quod motivum Divinae fidei est infallibile, et firmissimum; desumptum ex Divina auctoritate, et revelatione Divina. Sed existimata non est motivum infallibile, et firmissimum, sed potius fallibile, et infirmum, ut potest constare ex falsitate revelationis: ergo etc.

190 Prob. 2.o: quod auctoritas Divina solum existimata non sufficit ad assensum fidei Divinae supernalis: ergo nec revelatio solum existimata sufficit. Ans. debet esse certum: alioquin ex eo, quod Petrus existimaret, Ioannem esse summa auctoritatis in dicendo posset credere dictis Ioannis fide Divina supernali, et infallibili. Prob. consequentia; quod eadem est ratio. Adversarios revelatio solum existimata sufficit ad assensum fidei supernalis, quatenus non minus movet in reali, quam revelatio ut existens; sed idem dicendum est de auctoritate Divina solum existimata, ut res intimè perpenden[ti] non constabit: ergo etc.

191 Confirmatur; quod obiectum solum existimatum verum non potest esse obiectum fidei Divinae supernalis: ergo similiter revelatio Divina solum existimata non potest esse motivum ad assensum fidei. Prob. consequentia; quod nulla ratio efficax assignari potest, cur obiectum assensus fidei Divinae debeat esse verum, et revelatio Divina talis assensus non debeat esse vera. Nam eodem modo, quo quis defendat, sufficere revelationem solum existimatam, defendere potest, sufficere est obiectum solum existimatum, ut verum, ut consideranti patebit. obiecti

192 Dices, disparitatem esse; quod si obiectum non esset verum, actus fidei Divinae esset falsus; non autem revelatio vera non esset, sed solum existimata, adhuc actus fidei Divinae esset verus. = D. 2.am; quod actus fidei Divinae non minus connectit cum veritate de existentia obiecti, quam cum veritate de existentia revelationis, et summae auctoritatis in dicendo; nam sicut se habet est actus Divinae fidei: ergo obiectum illius se habet, sicut separat ab actu: illi est se habet: est actus Divinae fidei: ergo Deus dixit tale obiectum: ergo etc.

Caput 2um

Oppositae sententiae dissolvit.

193 Arguitur 1o. Assensus elicitus propter Dei testimonium veritatis testimonium verum et infallibiliter certum, elicitus quoque ab habitu supernali infuso est assensus fidei Divinae; sed assensus innitens revelationi Divinae solum existimatae potest esse elicitus propter testimonium Dei primae Veritatis verum et infallibiliter certum, elicitusque ab habitu supernali fidei infuso: ergo assensus innitens revelationi Divinae solum existimatae potest esse assensus fidei Divinae supernalis. Probatur minor quoad partes: et imprimis, assensus innitens revelationi Divinae solum existimatae habet, quod indicat illud, ut quoque errore dari revelationem primae veritatis esse objectum materiale assensus; sed assensus alicui objecto quod habet, quod indicat illud, ut quoque errore dari revelationem primae veritatis esse illud, elicitur propter testimonium Dei primae Veritatis: ergo etc.

194 Deinde, ille assensus innitens revelationi Divinae solum existimatae potest esse verus, seu conformis cum suo objecto, ut supponimus, quia non dat errorem esse objectum, quod credit revelatum, sed solum esse revelatum. = Deinde, ille assensus potest esse infallibiliter certus; quia potest detrahi ab certitudine infallibili ab se sui principii supernali; quia potest elici ad illud modo intuali a supernalibus illustrationibus spiritus sancti, et ab habitu supernali ita detracto ad assensum verum eliciendum. = Unde assensus ille potest elici ab habitu supernali fidei infuso; quia habitus supernalis fidei infusus concurrit efficienter fuit ad producendum ipsum cum illo supernali modo assensum, ad quem eliciendum movet obiective Divina auctoritas in dicendo, nisi aliquod impedimentum obstet; atque assensus innitens revelationi solum existimatae potest esse assensus, ad quem eliciendum moveat supernalis illius, et moveat obiective Divina auctoritas in dicendo: ergo etc.

195 Respondetur, concessa majori, negando minorem quoad 1am ejus probationem. Nam talis assensus esset elicitus propter testimonium Dei, cum tale testimonium re vera non detur. Ad probationem, concessa majori, nego minorem. Tunc enim minime eliceret propter testimonium Dei, quia, ut paulo antea dixi, elici non potest actus propter testimonium, quod re vera testimonium Dei non datur; sed tale testimonium re vera non datur, ut supponimus: ergo etc.

196 Adde etiam, quod falsum esset

q illa actus eliceret ab habitu supernali fidei infusae, q de facto dat. Hic n. sd concurrit efficienter saltem ex decreto Dei ad assensum innitentem vera revelationi: aliog non haberet motivum absolute, et simpliciter infallibile.

197 Arguitur 2o: elici possunt a voluntate plures actus superna-
les virtutum moralium, virtutum theologicarum praecedente cognitione erronea circa obiectum formale motivum actus: ergo est ab intellectu elici potest actus super-
naturalis fidei praecedente cognitione erronea circa Divinam revelationem, quae est illius obiectum formale motivum. Consequentia urget a paritate rationis. Antecedens autem probatur; quia si quis per errorem iudicet, dari praeceptum Divinum hunc, et nunc amandi, aut eliciendi actum amoris supernalis Dei super omnia, aut actum orationis continentem tum actum charitatis, tum spei theologicae, poterit elicere actus isto supernales voluntatis, est per habitum supernales charitatis, spei, et obedientiae, non obstante cognitione erronea praecedente circa obiectum motivum horum actuum. = Item, si quis per errorem iudicet, Petrum esse in extrema necessitate et illi succurrat: si quis est per errorem iudicet, se debere alteri centum aureos, illosque solvat, plane elicere posset intrinsecè veros actus super-
nales misericordiae, et iustitiae: ergo etc.

498 Resp. Disting. illi: sic arguendi per eam potestatem, q auctor Divina sit existimata sufficiat ad assensum fidei supernalis: probatur illi sic arguendi: q elici possunt a voluntate plures actus supernales praecedente cognitione erronea circa obiectum formale motivum actus; et auctoritas Divina est obiectum formale motivum ad assensum fidei: etc. Vili sic probari potest, q possit dari assensus fidei Divinae circa obiectum sic existi-
matum verum, et revera falsum. Probatur: q si quis iudicet, Petrum esse in extrema necessitate, quamvis re vera non sit, illique succurrat: et sic in aliis casibus: ergo ibi etc.; sed haec absurda sunt: ergo paritates arguendi nullae sunt. Non in eodem modo se habent actus supernales intellectus, et voluntatis.

199 Resp. 3o directe concesso antecedente negando consequentiam: disparitas est; quia obiectum creditum fide Divina supernali dicit essentialiter, q sit obiectum materiale Divinae fidei, et consequenter dicit, q sit absolute, et simpliciter revelatum a Deo. Quod non componit cum revelatione falsa; at vero obiectum volitum a supernali volitione non requirit essentialiter, q

a Deo vere revelatum sit, sed quod appareat ab illo, ut bonum volit.

200 Argumentum: adhuc, ut obiectum denominet vere, et proprie amatum a volte, non requirit, quod obiectum reipsa in se bonum sit, sed sufficit, quod obiectum appareat ab illo, ut bonum: ergo idem adhuc, ut obiectum aliquod denominet vere, et proprie creditum actu Divinae fidei supernaturalis, non requirit, quod obiectum creditum reipsa sit a Deo revelatum; sed sufficit, quod appareat ab illo, ut revelatum a Deo. Consequentia urget a paritate rationis.

201 Resp. 1o. nihil probare, quod dari possit assensus fidei Divinae circa obiectum falsum, non apparet, ut verum, ut constat ex dictis num. 198. Resp. 2o. directe ex omnibus dictis in praecedenti, conceptio antecedente eorum. Disparitas est; quod obiectum creditum Divina fide dicit essentialiter, quod sit obiectum materiale Divinae fidei: oportet una conditio dicit, quod sit obiectum a Deo re ipsa revelatum, et dictum: secus vero dicendum est de obiecto amato a volte; quod adhuc, ut denominet amatum a volte, non requirit, quod sit bonum a Deo revelatum; neque satis est, quod appareat ab illo, ut bonum, licet in se bonum non sit.

202 Argumentum 3um. si Petrus existimasset, Deum revelasse Spiritum S. incarnatum esse: sed quod iudicaret, se teneri sub lethali elicere assensum fidei Divinae supernaturalis circa Spiritum S. incarnatum, Petrus re ipsa teneretur sub lethali elicere praedictum assensum: sed in tali casu eliceret actum fidei supernaturalis circa tale obiectum: ergo revelatio existimata sufficit ad assensum fidei Divinae supernaturalis.

203 Resp. distinguendo ant.: teneretur ad eliciendum quantum est ex se, seu assensum fidei supernaturalis, concedo ant.: ad eliciendum absolute assensum, qui re ipsa esset actus fidei supernaturalis: nego ant., et conseq. Etenim in illo casu Petrus teneretur ad procurandum elicere assensum fidei supernaturalis: quia talis conatus esset in sua potestate: at vero non teneretur ad eliciendum assensum, qui re ipsa esset assensus fidei supernaturalis; quia id non esset in sua potestate; neque defectum revelationis Divinae Petrus supplere non potest. Unde est, quod in tali casu assensus esset circa obiectum falsum, pataque in omnium Theologorum sententia non posset esse assensus fidei supernaturalis.

Tractatus 2us

De obto frali motivo assus tam cc auct. Divinæ, quam cc existiam Dinæ revelbis.

Disputatio 1a

Quodnam sit obiectum formale motivum assensus cc auctoritate Divinæ?

Caput 1um

Quaestio per varias Cclnes deciditur.

204 Hucusque sermo fuit de objecto formali motivo assensus fidei supernalis circa objecta credibilia, quod objectum formale motivum, diximus, esse complexum ex auctoritate Divina, et ex Divina revelatione tam passiva, quam activa: nunc quaestionem instituimus de objecto formali motivo assensus circa auctoritatem Divinam in dicendo verum, id est hujus assensus, Deus est summæ auctoritatis in dicendo verum: et omissis aliorum placitis, per sequentes conclusiones mentem nostram expono.

205 Sit 1a Cclnes: praedictus assensus haberi potest immediate ex ipso objecto propter se, et ex sola apprehensione terminorum. Probatur 1o; quia isti termini, Deus, et summa auctoritas in dicendo, intimè apprehensi ab intellectu sufficienter determinare possunt ad eliciendum praedictum assensum; sed hoc sufficit ad hoc, ut praedictus assensus sit immediatus, et propter ipsum objectum, et ex sola apprehensione terminorum: ergo etc. Probatur maior; quia obtum hujus termini, Deus, formaliter includit obtum hujus termini, summa auctoritas in dicendo; et adhoc, ut praedicti termini intimè penetrati detrahere possint ad eliciendum praedictum assensum, hoc sufficit; namque intima apprehensio terminorum sufficienter detrahat ad eliciendum assensum cc quaelibet propositione illius: ergo etc. Probatur maior; namque ut ex nostra doctrina de Essentia, et attributis constat a num. 113, Deitas est formaliter collectio

omnes perfectiones numerice omnes trium divinarum personarum identificatas realiter: atque auctoritas haec est pars talis collectionis: ergo etc.

206 Probatur 2°: quia iste assensus, Deus est sapiens, et similia, possunt esse assensus immediate habiti ex apprehensione terminorum: ergo et ille iste, Deus est summe auctoritatis in dicendo. Antecedens patet: et consequentia probatur; quia ideo illi assensus immediate possunt haberi ex apprehensione terminorum; quia formaliter, et expresse dicunt perfectiones simpliciter simplices, et aliunde constat evidenter, Deus habere omnes perfectiones simpliciter simplices; sed auctoritas Dei in dicendo est perfectio simpliciter simplex: ergo.

207 Ex dictis infertur, obiectum motivum huius assensus immediate, et extrinsece habiti: Deus est summe auctoritatis in dicendo esse partim ipsam Deitatem, et partim ipsam perfectionem divinae auctoritatis in dicendo. Ratio est; quia obiectum motivum ad talem assensum est obiectum intime apprehensum per hos terminos, Deus, et summa auctoritas in dicendo; sed per terminum Deus apprehenditur Deitas divinae formalissime omnes perfectiones simpliciter simplices, et per terminum summa auctoritas in dicendo, apprehenditur formaliter, et expresse perfectio divinae auctoritatis in dicendo: ergo etc.

208 Sit 2a conclusio: praedictum assensum haberi potest ad illectum mediate, ex summa scilicet perfectione Deitatis per hunc discursum formalem: omnis perfectio simpliciter simplex identificatur cum Deitate; sed summa auctoritas in dicendo vere est perfectio simpliciter simplex: ergo etc. Ergo ex Deitate moveri potest illectus ad assensum mediatum auctoritatis divinae.

209 Sit 3a conclusio: et potest illectus moveri, et detrahi ex complexo divinae sapientiae, et veracitatis ad eliciendum per formalem discursum praedictum assensum in hunc modum: quod habet summum sapientiae, et veracitatis est summe auctoritatis in dicendo verum; sed Deus habet summum sapientiae, et veracitatis: ergo etc.: ergo ex complexo sapientiae, et veracitatis potest illectus moveri, et detrahi ad praedictum assensum eliciendum.

210 Sit 4a conclusio: et ex divina revelatione, ut clare praecognita, moveri potest illectus ad eliciendum praedictum assensum in hunc modum: quidquid Deus dicit verum est; sed Deus clare dicit, se esse summe auctoritatis in dicendo (supposito quod ita diceret): ergo Deus, est summe auctoritatis in dicendo: ergo ex divina revelatione, ut clare praecognita, potest illectus sufficienter moveri ad eliciendum praedictum assensum.

211 Sit 5a conclusio:

etiã ex pfectionib⁹ creatis, prout denudatis ab imperfectionib⁹ nostri detrahere, et moveri
pote illectũ ad eliciendũ pdictũ assensũ. Pbr; q̃a hic syllogism⁹ recte: oĩs pfectio
quæ datr in reb⁹ creatis, datr etiã in Deo ablatis imperfectionib⁹, et modo pfectissimo;
s͡ in reb⁹ creatis, nempe in Angelis, et hoĩb⁹ datr pfectio auctoritatis
in dicendo: ẽ ablatis imperfectionib⁹, et modo pfectissimo &c.

212 Sit vltima conclusio: qlt
assensus contentus in 5ª conclusionib⁹ supra positis circa Divinã auctrem ẽ sufficiens
pmissa maior, l. minor ad hoc, vt cõclusio illatus possit ẽẽ assensus Divinæ fei
et nullus detrahẽ requirit. Pbr: q̃a qlt assensus certus, et infallibilis,
auctoritatis Divinæ pcipit illectui vt verũ quicquid dictũ a Deo, et conseqter pote
ẽẽ sufficiens pmissa maior, l. minor, vt cõclusio illatus possit ẽẽ assensus Divinæ
fei; s͡ qlt assensus contentus in 5ª conclusionib⁹ supra positis ita se hẽt, vt p=
pendenti constabit: ẽ &c.

Caput 14
Patri Suarez satisfit.

213 Dr Eximius hic D. 3 sect. 6, docere vet, requiri nrium ad assensũ
fei circa mysteriũ credibile assensũ Divinæ auctoritatis mediatũ, q̃ sit assensus fei, circa Divinã
auctrem innixus Divinæ test., seu revelationi. In cuius confirmatione aliqua ponit,
quæ oportet dissolvere. = Opponit ẽ 1º D. Thõ:, q̃ hic q. 2ª art. 1, inqt:
nrium ẽẽ ad certitudinẽ fei nobis revelari de Deo ẽ illa, quæ nalr
cogni possunt. D' auct. Divinæ in dicendo pote nalr cogni: ẽ ad certitudinẽ
fei nrium ẽ, q̃a auctoritas Divina revelet a Deo: ẽ ad certitudinẽ fei requirit
detrahẽ assensus Divinæ auctoritatis innixus Divinæ revelationi.

214 Rñeo, illũ fra poẽẽ pplri,
revelationẽ, quæ ẽ motivũ formale fei, debere revelari p aliã revelationẽ,
et sic in infinitũ. = Rñeo 2º directe: S. Doctorẽ ibi solũ loq de Divinis
pfectionib⁹, qb⁹ assentimur sub vt obiecto materiali, n̄ vero de Divinis pfectionib⁹, qb⁹
assentimur vt obiecto formali: aliãq, vt antea dixi, revelatio Divina, quam
obiecto formali assentiri deberem⁹ p aliã revelationẽ. Divina a auctoritati in dic.
15 assentimur vt obiecto formali, vt constat ex supra dictis.

Opponit 2º: assensus sup=

ius ordis negt q se fundari in assu inferioris: nec mar certitudo
pote q se fundari in mi certitudine; & assg fei Dvra ergo
mysterij credibile e altioris ordis, et magis certg, qug assg, q n sit
fei Dvra: q negt assu fei fundari in assu Dvra auct, q n
sit fei Dvra. Mar Dstat ex illo ploquio, assg q vnyqq tale,
illud magis: q tt.ao

216 Det, Dcessa mai, disquendo mj, qug assg, q n sit
fei, si eliciat assg, q n sit fei a prijs supnalibg tam phyce, qug mo-
ralr influentibg, nd mj: si n eliciat a talibg prijs Ddo mj; & disquo
coenis: q negt assg fei fundari in assu Dvra auct., q n sit fei, si
assg Dvra auct. eliciat a prijs supnalibg tam phyce, qug morali
influentibg, nd coq: si n eliciat ab illis prijs, Ddo coq. Explat:
assg Dvra auct., q admittit, vt suffiens ad elicendg assg fei e assg
elicitg moventibg illecty illustroibg supnalibg, et phyce influente
hitu supnali fei: q d q n e inferioris ordis, neq mi certitudinis,
qug assg fei.

217 Ad instas 1: Dis assg certg, et evens hitg ex terminy appre
e nalis, et n pote ee supnalis; & hic assg, Deg e summe auct. in dicendo,
e certg, et evens, et hitg ex terminy appre, e h nag q q n pote ee sup-
nalis, et coenty nulla e solus. = Det nando mj. Cug falsitas pet
in vsione beatifica, quae e certa, clara, et evens, et sit elicits ab hitu
supnali, et coentr e supnalis.

218 Instas 2o: assg evens, cca summg auct.
Dei in dic. negt elici p hitg fei: q nulla e p dicta solus. Pbans:
q hitg obscurg n pote Dcurrere ad actg events., & hitg fei Dvra e ob-
scurg: q p dictg assg negt elici p hitg fei. = Det nando ant. Ad
pbos disquo mq: hitg obscurg qdditative, Ddo mq: denominative obscu-
rg ab aliqbg effectibg obscuris, nd mq: et sibr disquo mj; & hitg fei Dvra
e qdditive obscurg, nd mj: solg denominative ab aliqbg effectibg obscuris
ad quos Dcurrit, Ddo mj, & coq. C hitg supnalis Dvra fei n dicitr
obscurg, q exigat p sug, essg. Dcurrere ad actg obscuros; pote. n. Dcur-
rere ad actg claros, x a illud, q vidisti me, Thoma, credidisti; & q vt
pluximg pducit actg obscuros. Vide dicenda infra a n. 421.

219 Oppones 3°: plures increduli n̄ h̄ent immq
& evente cogn̄e huius veritati: Deus ē summe aucti in dicendo: ergo nequeunt
moveri ad assm illius veritati, nisi ex motivo Divæ revelti illius. =
Resp. concesso anti, nendo conq... Rao ē, qa licet n̄ heant saltem cognē evente,
hent tn̄ immq, theorq, & supnali certitudine certq cognē, q̄ quq
necessi detrat eorq illectq ad credendq mysteria fei..

220 Opponit 4°: plures viri
docti, & catholici dixerunt, Deus posse dicere rē aliter ac ē in se ipsa
quqni nullq dixerit, posse mentiri; ergo retinendo in isto lumine nā-
li certq n̄ ē, Deus n̄ posse loqi res aliter ac sunt in se: ergo dēt fideles fieri
certi de hac veritate p Divq testimoniq. = Resp. cum nro Card. hqs
viros illos vel n̄ fuisse vere catholicos in hoc opposito illius iudicij, qd ē de-
structivq pti primi fei Divæ, qd ē Divæ aucti in dicendo: vel n̄ ēē
contrā; qa hi admittebant, & vera duo opposita, nempe, qd Deus posset
dicere rē aliter ac ē in se, & qd n̄ posset mentiri saltq mali; qd in-
volvit manifestq contradicoēm.

Caput 3um

Aliquæ diffic. enodantur.

221 1a diffas ē: an immq assq ex approe motivq hujq cē
Divq aucti sit cognio supnalis, vel nalis? aliqi volunt, cē nale.
Resp. tn̄ cum alijs, supnalq ēē. Pbr. qd assq certq, quq intrere, & essenler
supponit assq supnalis erga mysteriq revelatq, superans sua certitudine
oēm certitudinq nalq, neqit n̄ ēē certq certitude superante oēm certitudq nalq;
sed assq cē Divq aucti in dicendo ē assq certq, quq intre supponit
assq supnalis fei erga mysteriq revelatq superans sua certitude oēm cer-
titudq supnalq: ergo assq immq cē aucti Divq certq neqit n̄ ēē certq
certitudē superante oēm certitudq nalq; & assq certq superans oēm certitudq
nalq neqit fundari in solis approibq nalibq: ergo dēt ē fundari
in lumine aliquo supnali, specialiq illustratoē Spūs S.ti Certitude

222 2a diffas ē:
an approes istæ supnales p̄ponentes nostræ p dictq veritatq sint

eventes, vel obscura? Resp. et dico 1°, neque determinate requiri eventes,
neque determinate requiri obscuras, sed quaecumque, sive eventes, sive obscura suf=
ficiunt. Ratio est; quia cum actus fidei supernalis non sit essentialiter clarus, sed possit
esse obscurus, inde est, quod non determinate requirantur pro dicto assensu eventes,
neque determinate requirantur obscura, sed quaecumque sufficiant, dummodo semper
habeant certitudinem requisitam.

223 Dico 2°; quod in hominibus habentibus evidentiam naturalem
huius veritatis: Deus est summus auctor in dicendo: assensus praemen=
tes connexos exterius sunt eventes; et in hominibus non habentibus praedictam evidentiam
sunt obscuri. Ratio ex P. Suarez est; quia gratia perficit, quia non sunt contra
rerum naturalis; neque illis gratia, in quo illa [illegible] inveniunt, perficit; sed evidentia
naturalis huius veritatis, Deus est summus auctor in dicendo, non est contra naturam
fidei per gratiam, sive supernalis illustratio supponens illam veritatem aliam
lumine naturali eventem perficit: ergo eventum perficit clare pro dicta veritate.
Aliter est supernalis illustratio accommodando se intellectui hominis quotiens
[illegible] non perficit illi eventum pro dicta veritate, cum ipse de illa evidentiam naturalem
non habeat, ut supponimus.

224 3a difficultas: a quo habitu supernali eliciatur physice
assensus supernalis circa obiectum auctoritatis? Resp. quod existente in intellectu habitu
supernali infuso fidei ab illo physice producitur; si autem non existat, ab
auxilio Dei extrinseco. Ratio est; quia non sunt multiplicanda virtutes, et habitus
supponere intra eandem lineam absque urgenti necessitate; sed nulla necessitas
datur admittendi in praedicto casu distinctam virtutem, vel habitum ab habitu fidei,
vel auxilio extrinseco Dei: ergo etc. Probatur minor: quia cum obiectum formale, et
materiale fidei pertineant ad eandem lineam, unde assensus circa talia obiecta elicitur
possunt ab eadem virtute. — Dices; quod assensus indivisibiliter, et immediate attingens
sunt obiectum materiale, et formale fidei eliciatur physice ab habitu supernali
fidei: ergo assensus attingens solum obiectum formale, posse elici ab habitu super-
nali fidei.

225 4a difficultas: an etiam revelatio divina sit naturaliter motivum ad eli=
ciendum assensum supernalem auctoritatis divinae? Resp. negative. Ratio est; quod fides
divina non assentiri debet obiecto materiali, quia a Deo revelatum est, non autem as=
sentiri debet obiecto formali, quia revelatum est; aliter esset fides assentiret circa

revelõi, q̃ revelata ẽ, et sic in infs; d auct. Divã ẽ obiẽ formale fei: ẽ tta.

226 5a diff. ẽ: an assẽ cc. Divẽ auct. tali heri possit ab illecti, et evadat opinativẽ, et formidolosẽ? Rẽo affirmativẽ; q̃ possẽ, q̃ appareant illecti hõis valde rudi motiva ẽ sufficientia ad eliciendũ ẽdictũ assẽ opinativũ, et formidolosũ; d in illo cũ ille assẽ evaderet iõ opinivũ, et formidolosũ: ẽ tta. = Neq obstat, q̃ hac ẽpio, Deũ ẽ summa auct.tis in dicendo sit ẽpio ẽ se nota; q̃ iõ iõ ẽbat, q̃ si intime penetrent hĩ illiũ ẽpãi ẽ claraq apprẽ, sicutq obviẽ nisi detrari poẽt illecti ad eliciendũ assẽ credentẽ cc. Divẽ auct.tis; dũ quo stat, q̃ illi hĩ q̃ intimẽ penetrent ad hoc valde rudi, et hinc iõ ẽponant motiva sufficientia ad eliciendũ ẽdictũ assẽ opinativẽ, et formidolosũ.

227 Sexta diff.as: an ẽdictus assẽ opinativus, et formidolosus possit ẽẽ sufficiens ẽmissa ad eliciendũ credens, q̃ sit assẽ Divã fei supernalis? Rẽo nativẽ. Ratio ẽ, q̃ credens, q̃ sit actus Divã fei supernalis debet ẽẽ certissimũ, et cui ñ possit subesse falsũ; d credens, q̃ eliceret innixũ in illo assẽ opinativo ñ ita se heret: ẽ tta. Probatur: q̃ assẽ innixũ motivo formidoloso, nisi aliunde heret aliud motivũ adaequũ infallibile (quale supponimus ñ dari in ẽsenti cũ) naturã evadit ẽi formidolosũ, et credens ñ pote evadere certũ: ẽ tta.

Caput 3um

An possit illecti assẽ mediato fei assentiri Divã auct.tis in dic. ẽpo Divũ testimoniũ, seu revelõg?

228 Diximus supra n. 210 pote illecti ex Divã revelõe cognita ẽẽ auct.te ẽa Divã sufficienti moveri, et detrahi ad assẽ mediatũ fei supernali ẽẽ existit Divã auct.tis in dic. adduximus q̃ in exemplũ illũ syllũ; ẽ Deus dicit verũ ẽ; sed Deus dicit, se ẽẽ summã auct.is in dic. verũ: ẽ tta. Quaerimus ẽ in ẽsenti, an ẽdictus syllus sit verẽ, et ẽpriẽ discũ, et credens, an possimus credere assẽ mediato summã auct.tẽ Dei in dicendo ẽpo Divũ testimoniũ ẽtentũ in illi verbi

Ipsi Christi: Ego sum via, veritas, et vita. In hac q. difficili, et subtili acerrime pugnant pro ... nativis ingeniosi DD.

229 Deo

tr. astruere: pro de a iure, silicet syllog. est rectus discus, et eveniri illecti poss ab sum cuiuiato assentiri Divina auct. in dicendo propter Divinum testimonium. Pbr 1°; q. q. Deus testatus est, credi pote; neq ideo testatus est, ut credat; & Deus saepe testatus est, se habere summam auct. in dic. ut constat ex pluribus textibus Sacra Pagina: ergo q. Deus sit summa veritas in dic., credi pote propter Divinum testimonium: ergo et.

230 Pbr 2° auct.

D. Thom, q. in praesenti ingt: oportuisse q., q. est illa, quae alias naturali lumine nota sunt nobis, revelarent a Deo, ut certiora fierent nobis illius testimonium: ergo est, quae nobis nota sunt, credi posse propter Divinum testimonium: alioq. non fierent certiora nobis, si non erant credibilia propter Divinum testimonium.

231 Dices: solidum veritas est intelligenda de aliis veritatibus lumine naturae notis, quae non sunt praeambula naturalia, sed assensus fidei. = Dist. 1°, et 2°; q. talis limitatio sine fundamento adstruit, atq. adeo sustinenda non est. = 2° 2°; q. multo magis nobis naturalis est certitudo circa illas veritates, quae sunt praeambula fidei: & Deus revelavit alias veritates, ut nos de illis magis certitudinem haberemus propter Divinum testimonium: ergo a fortiori revelavit eas veritates, quae est primum naturale ad assensum fidei, ut de illa magis certitudinem haberemus.

232 Obiiciunt Addi ... liquo; discursus illectualis est ille, in quo illectus ex una veritate cognita transit virtute illius ad aliam cognoscendam; & si Divina auct. in dicendo cognosceret assensu primus Deltis propter Divinum testimonium, non transiret illectus ab una veritate ad aliam, sed perseveraret in eadem. ... transiret ad eandem: q. est contra nos discursus: ergo et. Pbr min: q. omnis assensus fidei primus Deltis supponit assensum primum premis: & assensus primus premis ad assensum fidei est assensus Divinae auct. in dicendo, et assensus Divinae revelationis circa obiectum credendum, assensus quasi primum premissae maioris, et assensus primus premissae minoris: ergo et.

233 Dist.

explicat explicite in hoc syllo, Deus est summa veritas in dicendo; sed dicit, se esse summam veritatem in dicendo ergo est summa veritas in dicendo, illicite perveniens ad conclusionem nullus novam veritatem acquirit, quia prius et explicite vi quam acquisierit per assumptionem maioris conclusionem. Deinde in his et aliis: quidquid Deus dicit, verum est; sed dicit se esse summam veritatem in dic. ergo etc. in hoc, dat quaecumque positio, quam Deus dicit in ipso dari; sed Deus dicit, in ipso dari perfectam summam veri. in dic.: ergo etc. in quibus syllis aliquis respondit maior. propter explicat auctoritatem divinam in dic.: ergo quisquis assentitur veritati illarum praemissarum assentit est auct. et summae veritati Dei indic.: ergo non transit ad aliam veritatem.

234 Dices 1.o

... maior, ... ; ... praemissa maior, ... ; ita ut duos illi assensus auct. et revelationis collective sumpti sint ... adaequatum talis conclusionis, ... ; ita ut disjunctive sumpti sint ... adaequatum, ... ergo ... Resp. ... verum sit, ... in ... dicti syllis ... distinguatur ... a ... praemissa maior; ... distinguitur ab utraque praemissa collective sumpta sicut distinguitur pars a suo toto: et hoc sufficit, ut ... possit ... et simplici distincta veritas a veritate antis, et possit dari verae distinctio.

235 Dices ...

... : quod in definitione discursus ... est ... adverso ... petit, quod illicite ex una veritate cognita transeat virtute illius ad aliam cognoscendam; sed in hoc syllo quidquid Deus dicit verum est; sed dicit, se esse summa auct. in dic.: ergo etc. transit illicite ab una veritate cognita virtute illius ad aliam cognoscendam: ergo etc. Probatur min.: quia distincta veritas est coniunctio ex auct.te divina, et revelatione a veritate illius auct.tis divinae; sed in praedicto syllo transit illicite a coniuncto ex auct.te, et revelatione ad solam auct.tem, ut ex se patet: ergo etc. Probatur maior: quia distincta veritas est abstracta totius ab abstractione unius partis, aliqui idem esset formaliter abstrahere totum, atque abstrahere partem, et ... abstractio ... esset vera, totum est pars; sed coniunctio ex auct.te divina, et revelatione est totum, et auct.tas divina est pars: ergo etc.

236 Conc. et explicat ratio antis: ad hoc, ut

det rão fralissa disig, sufft q det in adaqua discho int ans, et coens; d int ans, et coens illis sylli dat inadaqua discho: q dat rão fralissa disig. Mar pat explis in sequentibq discursibq: dat wnj: q dat pars: dat mãa, pra, et mio: q dat mãa: e ho: q at: idq pat in oibq illis in darij, in qbq ti dat inadaqua discho int ans, et coens: Vg. in isto syllo in darij: oi ho e at; d Pq e ho: q. Cui apud oes legitimq disig. coens nempe, Pq e at, rõ tn adaque disquit a collectiõe oij hoij. Mõ fu: d in pdicti syllis positis n 233 dat inadaqua discho int ans coalescens ex utraq pmissa, et coens: q st legitimi disig.

237 Rão V ex dictis a me in soza a n 813 nando mq. Rão e; q apud oes tni e legit. disig, Pq e ho: q at roale, et tn in tali discu illectq n, transit ad pria veritate cognitaad alig cognendq; nq eadq veritas e fralissie, q Pq sit ho, atq q sit al roale: q tt. = Vnde disig intoalis sic defeni bendqe pgressio illectq ab mo, l. pluribq iudicijs habitis ad aliud iudiciq diversq hendq pillatiõq. Hinc infert I, sufficere discrõq roi ratiocinantis int ans, et coens ad roq disig. = Infert V, syllos positos n 237 ee legitimos disig; q int pmo ans, et coens dat saltq discho roi ratioe., qua psistit in diversis roij idq oio signantiq.

Disputatio 2a

Cudinq sit obiq frale motiviq ad asiq existio Dina revelois, Vg. ad hunc asiq, Deq dicit mortuos surrecturos.

Vbi de resolue fei.

Caput Iq

Aliqua so pnunt et impugnant.

238 Ante decisoq quaesitoi notandq e, qua tuiq n pcedere de motivo, quo credimq, revelationem Dei esse veram. Rão;

q^d motivum ad hoc è summa Dei auctoritas, repugnare assensum non revelatum falsum. Quaestio igitur solum procedit de motivo, quo credimus existentiam Divinae revelationis. Et ratio dubitandi; quod existentia Divinae revelationis per se nobis nota non est.

239 Notandum est 1°, obiectum motivum talis existentiae non posse esse aliquod adaequate Divinum. Ratio est; quod nihil adaequate Divinum connectitur cum existentia contingenti Divinae revelationis; quandoquidem omne Divinum existit per totam aeternitatem absque existentia revelationis. Notandum est 2°, nihil adaequate naturale creatum posse esse motivum talis existentiae. Ratio est; quod adaequate naturale creatum apparet, quod inducere possit infallibilem assensum revelationis, qualis est elicitus per fidem infusam. His notatis

240 dicere, probabile esse, quod ad assensum existentiae revelationis moveant testimonia humana, et argumenta creata credita fide acquisita, et humana quae quidem ad veritatem revelationis moveat sola auctoritas Divina. Ita videtur docere Scotus in 3um distinctione 23, quaestione unica, Okam in 3um quaestione 8 ad 2um

241 dub. 3., Gabriel distinctione 23, quaestione 2da, art 1°, et alij. Probatur 1°; quod assensus existentiae revelationis est infallibilis; sed assensus fidei mere acquisitae non est infallibilis ergo etc. Probatur 2°; quod assensus mysterij revelati est in homine Theologo sua colligitur per discursum ex assensu revelationis; sed assensus certus mysterij revelati non potest colligi ex assensu incerto: ergo etc.

242 Obijcies 1°: obiectum formale ad proprium dictum assensum est, quo eius veritas manifestatur; atque per sola testimonia humana eius veritas manifestatur: ergo etc. Dicetur, omissa maiori, negando minorem; quod testimonia humana sunt tantum applicatio motivi, non vero ipsum motivum ad praedictum assensum: sicut cognitio bonitatis non est ratio motiva, sed tantum applicatio.

243 2° sententia docet ad assensum, quod existentiam Divinae revelationis movere lumen triniale: ita Canus lib. 12 de locis cap. 3 conclusione 1a, et 3a. Banez quaestione 1a dub. 1°, conclusione 3a, et ad 3um. Aragon quaestione 1a, art. 1°, et alij. Probatur 1°; quod motivum connecti debet cum existentia revelationis; sed lumen triniale non connectitur cum existentia revelationis; siquidem potest existere sine illa: ergo etc. Probatur 2°; quod Catechumeni credunt absque lumine triniali: ergo etc. Probatur 3°: quod totum munus luminis trinialis se tenet ex parte potentiae, non vero ex parte obiecti, sicut lumen gloriae, se habet ex parte illius; sed motivum debet se habere ex parte obiecti: ergo etc.

224 Objicies 1.° probat fa: lumen fidei manifestat obiecta credibilia; ideo n. lumen appellatur; & obiectum formale est, quod manifestat obiecta materialia ignota: sed lumen fidei est predictum motivum. = Resp. distinguendo maj: manifestat effective obiecta credibilia, concedo maj: manifestat formaliter, nego min; quia non dicitur lumen ex eo, quod per se ipsum manifestet obiectum, sed ex eo, quia producat actum fidei obiectum manifestantem.

225 Objicies 2.°: revelatio est sui ipsius manifestativa, et motiva; sed habitus fidei est revelatio Dei: ergo est sui ipsius manifestativus, et nihil aliud revelationis. = Resp. 1.° nando maj, loquendo de obiectiva revelatione; non n. omnis revelatio est ex terminis nota. = Resp. 2.° nando maj; quia habitus fidei non est proprie locutio Dei, neque expressivus mentis divinae; ideo n. ex nullo casu probari potest.

fidei

226 Objicies 3.°: obiectum formale existimatur revelationis, quia illud reddit credibile; sed habitus fidei reddit credibilem revelationem Dei: ergo est motivum existimatae revelationis. — Resp. concessa maj, distinguendo min: reddit credibilem effective, ad modum quo per species impressas redduntur intelligibilia obiecta, concedo min: reddit credibilem formaliter, nego min, et cons.

227 Objicies 4.°: lumen gloriae non solo manifestat Deum, sed est se ipsum tanquam obiectum formale suae visionis: sed habitus fidei in nostra gerit vices luminis gloriae: ergo se ipsum manifestat, et nihil revelationis divinae. Resp. nando maj; quia lumen gloriae neque manifestat se ipso Deum, sed per visionem a se productam; neque est obiectum formale visionis; sed nostra divina neque se ipsum manifestat; quia non potest producere visionem.

228 3.ª sententia asserit, motivum ad assensum existimatae divinae revelationis esse ipsum illustrationem actualem supernaturalem. Sic P. Granado [illegible] 1.° D. et Sect. 5.°, quem sequuntur alii Recentiores: sed haec sententia quatenus asserit, solo predictam illustrationem esse motivum ad assensum existimatae divinae revelationis impugnatur 1.°; quia est reflexa revelatio, et increata Ecclesiae auctoritas, imo et creata sunt motiva sufficientia ad predictum assensum, ut probabitur a 277. — 2.°: quia ipsa illustratio fidei exigit revelationem existentem, et motivum ad assensum existimatae; at tamen n. prudens iudicium non solo proponit obiectum materiale, sed est formale, quo illud judicare debet ad iudicium; sed illustratio supernaturalis non exigit seipsam, ut obiective mo-

huius ad talem assensum. Ergo etc. 3.º Quia munus proprium illustrationis supernaturalis
est applicatio obiecti formalis motivi: sicut cognitio bonitatis est id applicans
motivi: et sicut approximatio ignis ad combustibile id est applicatio, et non virtus
combustiva.

Dicendum secundo docet

non est movere obiective, sed se ex parte potentiae, sicut movet illustratio,
et applicatio naturalis, et affectio supernaturalis gratiae. Ergo etc.

249 Obiicies primo contra hanc secundam

illud Ioannis 5: qui credit in Filium, habet testimonium Dei in se; sed hoc
testimonium internum non est aliud, quam illustratio interna Dei: ergo illustratio
Dei est motivum ad assensum existentiae revelationis. — Respondeo primo negando minorem: nam
potest esse aliqua locutio aliqua divina, ad modum, quo locutus fuit Pro=
phetis. — Respondeo secundo et melius distinguendo consequens: ergo illustratio Dei est mo-
tivum obiectivum, seu ex parte obiecti se habens, nego consequentiam: est motivum formale seu
ut melius dicam motivo formali se habens ex parte illius, concedo consequentiam. Sed
nihil contra nos, quia secunda quaestio procedit de motivo obiectivo, quod proprie
motivum est, non de motione formali, quam esse ipsam internam illustrationem conce-
dimus.

250 Obiicies secundo: Sanctus Augustinus pluribus in locis docet, frustra esse praedicationem,
et professores externos, et si a Deo fiant, Scripturarum lectiones, nisi Deus intus nos
doceat, et revelet veritates: ergo illustratio divina est praecipuum motivum. — Concesso antecedente,
nego consequentiam; quia id solum probat, illustrationem divinam esse motionem formalem, non vero obiectivam, de qua
est quaestio. Probatur, quia Sanctus Augustinus eodem modo docet ad charitatis, et aliarum vir=
tutum actus, ac ad assensum fidei necessariam interiorem illustrationem Dei; sed ratio formalis ob=
iectiva charitatis, et aliarum virtutum est ex mente Augustini non est illustratio inter=
na Dei: ergo neque ratio formalis obiectiva fidei assentientis existentiae revelationis.

251 Obiicies

3.º: Divus Thomas in 3 Sententiarum quaestione 2.ª articulo 3 ad 3um docet, fideles habere sufficiens
inductivum ad credendum, quia inducit instinctu interno Dei, quo leviter
non credit. Ergo etc. — Respondeo distinguendo antecedens claritatis gratia: docet habere
sufficiens inductivum obiectivum, nego antecedens; sufficiens inductivum formale, seu
potius inductorem formalem, concedo antecedens, et eodem discrimine dirimendum est consequens:
quia D. Thomas instinctui interno non tribuit inductorem obiectivum, sed tantum formalem

252 Objicies 4°: rão motiva credendi existis revelois ē quę reddimus interrogati, de existẽa motivi existẽe revelois; ǀ interrogati de tali motivo reddẽ remus, qͣ Deus interius suo instinctu et illustratione grãe nos movet ad talem assum: ergo etc. — Resp. concessa maiori, distinguendo minorem: reddẽ remus, si rogemur de obiva rõe movente, nõ minor: si rogemur de formali rõe, movente ex parte illectus, concedo minorem, et nõ conseq. loquitur de obiva motione.

253 Objicies 5°: rão motiva assentiendi existẽae revelois ē in quam ultimo resolvit eius assum; ǀ resolvit in internum illustratos, qͣ existentibus revelose extrna miraculis, et alijs argutis extrnis nõ possumus fide Diva quidquam credere, nisi suppetat illustrato intrna Dei: ergo etc. — Resp. distinguendo maiorem: ē, in quam ultimo resolvit eius assum, tamquam in obiectum formale, concedo maiorem: tamquam in principium assum, nego maiorem, et sic distinguo minorem: resolvit in internam illustratos, tamquam in principium, seu motionem se tenentem ex parte illectus, concedo minorem: tamquam in obiectum formale motivum nõ minorem, et consequentiam.

254 Objicies 6°: ex duobus hoibus, quibus aeque proponitur extrna Dei revelatio, alter credit, alter nõ credente; ǀ hoc aliunde provenire nõ potest, nisi ex eo, quod credens habeat internam illustratos Dei, et alter nõ credens illam nõ habeat: ergo etc. — Resp. concessa maiori, nego minorem: qͣ rão propter quam ex duobus hoibus aeque dispositis ad credendum alter credit, alter nõ credente, id provenit ex libertate utriusque: sicut ex eadem libertate provenit, quod alter diligat Deum, alter nõ diligente.

Caput Secundum

Aliae sententiae impugnantur.

255 4ᵃ Sententia docet, praedictum motivum esse auctoritatem creatam nõ quidem humanam, et fallibilem, ǀ eam, quae habet infallibilitatem ex assistentia speciali. Ita Durandus in 3 distinctione 24 quaestione 1 nõ 8, et 9, et Michael de Medina lib: 5° de fide cap. 11. — Quoad hoc sententia, quatenus docet, id praedictum motivum movere ad assum existẽae revelois, impugnatur 1° ex eo, quod ē reflexa revelatio Dei, et creata Dei auctoritas sit motiva sufficiens ad praedictum assum, ut constabit ex dicendis infra nõ 275.

256 Impugnatur 2°; quia Angelis, et Adamo, pluribusque fidelibus, qui ex parte Christi crediderunt motivum non fuit auctoritas Ecclesiae: siquidem nondum fuerat aedificata Ecclesia: ergo etc. = 3°; quia auctoritas infallibilis Ecclesiae non est immediate nota in se, sed mediate ex revelatione Dei, vel aliunde: ergo in hac sola non datur motivum ad credendum, cur Deus assistat nostrae Ecclesiae, ne erret in dogmatibus proponendis.

257 5a sententia docet, praedictum motivum esse ipsas revelationes immediate per se ipsas, quia assensus est obscurus, et ad assensum obscurum moveri posse immediate veritatem obscuram. Ita Doctor Eximius Disp. 3a de Fide, Pater Turrianus, Conink Disp. 9, Petrus Hurtado Disp. 7, Pater Valentia Disp. 1a q. 1a, circa Disp. 4, et communiter Doctores. Haec sententia impugnatur 1° ex dictis num. 55, et 256. 2°, quia, si vera esset eiusmodi sententia, sequeretur, quod sufficerent ex se, et semper apprehensiones solae revelationis a Divina existentes, intime penetrari obiectis; sed hoc falsum est; quia si infideli proponant nostri huius temporis mortui resurgent, et si obiectum intime penetretur ab ipso, non manet sufficienter detractus ad credendum, Deus id revelasse, ut experientia ipsa compertum est: ergo etc.

258 Impugnatur 3°: quia implicat, quod revelatio ex se obscura sit, et quod immediate se sola possit apprehensa movere intellectum ad assensum, ut ipsa experientia aperte testatur in omnibus obscuris apprehensionibus; sed revelationes mysteriorum Dei ex se obscurae sunt, praecipue mysteriorum Trinitatis, et Incarnationis: ergo etc. = Impugnatur 4°: si proponatur infideli nutrito in tenebris mysterium Incarnationis, non poterit immediate praebere assensum praedicto mysterio: ergo similiter non poterit praebere assensum immediate existentiae revelationis Incarnationis. Probatur consequentia: quia ideo non potest hunc, quia est veritas obscura, et nihil aliud distinctum ab ipsa proponit, quod suadeat Incarnationem; sed hoc ipsum datur in revelatione Incarnationis: ergo etc.

259 Dices, illas apprehensiones revelationis suadere existentiam illius, praecedente propositione Ecclesiae, aut miraculorum tanquam conditione sine qua non; sicut motiva credibilia, seu similia suadent difficultatem conditionis, praecedente propositione Majestatis tanquam mera conditione. = Sed contra est 1°; quia in sola apprehensione existentiae, et causae revelationis, seclusa propositione Ecclesiae, aut miraculorum, et quocumque alio non relucet aliqua ratio obiectiva, suadens intellectui existentiam propositionis, quae causa existentiae; accidenter

ea posse, accedit ratio obiectiva suadens, quae antea non apparebat: ergo ratio obiectiva suadens existentiam revelationis non potest esse sola existentia revelationis, sed aliquid aliud.

260 Probatur 2ª pars: quia sola propositio obiectiva distincta ab obiecto formali non requirit immediate rationem sui, et solum mediate ad excitandum apprehensionem proponentis motivum formale assensus, ut patet in instructione magistri: ideoque a quocumque excitetur talis apprehensio eodem modo praestabit assensum; sed si excitetur apprehensio revelationis in homine nutrito in tenebris per hominem amentem, aut puerum, non dat sufficiens motivum in praedicto homine ad eliciendum assensum circa existentiam revelationis: ergo ratio obiectiva suadens existentiam revelationis non potest esse sola existentia revelationis et apprehensio.

261 Obiicies 1º pro hac parte: quidquid cadit sub fide, cadit et sub Divino testimonio; sed Deum revelare cadit sub fide: ergo cadit sub fide quatenus sub testimonio; sed quod creditur et sub Divino testimonio, creditur propter Divinum testimonium: ergo Divinum testimonium creditur propter se ipsum. Distinguendo maiorem: quidquid cadit ut materia credenda, cadit ut sub Divino testimonio, concedo maiorem: quidquid cadit praecise, ut principium fidei, nego maiorem. Et similiter distinguo minorem; sed Deum revelare cadit sub fide tamquam principium fidei, concedo minorem: tamquam materia credenda, subdistinguo, quia talis revelatio est directa suipsius, nego minorem; quia habet supra se aliquam revelationem reflectentem, vel ipsa supra se ipsam reflectit, concedo minorem, et hinc patet ad reliquum argumenti.

262 Obiicies 2º: tota certitudo fidei nostrae desumitur ex infallibilitate Divini testimonii; sed Deum loqui est certum certitudine fidei nostrae: ergo est certum propter certitudinem Divini testimonii: ergo testimonium est obiectum formale motivum, quo trahimur ad credendum Deum loqui. Distinguendo maiorem: certitudo fidei circa materiam credendam desumitur ex infallibilitate Divini testimonii, omitto maiorem: circa principia fidei, nego maiorem, et similiter distinguo minorem: sed Deum loqui in ratione principii, hoc est Divinum loquentem esse principium fidei, est certum certitudine fidei, concedo minorem: loqui in ratione materiae credendae, subdistinguo minorem: quia talis locutio habet supra se aliquam locutionem reflectentem, vel ipsa supra se ipsam reflectit, concedo minorem: aliter nego minorem, et consequentiam.

263 Obiicies 3º: quia

logq in actu exercito dicit, se loq; sed Deus loquens Trinitatem &c: ergo in actu exercito dicit, se loq. Trin: ergo possum credere, Deus loq, quia Deus loquens Trin. in actu exercito dicit, se loq: ergo sicut cetera creduntur propter Divinum testimonium directum, hoc credi potest propter Divinum testimonium reflexum. = Resp. omissis aliis, quae possunt argui, sed nihil inde contra nos; quia argumentum est extra quaestionem praesentem; quia quaestio non est, an Deus loquens dicat reflexe, seu in actu exercito, se loq; sed unde nobis constet, Deum illum loquutum directe cum Trin. mysterium &c.

264 Objicies 4°. verbum Dei dicitur in sacra Pag. lumen oculi nostri, et lucerna pedibus nostris; sed lumen se ipsum videri, et postmodum cetera manifestat intuenti: ergo est loquutio Dei, quae instar luminis et se ipsam manifestat, et per ipsam cetera mysteria manifestantur. = Confirmatur; quia quod est ratio manifestandi reliqua se ipsum manifestat, ut patet in luce; sed loquutio Divina est ratio manifestandi omnia mysteria fidei: ergo se ipsam manifestat. = Resp. Neg. mai, et min, distinguo consequens: ergo est loquutio Dei se ipsam manifestat praesentibus ad ipsam, concedo; absentibus ab ipsa, nego consequens. Ratio, quia sicut lux corporea non manifestat absentibus, sed praesentibus ad ipsam, similiter loquutio Dei non manifestat absentibus, quales nos sumus a Deo, dum immediate aliis loquutus fuit mysteria fidei. = Et hinc ad confirmationem distinguo maj: se ipsum manifestat praesentibus, concedo maj: absentibus, nego maj: et omissa min, nego distinguo consequens.

Caput 3um

Reliqua sententiae proponuntur, et impugnantur.

265 Sexta sententia docet, nos motivum credendi existentiam revelationis esse solam auctoritatem Dei. Ita Dr. Indoctus Ridi, quem, suppresso nomine, citat P. Resp. = Contra primo; quia ut auctoritas Dei sit ratio credendi, revelationem esse veram, non tamen potest esse ratio credendi existentiam revelationis. Ratio est; quia, stat optime, Deum esse summae auctoritatis in dicendo, et tamen non revelare mysteria credenda; ergo per solam se non exhibit ut summae auctoritatis in dicendo; et tamen non revelant mysteria credenda: ergo sententia. = Confirmatur, et declarat ratio praecedens; quia auctoritas Divina

ibly detrat illecty ad isty asty: si Deus loquat, infallibi loquet de obto, ut e insp; n d detrat ad isty asty: Deus revelavit, mor= tuos ee surrecturos &c.

266 Hent RR. es, ad summg verac. Dei spectare n so n mentiri, d infusy n ptmittere, q quig alig eig nomine ita alig sptat, ut posint facere fides apud ab. q Dei nomine loquat. = sed quae v.; q pote Parochy &c. proponere rusticis existiy revelai Dei, quae re ipsa à Deo facta n sit ea vesibilit, et credibil., quae prudentr suadeat asty existia ipsigg n alr ac eg facit credib. revelois vere existentis: p sola veracitas Dei n firmat obtre asty existia revelois. = qa v.; q ad veracitaty Divg n pspectat, q, n posit dici extoris, q n sentiat interig; et ay hoi dtare pote, q nobi n pstet, q Deus locuty fuerit, et q, re ipsa nihil loquat ad extra, ut vere n locuty fuit ad extra p totg aeternitatg: &c tt.

267 7a sa impugnat adaeqy obty frale motivy existia revelois ee mug revelog, scilt veri, ze dei Prophetary, et miracula, qg intendit pnie loq. tra S. C. de Sugo D. t de Fide sect 1a. = d haec sa impugnat V ex dictis à n 255. = d: q sa ista n vitat infinitum, q maxime vitare ptendit, scilt fides Divg n resolvi ultimo in Auct. hiumg. Dtor; q asty iste, Deus revelavit incarnoes, enuntiat abre existiy talis loquatois Divae; et q existat illa locutio Diva n pstat nobis pse, d pfides humang: &c tt. Hr= mir: q talis locutio nobi pstat p praes mysteriory facty à Praedicatoribg, et Ministris verbi Dei, miraculis pfirata, et alijs motivi credulitati fulcita: d q dens haec miracula in pfirmoe mysteriory, quae pdicant à Ministro Dei, l. alia cre= dulitatis motiva, n pstat nobis aliunde, quag ab auct. hu= mana: &c tt.

268 Impugnat 3o: q Prophetae, qbg Deus imme locuty fuit, habuerunt asty existie revelois ipsis à Deo imme factae, et tn talis asty n habuit p motivo mug revelog: p n ov asty existie revelois het p motivo haiug mug revelog. Alir probatur.

q̃ talis revelaõ immẽ per se ipsã manifestabat Prophetis: sicut clara locutio Pri, et immia cum Joanne claré per se ipsum manifestat Joanni: ergo etc.

269 Oppones in 1. q. haec sa: elloquia Sac. Scrip. saepe praedicant, testimonia divina, et miracula eo verba, et voces Dei: q. sunt motiva ad assum existentiae revelationis Divinae. Ans. prob. huic 1: sicut locutus est per os Sanctorum. = Actorum 1: sicut praedixit Spiritus S. per os David. = Joannis 6: omnis, qui audivit a Patre, et dixit . = Joannis 10: oves meae vocem meam audiunt; q. si audiunt Deum, q. Deus illis loquitur; nec n. possumus audire, nisi nobis loquenti; q. haec locutio est per miracula: ergo etc. = Confir ex D. Aug: Deus mirabilibus operibus loquitur: q.

270 Dist. prius antecedens, dist. consequens: q. haec sunt motiva naturalia, et ad quem assensum existentiae revelationis requisita, nego aliquo, et non naturalia, concedo. Itaque non naturalia, q. praedicta motiva sint sufficientia ad talem assum habendum: quod naturale est, q. essentialiter requirat ad dictum assum; neque sufficiunt alia motiva, ut constabit a n. 271. Hinc patet ad confirmationem.

271 Oppones 2. Parochus proponenti incarnationem fide assentit fidelis et rusticus, et plane decipiat, si dissentiret nando (?) esse a Deo revelatum, sed non potest peccasse, contra auctoritatem fidem (?) mihi Parochi, quae est contra auctoritatem Dei: q. verba Parochi accipit tamquam verba Divina: q. revelaõ mediata est motivum tale ad assum existentiae revelationis. Dist. omisso 1 enthymemate, dist. consequens: talis revelaõ mediata est naturale motivum, nego aliquo, et non naturalium, concedo. Solutio constat ex n. ante.

272 Quod sa asserit, revelatio Divina immediate movere ad sui assum, non praecise ut apprehensa solum prata intra ipsum, sed cum prata extraneis nobis nota, sicut quaedam constrata miraculis, auctoritate Ecclesiae, et alijs signis, quae ipsam Divinam revelationem credibilem reddant. Ita P. Ver. Relig. dist. 3. sect. 4. Sed impugnatur 1 ex dictis a n. 255. Impugnatur 2 ex numero 268; q. sicut assum immediatis Prophetarum eo existentiam loquutionis Divinae non habuerunt semper tales revelationes mediatas, q. saepe habebant revelationes immediatas: ergo.

273 Impugnatur 3° à n. 283; quod scilicet, cum ipse non constet de existentia Divinae locutionis, saltem constat per ipsum auctoritatem hominum, et signa credibilitatis extra: sed haec possunt esse motivum sufficiens ad assensum existentiae alicuius revelationis. — Impugnatur 4°; quod mysterium Trinitatis revelatum neque inadaequate est motivum ad assensum existentiae talis mysterii: sed illa revelatio mysterii non est motivum neque inadaequatum ad assensum existentiae revelationis. Probatur consequentia; quod ideo tale mysterium revelatum neque inadaequate est motivum ad assensum existentiae talis mysterii, quia ex se est obscurum, et minime per se nota illectionis; atqui hoc ipsum contingit in existentia revelationis talis mysterii: ergo etc.

274 Dices 1°; obiectum, quod per se immediate ignotum est, postquam est manifestum per aliud, potest per se ipsum immediate movere saltem partialiter: sed revelatio Divina, quamvis per se ignota sit, poterit, postquam est manifestata, per se ipsam simul cum aliis gratiis externis, scilicet operatione miraculorum, auctoritate Ecclesiae etc., movere ad assensum existentiae suae ipsius. Patet in colore, qui manifestus per lucem immediate movet per se ipsum ad visionem sui: patet in conclusione obscura, quae manifestata per praemissas movet immediate per se ipsam ad conclusionem formalem: patet demum in bonitate, quae per cognitionem manifestata movet immediate per se ipsam ad amorem sui: ergo etc.

275 Resp. 1° illi forte posse concedi, quod est mysteria Trinitatis, Incarnationis, et Eucharistiae possint partialiter movere per se ipsa immediate ad assensum existentiae illorum; quod hoc falsum est: ergo etc. Resp. 2° directe distinguendo antecedens: potest per se ipsum immediate movere saltem partialiter, si ex se obscurum sit, nego antecedens: si ex se non sit obscurum, omitto concedo antecedens: et minorem. Quia revelatio Divina, de qua procedit quod, ex se obscura est. Ad probationes antecedentis resp., quod color naturalis sua non est obscurus, neque est bonitas ex se obscura est. Ad id, quod additur de conclusione obscura resp., quod si ex se obscura sit, neque postquam manifesta est per praemissas, movet immediate per se ipsam, sed id per praemissas obscuras.

276 Dices 2°: non repugnat assensum supernaturalis, qui habeat ex revelatione Dei tamquam ex motivo partiali componente unum totale cum aliis motivis externis: sed eiusmodi est assensus fidei infusae. Patet consequentia; quod nulla est ratio contradiciens existentiae eiusmodi assensus fidei infusae, quae non contradicat illius possibilitati. = Resp. distinguendo antecedens: non repugnat talis assensus, si revelatio ex se obscura sit, nego antecedens: si ex se non sit obscura, omitto antecedens. Quando revelatio ex se obscura est, quod proponit aliquid, quod superat vires illectionis, qualis est revelatio Trinitatis,

Caput 4um.

De actu quo multiplices Fides.

277 Sit 1a Concluo: assq cc existentia Divinæ revelois immediatæ, qua scilt Deus immê loqt clarè, et distinctè hmibus, quali sæpe loquutus fuit Prophetis, haberi potest immê per ipsasmet Divinæ revelationes. Ratio est; quia cum Deus loquebatur Prophetis immê per se ipsum, illis constabat de existentia talis revelationis; et non constabat ratione alia, nisi per ipsasmet immediatas revelationes: ergo etc. — Ratio 2a; quia dum Deus loqt immê cum Illo clarè, et distinctè, existentia talis locutionis constat illo suffi per ipsasmet loquois existentes, quæ existentia ex ipsa manifesta est: ergo illis etc.

278 Sit 2a Concluo: assq cc existentia Divinæ revelois mediatæ, quæ per se ipsa non constat, haberi potest suffi per aliquam Divinam revelationem reflexam super ipsam. V.g. assq cc existentia Divinæ revelois mysterij Trinitatis haberi potest per revelationem reflexam, quæ clarè repræsentet ipsam directam revelationem mysterij Trinitatis. Probatur; quia potest sic optimè argui ab illo: quidquid Deus dicit, verum est; sed mihi modo clare Deus dicit, se revelasse mysterium Trinitatis; ergo ita est, quod Deus revelaverit eiusmodi mysterium.

279 Sit 3a Concluo: assq cc existentia Divinæ revelois mediatæ haberi potest suffi, et sæpe habetur per infallibilem Ecclesiam, quæ habet ex assistentia Spiritus Sancti. Et in hac re vera est sententia Michaelis de Medina, et Durandi. Probatur: quia hic discursus legitimus est apud Catholicos: existentia omnis revelois Divinæ, quæ ab Ecclesia ex cathedra proponitur per assistentiam infallibilem Spiritus Sancti cc talis Ecclesiæ certissima est; sed Ecclesia ex cathedra definit existentiam Divinæ revelois cc mysterij Trinitatis. Ergo per dat existentiam talis revelationis. Ergo etc.

280 Sit 4a Concluo: praedicta assq haberi potest suffi, et sæpe habetur apud Catholicos per auctoritatem Sacræ Paginæ. Probatur; quia hic discursus legitimus est: quidquid continetur in Sacra Pag. verum est, et a Deo revelatum; sed existentia revelois mysterij Trinitatis continetur in Sacra Pag.: ergo eiusmodi existentia de facto datur: ergo etc. — Confirmatur ex D. Thoma, 2. 2. q. 1 art. 3 inquit: formale obiectum fidei est veritas primæ fidei per manife=

sciat in Scrip.a S. et dña Eccla.

281 Sit 5a Conclus: praedictus assensus
beni potest sufficienter propter quemque verum miraculum factum in confirmationem existentiae
revelationis: et convenienter est propter quemque signum infallibiliter connexum cum existentia
revelationis. Probatur ex illo Joannis 10, ubi Xptus inquit: si mihi non
vultis credere, operibus credite. Ubi miracula proponit, ut motiva suffi-
cientia ad credendum. — Probatur ex D. Thoma 2a 2ae q. 2 art. 9 ad 3um inquit:
ille, qui credit, habet sufficiens inductivum ad credendum; inducitur enim
auctoritate Divinae doctrinae miraculis confirmatae. Ubi valde notanda sunt
verba illa, miraculis confirmatae.

282 Probatur 1 Conclus; quod hic discursus legi-
timus est; quod confirmatur per verum miraculum, certissimum est, et existentia revelationis
Divinae de mysterio Incarnationis. Confirmata est veris miraculis: ergo talis
existentia certissima est. Major constat ex eo, quod patrari nequit verum
miraculum in confirmationem doctrinae falsae, ut constabit ex infra dicen-
dis à 525. Sed est hic discursus legitimus est: quodcumque dat ansam
infallibiliter inferendi existentiam Divinae revelationis A, assentiendum est certo
existentiae Divinae revelationis A; sed quod dat signum aliquod infallibiliter connexum
cum existentia Divinae revelationis A, dat ansam infallibiliter inferendi exis-
tentiam Divinae revelationis A: ergo quod cumque dat signum aliquod infallibiliter connexum
cum existentia Divinae revelationis A, assentiendum certo est existentiae Divinae re-
velationis A: ergo etc.

283 Sit 6a Conclus: praedictus assensus beni potest est sufficienter, et saepe
habet propter auctoritatem hujus Ecclae, prout cum considerat, et prout confirmatur
his omnibus signis, et argumentis credibilitatis, quae reddunt evidenter credibile
quemque dictum talis Ecclae. Hanc conclusionem tamquam quoddam suppositum tenent
omnes Antiqui Scholastici, docet P. Vasquez hic disputatione 2 cap. 2,
ubi ait: assensum fidei Divinae, et infusae requirere tamquam praecedentem,
assensum, et naturalem quemdam alium assensum fidei humanae, quo credimus Prae-
dicatori, aut Ministro nomine Ecclae sufficienter proponenti mysteria
tamquam à Deo dicta, et revelata juxta illud Isaiae: quo-
modo credent sine praedicante. Pro hac conclusione refert Scotum, Ga-
brielem, Okamum, Durandum, et alios, pro illa stant omnes fere Thomistae.

284 ... auct.^tis^ ... Aug., a lib. de util. credendi, cap. 17, ... experierat in motiva credib. ^litatis^ divinae fidei, sic ingt: ... factum ē Divina ... per Prophetarum vaticinia, per Hum. ... per Apost. ... per Martyrum ... +, sanguine, et mortes, per ... praedicatis vita: atq. in his oibus digna rebus tantis, atq. virtutib. ... temporum opport. miracula. ... igitur ... auxilium Dei tantum ... fructumq. videamus, dubitamus nos illius Ecclae condere gremio, quae usq. ad confessionem ... ab Apostolica Sede per succes. Episcoporum, frustra Haereticis ... latrantib., et partim plebis iudicio, partim Conc. gravitate, partim ex miraculorum maiestate damnatis culmen auct.^tis^ obtinuit? Cui nolle primas ... dare, ... summae impietatis ē, ... superbis arrogantiae.

285 Idq. repetit S. D. pluribus in locis. Et lib. de ... et litera cap. 31. sic ingt: neq. n. ... credere potest, si nulla sit ... suasio, cui credat: et lib. 3o Ep. ... cap. 4 sic ingt: tenet me in Eccla consensus ... populorum, tenet me veritas miraculorum. = Consentit Richardus de S. Vict.^re^ l. 1 de Trin.^te^ Ep. 2o alloquens ita Deum: Dne si error ē, a te ipso decepti sumus. Et reddit rationem: quia ipsa (scilt mysteria fei) tantis signis, et prodigijs confirmata ... et talibus, quae non nisi a te fieri possunt. = Consentit ē ... art. 3 sic ait: ... obm fei ē veritas ... fdei quae manifestatur in Scrip. Sacra, et doctrina Eccle.

286 Pbr 2 ... quia hic discursus legitimus ē: auct.^tas^ ... Eccla attenta ... fdi ... ē fdi collectus ... motivorum credib.^litatis^ prudenter iudicat infallibilit in oibus, quae dicit, ... Eccla dicit Deum revelasse mysterium Trini: ergo ita ē; sed hic ... cc exiisti Divinae revelationis id hēt per motiva ... auct.^tis^ humanae Eccla ... te.

287 Pbr 3o: quia plures sunt veritates, quas Divina fide credimus, ac de quibus interrogati, unde sciamus, Deum locutum fuisse praedictas veritates, recte ... fitendo ... Eccle auct.^tate^ creata, et humana, ... praedicti arguunt, nobis illas veri... proponente; ... in ijs ... praedicta auct.^tas^ humana ē obm formale ... in traditionib. Apostolicis, quas credimus ... praedicta auct.^tate^ humana Eccla nobis illas proponente ...

288 ... ultima conclusio: ... ex motivis ... in praedictis conclusionib., ... aliud motivum aequivalens ē sufficiens obm formale ... reddendum ... cc existens Divinae revelat...

proindeque nullum determinatum requirit. Ad 1um prob. nego; quia propositio quae est ex terminis notis adaequate, et simpliciter haberi potest independenter a quolibet assensu, ut constat ex dictis a n° 277 usque ad 287. quod est ex dictis est sufficiens obiectum formale. = Ad 2um prob. nego; quia quodlibet ex pluribus motivis sufficit ad eliciendum aliquem assensum, nullum determinatum requirit. Ergo etc. ~~etiam constat ex~~.

Caput 4.

Objectiones solvuntur.

289 Objicies 1° in communi contra nostram doctrinam: obiectum formale ad assensum existentiae Christi revelantis non potest esse multiplex adaequatum, quod debet esse unicum; quod ex nostra doctrina colligitur, quia praedictum obiectum sit multiplex adaequatum: ergo nostra doctrina falsa est. Maior probatur; quia eadem virtus non potest habere multiplex motivum formale; sed si obiectum formale ad assensum Christi revelantis existentiae esset multiplex, eadem virtus fidei haberet multiplex motivum formale: ergo etc.

290 Resp. illi forte posse probari 1°, quia assensus existentiae Christi ex multiplici motivo formali haberi non possunt, quia falsum est, ut constat ex dictis a n° 208. = 2° probari posse, quia assensus mysteria credibilia non possent haberi per revelationes diversas, quod omnino falsum est. = Resp. 2° directe distinguo maiorem: non potest esse multiplex adaequatum in sua sufficientia, nego maiorem: in sua exclusivo, concedo maiorem: et illi distinguo minorem; quod ex nostra doctrina colligitur, quod sit multiplex adaequatum in sua sufficientia, concedo; in sua exclusivo, nego minorem, et ideo; quia sicut assensus existentiae Christi haberi potest ex multiplici motivo formali adaequato adaequatione sufficientiae: illi assensus existentiae Christi revelantis haberi potest ex multiplici motivo formali adaequato adaequatione sufficientiae. Hinc patet ad probationem maioris, quae illi distinguenda est.

291 Objicies 2° et instas: assensus fidei Christi in nostra fide habet ex unico, non vero ex multiplici motivo adaequato est adaequatione sufficientiae: habet enim ex complexo ex auctoritate Christi in dicendo, et ex divino testimonio: ergo illi assensus existentiae Christi revelantis haberi debet ex unico, non

falsò vero ex multiplici motivo adaequato est sola adaequatione sufficientiae. = Resp. concesso antecedente, nego consequentiam. Duplex differentia est: 1a, quia assensus fidei, qua talis, exigit semper haberi ex determinato motivo, nempe propter praedictum complexum: et alias non erit assensus fidei: at vero assensus existentiae Christi revelantis non exigit semper haberi ex aliquo determinato motivo; proindeque haberi potest ex multiplici motivo adaequato adaequatione sufficientiae,

292 Dico, et pugna dissa est, quod in omnibus assensibus fidei Divinae semper invenit idem sit motivum, nempe complexum praedictum: at vero in assensibus ad existentiam Divinae revelationis non invenit in omnibus idem sit motivum; nam revelatio Divina non semper est immediate, vero reflexe [illegible] eliciendi praedicto assensui. Et revelatio reflexa, licet det ad aliquem assensum ad existentiam revelationis directe, non dat ad omnes: et licet auctoritas Ecclesiae creata sit sufficiens motivum ad plures assensus, non potest esse motivum ad assensum existentiae revelationis talis increatae auctoritatis, cum per se nota non sit. Similiter licet sacra pag. possint esse motivum sufficiens ad plures praedictos assensus, non potest esse motivum sufficiens ad assensum existentiae revelationis ad ipsam sacram pag. et ad traditiones Apostolicas. Similiter est, licet miracula dent ad plures praedictos assensus, non dant ad omnes, et certum est complexum, licet auctoritas humana Ecclesiae possint esse motivum ad plures assensus praedictos, non potest esse ad omnes. Nam Prophetae quibus Deus immediate loquutus fuit habuerunt assensum ad existentiam Divinae revelationis; et tamen tunc non dabatur auctoritas Ecclesiae humanae, siquidem tunc non dabatur Ecclesia § 4a.

293 Objicies 3o contra 6am conclusionem; Nam conclusio alias nil momenti [illegible] objiciendum. Si assensus ad existentiam Divinae revelationis haberet [illegible] humanam Ecclesiae auctoritatem, assensus fidei Divinae ad mysteria revelata niteretur motivo minus certo, ab illo dependere; vero assensus fidei Divinae nequit inniti motivo minus certo, nec ab illo dependere: ergo assensus ad existentiam Divinae revelationis nequit haberi per auctoritatem humanam Ecclesiae. Maior probatur: quia assensus fidei Divinae niteretur motivo fidei humanae, et motivum fidei humanae est minus certum § 6to.

294 Respondeo negando consequentiam, et ejus probationem; quia assensus fidei Divinae ad mysteria revelata solum innititur immediate, et sic complexo constante ex auctoritate et testimonio Divino. Nam licet ex auctoritate humana nobis fit nota Divina revelatio, haec immediate movet ad assensum Divinum ad mysteria revelata, et ita immediate innititur Divinae revelationi infallibili, et Divinae auctoritati infallibili.

295 Objicies Dico, et instas; si moveri possemus ad assensum aliquem Divinae fidei, saltem mediate ab humana auctoritate Ecclesiae, talis assensus fidei Divinae potest esse falsus; sed hoc absurdum est: ergo. Probatur maior: talis assensus niteretur saltem mediate in motivo fallibili; sed eo ipso potest esse falsus:

q; si moveri possemus ad assensum aliquem divinae fidei saltem
mediate ab humana auct.te Eccl.ae, posset esse flg. Pbr maior: tali assensus
niteretur saltem mediate auct.ti humanae Eccl.ae; sed haec est fallibilis: ergo.

296 Ad min. propositionis, distinguo maiorem, distinguo minorem: auct.tas humana Eccl.ae attenta praecise statu conc.do, nego min.
intrinseco, quo dicit, est fallibilis, concedo minorem: attenta statu extrinseco, quo dicit, nego minorem, et distinguo
ergo. Explicatur. humana Eccl.ae auct.tas attenta praecise statu, quem intrinsece dicit,
non continet, talem collectionem hominum cum suo capite visibili, seu Christi Vicario, quae
praecise homines, et hoc modo fallibilis est. Attenta vero statu extrinseco, quo talem col-
lectionem cum suo capite visibili continet complexum ex omni motivo credibilitatis nostrae
fidei: et hoc modo infallibilis est, et est motivum ad assensum existentiae divinae re-
velationis.

297 Obiicies 5.o: revelatio divina non est conditio applicans summam Dei auct.tem
nisi quod est motivum ad assensum divinae fidei: sed similiter est auct.tas humana Eccl.ae non
erit conditio applicans divinam revelationem, nisi erit motivum ad assensum existentiae
divinae revelationis. = Conc.do maiorem, nego min. Neg. ut constat ex supradictis
à num. 130, revelatio est partialis obiectum formale ad assensum divinae fidei.

298 Obiicies 6.o
Si assensus circa existentiam divinae revelationis haberet propter auct.tem humanam Eccl.ae, assensus
fidei divinae circa mysterium revelatum resolveretur ultimo in auct.tem humanam Eccl.ae;
sed hoc implicat: alioquin fides divina resolveretur in aliquid fallibile: ergo.
Pbr maior: quia assensus fidei divinae circa mysterium revelatum resolvitur ultimo
in motivum propter quod assentimus divinae auct.ti, et revelationi divinae; sed assenti-
mus revelationi divinae propter auct.tem humanam Eccl.ae asserentis, dari talem re-
velationem: ergo.

299 R. quidam ingeniose ad argumentum distinguendo maiorem: resolveretur
ultimo in auct.tem humanam Eccl.ae, ut moventem medio lumine naturali, nego
maiorem: ut moventem medio lumine supernali, concedo maiorem. Asserunt enim, quod auct.tas
humana Eccl.ae, ut movens per lumen supernale divinae illustrationis est mo-
tivum infallibile: ut movens vero per lumen naturale est motivum fallibile.

300 quia ante illustrationem divinam auct.tas humana Eccl.ae non est motivum infalli-
bile circa hunc [illegible]; sed illustratio divina nihil ponit in tali auct.te.

q. Jo illg respirat: q. e post talg illustrog n. e moting infallibile = 3a. q. q. auct.tas ist. huna Eccla, ut movens p. lumen nale n. e moting infallibile a. hunc. ad.: q. eadg huna Eccla auctas pponit p. illustrog Divig, et nihil aliud pponit: q. e ut pposita p. illustrog Divig n. erit moting infallibile.

3o1 Deo q. alr a. nrg drg dist. mg: resolveret in auct. hung Eccla, attentg ratione fag intrg, q. dicit talis Eccla, no mg: attentg e fag extrg, q. dicit, omitto mg: et ibi distguenda e mer. ad pbrg mai, misit mai, et mi, no cog inse dicto. Solio ostat ex dicti n. 236, unde petenda e.

Caput 8vg
De resolue assg Dinae fei.

3o2 Nil aliud e, quaerere in psenti, in qg fiat resolio assg Dinae fei, qug inquirere, quong sint illa motiva, in qg tandg sistimg recte respondentes rogati, unde sciamg aliq mysting: unde vlt sciamg, Deg ee summe auct. in dicendo: ac psertg, unde sciamg, Deg re ipsa dixisse mystia, et veritates Divinae fei. Huic diffli quaestioi diversimode rent Dd. a. qug iq demotivo assg cc exitg Divinae revelois. Ses. m. asserunt, moting assg cc exitg Divinae revelois ee id, in quo resolvit tandg fides Divina. Proindeg aliorg sii omissis, ut plexitatg vitemg, statg nrg mentg p. sequentes oclusioes exponimg.

3o3 Assero I: assg Divinae fei quoad mystig resolvit imme, et pxe in oplexg ostans ex Divina auctte, et revelone Divina. Rao e; q. rogati, cur credamg Trinitati mystig Vg. recte remg; q. Deg summe audis ita dixit; q. recte remg rogati, cur credamg mystig, e, in q. assg Divinae fei resolvit quoad mystig: q. ttai.

3o4 Assero II: assg Dinae fei quoad auctis Divig resolvit in obig moting assg cc ipsg auctis Divig. Cg a obg moting talis assg, ut diximg. a n. 2o5, multiplex ee possit, silt p. ipsa auctas Divina intime appreensa a nro illecte, a. summa psio Dei., 3o oplexg ex Sapia, et Vera Divina, q. revelao supra auct. et clare pcognita, 5o, pio creata, post denudata ab impeiog, liquido ostat, assg cc Divig auctis ultimo resolvi pole in plura pria cc ii nota, in qg recte quiescat illectg. Et enim

ex his novi, q. Deus deat esse summa auct. in dicendo: q. Deat bene suprmus ... : q. deat bene sapiens, et verax: q. revelatio Divina, ut clare proposita credenda sit: ac demum q. increati auct. in dic. ... sit.

3005 Ratio ...;

q. rogatus, q. habet assensum ex auct. Divina, sendo per obiecto motivo ipsius auct., ut intime apprehensa, cur assentiat ipsi auct. recte ... ; q. ipsa met auct. Divina, ut intime penetrata suffi... ad assensum sui. Si a ulterius roget, cur intime penetrata suffi... ad assensum sui, stulta est interrogatio, q. id esse evidens est. = Si rogatus, q. habet assensum ex auct. Divina, sendo per motivo obiecto summum ... Divinum, cur assentiat ipsi auct. Divinae in dic. recte est ...; q. Deus ... bene summum ..., illud a ... fieret, sine esset summa auct. in dic. = Si est rogatus, q. habet assensum ... sendo per obiecto motivo complexum ex sapientia, et verac. Divina, cur ipsi assentiat auct. recte est ...; q. Deus est summe sapiens, et verax. Pari ... dicendum est de revelatione, ut clare, et intime proposita; et de ... creata, ... denudata ab omni imperfectione.

3006. Assero 3°: assensum ex ... Divinae revelationi immediate ..., qua ... Deus immediate loquitur clare, et distincte ..., quali ... locutus fuit Prophetis, resolvitur immediate in ipsum met revelationem Divinam, ut clare intellectam proposita. Ratio est; q. rogatus, q. habet eiusmodi assensum, cur assentiat ... tali revelationi recte ...; q. ipsa met revelatio per se ipsam mihi clare innotescit. = Est ... in locutione humana. Nam si Petrus clare, et distincte loquatur cum Paulo, et Paulus roget, cur assentiat ... locutioni Petri recte ...; q. ipsa met locutio Petri per se ipsam clare mihi constat: ... similiter ....

3007 Assero 4°: assensum ex ... Divinae revelationi mediate ..., quo constat ... clare per alias Divinas revelationes reflectentes supra ..., resolvitur in ipsasmet revelationes reflectentes, ut clare intellectae propositas. Ratio est; q. rogatus, q. habet eiusmodi assensum, cur illum habeat recte ...; q. hae revelationes reflectentes clare mihi repraesentant ... revelationes. = ... a par. locutione humana. Nam si Petrus sapiens, et verax clare referat Paulo locutiones Joannis ..., et ... roget, cur assentiat ... locutioni Joannis recte ...; q. id mihi constat ex dictis Petri, q. verax, et sapiens est: ... a fortiori id asserendum est de ... revelatione Divina reflectente.

308 Assero 5°: assensum ex ... Divinae revel...

ting supp auct.tas Eccle infallibilis ex assistia spec S.ti, .l. supp auct. S. Pag.ae n resolvit ultimò nec in ipsamet auct.tis Eccle infallibilis ex assistia spec.li, nec in auct.tis S. Pag.ae, sed resolvit .l. in revelone illa tui claro proposita auct.tis infallibilis Eccle, et S. Pag.ae, .l. in aliqd manifesto miraculo, .l. signo infallibr connexo cum auct.te infallibili Eccle, .l. S. Pag.ae à credentibus immè, et claré viso, .l. cognito, .l. tandem in auct.te huius Eccle supt ornata oibus alijs signis, et argumtis credib.tis illa tui nosti prpositi.

309 Rndo 1a parti e; qd rogatus, q hêt praedictus asse, cur assentiat auct.ti infallibili Eccle ex assistia spec. dei spi, .l. cur assentiat S. Pag.ae n recte, et sufft rêt, ita ut quiescere possit illa, qd assent auct.tas infallibilis Eccle, et S. Pag.ae. N. n. notum e se nota è talis infallibilis auct.tas. Restat sigdem utrig inquire, unde ostet, qd spec S.to assistatur Eccle, ne possit errare. Et similr, unde constet, qd oia contenta in S. Pag. sint à Deo revelata. — Rndo 2a parti e; qd clara revelao cum praedicta auct.tis .l. vero miraculo, et signo infallibile patrato in eius confes., .l. auct.tas huius Eccle supt ornata oibus signis, et argumtis credib.tis e sufficiens motivum ad determandum illa in orde ad assentiendum praedicte auct.ti, ita ut quiescere possit illa, ut constabit ex dicendis à n 525.

310 Asero 6o: assensus q o existentiae Dei revelois intra supp aliq verum miraculum, .l. signum infallibr connexum cum existentia revelois, .l. supp auct.tis huius Eccle supt ornata oibus signis credibi.tis ultimò resolvit in ipsum miraculum, signum, .l. auct.tis huius Eccle supt tali ornatae. Rndo e; q rogatus, q hêt praedictus asse, cur assentiat existentiae talis revelois, recte rêt ita, ut sufft quiescere possit illa; qd id mihi constat ex vero miraculo, .l. signo infallibr connexo cum existentia revelois, .l. ex auct.te huius Eccle supt ornata oibus signis credib.tis illis. Hac conclusio constat satis ex supra dictis à n 285.

311 Observa hic 1o: qd oia, quae obijci possent contra supra dictas conclones, satis soluta manent ex dictis à 238 usq ad 308. — 2o, q in praecedentibus loquuti sumus de resolutione fidei theologicae. Nam aliqd per accidens resolvit in solam fidem humanam tantum intus, qd dicit. Talis e fides rustici solo huita supp auct.te Parochi proponentis revelones. Nam. Quae quidem fides, lt q e resolveret in auct.tem huius non utiq huita, sed supp ornatae oibus motivis credib.tatis verae Religionis: at quod per accidens tum illis rustici

ex defectu scilicet illorum, et sufficienti notitia praedictorum motivorum resolveret in auctoritatem Parochi.

Tractatus 3us

De objecto materiali fidei Divinae.

Disputatio 1a

De objecto, quod sit objectum materiale fidei, aliquot quaestiunculae expediuntur.

Caput 1um

Quid sit objectum materiale fidei?

312 Objectum materiale in praesenti sumitur pro veritate illa obscura, cui assentimur per actum fidei. Et in hoc sensu est id, quod a Deo revelatum est. Dixi, quod a Deo revelatum est; quia non sufficit utcumque divina fide credi posse. Nam plura, quae revelata non sunt, credi possunt ex habitu supernaturali fidei: et tamen non sunt proprie objecta materialia fidei, donec revelentur. Alias dicendum est in eorum sententia, qui putant, revelationem existimatam sufficere, ut fides [illegible] ex habitu supernaturali fidei. In hac enim [illegible] ratio objecti materialis, ut res ipsa quod sit objectum revelatum, quia in hac sententia sufficit existimata revelatio, aeque modo objectum, quod creditur, verum sit.

313 Hinc inferes 1o, quod objectum materiale fidei constituitur in esse talis per duas denominationes extrinsecas. Altera sumitur ex eo, quod objectum sit. Nam quod cognoscatur, aut cognosci possit, dicit denominationem extrinsecam, aut ex cognitione, aut ex potentia cognitiva. Altera ex eo, quod actus circa illud versatur per divinam revelationem et auctoritatem. [illegible] actus versatur propter auctoritatem et revelationem divinam est, quae extrinseca objecto, quod creditur.

314 Inferes 2o: objectum adaequatum materiale fidei esse omnia, quae Deus revelavit collective accepta. Ratio est; quia omnia illa [illegible] possunt actus fidei divinae, et nihil est extra complexum totale illius complexi, in quo tamquam in objectum materiale feratur. Inferes 3o contra aliquos, sub objecto adaequato non solum comprehendi Deum, et veritates creatas, sed plures esse veritates creatas naturales, et supernaturales. Inferes 4o, pertinere etiam ad objectum materiale fidei omnes veritates revelatas sive per revelationem publicam, sive per revelationem privatam. Ratio est quia assentimur illis per actus supernaturales revelatione [illegible] privata, ut constat [illegible]. Inferes demum [illegible] aliam [illegible] est, et peccatum esse fidei supernaturalis objecta materialia.

q. Deus et hi. obri re ipsa aliqua revelavit.

315 Dices ex aliquibus Scholasticis

vinia, et peccata n. esse obiectum materiale fidei per se, sed solum per accidens. Sed contra est; quia assensus circa hoc obiectum habet verum, et proprium rationem fidei, qua Deo dicenti credimus: ergo hoc obiectum fidei per se. Antecedens probatur: quia assensus circa praedicta obiectum habet propter divinam auctoritatem et revelationem; sed qui ita habet assensum habet verum, et proprium rationem fidei: ergo tota. Confirmatur; quia obiectum per se videtur est illud, de quo ipsa scientia est, et obiectum per accidens est, de quo non ipsa scientia; sed sciens agit ad modum illius obiecti, de quo scientia est; sed cognitio, qua homo assentit veritatibus obiectivis, quae sunt venialia, et peccata; quia sunt veritates à Deo revelatae, habet proprium rationem fidei: ergo tota.

Caput 4um

Tres quaestiunculae expediunt.

316 1a est utrum obiectum fidei formale possit habere rationem obiecti materialis fidei? Respondeo, et dico 1o, quod non possunt revelatio, qua Deus auctoritatem suam revelavit, aut revelatio facta à se, nec auctoritas divina, nec revelatio possunt habere rationem obiecti materialis credendi per fidem. Ita Doctor Eximius expresse de fide disputatione 1a Dub. 5a sect. 5a, et tom. 3o D. 81 sect. 8. Ratio 1a conclusionis, quia fides in hac acceptione est assensus circa obiectum materiale propter divinam auctoritatem et testimonium: ergo, dum non datur testimonium, quo Deus suam auctoritatem revelaverit, aut revelationem reflexe, nec revelatio, nec auctoritas erunt obiectum materiale divinae fidei. = Ratio 2a est; quia tunc datur fides divina apud nos, quando Deo dicenti credimus; sed non credimus Deo dicenti nisi quando assentimur obiecto, quia illud Deus revelavit: ergo tota. Confirmatur; quia homini dicenti solum credimus, cum affirmamus aliquid ab illo dictum: ergo tota.

317. Dices 1o, auctoritas et revelatio esse obiectum formale fidei: ac proinde, dum illarum illi assentitur, vere exercet actum divinae fidei. = Sed contra est; quia fides divina in hac acceptione non desinit assensus circa auctoritatem et testimonium, sed circa obiectum propter auctoritatem et testimonium: ergo non datur ratio fidei, dum ipsi assentimur auctoritati et revelationi. = Confirmatur; quia, si sufficeret assensus circa obiectum formale, multo cognitio evidens circa divinam auctoritatem proprie diceretur fides; sed hoc absurdum est: ergo tota.

318 Dices 2o, nos Deo credere, dum assentimur revelationi; quia ex illa videt

ad veritatem obi materiali, non a credere hom. ; quod nos revera stat obm, quod est falsum. = Sed 3ª est; quod credere Deo non est assentiri obo, ex quo sciatur veritatem, illiusque testimonium: ergo quamvis det illa ratio discriminis, non sufficit ad hoc, ut assensus sit revelans sit assensus fidei, qua Deo credimus, nisi habeat propter Divinam auctoritatem, Divinumque testimonium.

319 Dices 3º: quando Deus revelat obm, revelat etiam in actu exercito revelationem; ergo ex hoc capite ante credi potest per fidem revelatio. Probatur antecedens: quia cum Deus asserit, Paulus sedere non solum testificat Paulus sedere, sed etiam testificat, se id dicere. Probatur 2ª: quia esset haereticus, et ut talis puniretur, qui negaret a Deo factam esse Scripturam revelationem: ergo quamvis non detur reflexa revelatio revelationis, potest credi revelatio per fidem.

320 Respondeo, omisso antecedente, negando consequentiam; quod non est revelatio in actu signato. Unde quando Deus testificat, non sequitur in testificante per propriam auctoritatem, quamvis in actu exercito diceret, se revelare. = Itaque, cum omnis aliquis facio ex se omnibus manifestum, in actu exercito dicis, me id facere; nec tamen ideo non est obm fidei humanae. = Ad probationem 2ª antecedentis, nego antecedens, quod ut res sunt de facto, Ecclesia accipit tamquam revelatum illud mysterium, et Deus testificatum est, et quod fuisse revelata, quae Ecclesia proposuerit, ut tale.

321 Dico 2º: obm fidei potest esse obm materiale, quod supponit revelatum. Ratio est: quia nulla repugnantia est in eo, quod Deus testificet, sibi convenire infallibilem auctoritatem, et quod revelaverit Scripturam mysterium Trinitatis: et in tali casu auctoritas et revelatio sunt obra, quae proponuntur credenda, quo pacto alia proponuntur, quae revelantur. Neque repugnantia est in eo, quod tamen assentiamur, quod revelata sint, nec Deus falli, aut mentiri potest in ipsorum revelatione. = Tamen observa 1º, auctoritatem Divinam debere supponi cognitam ex illo lumine, ex quo supponit cognita ad alia obra materialia. = 2º, Deus revelare suam auctoritatem infallibilem in dicendo, quando testificatum est, se mentiri non posse, et hoc omne ?ure quod saepe invenitur in S. Scriptura, sicut est plures revelationes revelatae, ut: Lucae 1: sicut locutus est per os Sanctorum, qui a saeculo sunt Prophetarum ejus.

322 Dices: si revelatio directa credi posset tamquam materiale obm ex reflexa revelatione, et auctoritate Dei, idem assensus esset fidei, et Theologicus; sed hoc esse non potest: ergo. Probatur sequela:

ng assg cū revelog directg impris eet assq fei: ḡ assg, q ex illis colligr cū Trin. v.g. eet Theologicg. Coā bona e; quoniā assg theologicg, q het ex obiō revelato, et credito pp revelōg. Ausg assg ille eet fei; q het ex auct. Dei, et revelōe directa: ḡ etc. = Het nandō mj; nō diversa roē eiymi assg eet Theologicg, et fei: in quo nulla involvit implicatio, ut pretendunt Thomistae.

323 2o quaestiuncula e: Any auct. et revelaō Divinae excitare possint nos fralt obiō, quamvis revelatae n sint l reo affirmatae. Raō e; q, cum credimg Divinae, n recordamur q det reflexa revelaō de revelōe, d ex sola revelōe directa et auct. Dei movemur ad eliciendū assg Divinae fei: ḡ in ordine ad eliciendū assg q accidens e het revelaō reflexa. = Dicitur; q, ut credamg Deo, n oppē ut ipse testificet sug auct. aut supra testiōs q reflexg: ḡ sicut dicendg e in fide, quam Deo credimg.

324 3a quaest. e: an det ordō prioris, et posterioris inter obiā fei materialia, ita ut unum credi nequeat, nisi prig aliud cognitū fuerit. affirmant Durandus in 3 dist. 24 q 1 a 1, Paludang ibidem q 1, et Marsilius q 14 à 1. = Nec natire cum Scoto in 3 dist. 23, q 1 et 2, cum 1. Alvarez hic D 26 sect. 6 et aliis. Raō e; q quodlt obiū materiale fei permitti potē cognitō fralis, ex qua suffi deret illicere: ḡ nullū e, q supponat essentiali fide cū aliud, ut ipsū credat. Cor ans; q, perfecte cognitus obiō fralis, hoc modo: oē, q Deg Summe Verax, et Sapiens revelat, ita e; d revelat mysteria Trinitatis: ḡ ita e. Que ccluo à quodlt optime inferret. etc.

325 Raō 2a e; q Deg potē revelare obm quodlt, q prig aliud revelaverit; in hoc n. nulla implicaō ostendi potē; d revelaō cuiuslt obiō fieri potē eventr credibilis: ḡ nullū obiū, ut credat, exigit, q prig aliud credendū sit. = Dicitur; q Deg n minus e fide dignus, q revelat obiā haec, quā cum revelat illa. etc.

326 Tertio Durandus, Trinitatem, Incarnaōem, et alios articulos credimg, q continent in Scriptura; d continetur in Scriptura n credimg, nisi prius Ecclesiae auct. Id ḡ auct. Ecclesiae narrō prig credenda e. Cor min; nā Ecclesia proponit Scripturas tamquam sacras, et revelatas à Deo: ḡ etc.

327 Ret. dispo neg: frequi ita credimus, quo neg: semper, et ratio non neg. sufficit .n., quod miraculis confirmet ipsorum revelationes quae ad nos eiusmodi mysteria credita fuerunt, antequam ab Evangelistis scriberent. Confirmatur; quae ratione sit credibilis ipsa auctoritas Ecclesiae infallibilis, ex qua procedimus ad alia ponerunt de fidei alia credibilia independenter ab infallibili Ecclesiae auctoritate.

328 Ad extremum rogas: utrum omnia obiecta materialia fidei aequali necessitate credantur. Resp. negative; quoniam alia obiecta sunt nobis ratione credenda necessitate medii, v.g. Deum esse remuneratorem, et mysteria Trinitatis, et Incarnationis: alia sunt credenda necessitate praecepti, v.g. quae continentur in symbolo, Oratione Dominica, Decalogo, et Ecclesiae Sacramentis, et alia nulla necessitate credenda sunt: quod erat probandum.

Disputatio 2.a

Utrum eo ipso, quod definitum revelet, maneat revelata definitio obiectiva

Caput .

Resp. affirmative.

329 Ad quaestionem negative ret P. Arriaga ... affirmative cum communi ... definitum, et definitio ... extrema ... sunt ... et adhuc ratione nostra ratiocinata ... ratione ratiocinante, tamen ... diversis ... exemplis ... implicat in terminis, quod de aliqua entitate affirmetur definitum, et quod non maneat affirmata definitio obiectiva illius. Probatur consequentia; quia implicat in terminis, quod de aliqua entitate affirmetur praedicatum A, et quod de eadem entitate non affirmetur de identitate realissime, et adhuc ratione nostra cum praedicato A: quod erat probandum. Modo sic: eo ipso, quod Deus revelaverit, Christum Dominum esse verum hominem, revelavit esse animal rationale, constareque corpore, et anima rationali inter se unitis: quod erat probandum.

330 Probatur 2.

quod de Fide est, Christum Dominum esse animal rationale, habereque verum corpus, et veram animam rationalem inter se unita, ut constat ex Conciliis; et Ecclesia ad hoc declarandum, et definiendum non habuit novam Dei revelationem: Revel

ipse P. Arr. fatetur cum eo, similiter ideo Ecclesia definivit, quod in S. Scr. revelatum est, Christum Dominum esse verum hominem: similiter revelatio, qua Deus enuntiat, Christum Dominum esse hominem, sufficit, ut enuntiet, esse animal rationale.

331 Potest 3.º quod Deus loquens cum hominibus usurpat voces in eadem significatione, in qua inter homines communiter usurpari solent, ut planum est apud Scripturarios: similiter Deus loquens cum hominibus usurpat vocem homo in ea significatione, in qua apud homines communiter usurpari solet; sed vox homo ex communi hominum placito signat ens compositum ex corpore, et anima rationali inter se unitis, sive animal rationale: similiter Deus revelans, Christum esse verum hominem, revelat, esse verum animal rationale, et verum compositum ex corpore, et anima rationali inter se unitis.

Caput Decimum
Satisfit objectionibus Patris Arr.

332 Objicit 1.º: Christum Dominum esse hominem est una quaedam veritas revelabilis a Deo; quamvis enim sit essentia hominis, tamen quod sit, esse hominem, est alia distincta veritas revelabilis a Deo: similiter ex eo, quod revelet Deus priorem veritatem, scilicet Christum esse hominem, non ideo censeri debet, nec potest, posteriorem veritatem, scilicet Christum esse animal rationale, esse revelatam a Deo.

333 Respondetur, omisso antecedente, negando consequentiam. Ratio est; quia, ut Deus possit distinctis revelationibus revelare definitum, et definitionem, sicut ego possum de Petro distinctas has propositiones enuntiare, Petrus est homo, Petrus est animal rationale, non tamen requirit expresse utramque revelationem pro dictis terminis, ut sit revelata utraque definitio, et credi possit fide divina a quibusque intime cognoscenti, quamvis sit definitio utraque definitio revelatum; quod nec cognitio facit definitionem, ut revelatum illi, cui constat, revelatum esse definitionem.

334 Observa tamen hic, quod si aliquis credens definitum ob revelationem divinam ignoret, quamvis sit illi definitio divina, non poterit hanc expresse credere, non quia revelata non sit, sed quia non illi sufficienter proposita: quemadmodum non potest credere mysterium divinum ille, cui tale mysterium non est sufficienter propositum. Qui ergo scit, esse hominem, idem esse formaliter, ac esse animal rationale, quamvis Deus expresse non revelet esse hominem, esse formaliter idem ac esse animal rationale, poterit credere Christum esse animal rationale, et compositum ex anima, et corpore substantiali rationali inter se unitis.

335 Ad 2um solvo ad hoc 2um P. Arr. qd in cit. D. 6 de f. 1036
asseruit, qd si à Deo revelatum sit, q aliqua sint 5, eo ipso è revelatum
et de fide, qd sint duo, et tria; qa 5, et duo, et tria sunt idem, et in dif-
ferunt omnibus: et consequenter idem asserere tenet de centum, et decies decem. Ideo
ergo Ille sic retorqueo argumentum: pote Deus per unum revelationem revelare, q aliqua sint
5, et per aliam revelare, q sint duo, et tria. Item pote per unam revelationem reve-
lare, qd aliqua sint centum, et per aliam revelare, qd sint decies decem: ergo ex eo
q Deus revelet, ee aliqua 5, n revelat ee duo, et tria: et item ex eo, qd
revelet aliqua ee centum, n revelat ee decies decem. Debuit P. Arr. distinctio
anti, nando cons; qd cum 5 sint tria, et duo, implicat, qd revelet aliqua
ee 5, q revelet, ee tria, et duo: idemque dicat de centum, et decies decem.
Idem q dictum esto Patri Arr. de definito, et definitione.
336 Obijcit 3o: qd Deus
revelavit, fuisse columbas in templo, et Noe ex arca emisisse illas=
que, n ideo revelavit, quonam sit essentia, seu definitio columbae: ergo eo ipso
qd revelet definitum n revelat definitio obiectiva illius. = Dist. diligenter ant. n
revelavit, quonam sit essentia, seu definitio obiectiva columbae conc. ant.; quonam
sit definitio formalis, Concedo ant. et nego cons. Ratio discriminis è; qd cum definitum
et definitio obiectiva sint adequate ex re, et ratione idem, implicat in terminis, q
revelet definitum, n revelata definitione obiectiva. At vero cum definitum, et definitio formalis n
sint idem, qd definitum sit res ipsa definienda, et definitio formalis sit termini clare explican-
tes essentiam rei, mirum n è, q possit revelari unum sine altero.
337 Ad 2um solvo ceteris argumentis.
qd Deus revelat, aliqua ee 5, i. revelat ee duo, et tria, i. n. [illegible] re-
velato definito, simul revelata definitione obiectiva illius. Ratio vero; qd definitio nri 5 è
ee duo, et tria; ergo [illegible] data responsio, revelato nro 5, simul revelatur numerus
duo, et tria: ergo [illegible] [illegible], nat. q asseruit citata D. 6 n. 6.
338 Obijcit 3o: si q Deus
revelavit Apostolum Omnem ee hominem, eo ipso revelasset, ee animal rationale, qd è homo, et homo animal
rationale, sequeretur, qd eet de fide, hominem ee animal rationale: consequens, q caret, heresi
animal rationale eat hereticus; ergo hoc falsum è: ergo n eo ipso, q Deus revelavit, Apostolum
Omnem ee hominem, revelavit, ee animal rationale. = Dist. nando, qd Deus revelaverit,
Apostolum Omnem ee animal rationale, qd è homo, è homo è animal rationale: [illegible] revelavit, Apostolum ee

hrõs, et ẽẽ al rõale; q̃ Deus numquam dixit, hrõs et hic ẽẽ al rõale, 7 ĩl de Xpõ Dño revelavit, ẽẽ hrõs al rõale; q̃ revelavit, ẽẽ hrõs. Add. q̃ n̄ ẽẽt hereticus, q̃ negaret, hrõs et hic ẽẽ al rõale, q̃ ex revel̃e p̃tialis, seu singularis n̄ infert, q̃ revelet universale.

Disputatio 3ª

Duplex diff.ªs resolvitur.

Caput 1um.

An concl̃io obiva eventi deducta ex duabus pp̃is revelatis sit revelata, et obi'm m̃aale fei.

339 ... sint in expl̃o ad illius quaes̃ois sequentes sylli: quiq decesserit in grã salvabit; s.d Deipara decessit in grã: ẽ salvaẽ. Nullus hõ decedens in peccato lethali salvat; s.d õis parvulus decedens sine Baptismate decedit in peccato lethali: ẽ nullus parvulus decedens sine Baptismate salvat. Rogamus ẽ in his, et s̃ilibus syllis recte dispositis ex arte syllogistica, num concl̃oes illae sint revelatae et obia m̃aalia fei.

340 Rẽo affrãtive cum cõi sẽ. Pbr: q̃ veritas obiva eventi deducta ex duabus p̃missis à Deo revelatis ẽ dicta, et revelata à Deo; s.d õis veritas à Deo dicta, et revelata ẽ obi'm m̃aale fei: ẽ veritas obiva eventi deducta ex duabus p̃missis à Deo revelatis ẽ obi'm m̃aale fei. Mir, et cõa constant. Pbr mãr; q̃ veritas obiva eventi deducta ex duabus p̃missis à Deo revelatis continet ẽ in ipsis p̃missis: ẽ 1ª. Pbr ans; q̃ p̃sup̃e ablata veritate obiva eventi deducta ex p̃missis, aufert veritas illarum p̃missarum: q̃ p̃sup̃e ablato, q̃ Pxs sit al, nequeunt stare in veritate illae pp̃oes: õis hõ ẽ al, et Pxs ẽ hõ ẽ 1ª.

341 ... q̃ quiq prudens dicit illas duas pp̃oes, ex quibus eventus deducit alia concl̃o, dicit ẽ 3ª illa pp̃õ: sic qui ostenso Pẽo diceret, Pxs ẽ sapiens, et s̃il diceret hic hõ ẽ Pxs, planè diceret: ẽ hic hõ ẽ sapiens: sed à fortiori dicendum ẽ in Deo. = Cfr 2º, q̃ exco, q̃ Xpus Dñs dixit ad Joannem Evangelistam: ille, cui panem intinctum dedero, me traditurus ẽ: et s̃il exco, q̃ postea panem intinctum dedit Judae, recte intulit, à Xpo Dño sibi ẽẽ dictum, Judam traditurum ẽẽ Xpum: ẽ 1ª.

392 Dices: revelare potest Deus utramque praemissam, quin revelet obiectum conclusionis; praemissa revelata utraque praemissa, necessario ipsa conclusio obiectiva est eventus deducta maneat revelata. Probatur, quia potest Deus revelare praemissas utramque seorsim a se, aut est contra: quod plane contingeret, si diversis temporibus utramque revelaret; sed in tali casu non revelaret Deus obiectum conclusionis; igitur non revelaret obiectum connexionis praemissarum cum eo obiectivo, quo constituit indirecte utriusque praemissae. Ergo etc.

393 Respondeo, negando antecedens. Ad probationem, omissa maiori, nego minorem; quia licet multis temporibus intercedat utriusque revelatio; adhuc utraque praemissa revelata coexisteret in intellectu elicienti assensum, et rerum cognoscenti bonitatem illorum, quod sufficit, ut tamquam dicta a Deo credi possint veritas obiectiva connexionis. Neque licet fieri possit, quod Deus diversis, et in diversis temporibus revelaverit obiectivas veritates utriusque praemissae, fieri non potest, quod Deus utramque revelans non revelet connexionem illius in utraque eventus inclusam.

Caput. IV

An conclusio theologalis mediata qua assentimur obiectivo connexionis per duas praemissas revelatas, sit assensus fidei divinae.

394 Diximus in capite praecedenti, quod conclusio obiectiva eventus deducta ex duabus praemissis revelatis est revelata, et consequenter est obiectum mediate fidei divinae. Rogamus nunc, an ipsa conclusio formalis respectiva talis conclusionis obiectivae sit proprie assensus fidei divinae. Dico primo: talis conclusio formalis est obiective de fide: conclusio clara est; quia hoc nihil aliud est dicere, nisi quod obiectum talis conclusionis sit de fide; sed obiectum illius est de fide: ut constat ex capite praecedenti. Ergo etc.

395 Dico secundo: talis conclusio formalis non est formaliter assensus divinae fidei. Probatur a priori, quia assensus divinae fidei proprie, et formaliter talis debet elici ex auctoritate divina, et testimonio illius; sed praedicta conclusio formalis non elicitur ex auctoritate divina, et testimonio illius: ergo non est assensus divinae fidei proprie, et formaliter talis. Maior plane constat ex ipsa definitione fidei divinae. Probatur minor; quia illa conclusio formalis elicitur ex duabus praemissis revelatis; et illa praemissa revelata, neque est auctoritas divina, neque testimonium illius, ut supponimus. Ergo etc.

396. Probatur secundo, quia ille assensus non est proprie fidei divinae, quia stante obiecto formali motivo, in quo proprie veritas sui obiecti materialis, potest elici [illegible] auctoritate Dei, et testimonio illius, sed stante obiecto formali motivo illius assensus, in quo [illegible] veritas sui obiecti materialis, potest elici talis assensus, etiam [illegible] Dei auctoritate, et testimonio

illius: et ille assensus non est ex fide divina. Probatur minor: quia, stante veritate objectiva prae-missarum cum sua formali motivo, etsi non essent a Deo revelatae, careret assensus conclusionis veritate; sed veritas praemissarum objectiva est objectum formale motivum ad assensum; ergo. Illud observo, quod haec doctrina a fortiori tenenda est pro assensu conclusionis elicito ex duabus praemissis quarum altera sit de fide, et altera evidens nota, de quo infra a num. 399.

397 Dices: talis assensus habet pro objecto veritatem divina fide credendam: ergo est assensus fidei. Concedo antecedens; quia assensus habens pro objecto aliquam veritatem fide divina credendam est assensus fidei. Probatur consequentia. Licet concesso antecedente, nego consequentiam; quia non sufficit quod habeat pro objecto aliquam veritatem divina fide credendam, sed est requisitum quod talis assensus habeat pro motivo auctoritatem et testimonium divinum.

398 Instabis: ille assensus habet pro motivo praemissas revelatas a Deo; sed praemissae a Deo revelatae dicunt revelationem et auctoritatem divinam: ergo ille assensus habet pro motivo auctoritatem et testimonium divinum: ergo est assensus fidei. Distinguo majorem: habet pro motivo praemissas revelatas specifice sumptas, nego majorem; reduplicative sumptas, nego majorem; et similiter aliquo modo; praemissae revelatae specifice sumptae dicunt revelationem et auctoritatem divinam, concedo; reduplicative sumptae, omitto minorem, et nego consequentiam. Sic enim praemissae formaliter deserviunt ut revelatae non involvunt revelationem aut auctoritatem divinam, sed solum illud quod revelatum est. Praemissae autem objective per connexionem intrinsecam quam habent cum conclusione deserviunt illi ad eliciendum assensum ejus, non autem deserviunt pro motivo, ex quo ipsae praemissae objective admissae fuerunt. Et ratio est, quia ex quocumque motivo ipsae praemissae admittantur ab illo, tunc cogitur admittere conclusionem, admissis praemissis ut veris.

Disputatio 5a

Utrum objectum singulare, quod in universali revelatum fuit, sit fidei divinae materiale objectum

Caput 1um

Sententia affirmativa probatur

399 Haec assertio cum communi sententia, quam tenent P. Valentia hic q. 1a puncto 5o ad 3um, Dr. Eximius disp. 3a sect. 11, contra Doctores P. Conink disp. 9 dub. 9 conclusione 1a, P. Arriaga disp. 5 cap. 3o, et disp. 135 n. 6, P. Vasquez disp. 5 cap. 3, P. Hurtado de fide disp. 11 sect. 2a.

Et ut clarius procedamus, sit exemplo hic syllogismus: omnis homo est redemptus à Christo Domino; Petrus est homo: ergo &c. Assero primo, quod haec propositio, Petrus est redemptus à Christo Domino, sit de fide.

350 Probatur 1º. Conclusio; quia id est illud quod Deus revelat, si explicat ...
revelato, credi potest, ac debet fide Divina; sed in illa ... maiori: omnis
homo est à Christo Domino redemptus, revelat Deus, et ... Petrum esse redemptum
à Christo Domino; ergo, quod Petrus sit redemptus à Christo Domino, credi potest, ac debet fide
Divina. Probatur minor; quia omnis homo ... Petrus; quia eventus est, quod ... debeat ...
... omnibus distributive acceptis: ergo &c.

351 Probatur 2º: quia propositio maioris ...
omnes singulares; sed idem est, Deum revelare, omnes homines esse à Christo redemptos, atque
revelare Paulum esse à Christo redemptum, Joannem esse à Christo redemptum, et sic
de Petro, et aliis hominibus; ergo ... Deus revelat, Petrum, Paulum, Joannem &c. esse à Christo
redemptos, est de fide haec propositio, Petrus est à Christo redemptus: ... ita re-
velat, omnis homo est à Christo redemptus, est de fide illa propositio.

352 Probatur 3º; quia ex
falsitate unius propositionis singularis, v.g. istius, Petrus est à Christo redemptus, omnino et
... redditur falsa maioris propositio: ... enuntiaret, Petrum non esse à Christo
Domino redemptum, omnino destrueret ... quod à Deo asserit, et revelatum est.
Probatur ... quia nunc esset vera illius ... nempe haec, aliquis homo non est redemptus
à Christo Domino ... Divina propositio maioris est vera, ... et omnino reddit falsam
propositionem maioris: ergo &c.

353 ... quoniam, si veritates ... eventus ex universalibus
revelatis non sint de fide, plura inferuntur absurda. 1º. n. infertur, non esse de fide,
quod si Petrus decesserit in peccato lethali condemnabitur; quia id dixit Deus propositione
hac: quicumque decesserit in peccato lethali condemnabitur. 2º infertur, non esse de
fide, quod Paulus iniurians Patri, vel Patri Matri, non mortaliter peccaret; quia istud
Deus praecepit: honora Patrem, et Matrem in confuso, quando diceret, Patrem, vel Matrem filii.
3º infertur, non esse de fide peccare Petrum occidendo Joannem; quia id Deus in
universali dixit, non esse occidendum hominem; quae haec omnia absurda sunt: ergo &c.

Caput 2um

Objectiones solvuntur.

354 Objicies 1º: si possent fide Divina singularia credi, quae di-

nent sub vnali, fides eet discursiva, et discursiva ee in pote: ergo etc. Hoc
mar; q daret discq ex vnali, et mi quadq pre ad cens, q credit p fide
qt patet in hoc syllo: oi sic e redempt a Xpto Dno; et [illegible] hic: ergo etc.
libet, omibz mai, nando mj. Pre n. dari fides discursiva, vt constabit
ex infra dicendis a no

355 Objicies 2o: vt veritas credi debeat p fide, necesse,
haereticq ee, q negat; et q nares, Petq q. ee redemptq a Xpto Dno, n eet
haereticq: ergo veritas haec, Petq e a Xpto Dno redemptq, de fide n e. — Dlet
nando mj: 1. illq clarit qa ita dixisse: n eet haereticq, si certo cognoret,
Petq ee hoiq, no mj: si prudenti dubitaret, ee hoiq, q a forte a longe vi-
deri n discerneret, illo mj, et no coq.

356 Unde observandum, quod crimen
crimen e, inq ipsoq, vniq, et singularq, vt illq teneat qlt hoc catholicq cre-
dere, singulari a posit dissentiri sine haeresi crimine, q prudenter
dubitat, vtrq contineat in vnali; et tenet illi assentiri, qd sufficit applat,
quoniq ex hac applicatione constat illi imme de ipsiq revelatione.

357 Objicies 3o: veri-
tas singularis cogni negat, nisi ex conexione cq alia ppe revelata; et
veritas, quae sic cognit, n expectat ad fidem, et ad Theologiam: ergo veritas
singularis negat cogni p fidem. Mis prob., q illi n assentimur ppter
Dei auct., et revelationem, q requirit ad fidem; 2o, quoniq alis oi cognio
Theologica diceret ee fidei, q haberet revelata, et ex conexione: ergo etc.
Dlet nando mj, q cognit ex auct., et revelationem Dno eodem, quo cognit
ppositio vnalis; q vnalis ppositio e totq rna ppositionis singularis, et q cognita totq,
cognit pars illiq: ergo etc.

358 Objicies 4o: cognitio includentis in pote ee certior,
quq cognitio inclusi in potentie certior cognitio totiq, quq cognitio partis;
et in nostro casu, illa hoc redemptq a Xpto Dno, cq illa hoc e inclusa.
Cognitio rna hoiq a Xpto Dno redempti, negat ee certior, quq cognitio
rna hoc. Mo sic; et Petq et hoiq n cognitione cogne metaphysice certa,
et cogne physice certa: q nec possumq cognoscere cogne metaphysice certa,
Petq hoiq fuisse a Xpto Dno redemptq: et hoc falsq e in rna fi; Petq
ergo ee redemptq a Xpto Dno cognitione cogne metaphysice certa: ng cognitione cogne

Christi fei, qua est methaphysice certa: ergo etc.

359\. Resp. concedendo maj., et min., dist. conseq.: ergo talis cognitio nequit esse certior, quam cognitio pretii hominis; quo sit aliqua Christi fei ex ipsis pretiis nos, concedo cons.; qua consistit aliqua Christi fei ex ipsis pretiis nos, nego cons.: neque aliquid min. subsumptae: dico pretium ut nos cognitionem cognitione methaphysice certa, ergo illius cognitio fei Christi, qua credimus pretium esse nos redemptos a Christo Domino, non min.: per aliquam cognitionem, omitto min., et nego cons.

360 Explicat istud: quod cognitio pretii hominis habet in ipsa cognitione fei Christi repraesentante, pretium nos esse redemptos a Christo Domino, cum sit una, et eadem cognitio, non minus certa est cognitio ut repraesentans pretium nos, quam ut repraesentans pretium nos a Christo redemptos. Et quod cognitio pretii hominis habet per cognitionem praecedentem ad actum fei, quo credimus pretium nos esse redemptos a Christo Domino, minus certa est, at quod pretium est nos, sed est nobis physice certum. Etenim ea cognitio physice certa de pretio hominis sufficit, ut per illam nobis applicat Christi revelatio de pretio redemptos, ut postea habeat cognitio alia fei methaphysice certa: admissa, quod praecedente propositione Parochi, qua non est methaphysice certa, potest dari cognitio fei methaphysice certa.

Caput 3um

Qualis applicatio debeat singulare subjectum, ut credi possit Christiana fide.

361 Solutio hujus quaestionis agit praecipue insistit in inquirendo, qualis debeat esse applicatio, ut subjectum singulare credi possit per fidem. Applicatio nomine illa propositio, quae de singulari subjecto praedicatum dicit, quod in universali propositione de fide monstratur. Ut in hoc syllogismo: omnis homo est redemptus a Christo Domino; sed Petrus est homo: ergo Petrus est redemptus a Christo Domino. Minor illa propositio dicitur applicatio, in qua praedicatur de Petro homo, de quo in universali dicitur esse redemptum a Christo Domino. Igitur haec applicatio potest esse evidens, nempe, quod evidenter constat esse inclusum singularis in universali: potest esse certa de fide, nempe, quod constat per fidem divinam: potest esse moraliter certa, nempe, quod ita talis credis, ut tamen argumentis nititur, ut physice loquendo possit esse falsa, at quod a prudentibus existimatur a nullo possit sine temeritatis nota negari: potest esse probabilis, et conjecturalis, omnium ergo, quaenam applicatio exigitur sufficiat?

362 Dico 4.°: sufficit applicatio certa de fide. Explicatur conclusio in sequenti. Deus dicit, nos homines esse à Christo Domino redemptos: revelat modo, quod Petrus est homo: igitur ob eius vim, deducens, continere sub universali propositione illa de fide. Assero igitur, cognitionem illius fidei, qua credimus, Petrum esse hominem, esse sufficientem applicationem, ut assentiamur fide redemptioni Petri seorsum ab aliis. Ratio est; quia, si illa applicatio non sufficeret, maximè, quia non esset sub illa certum, quod singulare contineretur sub universali; sed quia applicatio est de fide, metaphysicè certum est, singulare contineri in universali: ergo applicatio de fide sufficit.

363 Dico 5.°: sufficit applicatio evidens, sive sit evidentia metaphysica, sive etiam physica. Probatur conclusio; quia omne illud credi potest fide Divina, quod prudentissimè revelatum esse creditur, dummodo verè revelatum sit; sed qui dat applicationem evidentem metaphysicè, aut physicè talis, prudentissimè credit, esse revelatum obiectum singulare: ergo etc. Probatur minor; quia tunc evidenter constat, singulare contineri in universali: ergo etc. Confirmatur; quia sufficit applicatio certa morali, ut constabit à numero sequenti: ergo à fortiori sufficiet applicatio evidens.

364 Dico 3.°: sufficit etiam applicatio certa morali. Dicitur applicatio morali certa, ut constat ex dictis numero 364, quod de illa prudenter dubitari non potest. Ita Pater Eximius Disputatione 3.ª de Fide sectione 11, Dicastillus Hurtado Disputatione 11 sectione 3.ª, et alii. Probatur; quia tunc applicatio sufficit ad fidem, quando ex ea quilibet prudenter adducitur ad assentiendum revelationi; sed ex applicatione morali certa, quilibet prudenter adducitur ad assentiendum revelationi: ergo etc. Maior, et consequentia constant, et minor probatur; quoniam ad fidem sufficit revelatio, quae existat, et sic applicetur, ut homo, quamvis prudens, possit illi assentiri: neque opus est, applicationem revelationis esse evidentem: alioquin perderemus evidentiam veritatis illius, quam fide obscura credimus: ergo etc. = Confirmatur; quia aliter actus fidei non haberemus communiter, nisi certam morali applicationem revelationis Divinae eorum, quae in Sacra Pagina continentur, aut ex universali Ecclesiae traditione docentur; et tamen possumus, et tenemur ea omnia credere fide Divina: ergo ad illam sufficit applicatio morali certa.

365 Dico 4.°: non sufficit applicatio non probabili, aut coniecturalis. Probatur; quia ad fidem non sufficit applicatio revelationis, quae applicatio sit prudenter formidolosa ita, ut prudens possit adhuc dubitare, et timere: ergo non sufficit applicatio probabilis, aut coniecturalis, quod singulare contineat sub ratione universali. Consequentia manifesta; quia haec applicatio eo tendit, ut ex illa assentiamur revelationi illius

singularis; de ex applone sic p[ro]babili, aut dicchiratili n[on] fit applas revelati nisi formidolosa: ergo ett. Pbr ans; q[uia] fides est certa, et sine formidine; ex na[tur]a rei n[on] sufficit p[ro] illa applas sic p[ro]babilis, aut decchiratis. Et Deus n[on] suppleat defectu[m] huius applonis, v[ide]t a Conc. Trid. sess. 6 cap. 9

„ ubi ingt: quit, dum se ipsum, suamq[ue] propriam infirmitatem, et indispositionem respicit,

„ de sua gra formidare et timere p[ote]st, cum nullus scire valeat certitudine

„ fidei, cui n[on] p[ote]st subesse falsum, se gra[tiam] esse consequutum &c. = Constat etiam

veritas ex damnoe 21ae propositionis ab Inno[centi]o Xmo Innocentio 11, quae

„ ita se het: Assensus fidei supernalis, et utilis ad salutem stat cum notitia solum p[ro]-

„ babili revelonis, imo cum formidine, qua q[ui]s formidet, ne n[on] locutus sit Deus.

Caput Unum

Objectiones solvuntur.

366 Objicies 1o: applas evens n[on] est tam certa, quam sunt cognes fidei supernalis: ergo n[on] sufficit applas evens, et singulare obiectum credamus p[er] fidem. Pbo cons; q[uia] ex eo applas sic p[ro]babilis, et formidolosa n[on] sufficit p[ro]pter ad fidem de singulare obiecto, q[uia] fides est certa, et sine formidine, et id n[on] recipit, q[uia] applas est sic p[ro]babilis, et formidolosa: de eadem r[ati]one p[ro]bat, habere n[on] posse fidem maiorem certitudinem, quam het applas evens: ergo hoc n[on] sufficit ad fidem. = Rn[de]t dist. evens: n[on] sufficit, attenta p[ro]prie rei na[tur]a, Cedo: attenta virtute supernali, nego cons. Ergo, si argutum concluderet, p[ro]baret, nullam applonem credentivam supernalem, a qua movet ho[mo], sufficere, et requiri talem, qua fides assensus saltem aequet in certitudine; de hac falsum est: ergo.

367 Objicies 2o: si sufficeret applas certa moralis, fides divina possemus credere aliquid evens falsum; de hac dici nequit: ergo. Pbr sequella; q[uia] cum tali applone stare p[ote]st falsitas. obi; p[ote]st n[on] esse revelatum: ergo, si sufficeret applas moralis certa, fide divina possemus credere aliquid falsum evens. Rns p[ro]bet ex eo, quod, si staret n[on] posset, applas n[on] esset sic moralis certa, de est physice, i. metaphysice: ergo ett.

368 Rns negando sequellam: ad cuius p[ro]bationem, concesso ante, nego cons; q[uia], ut profi- ficeret applas illa en r[ati]one applonis, inde sic p[ro]bat, n[on] requiri certiorem applonem, de n[on] solum, alia n[on] esse requisita p[ro]pter applonem. Ex requisitis a nobis est veritas obiecti, q[uia] p[er] fidem attin- gitur. Quo pacto, ut attingeret applas evens metaphysice, si n[on] adesset lumen supernali,

aut gratia Dei elevans, non produceret actum fidei entitative supernalis.

369 Objicies 2°.

quod dat applicatio ad probabilis, aliquo modo constat, quod singulare contineat uni-
versali: ergo fides circa singulare sub propositione optime concipi potest. Probatur consequentia:
quia fides concipitur ex authoritate, et revelatione Divina; sed circa illud singulare datur auctoritas
et revelatio Divina: ergo fides circa illud singulare optime concipi potest. Minor quoad
auctoritatem non indiget probatione: quoad revelationem vero probatur; quia probabili illi assentiri pos-
sumus ex applicatione illa probabili. Probatur; quia haec consequentia evidens est: omnis homo est redemptus a
Christo Domino; sed hoc singulare aliquid est homo: ergo est redemptus a Christo Domino. = Stet
distinguendo consequens: fides Divina, et supernalis concipi potest, nego consequentiam; fides alia naturalis,
qua nititur auctoritate Dei, et revelatione, concedo consequentiam. Itaque fides probabilitate aliquis
probationis elicere possumus aliquam circa singulare ex auctoritate Dei, et revelatione, caeterum
non erit fides supernalis.

370 Sed instas: non solum erit fides utique, sed supernalis infusa:
ergo nulla est solutio. Antecedens probatur hoc syllogismo: de fide supernali infusa est, omnes homines esse
redemptos a Christo Domino; sed hoc non aliquid est homo: ergo de fide supernali infusa est, hoc
non aliquid esse redemptum a Christo Domino. Probatur consequentia; quia haec argumentatio bona est:
possibile est, omnes homines currere; sed Petrus est homo: ergo possibile est Petrum currere: ergo similiter et.

371 Stet naturalis
antecedens. Hocque probatione omitto, illeque syllogismus ergo esse legitimus: sed maior distinguenda est: de fide
supernali infusa est, omnes homines esse, et in universali acceptos esse redemptos a Christo Domino,
concedo maiorem: omnes homines dare, et in singulari acceptos, subdistinguo: si constet saltem certo
morali esse homines, concedo maiorem; si non constet saltem certo morali, nego maiorem. Et a stare
potest, quod aliqua entitas sit re ipsa homo, et quod non credat fide supernali
redemptum esse a Christo Domino, sed ex eo, quod homo sine errore asserere potest, hanc
singularem entitatem non esse hominem, et consequenter naturalis illum esse redemptum: ergo non eo ipso,
quod sit homo, credit fide supernali, quod redemptus sit. Consequentia autem ex supra
dictis facile constat.

372 Objicies 3° ex P. Arr.: si sufficeret certitudo moralis de
inclusione singularis in universali obiecto revelato, possemus credere actu Divino
fidei aliquo, Ciceronem fuisse conceptum in originali; sed hoc absurdum est: ergo et. Probatur minor;
quia non possumus habere maiorem certitudinem de conclusione Divina, quam de praemissa
Divina; sed haberemus, si actu fidei Divinae metaphysice certo id crederemus: ergo et. Maior

pet: nem ex prologuio illo: 9clus seqt debiliorē partē: nem; q̄ ista certi-
tudo 9clōis fundatr in certitudine pmissarū. Alir probr; q̄, ut de hac
pmissa obiva: Cicero ho̲ [illegible] in originali, habeamus certitudinem methaphy, q̄
illā fide Diva credimus, nā de hac pmissa obiva: Cicero fuit ho̲ [illegible],
n̄ hēmus certitudinē methaphy, nec physicā, sed solū moralē ex testim° pluriū
fide dignorū; sed si 9clus ista obiva: Cicero fuit [illegible] in originali, cre-
datur assu fei Diva, certitudo illius erit methaphya: q̄ ita.

373 Dicet 9cedo oīa

exmanendo mīj: ad cuius prob̄ḡ [illegible] n̄ possumus habe. oīa certitudinis de 9clōe,
quā de pmissa obiva, si ad 9clōs 9curreat virtus supnalis, n̄ aūt ad pmissā, nō vero;
alr, omitto mā. Ad cuius prob̄ḡ dico, tale prologuium illius de 9clōe, ut fuisset deducta
ex pmissis, n̄ aūt illius de 9clōe, et elicitā ē 9currente virtute supnali ad illā.
= Ad [illegible] prob̄ḡ dico, dist. illā: ista certitudo 9clōis fundatr in certitudine
pmissarū, quā ad 9clōs n̄ 9curreret virtus supnalis, omitto prob̄ḡ: q̄ 9curreret
virtus supnalis, nō illā; q̄ assensus ille accipit certitudinem supnalē ab habitu sup-
nali fei 9currente ad eliciendū illā 9clōs.

Caput 5u

An possit, et debeat fide Diva credi hunc. N. ēē verum Pontificem.

374 Ante solutionem quaestionis supponendum ē, Pontificem ēē legitime electum,
et ēē in pacifica possessione ex com̄ sensu totius Eccliae; nā, si [illegible] ēēt, [illegible]
electio fuisset legitima, et canonica n̄ deberet credi fide Diva supnali, ut
constat ex supra dictis. Proinde q. supponunt, q. debet expectare cognio. excel-
lentis prudentis formatione de legitima electione, et acceptione totius Ec-
cliae, qualis ē cognio, quae nō nobis dat de [illegible] [illegible]
[illegible] N., quod ēē legitime, et canonice electum, nobis constat certitudine, et
evidentia morali. = Huic quaestioni negative respondent Caietanus, Bañez, Vega, Cor-
doba, Castro, et alij Thōae, et [illegible] ex nris cum P. Vasquez, et P.
Bellarmino quos videri possunt apud Patrem Gasparem Hurtado Disp. [illegible],
diff. [illegible], et apud nros [illegible] affirmare cum P. Eximio Disp.
5, sect. [illegible] n° 12, et D. 10 sect. 5 cum P. Gur. D. 37, P. Lugo
D. 1ª sect. 12 n. 55, cum P. Salmanticensi, Valentia, Albertino, et Turriano
D. 8 [illegible], et alijs [illegible].

375 Pbr Vª, Pclus; qª oīs veritas singularis Dienta in mali à Deo revelata, et qua nobis constat event, et certo morali continet in vnali, potest, ac det fide divina credi; sed predicta veritas singularis est ita se het: ergo potest, ac det fide Divina credi. Mar certissima est; min. pr; quidem nunc Eccla Catholica, hac propositio vnalis de fide est: Deus revelavit, quod hoc legitime, et canonice assumptus in Romana sede, esse successores Petri verus Pontifices, et Vicarius Christi; sed nobis constat event, et certo morali ex attestatione universa Eccla fideli, quod hunc esse legitime, et canonice assumptus in Romana sede: ergo nobis constat event, et certo morali, [illegible] Veritas, hunc esse verus Pontifex, et Christi Vicarius, continet in vnali revelata à Deo: ergo etc.

376 Dices:

plura esse impedimenta canonica, quae reddunt nulla electionem facta à Cardinalibus in conclave; sed haec impedimenta non inveniri in electione hunc etc., non constat nobis eventr, et certo morali: ergo non constat nobis eventr, et certo morali, ipsis continere, nec vnali à Deo revelata. — Ret, concesso mai, dist: min; non constat ante acceptione universa Eccla. Dco min: post tale acceptione, nego min; et distinguo conseq: ergo non constat etc. ex sola electione facta à Cardinalibus in Conclavi, omitto conseq: non constat etc. ex 2ª quasi electione, quo dicit adoratio, sive acceptatio universa Eccla, nego conseq.

377 Explat dicto

verus, quod ex sola electione facta à Card. in conclavi, non constat event et certo morali, legitimos arguit electus in Romana sede esse legitime electus in Christi Vicarius: at vero datur alia quasi 2ª electio, quo dicit exaltatio, adoratio, et acceptatio universa Eccla, in qua ille bonis in suum caput, et ipsius suis, et verus caput Eccla se gerenti, et ex hac 2ª quasi electione constat event, et certo morali, imò de fide est, ipsis hunc electus esse legitime electus in Christi Vicarius, et conseq esse de fide, esse Vicarius Christi. Cui à event, et certo morali nobis constet, Innocentius esse exaltatus, adoratus, et acceptatus ab universa Eccla in suum caput, et ipsum innoc. se gerere ut verus caput Eccla: ex hoc nobis event, et certo morali constat, esse legitime electus in Christi Vicarius, et conseq constat de fide, esse verus Summus Pontifex.

378 Et hinc patet 3º Pclus; quod Eccla catholica Romana cui sua parte proponit nobis, ut revelatus à Deo, Innoc. esse Christi Vicarius; sed quod tamen

Catholica Romana cum suo capite proponit nobis ut revelatum a Deo, possumus et tenemur fide Divina credere: sed Innoc. XI esse Christi Vicarium, possumus, et tenemur Divina fide credere. Minor, et consequentia constant. Probatur minor; quia Ecclesia Catholica Romana cum suo Capite nobis proponit ut revelatum istud mediate: omnis non legitime assumptus in Romanam sedem est Christi Vicarius, et simul nobis proponit, Innoc. XI esse legitime assumptum in Romanam Sedem: sed consequens proponit, ut revelatum a Deo, Innocentium XI esse Christi Vicarium. Probatur consequentia; quia sciens, et prudens proponit duas propositiones, ex quibus consequens infertur, eo ipso proponit et consequens.

379 Probatur 3°;

quoniam quilibet fidelis potest, et debet adhaerere firmissima adhaesione, et certitudine suo capiti visibili Ecclesiae, ne incidat in errores; sed Ecclesia Catholica Romana proponit Innoc. XI ut caput visibile Ecclesiae, et omnium fidelium: sed quilibet fidelis potest, et debet adhaerere firmissima adhaesione, et certitudine Innoc. XI: sed tenetur fide Divina credere Innoc. XI esse verum Christi Vicarium. Probatur ista ultima consequentia; quia nisi id fide Divina credat, non poterit illa firmissima adhaesione, et certitudine ipsi Innoc. adhaerere tamquam visibili capiti totius Ecclesiae: ergo et.

Caput 6.

Satisfit argumentis in oppositum.

380 Argues I°: ut sit de fide, Innocentium XI esse Christi verum Vicarium debet esse de fide, illum esse subjectum capax esse summi Pontificatus; sed hoc de fide non est: ergo neque est de fide, Innoc. XI esse verum Christi Vicarium. Maior videtur certa. Nam cum actus supponat potentiam, debet eadem certitudine constare, qua constat, aliquem verum [illegible] conveniri, constare, et convenire illi potentiam talis actus. Nam ab esse ad posse bona est consequentia, ut fert commune proloquium. Probatur minor; quia adhuc ut aliquis possit esse Christi Vicarius, et summus Pontifex, debere Divino requiritur, quod sit non rite baptizatus; sed de fide non est, Innoc. XI esse rite baptizatum; quia id dependet ab intentione baptizantis, et non est de fide, quod, qui baptizavit Innoc. XI habuerit intentionem baptizandi illum: neque est id nobis aliunde certum morali [illegible] ergo et.

381 Resp., distinguendo maiorem,

et negando minorem; ad probationem, concessa maiori, nego minorem. Nam est de fide, Innoc. XI esse rite baptizatum eo ipso, quod Ecclesia Romana cum suo Capite proponat illum ut canonice electum, et ita acceptet. Et consequens est de fide esse, quod qui baptizavit Innoc. XI, habuit intentionem bapti-

zandi illy. Rão ẽ; q̃ ñ potẽ Deus pmittere, supposita Divina revelatione morali, de eo, q̃ ois hõ legitimẽ electus sit verus Xpi Vicarius, q̃ posa infallibili eligat legitimẽ in Xpi Vicarium; ð Innoc. XI, ut constat eventu morali ex attestatione Ecclã ẽ legitimẽ electus in Xpi Vicarium: ergo XI.

382 Argues 2º: Summus Pontificatus confert à Xpto Dño alicui hoi, posita electione legitima facta ab iis, q̃ habent ius eligendi, et ñ aliter; ð de fide ñ ẽ, Innoc. XI, fuisse legitimẽ electum; q̃ id ñ nullibi invenietur revelatum: ergo ñ ẽ de fide, Innoc. XI ẽẽ verum Xpi Vicarium, et Summum Pontificem. Probr min; q̃ electionem ẽẽ legitimam, consistit in eo, q̃ facta sit à legitimis electoribus cum sufficienti nº suffragiorum, liberè, absq violentia, et coactione: ð haec oïa concurrisse in electione Innoc. XI, numquam Deus revelavit: ergo XI.

383 Resp. concessa mai. et omissa min., nando cons: q̃, lt. ñ sit de fide, Innoc. XI fuisse legitimẽ electum, ẽ tn morali evens: et hanc à morali eventu suffi nobis constat, Innoc. XI ẽẽ quidq singulare contentum in illo obiecto morali revelato à Deo: nempe, oïs hõ legitimẽ electus in Sede Romana ẽ verus Xpi Vicarius. Cuo cognio morali even. suffit; ut constat ex dictis à nº 367, ut singulare sit à Deo revelatum ut contentum in morali. = Dices: 2º concessa mai, nundo mi. Ad cuius probationem, concessa mai, ño mi. Rão ẽ; nam eo ipso, q̃ Ecclã Romana cum suo Capite proponat Innocentium XI, ut canonicẽ electum, et ita acceptet, Deus revelat, talis electionis ẽẽ legitimam, ut constat ex dictis nº 378.

384 Arguer 3º: ut teneamur fide Divina credere, Innocentium XI ẽẽ verum Xpi Vicarium, debet imprimis hoc ẽẽ revelatum à Deo, ac deinde haec revelatio debet proponi fidelibus ab aliqua infallibili regula, quae errare ñ possit; ð hoc ñ proponitur ab aliqua infallibili regula, ð ab ipso Pontifice Innoc. XI, q̃ dicit, se ẽẽ verum Xpi Vicarium, cuius propositio sufficiens ñ ẽ: ergo id ñ tenemur fide Divina credere. Probr mi à ipsius Pontificis dicto, seu propositio ñ sufficit, probatur; q̃ alioquin, ut propositio facta ab ipso Innocentio posset nos obligare fideles, prius supponendum ẽ, ipsum ẽẽ infallibilem regulam proponendi res fidei; ergo ab ipsius dicto, et testimonio obligari ñ possumus ad ipsum recipiendum tamquam regulam infallibilem in proponendi rebus fidei; est n. circulus vitiosus.

385 Resp. nando mi; nam revelatio singularis facta à

Deo infallibili regula veritati universali eos revelante, et ab ipsa Eccla regula infallibili propt. Unde n credimus ipsi Innocentio, dum se gerit ut verum Pontificem, q dicat ipsa dicit, se ee verum Xpi Vicarium: s credimus, q id Deus dixit. Dicitur a Dei nobis applicat per eventus morali cognitus, quae hemus de eius legitima electione, et acceptione, per quae nobis constat certitudine excludente omnes prudentes formidines, ipsum Innoc. ee singulare contentum in universali obiecto revelato a Deo.

386 Argues 5: q, si sub aliqua ratione teneremur credere fide Divina, Innocentium 11 ee verum Pontificem, maxime ad hoc, ut quae ipse definiat, credi possint a Fidelibus tamquam de fide; s ad hoc n requirit ... Atqui: q q nos apparentibus Concionatoribus, et Magistris instruimur in rebus fidei, n est fide, ipsos vere exercere suum munus, et nos ab illis n decipi, q nobis proponunt hoc, .l. illud ee revelatum: et tn possumus, et tenemur circa has res, de quibus instruimur, elicere actum fidei: q nihil tt.

387 Ret 1 negando maiorem. Ratio n. proxima, et potissima e, ut constat ex dictis a n 375, q praedicta veritas e q revelatum a Deo ex eo, q Deus revelaverit, eum hominem legitime assumptum in Romanam Sedem ee verum Xpi Vicarium, et ex eo, q nobis evenit moraliter constet ex attestatione universae Eccla, Innocentium 11 ee legitime electum, et assumptum in Romanam Sedem. = Rndi pote 2 dist. maiorem: ad hoc, ut quae ipse definiat, credi possint tamquam de fide firmissima adhaesione, Cdo maiorem: ad hoc, ut quae ipse definiat, credi possint utcumque, nego maiorem, et minorem. Sic enim mai adhaesione, et certitudine credent, si sit de fide, q ipse Innocentius sit verus Xpi Vicarius.

388 Argues 5: q nescit, Innocentium 11 ee Petri successorem, non n nescit legitime electum ee Pri successorem, n esset alias locus haereticus, neq ut talis damnaretur, s id ut schismaticus: q de fide n e, Innocentium 11 ee legitimum Pontificem, et Pri successorem. = Ret, omisso ante, disting. conseq. ... n e evenit, et certum apud nos ee de fide, Innocentium 11 ee legitimum Pontificem, et Pri successorem, Cdo cons: n e probabilissimum ee de fide, nego cons.

389 Argues 6: n e de fide, hoc qd baptisma ee validum, et hunc hominem ee consecratum: q id dicendum e de hoc Pontifice.

neque de Innoc. W. = Omissis aliis solutionibus, quas insufficientes iudico, reo, concesso ante, negando cons. Disparitas est, quia tota Ecclesia non acceptat, et proponit ut validum hoc in baptismo, et hanc rem tanquam ut consecratam: at vero tota Ecclesia acceptat et proponit, ut legitime electum in Pontificem Innocentium W. = Adde extra notam, quod idem, quod dictum est de Pontifice Romano, dicendum est de Concilio, quod tota Ecclesia proponit ut legitimum, nempe, esse de fide, praedictum Conc. esse legitimum. Eadem non ratio militat pro praedicti Conc., ac pro Summis Pontificibus.

Disputatio 5a

An conclusio obscura evidenter deducta ex una propositione revelata, et ex altera naturaliter evidenti, sit obiectum materiale fidei?

Caput 1um

Affirmativa pars eligitur, et probatur.

3.90 Ad illius quaestionis intelligentiam, nota, quod sunt aliquae veritates, quae, attenta rei natura, aliis propositionibus naturalibus connectuntur metaphysice, aut physice cum alia veritate divinitus revelata, quia in ista includantur, sicut patet in hac veritate, Christus Dominus est homo, quae revelata est, et connectitur metaphysice cum hac veritate, Christus Dominus est risibilis. Communis enim omni homini speciei de facto existentis est natio risibilis: at vero haec propositio, Christus Dominus est risibilis, non includitur sicut in hac propositione, Christus est homo. Itaque quaeritur in praesenti, an praedicta veritas scilicet, Christus est risibilis, ut deducta ex istis propositionibus, omnis homo est risibilis, sed Christus est homo, sit obiectum materiale fidei Divinae?

391 Huic difficultati negative respondent communiter DD.es, quos sequuntur P. Conink D. 9. dub. 9. Pater Hur. D. 12, et plures alii. Ego vero affirmative cum P. Vasquez 1a 2ae D. 5 n. 7. cuius est mens Vega lib. 9 in Tridentinum cap. 39, P. Albertinus tom. 1 q. 1a Theologica ex 3o principio physico dub. 2, et 3o P. Aversa 1a parte q. 9, 2a art. 2 dub. 1, et ibidem Pater Praepositus § 1. Qui quidem indiscriminatim loquuntur de veritate, quae ex duplici alia revelata deducitur, et de illa, quae ex una tantum revelata infertur.

3.92 Probatur conclusio: nam illa veritas est obiectum materiale fidei Divinae, quae a Deo loquente est revelata; sed veritas, quae ex natura rei naturaliter deducitur ex alia veritate a Deo revelata, a Deo loquente est revelata: ergo ea est obiectum materiale fidei. Minor probatur, nam quia sapiens, et prudens, et humano more loquens

affrat, Christum esse hominem, affrat esse id, quod ex conceptu hominis necessario deduxit per ipsam identitatem realem; sed veritas haec, Christus est risibilis, deduxit naturaliter ex hac, Christus est homo, et hanc Christi veritatem affrat Deus sciens, et prudens, et humano more loquens cum hominibus: ergo etc. Minor constat ex eo, quod inter homines modo communi loquentes voces non significant metaphysicas rerum essentias, et subtilitates, sed ipsas realitates: ergo qui sciens, et prudens, et humano more loquens affrat, Christum esse hominem, affrat esse id, quod ex conceptu hominis naturaliter deduxit perfecte.

393 Confirmatur V: nam destructo risibili absolute loquendo naturaliter destruitur homo, et hoc posito naturaliter ponitur risibile: ergo qui sciens, et prudens, et humano more loquens affrat, aliquam entitatem esse hominem, eo ipso affrat, esse risibilem. Confirmatur V: nam qui sciens, et prudens negaret, Christum esse risibilem, puniretur, ut haereticus: ergo negare, Christum Dominum esse risibilem est haeresis, et contra id, quod fides Christi proponit, credere, Christum Dominum esse risibilem, cum ille dissensus sit proprie haeresis, qui est contra fidem Christi spectans.

Caput 2um

De oppositae sententiae fundamentis.

394 Opponunt adversarii I: id non est contra materiale primum fidei divinae, quod non est absolute revelatum a Deo; sed Christum Dominum esse risibilem, non revelatur absolute a Deo, quod Deus affrat, illum esse hominem: ergo Christum esse risibilem, non est contra materiale fidei divinae. Minor probatur: nam id, quod potest esse falsum, retenta veritate revelationis divinae, non revelatur absolute, et simpliciter a Deo; sed potest esse falsum, quod Christus sit risibilis, adhuc retenta veritate revelationis divinae, qua Deus revelat Christum Dominum esse hominem: ergo etc. Probatur minor: quod risibile non est de conceptu formali hominis; sed eo ipso potest esse falsum, quod Christus sit risibilis, adhuc retenta veritate revelationis divinae, qua Deus revelat, Christum esse hominem: ergo etc. Probatur minor; quia, si Deus auferret a Christo, quod sit risibilis, et reliqua omnia manerent, quae Christus de facto habet, in tali casu vera esset haec propositio, Christus Dominus est homo: et tamen falsum esset, illum esse risibilem: ergo etc.

395 Dicet
Concessa maiori, negando minorem. Ad probationem, concessa maiori, nego minorem. Ad huius probationem, concessa maiori, nego minorem. Ad cuius probationem, concessa maiori, distinguo minorem: et tamen falsum esset in ea suppositione impossibili, illum esse risibilem, concedo minorem; absolute, et independenter a suppositione impossibili, nego minorem, et consequentiam. Quia quod ex suppositione impossibili aliquid sit falsum, non tollit, quin absolute, et simpliciter

loq. verum sit; nam absolute, et simpliciter loquendo verum est, quod, quod dat actionem, dat effectum: quod dant unionem, dant extrema: et quod dat hominem, dat risibile: at vero ex suppositione impossibili, quod quis daret actionem, non daret effectum: et ex suppositione impossibili, quod quis daret unionem, non darent extrema: et ex suppositione impossibili, quod daret entitas, quae possit esse homo, non daret risibile. Similiter, ut ex suppositione impossibili, quod auferret a Christo Dominum, quod esset risibilis, tunc idem esset homo, quod esset risibilis, non tollit, quod modo absolute loquendo non possit esse homo, quin sit risibilis.

396 Opponunt 3°: quod non deducitur ex obiecto revelato, non est a Deo revelatum, et consequenter non est obiectum materiale fidei; sed conclusio obiectiva deducta ex una praemissa revelata, et ex altera naturali evidenti, non deducitur ex obiecto revelato: ergo talis conclusio non est a Deo revelata; et consequenter non est obiectum materiale fidei. Nec probatur; quia in hoc syllogismo: omnis homo est risibilis; sed Christus est homo: ergo Christus est risibilis, deducitur conclusio ex una praemissa revelata, et ex altera naturali evidenti; et aliunde deducitur, quod sit a Deo revelata: ergo etc. Respondetur, distinguendo maiorem, negando minorem. Ad probationem, distincta maiori, nego minorem. Ratio est, quia non est revelata subdita Christo, quia itaque deducitur ex una revelata, et altera naturali evidenti: ergo, quia veritas, quae ex natura rei connectitur cum veritate alia expresse revelata, si proferatur a subiecto sciente, et prudenter operante et humano more loquente, merito iudicatur esse ab ipso simul prolata. Quia a Deo proferens hanc veritatem, Christus est homo, quae ex natura rei connectitur cum hac, Christus est risibilis, sciens et prudens illam expresse revelat, et humano more loquatur cum hominibus, inde est, quod est revelat hanc, Christus est risibilis.

Disputatio 6.a

An veritates ab Ecclesia definitae sint eo ipso fidei divinae obiectum materiale?

Caput 1.

Affirmative respondeo.

397 Suppono 1° ad intelligendam quaestionem, quod multa sunt de fide divina quoad nos per definitionem Ecclesiae, quae hac definitione seclusa, non essent nobis de fide divina. Adq. sciendum notari debet, dupliciter posse veritatem aliquam esse de fide. Vel in se, vel quoad nos in se, et quoad nos. Veritas est in se de fide ex eo, quod sit absolute revelata a Deo; nam per hoc convenit quaevis veritas in esse obiecti materialis fidei divinae. 2° quoad veritas de

fide Diva in se, et quoad nos, quod non solum est altè revelata, sed nobis ejus revelatio suffi. innotescit. Cujus definitio Ecclesiae semper efficiat, quod nobis sufficienter innotescant ut revelatae veritates, quae, illa definitione seclusa, non suffi. innotescebant, licet essent abstè revelatae à Deo: fiunt quas de fide quoad nos per hujusmodi definitionem veritati, quae aliquo erant secundum se de fide.

398 Suppono 2.º tamquam ex fide Divina certum, Ecclesiam esse infallibilis auctoritatis ad definiendas veritates, quae ad Christianam religionem spectant, ex speciali ipsius assistentia Spiritus Sancti, ne in ijs veritatibus, se ponendis errare possint, ut ex infra dicendis constabit. Et quidem id necessarium fuit; quoniam aliter nihil nobis certum constare posset in dubijs, quae decursu temporis in Ecclesia orirent. His suppositis,

399 In praesenti difficultate multi Doctores opinant, nullam veritatem fieri in se de fide Divina per definitionem Ecclesiae, sed veritates definitas esse ipso extra objectum materiale fidei Divinae, si nimirum ante definitionem Ecclesiae extra tale objectum erant. Ita Pater Molina 1.ª parte quaestione 1.ª art. 2.º disp. 1.º Pater Coninck disp. 9, dub. 5.º, et disp. 12 dub. ultimo. Pater Becanus 2.ª 2.ª, cap. 2.º, q. 5 n.º 7, et 8. Jorca q. 1.º art. 2.º disp. 6, Pater Tannerus disp. 1, q. 2, dub. ultimo, Pater Granados tractatu praeliminari Theologico disp. 3.ª sect. 2.ª, et alij plures.

400 Alij longè plures Doctores docent, veritates ab Ecclesia definitas esse hoc ipso fidei Divinae. Imo, talis praedictas veritates esse fidei Divinae, ut credere illas propter auctoritatem infallibilem Ecclesiae sit, eas credere propter auctoritatem infallibilem Dei. Ita Pater Vasquez disp. 1.ª disp. 5.ª n.º 7, et disp. 12 cap. 1.º, quatenus ibi docet auctoritatem

[conclusionem] Ecclesiae, Sacrae Scripturae, et ipsius Dei, esse eandem. Idem expressius Pater Suarez disp. 3.ª de fide, sect. 10 n.º 8, et 10, et sect. 11 n.º 12, et sequentibus. Pater Gutierrez disp. 23 dub. 5, quatenus ait, Deus loquitur per Ecclesiam, et dub. 1.º dixerat, auctoritatem Sacrae Scripturae, et Ecclesiae esse aequalem. Pater Chilius lib. 1.º tractatu 7 cap. 9 n.º 2. Pater Reginaldus lib. 17, cap. 1.º n.º 18, Corduba lib. 1.º Quaestionarij q. 17 § 1.º dub. 1.º, Abelda 1.ª parte disp. 2.ª, Vezanus 2.ª 2.ª q. 11, et alij. Cui 2.ª sententiae subscribo, et

401 Dico 1.º: veritates ab Ecclesia definitae hoc ipso fiunt de fide Divina, et objectum materiale illius. Probatur:

q. Eccla e infallibilis veritatis in iis quae defit ex assistentia speciali Spiritus Sancti, et hoc creditur fide Divina, et e inter Catholicos certum ex Divo Paulo prima ad Thimotheum 3, ubi dicit, Ecclesia est columna, et firmamentum veritatis: Ergo hoc ipso, quod veritatis aliqua Eccla definiat, e de fide Ecclesia esse infallibilis veritatis in ea definitae: et consequenter e de fide, res definitas esse veras. Consequentia constat ex eo, quod alias ta possibile veritate consequentia, auferret omnem veritas antis, ut pendenti constabit. Hac conclusio amplius roborabitur ex dicendis conclusione sequenti.

9.2 Dico 2: veritates ab Eccla definitae sunt de fide Divina ex infallibili auctoritate Ecclae, hoc e, quatenus creduntur propter infallibilem auctoritatem Eccla illas definientis. Probatur; quia Deus testificatur per Ecclesiam veritates illas, quas Eccla definit; ergo eo ipso, quod dictae veritates sunt de fide Divina propter infallibilem auctoritatem Eccla: Ergo etc. Probatur maior, in qua solum e difficultas. quia Eccla e organum quo Deus, seu instrumentum, per quod Deus loquitur ad eum modum, quo aliquis diceret loqui per aliud, cui suggereret verba, quae ille proferret: Ergo etc.

9.3 Antecedens probatur; ex illo Psalmi 44, lingua mea calamus scribae velociter scribentis: quae verba de Eccla communiter accipiunt à Doctoribus; et ex illo actorum 15, visum e Spiritui Sancto, et nobis: ubi eandem auctoritatem tribuit Apostolis, atque Ecclae, quae ipsi repraesentant, ac Spiritui Sancto. Probatur 2 ideo antis; quia Deus e, qui specialiter regit Ecclesiam, ne indefinibiliter id est levissime erret: Ergo Deus e, qui per Ecclesiam loquitur, sicut causa principalis, quae per instrumentum operatur: et consequenter idem e credere propter auctoritatem Eccla infallibilem, atque credere propter auctoritatem Divinam.

9.4 Confirmatur 1: nam illi principio assensus Ecclae tribuitur de aliqua veritate, cui principio tribueretur error, si re ipsa erraret Eccla; sed certe Deo tribueretur principio error Ecclae: Ergo etc. Confirmatur 2: nam hoc posito, quod Eccla per definitionem aliquam erraret, Deus diceretur fallere, aut falli: Ergo Deus, qui per se ipsum Eccla loquitur; consequentia patet; quia negatur non fallere, aut falli per errorem, quem ipse non proferret, sed alius. Antecedens constat ex eo, quod, si Sacra Pagina, aut aliquis Evangelista in aliqua propositione erraret, Deus diceret fallere, aut falli: Ergo in illis etc.

Caput 4

Objectiones solvuntur.

9.5 Objicies 1. contra 1am conclusionem: actus fidei Divinae niti debent omnino auctoritati

Divinae: deinde actus, quo creditur veritas ab Ecclesia definita, non nititur immediate auctoritati Divinae: ergo non est actus fidei Divinae: ergo neque est de fide talis veritas. Illius probatur: nam auctoritas Ecclesiae, propter quam veritas definita creditur, est propria ipsius Ecclesiae, distincta ab auctoritate Divina: ergo etc. — Resp. N. consequentiam minoris, negando minorem. Ad cuius probationem nego antecedens; nam auctoritas Ecclesiae quatenus infallibilis veritatis in definiendo, est eadem auctoritas Dei, ut constat ex dictis a num. 302.

306 Resp. 2º, concesso syllogismo, negando ultimam consequentiam; nam, licet actus, quo creditur, definitionem Ecclesiae esse veram propter Ecclesiae auctoritatem, non esset fidei Divinae, non inde infertur, quod veritas definita ab Ecclesia non sit objectum materiale fidei. Ratio est; quia ad hoc, ut aliquid sit objectum materiale fidei, sufficit, quod ex aliquo antecedente infallibiliter inferatur esse revelatum a Deo: cum autem definitio Ecclesiae sit antecedens infallibiliter inferens praedictam veritatem esse revelatam a Deo, ut constat ex dictis num. 301, inde est, quod praedicta veritas debeat esse objectum materiale fidei.

307 Objicies 2º: nulla veritas potest esse objectum materiale proprium fidei Divinae, quae non sit absolute, et simpliciter revelata: sed ut veritas, quae ante definitionem Ecclesiae non erat fidei Divinae, sit proprie de fide post definitionem Ecclesiae, necessarium est, quod sit absolute, et simpliciter revelata; atqui nulla revelatio fit Ecclesiae denuo, ut fert communis DD. opinio: ergo etc. — Resp. concesso antecedente, distinguo consequentem: sed veritas, quae ante definitionem Ecclesiae non erat ~~[illegible]~~ absolute, erat tamen conditionate fidei Divinae, sit proprie de fide, post definitionem Ecclesiae, necessarium est, quod per hanc definitionem sit absolute, et simpliciter revelata, nego consequentiam: quae ante definitionem Ecclesiae non erat neque absolute, neque conditionate de fide, mitto consequentem, et minorem subsumptam, et nego consequentiam. Ratio est; quia omnis veritas, quae definitur ab Ecclesia, est revelata a Deo ex suppositione dependenter ab eo, quod definiatur ab Ecclesia. Unde, accedente definitione Ecclesiae, manet absolute revelata, quod antea non erat revelata nisi conditionate modo explicato.

308 Objicies 3º contra 2am conclusionem: auctoritas infallibilis Ecclesiae est vere distincta adaequate ab auctoritate Divina: ergo nullum objectum potest esse objectum fidei Divinae ex eo, quod propter praedictam auctoritatem Ecclesiae credi possit. Probatur antecedens; nam auctoritas Ecclesiae ex eo constituitur infallibilis, quod nec decipi, nec decipere queat; hoc autem aliud non est, quam quod Deus providerit Ecclesiae, dum definit, de quibus loquimur, ut Ecclesia nequeat cum tali providentia elicere actum rei aliter, ac est in se, nec possit affirmare rem aliter, ac eam iudicat; sed in hoc non affertur auctoritas Divina: ergo etc.

309

Resp.

nando a[l]te ans. Pro[batur] cq. nõ ē ans; quoniã n[on] ē auct[oritas] Eccl[esi]æ infallibilis, q[uae]
utrumq[ue] nec decipi, nec decipere potē, &ª q[uo]d q[uae] ē contrarium, continetur consq[uens], ut patet
ex dictis n. 102, et 103. Ad 2[um] d[isting]uo ans; ē verè dista adoqz, si loq[uitur]
omitto ans: spiritualis, seu moralis loq[uen]do, nõ ans. Ad cq. omissa mai[ori], disting[uo] mi[norem]:
q[uod] in hoc n[on] afferet si auct[oritas] Divina, omitto mi[norem]: n[on] afferet spiritualis, seu moralis,
nõ mi[norem], et cq. Ratio ut omittamus, q[uia] in subiecto ne n[on] afferat si auctoritas Divina
afferet ma spiritualis, seu moralis; q[uia] id genus reputat[ur] apud prudentes, ac si
fr afferret auct[oritas] Divina ex eo, q[uo]d, si Eccl[esi]a erraret in definiendo, tandem
error, s[ive] ignorantia refunderet[ur] in Deum, ut patet ex dictis n. 101.

Disputatio 7ª

Utrum veritas, quæ modo nõ ē ssn materiale fidei Divinæ, possit de novo esse materiale obiectum illius per defin. Rom. Pontif.

Caput 1um

Quæ certa sunt, præmittuntur.

n. 10 Certum est, q[uo]d aliqua veritas, quæ aliq[uan]do n[on] fuit materiale obiectum fidei Divinæ,
postea reddita fuit materiale obiectum illius. Ratio ē; q[uia] Veteris Testam. Patres
testificati s[unt], Deum dicere plures veritates, quæ nõ tunc erant in testimonijs
Prophetarum Prædecessorum. — Certum ē 2º, q[uo]d defacto potē Summus Pontifex
ex Cathedra definire veritatem aliquam declarando, illam esse contentam in Sacris
Literis. Ratio ē; q[uia] fidelibus dubitantibus, utrum simplex fornicatio esset à Deo
prohibita ex vi Sexti Præcepti Decalogi, Summus Pontifex ex Cathe-
dra definiens declaravit, à Deo esse prohibitam simplicem fornicationem ex vi 6ti Præ-
cepti, et alia multa postea declaraverunt Summi Pontifices, ut contenta
in Sacris literis.

11 Certum ē esse debet, q[uo]d Sum. Pontif. saltem dependenter à Gener.
Conc., et Eccl[esi]a approbante potē de novo definire veritatem aliquam, ut à Deo ipsi
revelatam de novo, et independenter ab eo, q[uo]d veritas eiusmodi à Deo iam revelata fuit.
Ratio ē; q[uia] hoc adminimum probant illa, quæ Christo Petro, eiusq[ue] successoribus à
Ipso facta s[unt] in Sacris literis promissa: Matthæi 16. vers. 18 ne tu es,
et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferi n[on] prævalebunt ad-
versus eam: Lucæ 22 vers. 32 alloquens Ipse Christo Petro inquit, ego ro-

gavi pro te, ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. = 1a ad Timotheum. 3o vers. 15, Ut scias, quomodo oporteet te in domo Dei conversari, quae est Ecclesia Dei vivi columna, et firmamentum veritatis.

Caput 2um

An Romanus Pontifex etiam extra Conc. Gener. possit definire aliquid de fide Christiana tenendum.

412 Negant aliqui asserentes, posse Pontificem etiam ut Pontificem, sine Conc. definientem errare et alios in errorem falsa definitione inducere. Ita sentiunt Erasmus, aliqui Parisienses, ut Gerson, et Almainus in tr. de Potestate Eccl. Idque tenet Alphonsus de Castro lib. 1 cap. 2 haeresis. Hoc etiam affirmare videtur Adrianus, Panormitanus et alii. Affirmat communis Doctorum sententia cum Divo Thoma 2a 2ae q. 1 art. 10, et q. 11 art. 2, et alibi. Et P. Suarez hic D. 5 sect. 8 asserit, hanc sententiam esse certam de fide. Et contrariam opinionem, docet P. Bellarminus lib. de Pontifice cap. 2o, esse erroneam, et haeresi proximam.

413 Sit nostra Conclusio: Summus Pontifex non solum potest extra Conc. Gener. definire aliquid de fide tenendum: hoc est id posse definire, tamquam veritatem divinitus ipsi a Deo revelatam, et independenter a Deo, quod veritas illa iam a Deo revelata sit, et est conveniente, et consentientibus aliis, quasi fidelibus. Ratio est: quia id includit satis clare in testimoniis sacrae Pag. allatis quod illi sincere expendant. Illa enim promissiones non solum Conc. Gener. sed Petro eiusque successoribus factae sunt. = Confirmatur quia Patres Ecclesiam Romanam appellant Matrem et Magistram omnium Ecclesiarum. = Confirmatur 2o quia in Conc. Florentino in Decreto Eugenii dicitur, Sanctam Apostolicam Sedem et Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, et Romanum Pontificem esse Caput totius Ecclesiae, et omnium Christianorum Patrem, et Doctorem. Quod nostra stare non potest sine veritate nostrae Conclusionis.

414 Confirmatur 3o: nam quae in Conc. Prov. decreta, ac definita sunt, accedente approbatione Pontificis, eo ipso censentur ab omnibus esse de fide: quia supponitur communiter Ecclesia, ut Pontifex reddat aliquid de fide, non esse opus Conc. Gener., sed solo, quod id asserat Pontifex. = Confirmatur 4o: quia plures

plures S.^mi Pontifices ā à princ., hanc in se potestatē agnoverunt, et plures hæreses, ut Pelagij, Priscilliani, Joviniani, et Vigilantij damnaverunt; quas postea tota Eccla hoc ipso damnavit. Nec ē credibile, tot, tantaq sanctitate viros, et Sapia præditos voluisse hanc potestatē iniustē usurpare. = Pbr 5°; qd sæpe difficilius ē, Conc. Genar. cogere ob maximas, quæ hac in re inveniunt difficultates, et aliunde magis frequenter accidit nasci emergentes hæreses damnandas; ergo nō ē credibile, hanc potestatē Pontificis ēē Conc. Generali restrictam.

918 Pbr tn 6° speciale, qd hoc posse Pontifex Romanus, ē renuentib., et contradicentib. reliquis fidelib. Pbr ex illo Matthæi 16: tu ē Petrus, et sup hanc petram ædificabo Ecclam meam &c. Cuius textus hic exponit S. Leo Magnus Serm. 3 in Annivers. suæ assumptionis. Tu ē Petrus, id ē, cum ego sim inviolabilis Petra, ego lapis angularis, qui facio utraq unum, ego fundamentum, præter quod nemo potest aliud ponere; tu quoq petra es, quia mea virtute solidaris, et quæ mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia; ergo Petrus, Omnis ē in quantum hic, et Caput Ecclæ, propria virtute poterat ē, reliquis hominib. renuentib., et contradicentib., definire veritates à Deo ipsi Denuo revelatas; ergo et par- ticipes huius potestatis id ē, potest Romanus Pontifex.

916 Pbr 7°: qd Eccla catholicæ regimen ē perfecte Monarchicum; ergo Romanus Pontifex in Eccla catholica regimine Monarcha ē; ergo et oīo independens in regendo Ecclam à reliquis ibus fidelib. Pbt hæc ultima cons; quoniā ideo quæ Hispaniarum Rex ē independens ab omnib. suis subditis in regendis Hispanijs; qd Monarcha ē; ergo Rom. Pont. ex ē Monarcha in regenda Eccla catholica; ergo &c. Cuius ants huius discursus veritas sancta apud oēs catholicos, ut patet ex P. Bellarm. tom. 1 contro 3° Gener. contra de Rom. Pontif. cap. 5. Reliqua ē ex se patent.

917 Dices: si solus Pontifex sine Conc. Gener., et contradicentib. reliquis Ecclæ fidelib., posset definire, et sic Ecclæ credendas proponere, sequeret, qd nulli usui essent Conc. Gener.; ergo hoc ē falsum; ergo et hoc. = Pbt negando cons. Ideo ēnim deserviunt, ut res, quæ definienda proponitur maiori cum satisfactione oīum statuat, cum tot Episcoporum, ipsius, atq exceptis maiorum suffragijs, approbatas ēē videant. Ut sic hinc facilius illi acquiescant hæ-

repii, & ad huiusmi defoes amplectendas minore cum repugnia inducant.

Caput 3um

An, si Pontifex aliqd sine praemissa matura deliberatione definiret, id esset obiectum materiale fidei Divinae?

918 Sylvester verbo Fides, et in Dialogo de Luthero, Canus, et alii affirmant, quod hoc modo defin. non esse de fide. Imo ulterius asserunt, Pontificem absque matura deliberatione definientem, posse errare: nec teneri Ecclesiam defin. temere factam acceptare. P. Suarez disp. 5a sect. 8, P. Bellarm. P. Valentia, et alij, affirmant, cum hunc non posse contingere; addit tamen P. Bellarminus, quod, si Pontifex, non adhibita sufficienti diligentia, aliqd definiat, eum infallibiliter non definire, nec quod illud esse de fide.

919 Dico 1o. etiam si Pontifex sine praemissa matura deliberatione aliqd definiat, id est de fide credendum. Ratio est, quia in praedictis testijs, ubi asserit, Deus assistere Pontifici, ne erret in definiendo, non exigit, quod praecedat matura deliberatio. Ergo licet haec requirit essentialiter conditio, ut Deus assistat Pontifici, ne erret in definiendo. = Confir: quod, ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus; sed praedicta testia non distinguunt inter mature definientem, et non mature definientem, ut patet consideranti: Ergo.

920 Dico 2o. Si essentialiter requirat matura deliberatio conditio, ut Deus assistat Pontifici, ne erret in definiendo, nunquam poterit Pontifex definire sine matura deliberatione; ac proinde hoc est impossibile. Ratio est; quia alias aperiret viam omnia Pontificis decreta respuendi, cum dubitari posset, an maturam adhibuerit diligentiam; sed hoc lex non est concedendum: Ergo neque, quod inde infert. = Hic nota, quod ad ea, quae contra varios fuit a nullis Pontificibus, a quibusdam objiciuntur errores, quos alij recte fuisse ostendebant. Ita videri potest P. Bellarm. lib. 4o de Pontificibus, ubi per plura capita hanc exacte tractat.

Tractatus 4us,

De proprietatibus fidei Divinae.

Disputatio 1a

An aliqua fidei Divinae sit essentialiter obscura?

Caput 1um

Respondetur negative.

421 Affirmative vero cõiter Theologi. Ita S. Thom. hic q. 1 art. 5, Okamus in Prologo q. 3, Capreolus d. 25 q. 1, Caiet. hic q. 1 art. 5, Banez, Aragon, et alij antiqui DD. Ita Eximius Dr. hic D. 3 sect. 5, Valentia hic q. 1 p. 4 §. 1, Tannerus tom. 3, disp. 1, q. 1 dub. 6 n. 158, et plures alij. = Ratio in natura ex alijs Doctis, et ingeniosis RRb, quae assero: potest actus fidei Divinae esse clarus, et evidens. Prob. Deduco: quia actus Divinae fidei praecise est credere Deo aliquid dicenti propter ipsius summam auth. in dicendo verum, illiusque testimonium; sed in hac defin. nullo involvitur obscuritas ex parte actus: ergo haec non est essentialis actus fei Divinae.

422 Prob. 2. Quoniam Angeli in illo instanti, quo viatores fuerunt, habuerunt fidem Divinam circa existentiam Dei, ut colligitur ex illo Pauli ad Hebraeos 11. 6: accedentem ad Deum oportet credere, quia est; sed talis fides non potuit esse obscura: ergo stare potest fides Divina, quae non sit obscura, sed possit esse clara, et evidens. Major docetur a D. Thom., quem sequuntur cõiter Theologi. Minor prob.; quia cum Angeli cognoverunt evidenter, et summam auct. Dei in dicendo verum, et Deum de facto existere; ergo eo ipso talis fides circa Dei existentiam non potuit esse obscura: nam ex praedictis cognitis evidenter sequitur, Deum existere: ergo etc.

423 Prob. 3. Quia Apostolus Thomas credidit, quod videbat, ut satis comprehenditur illa verba Christi Domini ad ipsum Joan. 20: quia vidisti me, Thoma, credidisti: Beati, qui non viderunt, et crediderunt: ergo stare potest fides Divina, quae clara, et evidens sit. = Dices, actum fei Divi Thomae fuisse circa Divinitatem Christi, non circa humanitatem Christi Domini, quam solum videbat. = Ratio, praedictum actum non fuisse Christi circa Divinitatem, sed circa humanitatem. Ratio est; quoniam aliter aeque perfectus in ratione meriti esset fes illa Divi Thomae, quam fes non videntium, et credentium Christum Dominum. Esset que cullaudatio per illud Christi Domini: Beati etc.

Caput 4um
Occurrit arguntis.

424 Arguitur 1°: Divina fes est meritoria; sed, si fes esset clara, non esset meritoria: ergo clara esse non potest. Prob. major; quia, ut dicit D. Greg. homil. 26 in Evang., nec fes habet meritum, cui humana ratio praebet experimentum: ergo etc. Prob. 2 dist. min.; quia, si fes esset clara, non esset meritoria in se, et ut procedit ex praemissis evidentibus, concedo min.; non esset me-

nitoria in alio, scilt in actu libero voluntatis imperanti illectui, ut præbeat assensum obscuro medii fei, non mg. Ad probat, concesso ant., nego cons. et ad Divum Greg. loquitur de merito fei in se, et prout provenit a præmissis eventibus, non de merito in alio, scilt

libere in actu libero voluntatis applicantis illectum. Veri enim ratio, argutum id probare, magis mereri, qui credit per actum fei obscurum, quam qui credit per actum scientificum illius. Et in hoc sensu intelligendus est Divus Greg..

425 Argutum 2um: ex Divo Paulo ad Hebreos 11. fides est sperandarum substantia rerum argutum non apparentium: ergo fei est essentiali obscura. Omissis alijs solutionibus, dicitur negando cons. Ratio est; quia Divus Ps in prædicto textu non loquitur de omni fide supernali, sed de fide, qua de facto credimus, quasi in gratia decedamus, intra gloriam consequemur. Ratio est; nam loquitur de fe, quæ est substantia rerum sperandarum; sed non omnis fes supernali est substantia rerum sperandarum; ut omnes DD. fatentur: ergo Divus Ps in prædicto textu non loquitur de omni fe supernali.

426 Argutum 3um: actus fei Divinæ clarus, et tenens pro motivo sub obiectum formale fei, et motivum scientificum esset distinctæ speciei ab omni alio actu Divinæ fei; sed hoc absurdum est: ergo actus fei Divinæ clarus esse non potest. Probatur minor: quoniam aliter sequeretur, quod non essent tres tantum virtutes Theologicæ; sed hoc absurdum est: ergo &c. = Dicitur distinguendo maiorem: esset distinctæ speciei physice, aut methaphysice, concedo maiorem: distinctæ speciei moralis, nego maiorem. Nam in communi acceptione Theologorum, licet actus fei sint distinctæ speciei physice, aut methaphysice, reputantur eiusdem speciei ex eo, quod omnes actus Divinæ fei conveniant in ea, quod nitantur pro motivo eodem auctoritatis, et testimonii Divini, quod est sufficiens ad hoc, ut reputentur eiusdem speciei moralis. Et hinc patet ad reliquum arguti.

427 Argutum 4um: ex nostra doctrina infertur, quod prædictus actus clarus fei Divinæ esset liber, et simul necessarius; sed hoc involvit contradictionem: ergo et prædictus actus fei. Probatur maior; nam eo ipso, quod prædictus actus esset fei Divinæ, deberet esse liber: at vero eo ipso, quod sit clarus, ac scientificus deberet esse necessarius: ergo &c.

428 Dicitur distinguendo maiorem: esset liber in alio, et necessarius in se, et absolute loquendo, concedo maiorem: aliter nego maiorem, et est maior loquendo de libertate in alio, et necessitate in se. Ad probationem maioris distinguo antecedens: deberet esse liber saltem in alio, et necessarius in se, et absolute, concedo antecedens: aliter nego antecedens, et consequentiam. Ratio est; quia prædictus actus absolute, et in se esset necessarius ex eo, quod positis præmissis eventibus necessario eliciatur: et esset liber in alio, nempe in actu

voltis imperantis illecti vali actus; quod talis actus imperans est liber. Et ex eo tali actus fidei denominative est liber. In quo nulla involvitur contradictio.

Disputatio 29a

An stare possit actus fidei cum evidentia in attestante?

Caput 1um

Quaestio dupliciter solet decidi.

229 Hac quod nullus habet difficultatem apud illos Doctores, qui evidentiam obiecti fidei divinae repugnare existimant, dummodo alii nostri, quamquam pro revelatione habeant. Ratio est; nam cum evidentia rei in se maior sit, quam evidentia in attestante, qua evidentia non est ipsius rei revelata, sed dumtaxat ipsius revelationis, ita ut clare, et evidenter revelationem illius esse a Deo: unde illi, qui docent, evidentiam rei in se posse simul stare cum fide divina a fortiori id asserere debent de evidentia in attestante. Unde quaestio procedit apud illos Doctores, qui docent, evidentiam rei in se repugnare obiecto fidei divinae: an saltem evidentia in attestante cum fide divina compossibilis sit? id est clarius, an obiecta fidei divinae adeo credi possint, quod evidenter cognitum extra visionem beatam, Deum illud revelare?

230 In hac quaestione prima sententia affirmat, posse actum obscurum fidei divinae stare in eodem intellectu simul cum evidentia in attestante. Ita Doctores Valentia hic quaestione 5 puncto 4, Vasquez 1a parte tom. 2 disputatione 185, Doctor Suarez hic disputatione 3a sectione 8, Turrianus disputatione 9 dubio 4, Kinine disputatione 11 numero 24, Arriaga disputatione 9 sectione 4, et alii. Secunda sententia partes affirmat, quod dictus actus fidei cum aliqua evidentia attestationis simul reperiri non posse. Ita Durandus in 3um distinctione 23 quaestione 9 numero 12, et distinctione 31 quaestione 9 numero 4, Victoria 2a 2ae quaestione 5 articulo 1, Banez, et Aragon ibidem, et alii Thomistae.

231 Ante decisionem quaestionis notandum est, evidentiam divinae revelationis, quae evidentia in attestante, dupliciter posse existere, 1o per coniunctam cum alia duplici cognitione clara, et evidenti, quarum una sit, quod Deus mentiri non potest, nec falli: et altera, quod id quod Deus revelat aliquam veritatem, loquatur in sensu literali, et proprio ita, ut possit formari sequens discursus: mihi evidenter constat, Deum non posse mentiri, nec falli; et modo in sensu literali dicere mihi, quod Verbum caro factum est: ergo Verbum caro factum est. 2o modo potest existere praedicta evidentia divinae revelationis absque praedicta duplici cognitione claro, et evidenti. Circa notandum

432 Dico 1º: actus obscurus Divinae fei optime stare potest cum evidentia in attestante 2º modo sumpta. Ratio est; quia, si aliquis cognoscat evidenter, Deum ipsi loqui, sive ex alia parte non cognoscat evidenter, Deum non posse falli, aut mentiri, et loqui in sensu literali, et proprio, non habet sufficiens motivum ad cognoscendum evidenter, ita esse sicut Deus loquitur: ut ergo absolute, et independenter, assentiat: ergo tunc optime stare poterit actus obscurus Divinae fei cum evidentia in attestante.

433 Dico 2º: actus obscurus Divinae fei stare non potest cum evidentia in attestante 1º modo sumpta. Omissis aliorum rationibus probatur assertio. Conclusio: si stare poterit praedictus actus Divinae fei cum evidentia in attestante 1º modo sumpta, eiusdem actus esset absolute, et simpliciter obscurus simul, et evidens; quod hoc involvit contradictionem: ergo et praedictus actus. Maior certa est; quoniam aliter essent duae identificatae in eodem actu obscuritas, et claritas circa idem obiectum: quod omnino repugnat.

434 Probatur maior, in qua est difficultas: et imprimis certum est apud adversarios, quod praedictus actus Divinae fei esset absolute et simpliciter obscurus eo, quod esset actus fei Divinae, qui apud ipsos includit essentialiter obscuritatem. Probatur ergo, quod simul esset absolute, et simpliciter evidens, et clarus. Nam actus, qui evidenter infert ex praemissis absolute, et simpliciter evidentibus, absolute, et simpliciter evidens est; sed praedictus actus inferret evidenter ex praemissis absolute, et simpliciter evidentibus in tali casu: ergo absolute, et simpliciter evidens est. Maior debet esse certa; nam conclusio absolute, et simpliciter evidens 2ª Logica, et Logicos est, quae infert evidenter ex praemissis evidentibus, ut patet in hoc syllogismo: omne totum est maius sua parte; sed numerus centenarius est aliquod totum: ergo numerus centenarius est maior sua parte. Cuius conclusio absolute, et simpliciter evidens est, quia infert evidenter ex praemissis absolute, et simpliciter evidentibus.

435 Probatur minor, quod praedictus actus inferret evidenter ex praemissis absolute, et simpliciter evidentibus. Nam primus syllogismus legitimus est: absolute, et simpliciter evidens est Deum habere summam auctoritatem in dicendo verum; sed est absolute, et simpliciter evidens est Deum dicere, Verbum Divinum incarnatum esse: ergo absolute, et simpliciter evidens est, Verbum Divinum incarnatum esse. Ecce in praedicto syllogismo utraque praemissa evidens est, ut supponitur in casu quaestionis, et illatio est evidens: ergo conclusio evidenter infertur ex praemissis: et consequenter absolute, et simpliciter evidens est.

Caput 2um

Obiectiones solvuntur.

436 Obiicies 1º: quod oppositum Divinae fei obscurum potest stare cum praedictam evidentiam

poté eas credere; dlt aliqi evens cognat. extra visos creatz, Dey earre-
velare, aliq in se proprio, et in tali revelatione non potest nec decipi, nec decipere,
potest in obscurum eis proponere aliquid, cum eas non videat, nec in se ipsis, neq in
causa, neq in effectu: neg illa testificatio, extra causa non est causa veritatis testificatae
quandoquidem sine illa staret talis veritas. itaq non causat testificatio, et effectus illius
veritatis, cum non causet a Deo testificante. ergo etc.

437. Ret. Dasha mai, nando maj.
Ad id a, q in probat illius vert. ret. demonstrationes esse, et simpliciter evenens mi-
nime requirere essentialiter, si deducat ex causis, quae effectiva entitatis, quod nisi qua ex
connexione natura anteriori cum coniuncte habeat sive an sit conditio requisita, sive maj
extrinsecum, sive causa extrinseca. Nam multae demonstrationes Mathematicae procedunt ex
duint ex dictis non extris, et tamen verum generant sui, ut omnes fatent, et de-
monstrationes deducentes ad absurda per extrinsecum maj procedunt: quod et auct. dicenti sit
medius extrinsecus, si tamen habeat naturalis connexionem cum veritatibus revelatis verum ge-
nerabunt suum.

438 Obiicies 2° ex Sonet: quoniam cognit evens veritates nostrae fidei
non quoad rationes ipsis proprias, sed tamen quoad rationes illis omnibus communes, potest eas credere
quantum ad praedicata ipsis specialia; sed quoniam evens cognet extra visos Beatam
Dey revelare veritates nostrae fidei loquendo de ipsis in se proprio, eventus
habent de illis solum quoad rationes illis communes: ergo potest adhuc illas credere quoad
praedicata cuilibet specialia. Maj dicit ipse Sonet esse certum. Probat maj: ideo
id quod evens cognit, nostra mysteria esse credibilia, potest tamen esse libere adversarius
sariorum ea quantum ad praedicata specialia credere, quia evidentia credibilitatis
est evidentia rationis non specialis, sed communis omnibus mysteriis: ergo sicut etc.

439 Ret. Dasha mai,
nando maj, quae utique probanda erat: Et distinguo illius claritatis gratia;
sed quoniam evens cognit extra visos Beatam, Dey revelare revelatione solum obscu-
ra, et non exprimente speciali veritates nostrae fidei evenus habet de illis
solum quoad rationes illis communes, concedo maj: quoniam revelatione clara, et exprimente
speciali veritates nostrae fidei in particulari, nego maj, et cons.
Nam quoniam procedit, quod revelatio clara est, et exprimit speciali, et in particulari
aliquod mysterium, Nam revelatio, quae ita clare exprimeret: Verbum Divinum eni-

h̄z fuit vnione physica cu̅ huma. R̄t: quo revelao claro mysterij inglari nullo mo̅ inglat.

990 Objicies 3.º Angelus ante beat., et in statu viæ fuit fidei Divinæ; et in supremus Angelus habebat evidentiam in attestante mysterium, quod Deus ipsi nunc revelavit: ergo fides Divina cu̅ stare potest cu̅ evidentia Divina testis, seu revelantis, quo evidentia in attestante dicitur. — R̄t. 1.º, dist. mai. fuit fides Divina clara, conc. mai.; fides obscura, de qua procedit quæstio, nego mai. — R̄t. 2.º, dist. mai. nando mi. Nam cum mysterium, cum quo fuit actus obscurus fidei, non fuit evidentia in attestante. 1.º quia non cognoscebat evidenter Deum esse, qui sibi loquebatur; 2.º quia Deus non revelavit Angelo evidenter, determinatum sensum, in quo loquebatur: adm., quo mo̅ in Sac. Scr. multa mysteria sunt revelata, quæ evidenter ostendunt, in quo sensu revelantur.

Disputatio 5.ª

An fides Divina debeat esse, vel saltem esse possit discursiva?

Caput 1.ᵐ

Fides Divina potest esse, et non debet esse semper discursiva

991 Ad clariorem intelligentiam præsentis quæstionis notandum est 1.º, quod discursus mentalis omissis aliorum definitionibus, seu descriptionibus, est progressio illius ab uno, vel a pluribus iudicijs habitis ad aliud iudicium habendum per illa. Dicitur 1.º ab uno, vel a pluribus iudicijs; quia quodlibet ex prædictis sufficit, et nullum determinate requiritur; nam enthymema vere discursus est, et syllogismus est proprie discursus. Dicitur 2.º ab uno, vel a pluribus ad aliud iudicium habendum; non vero ab uno in aliud obiectum; quia ad rationem metaphysicam discursus sufficit, quod intellectus progrediatur inferendo ex aliqua cognitione aliam cognitionem, licet obiectum utriusque nec re, nec ratione distinguatur. Nam hic discursus formalis, et legitimus est: Petrus est homo: ergo est animal rationale: et obiectum utriusque iudicij nec re, nec ratione distinguitur inter se: ergo etc.

992 Dicitur 3.º ab uno, vel a pluribus iudicijs ad aliud habendum, quia in unico iudicio ac indivisibili non potest dari discursus absolute, et simpliciter talis. Ratio est; quia, sicut discursus localis absolute, et simpliciter talis non datur, nec dari potest, quando corpus in eodem loco persistit, et essentialiter requirit, quod ab uno in alium locum transeat, ita dicendum est de discursu mentali absolute, et simpliciter tali. — Dicitur 4.º ab uno, vel a pluribus iudicijs, non vero ab uno, vel a pluribus cognitionibus, quia discursus fieri non potest per apprehensiones, et determinate fieri debet per iudicia. Ratio est; quia quod ...

nunc illeci discurrit, q° assentit uni propter aliud, q. aliud fit saltem ex modo repraesentandi, et assensus non potest fieri per iudicium. Contra. Dicitur 5° per illos, quod consistit in eo, quod illeci moveatur ab uno saltem iudicio tento ad aliud tendendum. Ratio est; quia, et si illeci habeat plura iudicia, si non moveatur ab uno saltem tento ad aliud iudicium tendendum, non discurrit. Unde illeci minime nunc discurrit, cum ita iudicat, Deus est aeternus, stella sunt pares. Quia non movetur a 1° iudicio tento ad aliud iudicium tendendum.

223 Notandum est 2°, quod discursus divisive sumptus

dividitur in virtualem, et formalem. Virtualis est unicum iudicium cognoscens saltem ex modo repraesentandi unam veritatem propter aliam: v.g. hoc iudicium, Petrus est homo, quia est animal rationale, et Petrus est animal rationale est homo. Formalis est discursus a nobis explicatus constans pluribus iudiciis inter distinctis, quorum unum habeat propter aliud, et alia iudicia praemissa. V.g. hic: omnis homo est animal rationale; Petrus est homo: ergo est animal rationale. Quae omnia non procedunt de discursu formali.

224 In qua quaestione triplex versatur

sententia. 1a affirmat fidem Divinam posse esse formaliter discursivam. Ita Gabriel in 3° distinctione 23 q. 2a art. 1°, Durandus ibidem distinctione 24 q. 1°. Sic tenere videtur P. Vasquez 1.2. disputatione 5 cap. 3, et 1a 2a disputatione 101, P. Becanus cap. 8 q. 3, P. Molina 1a parte q. 1a art. 7, P. Card. de Lugo, P. Hurtado, et alii, quos sequuntur plures Doctores. = 2a sententia docet, fidem Divinam non posse formaliter discursivam. Ita Caietanus hic q. 1a art. 1° ad 2um, Marsilius quodlibeto 3° q. 7, Vega 6 in Tridentinum cap. 35, P. Valentia hic q. 1a puncto 3, P. Suarez hic disputatione 6 sectione 3a n. 4, P. Arriaga hic disp. 6a dub. 2, P. Honink disp. 9 dub. 9, et alii, quos sequuntur et non pauci Doctores. = 3a sententia supponit, non solum esse possibile, sed esse necessarium, quod fides Divina sit formaliter discursiva. Haec non sufficiat, quod sit virtualiter discursiva. Ita aliqui Ingeniosi Doctores.

225 Dico 1°: possibilis est

fides Divina supernaturalis formaliter discursiva. Probatur; quia non implicat, quod actus iste fidei Divinae supernaturalis, mortui resurgent, habeat ab illo, per ipsum discursum formalem, Deus est summe auctoritatis in dicendo verum; sed dicit, mortuos esse surrecturos, ergo mortui resurgent; sed eo ipso possibilis est fides Divina supernaturalis formaliter discursiva: ergo tenenda. Maior constabit ex solutione argumentorum oppositae sententiae. Minor patet ex eo, quod tunc credatur, quod credit resurrectio mortuorum propter Divinam auctoritatem, Divinum testimonium; sed hoc sufficit ad hoc, ut praedictus actus, quo credit resurrectio mortuorum, sit per omnia fidei Divina supernaturalis ergo tenenda.

426 Prio 2°. fid. Diva supnalis n̄ det ēē natiō fr discursiva, q̄ potēt ēē in virtuali discursiva. Pbr; q̄ potē illeg eliciere hunc actū n̄ individuis ..., sicut mortui resurgent, q̄ Deg dicit, q̄ mortui resurgent, et Deg ē summe auct. in dic. veray; q̄ eō ipso solū ... fid. n̄ virtuali discursiva: q̄ ea solū ē, et evenit fid. Diva supnalis n̄ det ēē natiō fr discursiva. Alir, et cōa liquent, et mār n̄ alij mediū ... potenit, ... neccesario arguti adversariory.

Caput Ly
Adversory arguta dissolut.

427 Argumty ly: actus n̄ tens ... formali auct. Dei, et eius revelos, n̄ ē actus fid. Divi; q̄ ita se het actus, de quo loqt nra ... : q̄ iste n̄ ē actus fid. Diva. Mār certa ē. Mir q̄ ... ex eō, q̄ ille actus n̄ attingit obry ... necessary. — Resp. disg. mg: actus n̄ tens fr, neq virtualir ... formali auct. Dei, et eius revelos n̄ ē actus fid. Diva, Cōo: n̄ tens fr, tens in virtuali, nō mg; et in eodem fr disg. ē mir, ... Rao ē; q̄ sit talis actus n̄ attingat fr, et expressē obry ..., attingit in virtuali ex eō, q̄ heat eigmi actus ex determe ... . Et hoc suffit ad hoc, ut fit ... actus Diva fid: ad mg, quo ad hunc actum, quo q̄s ... amat ... Deg fit actus charitatis supnalis n̄ requirit q̄ fr amet illo actu bonitatem Dei, q̄ sufficit, q̄ illg amet virtualir, hoc ē, q̄ eigmi actus heat ex determe amo=ris bonitatis Dei: sili dicendy ē deactu fid. ... discursiva.

428 Argumty ly: si actus fid. Diva heret ... discursy, talis actus n̄ ēēt meritorius; q̄ det ēē meritorius: q̄ n̄ het ... discy. Pbr mār; ng talis actus ēēt natiorius; q̄ eō ipso n̄ ēēt meritorius: q̄ ... Pbr mār; ng positis ... natiō assentiremur ... — Resp. disg. mg: n̄ ēēt meritorius inse, omitto mg: n̄ ēēt meritorius in alio, nō mg. ... omissa mai, disguo mg: q̄ eō ipso n̄ ēēt meritorius inse, ... mg: n̄ ēēt meritorius saltē in alio, nō mg, et cōg. ... eigmi actus ēēt meritorius in actu voltis imperante talē actum fid. Diva. ... observo, q̄ hoc argumty retorquet ... adversarios; q̄ ē actus fid. Diva in virtuali discursivo n̄ ē inse meritorius, q̄ nullg actus illeg ... ē me=

xitorig in se, & id in actu volutis imperante actu illecti.

449 Arguitur 3o: ne=
gt videri lux, qr eodg actu videat color: ergo negt e attingi mysty
revelaty, qr eodg actu attingat sri revelas, et auct. Divina et coeng
fei Divina n pote ee si discursiva. = Dict. Ocesso ant., nando cog.
Disparitas e; qd lux n e motivy intoale ad hoc, ut veat color, sed e
qdio esalr se tenens ex pte coloris ad hoc, ut iste veat: at v reve=
las, et auctas Divina id e motivy intoale ad hoc, ut veat actg
fei Divine: ac pr necessy n e, qd p actu fei sri, et imme attingat.

450 Arguitur 4o:
si actg fei supnalis, heri poeet p discy fralo, n heret summng
certitudiny; sd illg det here, ut certy e apud oes: ergo tta. Pbr mar;
qd certitudo pmissary det ee mar, quq certitudo Oclonis: ergo si actg
fei supnalis heri poeet p discy frale, n heret summg certitudg.
Pbr ant; mg qd vny gq tale, illud magis: ergo tta. = Dict. v, sili
fra poee prari Oa adversarios, actg fei Divine id virtualr discur=
sive n eet tag certy, qua parte fert ad obm naale, atq qua
pte fert ad obm frale. Pbr; mg fert ad obm naale ppt obm fra=
le, et ex determinoe illig; sd p adversarios ppt qd vnyqq tale illud
magis: ergo tta. = Dict. et directe nando mg. Ad pbos, no ant. Adiling
pbos deo disg. ant claritatis grata: ppt qd vnyqq tale, illud
magis positive, hoc e, dicens excessy, no ant.: illud magis native,
hoc e, qd n excedat ab alio, Oclo ant., et no cog; qd hinc solu pbt,
qd Oclusio n possit excedere certitudg pmissary, n v pbt, qd illamq cer=
titudg aequare n possit.

451 Arguitur 5y: sitg, et actg fei Divina differunt esalr
ab sitg, et actu Theologico: sd actg Theologie nalis elicit p discursy
fralg: ergo sitg repugnat actui fei Divina: = Dict. Ocessis pmissis, nando
cog. Rao e; mg et actg fei Divina, et actg Theologicg Oveniant in eo,
qd elicitant p discursy fralg; differunt esalr in eo, qd actg fei
Divina imme nitit auct. et revelti Divina: actg v Theologie imme
nitit obto revelato, et id mediate nitit auct. et revelti Divina.

452 Arguitur 6y

hitq fei Divina in Angelo Viatore, et in hõe ꝑ eiusdẽ speciei; ꝫ Angeli hitq n̄ ẽ ꝑi discursivq: ꝫ neq hitq hoi. Pbr min; q Angeli nequeunt discurrere: ꝫ neq hêre hitq discursivq. — Omissa mai, nõ mq, et illiq pbos: nq Angeli optime possunt discurrere saltz in rebq obscuris, quales ſ plura mysteria nrae fei, et oppõq abq vllo fundo asserere.

q 53 Arguitq 7q: si actq fei Divina hêri posset ꝑ discursq fmalẽ, posset hêri ex detione illoru obiecta reperta inter ꝯiunctos aucte et revelõe, et mysteriq revelatq; ꝫ ex huiusmi detione hêri n̄ poẽ: ꝫ tõ. Pbr min; q bonitas illoru obiecta attingit in discur fei Divinae ꝑ actq naliq; ꝫ eo ipso ex eiusmi detione hêri n̄ poẽ: ꝫ tõ. = Resp: Neg:, nisi fõ posse ptari a adversarios n̄ ẽẽ posse discursq virtualẽ fei Divinae; nq fmalitas attingens ꝯnexẽ inter ꝯiunctos aucte Dei et revelõis divinae, et mysteriq revelatq poẽ attingi ꝑ actq nalẽ. Resp D̄ directe, ꝯcessa mai, negando mq. Ad cuiq pbõs nõ mq; q bonitas illoru obiecta in discursu fei Divinae n̄ attingit ꝑ actq nalẽ, ꝫ ꝑ cognitione supnalẽ; oẽ n. cognitio discur fei Divinae, et supnalis ẽ ẽ supnalis.

q 54 Arguitq 8: si ẽẽt ponit ꝑdictq actq fei discursivq, daret in actibq supnalibq fei Divinae processq in infinitq; ꝫ tali processq in infinitq repugnat: ꝫ tõ. Pbr mai; q oẽs tres actq tali discursq ft ẽ actq fei supnalis: ꝫ quir ꝑmissa ꝯq. eliceret ex alijs ꝑmissis, quae sint actq fei supnales, et sic in infinitq. = Resp. negando mq. Ad cuiq pbõs distinguo ani: si ẽ actq fei supnalis oẽs tres actq tali discursus q eliciunt ꝑpter aucte et revelõs Divinq, ꝯcedo ani: semper, et necessario, nõ ani, et cõq. Rãs ẽ; q n̄ semper, et necessario ꝑmissa illa hêri debent ꝑpter aucte et revelõs Divinq, quae de facto n̄ dat processq infinitq revelõq, quam id regrederant.

q 55 Arguitq 9: si actq fei Divina hêri posset ꝑ discursq fmalẽ et dialecticq, hêret saltz partialẽ ꝑpter aliqd creatq; ꝫ hoc n̄ ẽ poẽ: ꝫ actq fei Divina hêri n̄ poẽ ꝑ discursq fmalẽ et dialecticq. Pẽt min exeo, q virtq Theologica neq partialẽ hêri possit ꝑpter aliqd creatq tamquã obiectq fmale illiq. Pbr mai: quoniã ali hêret ꝑpter fiq dialecticq, seu ꝑmissas fmales; ꝫ ꝑmissae fmales ſ aliqd creatq

ipso 4to. = Dicet 1° consensa mai, nando ong, et illius sobre. Nq revelao passiva mysterij e aliquid creatum, et tn e partiale obm frale virtutis theologice fei Divre, ut constat ex dictis a n° 128. = Dicet 2° nando ong. ubi probo disjuno ong: [struck] tenet [struck] fm dialecticum, seu pmissas frales tamquam [struck] aos obiecti movendi, nomq: tamquam [struck] applos intoalis, et do ong: i. alii; [struck] pmissas frales moventes ut q, nomq: moventes ut quo, et do ong. et mj, et no coq. Ca arguti ad summum probat, q alia creata sit applao motivi, n. v probat, q sit ipsum motivum adq fei Divne.

956 Arguitur 3o: fides prioris distinguit ra ab fide conclois: Sed si pmissae pertinent ad fidem fei Divne, conclusio pertinent ad fidem rn distinctum, et quem n erit fides fei, s fides theologica. = Dicet distinguendo ans: fides naturalis prioris distinguit ra ab fide conclois, mitto ans: fides infusa, et supernalis, no ans, et coq. Rao e q fides nalis n debet ee ad instar fidei: at s fides infusa se het ad instar fidei: ideo q extendi det ad pmissas, et conclq.

957 Arguitur 4to contra

nostram conclam: in illo priori, quo illigitur fidei illectiva ante actualem illectum, dent illigi existentes oes causae, ut species impressae fides, auct. Dei, et eius revelao: Sed in illo priori det illigi existentia intoalis auct. Divinae, et eius revelao: Sed in illo priori det illigi aliqua cognio, siquidem illigi existentia intoalis obi, quo e cognitus obi: atq, posito illo discur virtuali nulla cognio pote illigi in illo priori, sed nec pote auct. Divinae, et eius revelao movere ad alium mysterij revelati. Probatur: nullus actus v causa existens in illo priori pote illigi in illo priori, s cognio, quae e de existentia auct., et revelois, e actus v illarum causarum, s illa cognio necat fidei: s nec existentia intoalis auct., et revelois: s auct. fidei revelao n influent in actum fei. Dico 1° nihil fere arguit probare, nullum discursum virtualem ee posse, ut pendenti concedit. s oes colligi fatent ee posse quamcumq discursum, imo saepe dari de facto: s 4to. = Dico 2° disting. maj subsumptam; posito illo discu virtuali, nulla cognio indicativa pote illigi in illo priori, do mj: nulla cognio apprehensiva, no mj. et do cons. Concessa mai, distinguo mj: s cognio indicativa, quae de existentia auct., et revelois e actus illarum causarum, do mj; cognio apprehensiva, rn mj, et coq; q arguitur 1o probat, dexe prob cognitionem apprehen=

hensivus auct.[ri], et revelati Dñae, ut ad Iudicatur.

Disputatio 9

De supernalite fidei Dñae

Caput 1

An actus fidei Dñae ad salutem necessarius de facto sit entitative supernaturalis

958 Præmitto 1°, ens supernale duplex esse quoad substantiam, et quoad modum. Ens supernale quoad substantiam est, quod numquam solis naturae viribus fieri potest. Talis est Visio Beatifica, et Unio Hypostatica. Supernale quoad modum est, quod licet in se possit fieri solis naturae viribus, in hoc tamen contingenter est supra omnes naturae exigentiam. Sic visus caeco restitutus eiusdem rationis est cum visu, quem antea habuit: et tamen eius restitutio est quoad modum supernalis, quia nulla vires naturales habent, et nunc id efficere possunt.

959 Præmitto 2°, certum esse, sine Dei revelatione non posse nos ad quorundam mysteriorum fidei Ssmae Trinitatis, Incarnationis etc. cognitionem certam pervenire. Et in hac sententia certissimum est, quod non possumus solis naturae viribus, et sine aliquo favore, seu gratia Dei nobis praestita eiusmodi mysteria credere. = Præmitto 3°, quod ad credendum, sicut oportet ad salutem consequendam, aliqua alia gratia praeter praedictam gratiam revelationis requiritur. Hoc in Conc. Arausicano 2° canone 5°, et sequentibus, atque in Trid. sess. 6 canone 3° contra Pelagium definitur: qui fidem (quae totius spiritualis aedificii fundamentum est) solis naturae viribus haberi posse asserebat. His praemissis sit nostra conclusio affirmativa.

960 His praemissis sit nostra conclusio affirmativa cum communi Theologorum, quam tenent P. Suarez lib. 2° de Gratia cap. 1, P. Molina in Concordia art. 13 disp. 7, et 8, Valquez 1° 2ae disp. 184, Card. de Lugo hic disp. 9 sect. 2°, et est expressa mens D. Thomae hic quaest. 6 art. 1°, et 1° 2ae quaest. 109 art. 1°, quem sequuntur omnes Thomistae. Et omissis alijs, quibus nimis efficaciter haec probatur, est nostra conclusio: quia S. Pat., Conc., et Patres ad actum fidei Dñae, seu ad credendum ut oportet ad salutem requirunt speciale aliquod auxilium supra omnes naturae vires: neque ad hoc sufficere aiunt, gratiam legis, et doctrinae, sed singularem influxum intrinsecum, ac virtutem necessariam esse, docent, quam Christus velut caput in membra influit.

hic Joannes 6 vers. 29 dicit Xptus Dnus: hoc est opus Dei, ut credatis. = Deinde vers. 44: nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me traxerit eum. = hic est ad Ephesios 2º vers. 8 habetur: gratia estis salvati per fidem, et hoc non ex vobis, Dei enim donum est. = Item 2º ad Corinthios: non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis. = Item in Conc. Millevitano dicitur utrumque litteris esse donum Dei, et scire, quid agere debeamus, et diligere ut faciamus. = Demum Conc. Trid. sess. 6 can. 3º inquit: si quis dixerit, sine praeveniente Dei gratia, atque adiutorio, hominem credere, sperare diligere, aut poenitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.

961 Prob. 2º ratione: quod de facto dantur habitus supernales fidei, spei, et charitatis ad actus harum virtutum eliciendos peculiariter a Deo infusi: ergo eiusmodi actus sunt in substantia supernales. Prob. consequentia: quod si tales actus non haberent gratis aliquid excedens vires naturae, minime postularent principia huiusmodi supernalia. Antecedens autem probatur constat ex dictis a nobis a [illegible] 2º, ubi recolendum est, ne eadem saepe repetamus.

Caput Tertium
Objectiones solvuntur.

962 Objicies 1º: apprehensiones, quae praecedunt actum fidei Divinae non debent esse entitative supernales: ergo neque ipse actus fidei Divinae debet esse supernalis entitative, seu quoad substantiam. Prob. consequentia: quoniam apprehensiones, quae proponunt Deum ut summe auctoritatem in dicendo, et revelationem, ut Deo dignam, necessariae sunt ad actum Divinae fidei: ergo si illae, quae necessariae est ad actum fidei Divinae, non debent esse entitative supernales, neque actus ipse Divinae fidei debet esse supernalis entitative.

963 Resp. Discursum antecedentem, negando consequentiam. Ratio disparitatis est, quia ad assentiendum homines sufficientes sunt per auctoritatem Sacrae Paginae, SS. PP., et Conciliorum, ut satis constat ex dictis numero 960: ad assentiendum autem his tales sunt homines; imo sunt homines sufficientes ad negandum; quod non est, quod requiritur ad actum supernalem entitative, debet esse supernale, quoniam illud habitus requirit ad producendos actus fidei Divinae, qui sit supernalis, ut certum est.

964 Objicies 2º: quod Divina fides habet pro discursus [illegible]

non oppositum est, quod promissae formales sint actus entitative supernales: quia licet ut communi denominet actus Divinae fidei, non oppositum est quod entitative supernale sit. = Dices 1°, negando antecedens; quod probabilius est, easdem promissas formales esse entitative supernales. = Dices 2°, permisso antecedente, negando consequentiam: differentia est, quod requiratur principium supernum ad efferendum actum Divinae fidei debere esse entitative supernale, quam pro efferendo quod promissae formales sint actus entitative supernales, ut constat ex dictis a n. 960.

965 Objicies 3°: Ut actus denominetur Divinae fidei sufficit quod sit actus, quo Deo dicenti credimus propter ipsius summam auctoritatem in dicendo, Divinumque testimonium; sed ad hoc minime requiritur, quod sit actus entitative supernalis: ergo actus fidei Divinae non est entitative supernalis. = Dices negando majorem loquendo de actu Divinae fidei qui de facto datur: ratio est, quia apud Conc., et Sanctos Patres nunquam appellatur absolute loquendo actus Divinae fidei, nisi qui supernalis entitative sit.

Caput 3um

De reliquis requisitis ad actum fidei Divinae supernaliter cognoscendum.

966 Rogatur 1°, Utrum [illegible], sicut habitus, qui ex parte potentiae ad actum fidei Divinae concurrit est supernalis, ita et species, quae loco objecti eundem actum efficiunt, debeant esse in substantia, et entitative supernales? Affirmative respondet P. Granado hic tractatu 13 disp. 7, et P. Ruiz disp. 58, et alii. = Contra vero negative respondet communis sententia, quam docent Suarez 1. 2. q. 88 art. 3°; Eximius Doctor lib. 2° de Auxiliis, cap. 13 n. 9, Vasquez tom. 1° in 1. p. disp. 13 cap. 5 n. 15, Ripalda tom. 1° de ente supernali disp. 54, et plures alii.

967 Hinc ultimo, se nescimus, et illorum sententia et quae rei concedunt, dari objectum fidei Divinae species naturales; quia ista ad actum fidei Divinae supernalem eliciendum sufficiunt: ergo species supernales ad hunc finem superfluae, et consequenter non admittendae. Probatur minor, in qua sola est difficultas, quia species naturales sufficiunt ad actum fidei naturalis: ergo et ad actum supernalem in concursu habitus supernalis. Probatur haec consequentia; quia praedicti actus solo differunt essentiali ratione formalitatis supernalitatis, et ad hanc datur in ea completa principiis sufficientia, nempe

bitus supernali, non est aliud requirat magis, quam curat fralitatem vitalitatis, requirat aliud principium, quod sit illius naturale; quod ad fralitatem vitalitatis non requirit aliud principium quam illud: ergo sicut etc.

968 Dices I°: causa supernalis producit effectum supernalem; quod causa producens has species concurrentes ad actum fidei Divinae, nempe revelatio est supernalis: ergo eiusmodi species sunt entitative supernales. = Resp. negando minorem; ratio est; quia causa speciem non est ut in plurimum supernalis; obiectum fidei Divinae, et ipsius revelationis species producunt a vocibus eorum, qui res fidei Divinae proponunt Religioni; a rebus sic quod creare naturale. = Adde, quod licet revelatio esset supernalis, species tamen sui abstractivam, de qua solo in praesenti loquimur, producere posset in illectum.

969 Dices 2°: habitus et species esse debent in eodem ordine; quod habitus fidei est entitative supernalis: ergo species debent esse entitative supernales. Prob. maior quia entitates, quae simul concurrunt principium debent esse in eodem ordine; quod habitus fidei, et species simul concurrunt principium actus supernalis fidei productivum: ergo etc. = Resp. negando maiorem, et eius probationem universaliter loquendo; quia unum solo principium supernale sufficit ad actum illum supernalem producendum, ut satis liquet ex dictis num. 967.

970 Rogat 3°:
Utrum iudicium practicum, quo quis iudicat, mysterium esse credibile fide Divina, et a quo voluntas proxime movetur ad applicandum prudenter illectum ad assensum firmissimum cum obiectum illud eliciendum ob auctoritatem, et testimonium Divinum sit supernale. Resp. Comunk disp. 13 de actibus dub. 3 docet, eiusmodi iudicium esse in substantia naturale, et supernale solo quoad modum. Quod nimirum obiectum materiale, cum quo versatur, sit supernale, et non nisi per revelationem Divinam cogni possit. = Ego in contrario sententia, praedictum iudicium practicum esse in substantia supernale. Ratio est; quia concilia et Patres requirunt gratiam excitantem, seu praevenientem ad actum fidei Divinae sicut oportet ad salutem consequendum, seu supernalem; quod haec gratia nihil aliud, ut in plurimum est nisi actus, seu iudicium practicum de credibilitate rei, quae credenda proponitur. Hoc enim per modum cognitionis salutis, qualis revera est, voluntatem allicit ad imperandum illectum, ut actum fidei Divinae cum obiectum eliciat: ergo praedictum iudicium practicum in substantia est supernale.

971. Rogat 4°: Utrum actus, quo voluntas impe

rat intellectus, ut actus fidei supernalis eliciat, sit supernalis. Deo affirmative cum Theologorum [illegible]. Ratio est; quia actus fidei divinae est liber, et meritorius, ut dictum est a n. 289; non aliunde libertatem, et rationem meriti habuit, quam ab imperio voluntatis: imperium voluntatis, seu volitio debet esse meritoria et consequenter supernalis.

472 Dices. Fides divina est [illegible] ex Concilio, et Patribus est principium operis gratiae sanati [illegible] actus ille, quo voluntas [illegible] in intellectum potestatem [illegible] imperat actum fidei, non potest esse meritorius: [illegible] Deo [illegible] multa est [illegible] [illegible] [illegible] Patres solum volunt, quod divina [illegible] est principium actus liberi, et meritorii [illegible] actus fidei divinae, quia in ratione meritorii necessario includit [illegible] actus liberos [illegible].

Disputatio 5a

De certitudine actus fidei divinae.

Caput I.

Triplex conclusio circa certitudinem fidei divinae statuitur.

473 Sit 1a conclusio: omnis actus fidei divinae, qua talis essentialiter est certus certitudine adhaesionis. Ita omnes Theologi. Probatur; quia actus fidei divinae, qua talis essentialiter exigit, ut intellectus per ipsum actum fidei absque ulla haesitatione nec formidine partis oppositae enuntiet de obiecto illud, quod enuntiat; sed in hoc consistit formaliter, quod quilibet actus fidei divinae, qua talis, sit essentialiter certus certitudine adhaesionis: ergo. Maior, et consequentia patent, et maior constat ex eo, quod omnis dubitatio deliberata circa res fidei divinae destruit fidem divinam, ut habetur cap. 1 de Haereticis.

474 Sit 2a conclusio: omnis actus divinae fidei, qua talis essentialiter est certus certitudine infallibilitatis provenienti ab extrinseco. Ita est communis Theologorum. Probatur conclusio: quia certitudo infallibilitatis provenientis ab extrinseco consistit in eo, quod obiectum actus divinae fidei non possit aliter se habere, quam enuntiat ab actu [illegible]; sed obiectum actus divinae fidei, et supernalis, qua talis non potest aliter se habere, atque enuntiatur ab ipso actu: ergo omnis actus divinae fidei, qua talis essentialiter est certus certitudine infallibilitatis provenienti ab extrinseco. Probatur minor; quia actus divinae fidei, qua talis est actus, quo Deo dicenti credimus propter ipsius auctoritatem et testimonium; sed implicat, quod Deus dicat, aliquid ita esse, et tamen ipsum ita non sit, ut constat ex ipsis terminis: ergo obiectum actus divinae fidei supernalis

eo ipso, q̃d sit dict̃ a Deo n̄ poss̃e ali' se hēre, atq enuntiat ad ipso actu. = Et efficaci ex dictis ā n̄. 183, q̃b hæc n̄ra ꝯclusio maximopere ꝯfirmat.

475 Dicit 3ª ꝯclusio cũ aliquib' Theol. ꝯª Patre Aral. Diss. 4 Sect. 3 n̄ 72, et P. Jannery hic diss. 1ª q. 1ª dub. 5º, et plures alios Theol.: neque certitudo, neq veritas ē actui fei Diuinæ specificativè sumpto essẽtiali, et intra. Prob: q̃d si ... aliqua ... deberet certitudo, et veritas ēē essẽtiali, et intra actui Diuinæ fei specificativè sumpto, maximè, q̃d ē esse productũ ab habitu supernali; sed hæc ratio nulla ē: ergo nec certitudo, nec veritas ē actui fei Diuinæ specificativè sumpto essẽtiali, et intrinseca. Maior ē perspicua. Prob. min.; q̃d licet de facto Deus decreverit, q̃d hab' supernalis Diuinæ fei n̄ ꝯcurrat ad actũ falsũ, n̄ auget de pōa alia, q̃d hab' fei Diuinæ de facto existens, ... saltem alius habitus supernalis a ... speciei physicè, ꝯcurrat cũ ratione illectũ ad aliquẽ actũ falsũ: ergo ... Prob. ant.; quoniam ex eo nulla indecentia Deo irrogaret, maxime q̃d actus cuiusmi errores imperaret ad aliquos actus meritorio volũtis: ergo ... Ant. prob.; q̃d nulla indecentia reperit in eo, q̃d Deus sit in genere ... causa efficientis supernalis ... et principalis errori intellectualis creandum, cuius error ēēt morali honestus, ac meritorius in alio, volũt in actu imperante voluntis in se morali honesto, ac meritorio: ergo ... = Sed nota, q̃d dixi, actui fei Diuinæ specificativè sumpto; nã actui fei Diuinæ reduplicativè sumpto ē essẽtiali, et intra veritas, ēt certitudo; nã hoc mō productus actus ꝯstituit ex eo, q̃d obiectũ illius sit ā Deo vererà dictũ, et revelatũ. Ratio ē; quoniam aliter n̄ posset denominari actus Diuinæ fei. Vide dicta ā n̄ 483.

476 ... ; q̃d sit ꝯstat ex cōi Theol. sña, actus supernales morales, imò ipse ē actus amoris Dei posse extrẽ saltem veniali reddi malus; et tñ actus amoris Dei assẽtũ fei Diuinæ multis gradib' in pfec̃e antecedit, ut ꝯstat ex illo Pauli: Maior ā horũ ē charitas: ergo illa supernalitas n̄ obstat, quominus fei actus specificativè sumptus possit ēē falsus. = ... : q̃d actus charitatis ex eo, q̃d supernalis sit, et exigat Deum, ut ... speciale, n̄ sequitur, q̃d sit essẽtiali bonus ... ex eo,

q. actus Divinae fidei sit supernaturalis, et exigat Deum, ut causam specialem, requirit, quod sit essentialiter certus, et verus. Contra urget à (?) nobis.

477 Dices. si vera esset 3ª

... Deus posset esse auctor intentionalis erroris ... Deus posset esse auctor intentionalis erroris in genere causae efficientis, ... in genere causae moralis, non magis ... error in denominane Divina loquutio. ... et manda ... in ... dicto.

Caput III

An fides Divina sit certior, scientia quæ naturali evidenti.

478 Durandus in 3 dist. 23 q. 7 n. 10 docet, actus fidei Divinae esse minus certum actu scientiae naturalis. ... affirmare ... Hugo de S. Victore lib. 1 de ... p. 10 cap. 4 ... asserit ... in certitudine superare omnes ... credere ... Theologorum ... affirmative, et assero 1º, actus fidei Divinae in certitudine infallibili superare quamcumque scientiam naturalem. Probatur 1º ex illo Petri 1. vers. 19: habemus firmiorem propheticum sermonem. Et hinc S. Patres multi ... in fide Divina supra omnem cognitionem naturalem extollendam. Sic 1º Aug. lib. 7 Confessionum cap. 10 de fide loquens, facilius, inquit, dubitarem, vivere me, quam non esse veritatis. Item S. Basilius in Psalmum 115 sic habet: fides ... rationales methodos ad assensum trahens. = Richardus de S. Victore lib. 1 de Trin. cap. 2: quot quot, inquit, veraciter fideles sumus nihil certius tenemus, quam quod fide credimus.

479 Probatur 2º ratione; quia ille actus est certior, qui ex firmioribus principiis procedit; sed actus fidei Divinae procedit ex firmioribus principiis, quam scientiae illo naturales: ergo. Probatur minor: Fides Divina fundatur in Divina auctoritate, et testimonio; sed hæc principia firmiora sunt, quam quolibet alia principia, ex quibus procedunt scientiae naturales; quia Deum esse auctorem falsi multo impossibilius est, quam errare quamlibet scientiam naturalem, et evidentem,

ut 1. ex ipsis terminis manifestum est: ergo etc.

480 Dicer: Implicat, ut sujs naturalibus præcise, iis propriis, quæ dignitates appellant, subsit falsum: ergo non potest esse fides Divina certior suis naturalibus. Let. Dist. ante, naturalis cum; quod auctoritas Divina, et testimonium illius sunt magis adversitatis decretata, quam ille suo naturales, aut tota propria, e quæ dignitates appellant. = dictas; ista impossibilia sunt æqualis impossibilia: ergo æque impossibile est, ut aliquid primum esse falsum, ac fides Divina: ergo etc. Let nando ant; nam aliqua impossibilia sunt magis impossibilia, quam alia; nam, ut optime aut Aries 4. Metaphysicorum texto 18; magis impossibile est, ut sint mille, quam ut sint 5.

481 Assero 2: non solum certitudine infallibilitatis, sed etiam certitudine adhæsionis actus Divinæ fidei superat quemcumque alium naturalem. Ita Communis sententia contra Durandum. Probatur: illa est maior adhæsio, sub qua aliquis quamcumque paratus sumus relinquere, seu negare; sed propter solum omnia parati sumus fideles omnia relinquere, seu negare, quam fidem Divinam: ergo non solum certitudine infallibilitatis; sed etiam certitudine adhæsionis actus Divinæ fidei superat quemcumque alium adhæsionem.

482 Opponens 1: illud minus firmiter adhæret, quod facilius divellitur; sed homo facilius à fide Divina divellitur, quam à scientia: ergo fidei Divinæ minus firmiter adhæret, quam scientiæ. Probatur minor; positis non., et penetratis omnibus libere quis actus fidei Divinæ elicit, et eliciens libere relinquit; actus autem scientiæ elicit naturaliter, præsentibus principiis, cui est resistere negat illecebris: ergo etc. = Let nando omnia maioris sumptam; nam est sic facilius relinquatur fides Divina, quam scientia, hoc non obstat, quominus adhæsio ad obiectum fidei Divinæ quandiu manet sit maior, et firmior: quemadmodum amor liber in via est firmior, fortiusque unit voluntatem cum Deo, quam amor indeliberatus naturalis: est sic amor ille, ut libere elicit ita sub volunte relinquatur, longe quam facilius, quam amor indeliberatus, et naturalis.

483 Oppones 2: illa certitudo maior est, qua omnis dubitationes, et formidines de contrario excludit; sed scientia dubitationes omnes; et formidines penitus excludit; ac sed fides Divina aliquas saltem indeliberatas secum permittit: ergo minus certa est fides Divina, quam scientia. = Let cum Doctore Eximio disputatione 6 sectione 5 numero 13, hinc solum probari, fidem Divinam fateri

q̃ ēē minꝰ certꝰ, quã sc̃ia, simplr tn̄ ēē sũa certiorẽ. Alter ãn̄ aliud reqrit, quã, vt fei Dīna dubitãõẽ oẽ, et formidinẽ deliberatã excludat, quãvis admittat indeliberatã. Hoc vero nõ impedit, quominꝰ illectꝰ ex imperio volis firmiꝰ tenacius, q̃ credendũ proponit adhaereat.

984 Assero 3º: quamvis actꝰ obscurꝰ fei Dīna certitude infallibilr sit certior in se, qualr sc̃ia nali; at ẽ quoad nos certior ē sc̃ia nalis, quã actꝰ obscurꝰ fei Dīnae. Ita D. Thõ., et alij. Rão ē; q̃d, vt actꝰ obscurꝰ fei Dīnae in se certissꝰ sit, cũ tn̄ illi, q̃ actũ obscurũ fei Dīnae elicit, evenꝰ nõ cõstet, se tn̄ igni actũ hẽre; ipsi nõ certiꝰ, nisi reflexè clarè cognat. Ab rẽs se hẽt in actu sc̃iae, nã, cũ iste clarꝰ sit, illectꝰ suũ cũ evenꝰ pcipit obiꝰ: inde q̃ oritꝰ, q̃d reddatur de illo certꝰ. Cũ in pdicto actu fei Dīnae nõ cõtingit propter illiꝰ obscuritatẽ. Cõfirmatur explani pote exemplo hẽntꝰ gemmã pretiosissimã, cuiꝰ valorẽ penitꝰ ignorant.

985 Dices ex P. Suarez, sꝰ oppositũ propugnante: actꝰ supnalis fei Dīnae sũt nos in se certissꝰ ē: q̃ꝰ, cũ obiꝰ moveat illectũ dẽt ei praestare suũ effꝰ formale: q̃ pdictꝰ actꝰ ē quoad nos erit certissꝰ. — Rão v̄, illi fra arguti posse probari, q̃d eo ipso, q̃d aliqꝰ hẽat gemmã pretiosissimã, dẽat cognere eiꝰ valorẽ, et certꝰ illũ ignorare nõ posse, q̃d ē cõ experienꝰ. — Rão v̄ directè dist. cõtr̃nũ coens claritatis gra: q̃ pdictꝰ actꝰ actꝰ ē quoad nos erit certissꝰ, si cognat reflexè, vt relatꝰ ad motiuũ formale illiꝰ, auctis slt, et revelãi Dīnae, cõcedo; si ita nõ cognat, nõ cõꝰ. Cũ dico pcedit, q̃d reflexè nõ cognit, et de hoc id instruit q̃.

Disputatio 6ta
De libertate actꝰ fei Dīnae, et de pia affectiõe ad illũ requisita.
Caput 1ꝰ

986 An actꝰ fei Dīnae sit liber, et a mõe volis depenꝰ.

Scotꝰ cũ alijs docet, nõ ēē necessariũ positivũ volis imperiũ ad actũ fei cõc̃ mysteriũ aliqꝰ eliciendũ, ẽ si volũs natiue se hẽat, et nõ renitat, neq̃ resistat, posse illectũ mysteriũ propositũ credere. Contra tn̄ ſa docet,

q. e. oppositu, et debite per motiva applato obto. ut q. illud credat, requi positivam motionem volis. Ita D. Tho. hic et 1a 2ae q. 17 art. 6o, quem sequuntur Thom. P. Suarez hic disp. 6 sect. 6. P. Hurtado disp. 29 dub. 13, P. Conink disp. 13 dub. 5, et plures alii.

287 Dico 1o: ad eliciendum sufficienter actum evidentem fidei divinae, quem esse possibile diximus a n. 241, non requirit essentialiter positiva motio volis. Probr: ad eliciendum sufficienter actum evidentem fidei divinae, sufficit sufficienter, q. inferat evidentiam talis actus divinae fidei ex premissis evidentibus: sed hoc est possibile absque positiva motione volis: ergo ad eliciendum sufficienter actum evidentem fidei divinae non requirit essentialiter positiva motio volis. Probr minor: q. intellectus, positis premissis evidentibus recte dispositis, non potest suspendere conclusionem; sed eo ipso ad eliciendum sufficienter actum evidentem fidei divinae non requirit essentialiter positiva motio volis: ergo ct. Probr major; q. intellectus est potentia naturalis, quae positis omnibus requisitis ad operandum non potest non operari: ad nimirum, quia potentia naturalis positis omnibus requisitis ad reddendum obiectum, est seclusio imperio volis non potest illud non reddere. ergo ct.

288 Dico 2o: ad eliciendum actum obscurum divinae fidei requirit positiva motio volis. Ratio est; q. sola motiva evidentia possunt cogere intellectum ad assentiendum; sed ad eliciendum actum obscurum fidei divinae non concurrunt motiva evidentia; neque concurrit revelatio obscure cognita, v. saltem auctoritas divina cognita obscure: ergo ad eliciendum actum obscurum divinae fidei requirit positiva motio volis. Probr minor; neque si concurrant pariter auctoritas divina, et revelatio evidenter cognita, et recte disposita actus divinae fidei non erit obscurus, sed clarus, et evidens, ut constat ex dictis a n. 241.

289 Dico 3o: ad omnem actum fidei divinae eliciendum, sive obscurum, sive clarum in ratione meritorii requirit essentialiter motio libera volis. Probr; q. cuilibet actui in ratione meritorii includit essentialiter libertatem; sed hanc libertatem nullus actus intellectus habet in se, et immediate: ergo illam habet in alio, et mediate; sed talis actus, in quo habent talem libertatem, nullus alius potest esse, nisi actus volis imperantis liber intellectui assensum fidei divinae: ergo ad omnem actum fidei divinae eliciendum, sive obscurum, sive clarum in ratione meritorii requirit essentialiter libera motio volis. Major argumenti patet; q. meritum essentialiter includit libertatem. Minor constat; q. intellectus non est potentia libera, sed naturalis; ergo [?] non potest habere in se immediate libertatem

reliqua eliquent, ut consideranti patebit.

Caput 2um

Solutione argumentorum elucidatur nostra doctrina.

990 " Opponitur 1º contra conclusionem: Conc. Trid. sess. 6 cap. 6 ait, fide ex
" auditu concipientes liberè moventur in Deum credendo, vera esse, quae
" à Deo revelata sunt: ergo ad eliciendum actum evidentis fidei divinae, quatenus illa
sit requiritur essentialiter positiva motio voluntatis. Respondetur distinguendo consequens: ad eliciendum
fuisse actum evidentis, non concedo: ad eliciendum actum evidentis meritorium, quatenus talis,
concedo consequentiam; quia Conc. loquitur ibi de fide meritoria, quatenus tali.

991 Opponitur 2º contra 1am et 3am conclusionem: non est necessarium ad hoc, ut actus fidei divinae sit rigorosè talis,
quod sit liber, et meritorius immediatè et in se: ergo sufficit, quod sit liber mediatè,
et in alio, nempe quoad totam mysterii applicationem, ita nimirum, ut voluntas intellectum
liberè applicet ad objectum illius, et motivum considerationis, quibus, hac applicatione
et consideratione posita, actus credendi inde secutus necessarius sit: ergo 2a et 3a
conclusio falsa sunt.

992 Probatur antecedens: quia Scriptura hortatur ad fidem, seu assensum mysterio
iam applicato praebendum, ut patet ex illo ad Rom. 1. 5: accepimus gratiam
ad obediendum fidei. – et ibidem 10. v. 16: non omnes obediunt Evangelio:
hoc est, non omnes praebent assensum Evangelio ritè proposito, et applicato; quod hoc
frustra fieret, si ubi mysterium semel est propositum, non sit in hominis
potestate, eidem non assentiri: ergo praedicta applicatio non sufficit. Probatur minor; quoniam
non aliter magis esset liber actus fidei divinae, quam conclusio mathematica,
aut visio ocularis; illa enim quoad totam applicationem libera sunt: ergo etc. – Confirmatur
efficaciter; quia ex objectione adversariorum apertè sequitur, quod posset contingere
de facto, quod quis cum, et sine omni libertate, et merito mysterium aliquod
crederet, si nimirum aliquis illi in vito, et repugnante aliquem articulum
fidei divinae proponeret, cui praestaret assensum; quod hoc absurdum est: ergo etc. – Omne
adarguunt in praesenti reo, concesso antecedenti, negando consequentiam propter nostra dicta.

993 Opponitur 3º:
1. intellectus antecedenter ad motionem, seu imperium voluntatis habet motivum sufficiens ad credendum,
1. non habet? si habet ergo frustra requiritur determinatio voluntatis ad assensum fidei divinae –

si n̄ h̄et: & nequidquam accedit inclinatio voltis. Pbr cōa; q̄ p̄dicta inclāo voltis n̄ auget novum lumen, & illectū, n̄ aucto lumine, majora apparentia intus extra ōnectoe, elicere actū n̄ pōte, quem antea n̄ poterat: & hinc neque accedit inclāo voltis.

494 P̄bet, q̄ illectū ante ad motivū, seu imperium voltis h̄et motivum sufficiens ad credendum, si motivum sit evens, et ut tale appareat illectui; ac ō, si motivum evens n̄ appareat, & sit obscure, tunc n̄ h̄et motivum sufficiens pro expeditū ad credendum ante, ad imperium voltis. Unde, si h̄et motivum sic obscure propositum, requirit determāo voltis, ut illectū fit pxè potens elicere talem actum: ad motivum, quo pōa motiva indiget imperio voltis, ut se determet potius ad motivū A, quam ad motivum B, q̄ ad utrumque motivum indifferens ē: at ō, si motivum adaequum appareat evens, tunc, ut n̄ requirat determāo voltis ad eliciendum actum fidei Divinae, q̄ meritorius n̄ fit; requirit in ad hoc, ut talis actus fit meritorius, et liber in tali imperio voltis, ut ostat ex dictis n° 489, et hinc p̄et responsio ad reliquum argumenti.

Caput 3um

Aliquae diff.ᵗᵉˢ circa actum voltis credendi, seu piae affectionis.

495 1a diff.ᵗᵃˢ ē: utrum ē ad f̄m humanam n̄aria sit voltis determāo? nat P.ᵉʳ Comink disp. 13 de actibus dub. 4 n° 90, et 91. R̄eō, id, dicendum ēē in hoc puncto de fide humana, atque de fide Divina supra dictum ē. Unde, si evens proponat illectui adaequum motivum credendi, ita volt, ut eventer illi ostet, Petrum v.g. aliquid dicere et illum nec decipi nec mentiri, n̄ requirit voltis determāo: at ō, si p̄dictum adaequum motivum illi evens n̄ ostet, requirit voltis determāo. R̄aō p̄mi, q̄ p̄m ē; q̄ tunc illectū ē cum omni requisito ad credendum; ac pōe, cum sit pōa n̄aria n̄ pōte n̄ credere. = R̄aō 2ᵈⁱ p̄ri ē; q̄ in p̄dicto cāu illectū manet indifferens ad credendum, v. n̄ credendum; atque adeo indiget determāoe voltis, cum ipse pōa libera n̄ sit.

496 2a diff.ᵗᵃˢ ē: utrum n̄ ad f̄m ... actum fidei Divinae, & ē ad oēs actus sequentes circa iam ostensum requirat motio, seu imperium voltis. R̄. P.ᵉʳ

Suarez Disp.ne 6 sect.e 7 n.o 7o docet, quod tandiu actus fidei Divinae regat pia affectio, seu imperium voluntatis, donec intellectus per actum credendi obiectum aliquid acquisivit, nullum amplius requiri imperium voluntatis, sed solum ad applicandum intellectum ad cogitandum de articulis fidei. Haec sententia supposita, docet nos ex habitu operari sine nova motione voluntatis.

497 Dico tamen cum aliis Authoribus, quoad actus fidei sequentes, quos ad hoc requirat determinatio voluntatis. Ratio est; quod ideo requiritur praedicta determinatio ad actum hunc, quia non est obvium proponi motivum adaequatum fidei, ac sic non est clare propositum, ut talis actus evadat meritorius; sed haec ratio militat etiam in sequentibus actibus; quia quantumcumque saepius in variis se cum obiectum credendum actibus exercuerit, eadem semper manet obscuritas, et ratio meritorii, ut supra ostendimus: quod erat ...

498 Obiicies, experientiam ipsam docet, quod ubi homo conclusioni alicui assensum per praemissas aliquoties praebuit, postea eidem conclusioni ex habitu a priori acquisito producto summa cum facilitate sine praemissis assentitur: ergo et ex habitu eliceret hominis cum praedictum obiectum actus fidei poterit absque imperio novo voluntatis. = Respondeo negando antecedens: quia numquam solus habitus conclusionis supplere potest locum praemissarum; sed semper superesse saltem memoria praemissarum inhaerentium, quae supra praemissas, quarum facit nos recordare, movet ad assentiendum conclusioni, quamvis habitus ad facilitandum illum plurimum conducat.

Tractatus 5.us

De infallib.te Auct.is Divinae, et credib.te Obiectorum fidei Divinae.

Disputatio 1a.

Utrum Deus falsum aliquid dicere, aut mentiri possit?

Caput 1um

Non, nec de potentia absoluta id posse fieri.

499 Nulli Catholici, licet Deum de potentia ordinaria mentiri non posse, asserant, dicunt tamen, posse mentiri de potentia absoluta. Ita Petrus de Aliaco

in 1ᵃ q. 1ᵃ dub. 3ᵒ, et Adam in 3ᵃ. dist. 14.ᵃ q. 5. dub. 3ᵒ. Gabriel 2 in 3ᵃ dist. 12 q. 1ᵃ art. 3ᵒ dub. 1ᵒ. affirat, posse Deum dicere falsum, hoc tamen faciendo, inquit, non mentiri. Idem docere videtur Robertus Holcot in 2ᵃ. q. 2ᵃ. art. 8ᵒ. membro 3ᵒ. Hoc tamen, inquit, et breviter, P. Coninkius abuti, et rebus, et vocibus. Unde quoad praesentem quaestionem idem est mentiri, et falsum sciens dicere, seu aliud mente iudicare, et aliud verbis exprimere.

500 Dicendum tamen cum verissima, et certissima religiosorum doctorum sententia, Deum neque de potentia absoluta posse mentiri, aut dicere falsum. Hanc conclusionem iudicat Pater Suarez cum aliis, esse de fide. Probatur 1ᵒ efficaciter ex Sacra
„ Pagina ad Hebreos 6 vers. 17, ubi inquit Apostolus: in quo abun-
„ dantius volens Deus ostendere pollicitationis haeredibus immobilitatem
„ consilii sui, interposuit iusiurandum, ut per duas res immobiles (promissionis
„ scilicet, et iuramenti) quibus impossibile est, mentiri Deum, fortissimum solatium habeamus;
atqui, si de potentia absoluta esset possibile, Deum mentiri, non esset fortissimum nostrum solatium;
nam merito dubitare possemus, an Deus tunc, aut nunc loquendo non utatur
potentia absoluta: ergo Deus neque de potentia absoluta mentiri potest.

501 Probatur 2ᵒ ratione; nam si
Deus de potentia absoluta mentiri posset, non esset certissima nostra fides; atqui hoc dicendum
non est: ergo Deus nec de potentia absoluta mentiri potest. Probatur maior: quia fidei nostrae
certitudo nititur testimonio Dei; ergo, si eius testimonium posset, saltem de potentia
absoluta, esse falsum, fides nostra non esset metaphysice certa, et a fortiori non esset
certissima, cum dubitare possemus, utrum Deus in revelando utatur potentia
sua potentia absoluta.

502 Hinc infertur, Deum nec de potentia absoluta posse mentiri, aut dicere falsum per alios. Ratio est; nam quod Deus per alios dicit, vere ipse dicit, sic enim Lucae 1ᵒ, et cap. 1ᵒ Epist. ad Hebreos dicitur Deus per Prophetas locutus. Unde, cum Deus, quod per alios dicit, vere ipse dicat, non minus falsum diceret, si per alios hoc faceret, quam si faceret immediate, et per se ipsum.

Caput 2ᵘᵐ

Maneret dispensatio...

503 Objicies 1º: Deus dispensavit cum Abrahamo, ut filium suum inno-
centem vellet occidere absque peccato, et cum filijs Israel in furto,
ut spoliarent Ægiptios: ergo etiam secum dispensare poterit in mendacio.
Respondetur negando antecedens. Ad probationem Deus minime dispensavit proprie in
praedictis casibus, quia cum sit supremus rerum omnium Dominus potuit disponere
de vita Isaac, et de rebus Ægiptiorum. At quia cum Deus non possit
sibi auferre suas perfectiones veracitatis, et auctoritatis in dicendo, inde, quod non possit
nec de potentia absoluta dicere falsum, nec mentiri.
504 Objicies 2º: potest Deus per alios mentiri: ergo et per se ipsum. Antecedens
probatur ex illo Ezechielis 14 versu 9: et Propheta cum erraverit, et locutus
fuerit verbum, ego Dominus decepi Prophetam illum, quod et confirmari potest alijs
Sacrae Paginae testimonijs, quae brevitati ea in praesentiarum omitto. Confirmatur; quod
Rebecca, et Iacob ex instinctu Spiritus Sancti venerint mentiri, ut deciperent Isaac:
ergo etc. Respondetur negando antecedens. Ratio est; quod eiusmodi testimonia intelligenda sunt
de permissione Divina, ut cum Divo Thoma docent communiter Theologi. Ad confirmationem
respondetur negando antecedens; quod ut ait Divus Augustinus, et Divus Thomas illud non fuit men-
dacium, sed mysterium. Unde cum Iacob dixit Patri suo Isaac: ego sum primo-
genitus tuus Esau, dixit veritatem. Nam iure erat illius primogenitus, quam-
vis natura non esset: ad modum quo Baptista a Christo Domino vocatur Elias, nempe
spiritu, quamvis in persona Elias non esset.
505 Objicies 3º: Deus multa praedixit,
ut eversionem Ninive, et mortem Ezechiae, quae tamen de ipsa non evenerunt,
ergo mentiri potest, aut dicere falsum. Respondetur negando consequentiam; quod illae praedictiones
non fuerunt absolutae, sed solum comminatoriae, et conditionatae, nempe, si non emen-
darent Ninivitae etc.
506 Objicies 4º: si propterea aliquo modo Deus non posset
mentiri, nec dicere falsum, maxime; quod Angelus, et homo habent ius, ne homi-
nes decipiant; sed Deus ut supremus Dominus non in vita solum, et in bona
sed in ius est, quod cuius in bona, et vita competit, habet ius, et dominium: ergo
mentiri potest, aut dicere falsum. Respondetur negando minorem: quod ratio posset esse,
quoniam aliter fides nostra non esset certissima, et auctoritas Dei apud homines vilesce-
ret.
507 Objicies 5º: nulli ob sua scelera iure merentur decipi; sed Deus omnes poena

qui meret, potest infligere: ergo potest aliquos in poenam delictorum praemendacium decipere. Resp. dist. min.: si ex eo sequatur imperfectio, et indecentia in Deo, nego min.; si nec imperfectio, et indecentia sequatur, concedo min., et nego conseq. Cum nunquam aliter sequeretur imperfectio in Deo, nempe quod vilesceret ejus auctoritas.

508 Objicies 6.o: mendacium non est malum, nisi lege prohibeatur; sed Deus nulla lege tenetur: ergo Deus potest proferre mendacium. Minor, et conseq. constant, et maior liquet ex illo Pauli ad Romanos: ubi non est lex, nec praevaricatio: ergo etc. = Resp. illud Pauli frangi arguendi posse probari, quod amplectendo quaecunque obiectum nullo modo peccare, quod est contra Paulum ad Hebraeos 6: non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri. Quibus verbis aperte docet Apostolus, Deum fore injustum, si oblivisceretur operis Hebraeorum. = Resp. 2.o negando antecedens majorem, et illius dispute clarioris gratia: nulla lege positiva tenetur, concedo maj.: nulla lege naturali, nego maj., et conseq., quod mendacium est intrinsece malum, et prohibetur lege naturali.

Disputatio 2.a

An Deus uti possit verbis ambiguis, seu amphibologicis.

Caput 1.um

Dissidium duplex, et conclusio.

509 Ut clarius in praesenti disp. procedamus notandum est, quod ambiguitas, seu amphibologia duplex est: altera propria, impropria altera. Propria est, quae provenit, scilicet ex communi vocis instituto ad significandum duplex obiectum, v.g. si Joannes diceret Petro, vidi gallum, et Petrus intelligeret, hominem in Gallia natum; ipse vero Joannes loqueretur de Gallo avi: vel provenit ex dispositione grammaticali, v.g. si Paulus diceret: scio, Petrum occidisse Joannem intendens explicare, Petrum occisum fuisse a Joanne, cum tamen audientes contrarium intelligerent: vel provenit ex circumstantiis se tenentibus, aut ex parte loquentis, aut ex parte audientis: v.g. si Petrus poenitens a Confessario rogaret: utrum peccatum esset? et Petrus, quamvis peccatum esset, nullum tamen peccatum commisisset, quod non fuisset confessum, ita diceret: non peccatum feci, intelligente Confessario, nunquam peccatum fuisse.

510 Ambiguitas impropria est, quae pariter provenit ex restrictione mentali, quae tunc datur, quod verba, quae quis exterius

proffert abte, et simplr falsa s, iuncta in alijs, quo loquens in mente hët, vera reddunt. v.g. si qs de re aliqua rogatq dicat, se nescire, cu re ipsa oppte sciat, subilligendo in mente, ut tibi dicam: aut qd sim. His notatis

§ 11 Sit Vª nra Oclus: Reg sti poté verbis ambiguis, seu amphybologiis ambiguitate, et amphybologia propria supra explata. Ratio e; qd talis locutio facta ex cã rõali licita ē. Ita Navarrq cap. 12 nº 8, 9, et 19. P. Valentia Vº 2ª diss. 5. q. 13. puncto V., Eximiq Sr. tom. V. de Relig.re de iuram.to cap. 10, et 11, P. Thomas Sanchez lib. 3º in Decalogq cap. P. Lessiq de iustia cap. 12 dub. 3 § 19, P. Toletq lib. Vº summae cap. 21 nº 9, et cois sa. Pbr hoc Oclus; qd licitq ē proferre verba saltq ex cã rõali, quae aliqq verq sisi efficiunt; sd pdicta verba aliqq verq sisi efficiunt; nq re ipsa veritatq hent Pdq aliqq sq, quq verba indesq a restrõe mentali hent: q licitq ē saltq ex cã rõali proferre dicta verba. Pbr Vº

§ 12 Oclus ex illis verbis Xpti Dni ad Iudeos: solvite templq hoc, et in triduo reedificabo illud: Ibi Xpus loquebat de templo corporis sui, ut notat Evang. Joannes, cu tm Iudei illigerent de templo materiali à Salomone Ostructo: q in pdicto ca usq fuit Xpus Dnq verbis ambiguis. Sit Vª

§ 13 Oclus: Reg neq de pºa sua abta sti poté verbis ambiguis ambiguitate solo impropria Osistente pure in restrictione mentali. Ita Caietanq 2. 2ª q. 89. art. 7, Sotq lib. 8. de iustia q. 1. art. 7, P. Azor tom. Vº Moraliq lib. 11 cap. 4 q. 5, P. Conink D. 20. dub. 3, P. Ripalda Diss. 4 Sect. 6, et alij Otra plures alios DDes oppositq docentes. Pbr Vº Oclus: quoniq alr sequeret, qd fides nra n eet methaphe certa, sd hoc sustineri n poté: q Reg nec de pºa sua abta sti poté verbis ambiguis ambiguitate solo impropria Osistente pure in restrõe mentali. Pbr mar; qd, si Deq vti posset de pºa abta restrõe mentali, merito formidare possemq, an q revelat mystia nra fidei, stat restrõe mentali; et eo ipso sequeret, qd fides nra n eet methaphe certa: q Ita.

514 Pbr 5º; q. qi vtit restrictione mentali, ut si interrogatus, an hoc, vel illud fecerit, resp. se non fecisse, cum re ipsa fecerit, illegitime quantum sibi tenetur dicere, verba exterius prolata absolute, et simpliciter loquendo falsa sit; sed eo ipso Deus restrictione mentali uti non potest: ergo tta. Pbr maior; quia tunc verba exterius prolata absolute, et simpliciter loquendo significant, quod non ita se habet a parte rei: ergo tta. Pbr ant. 1º; quia in foro externo merito iudicarentur talia verba significare, quod non ita se habet a parte rei: 2º quia talia verba exterius prolata non significant ex institutione hominum (quorum est iustè tribuere significatio vocibus) id, quod proferens significat ex restrictione mentali: ergo tta.

515 Pbr 5º: quia ideo mendacium dicendum quemque licitum est, quia frustraretur finis, ad quem instituta sunt voces, nempe declarare ad invicem hominibus suos conceptus, ut servetur rectitudo humanae conversationis, ut constat ex D. Thoma 2ª 2ae q. 109 art. 3º ad 1um, ubi inquit; quod homo est animal sociabile naturaliter; unus homo debet alteri id, sine quo societas humana servari non potest. Non autem possent homines ad invicem convivere nisi sibi invicem crederent tamquam sibi ipsis veritatem manifestantibus: modo sic, sed ex restrictione mentali sequitur, quod frustretur est praedictus finis: ergo nullus licitè uti potest restrictione mentali: ergo nec Deus ipse. Pbr min. 1º similiter: quia aequè dubitarent homines audientes, an loquens ultra voces externas adderet restrictionem mentalem, quo praedicta conceptus contrarium ei, quem voces exprimerent, contineret, sicut dubitare possent de veritate, si mendacium liceret: ergo tta.

516 Pbr eff.; quia Sanctissimus Dominus Noster Innocentius 11 in decreto edito 2º Martij 1679 damnavit sequentes propositiones, quae sunt 26, et 27 praedicti decreti. Si quis vel solus, vel coram alijs, sive interrogatus, sive proprio sponte, sive recreationis causa, sive quocumque alio fine iuret, se non fecisse aliquid, quod re vera fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliquam viam ab ea in qua fecit, vel quovis aliud additum verum, revera non mentitur. = Causa iusta utendi his amphibologijs est, quoties id necessarium, aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censeatur tunc expediens, et studiosa; sed in damnatione harum propositionum damnantur restrictiones mentales, ut vera mendacia, ut recte explicant Doctores, et Wiggers in illarum expositione: ergo tta.

Caput 4º

Puncta adversariorum evertuntur.

517 Arguës 2º contra 13 ... in æquivoc. et ambig. est propria tanta invenit deformitas, quanta in propositione, quæ directe dicit ... illius falsa. Probatur antecedens; quia æque hæ propositiones æquivocæ, et ambiguitate decipiunt, atque mendacium, nec minus per illas, quas ... videlicet audientis, loquentis, et societatis humanæ destruit: ergo ...

518 Negatur antecedens: ad cujus probationem negandum est antecedens. Ratio est; quia mendacium decipiunt homines tamquam per causam per se deceptionis, absque ulla culpa, et ea ex ... hominis audientis; at verò per ... ambiguitatis, et æquivocationis propositiones decipiunt per accidens, nempe ex eo, quod ipsi homines audientes, et decepti ex negligentia nollunt attendere ad ea, quæ exterius comitantur voces, ex quibus sufficienter possent intelligere, vel saltem dubitare in quo sensu intelligenda essent verba externo in illis circumstantiis prolata. Unde fluit, quod per dictas æquivocas, et ambiguitates destruat societatem humanam, atque per ... mendacium; nam per mendacium destruit per se inde per se à neglig. audientis: per æquivoca vero non destruit per se, sed solum per accidens, at deprè à neglig. audientium, qui nollunt attendere, cum possint, ad voces externas ... veritas ex ... circumstantiis externis, in quibus proferuntur.

519 Objicies 3º contra æquivocationes: Christus Dominus rogatus à cognatis, an jam ascensurus esset Hierosolymam ad diem festum ita respondit, ut constat ex Joannis 7º: non ascendo ad diem festum; cum tamen re ipsa Christus Dominus ascenderit ad diem festum; ergo prædicta verba à Christo Domino prolata non potuerunt habere veritatem nisi per mentalem restrictionem: ergo hæc licita est à Christo Domino. = Negatur minor; quia, et attentis qualitate circumstantiis externis, et sensu externo habent veritatem eadem verba. Ratio est; quia ut constat ex textu sacro, et circumstantiis, quibus facta fuit interrogatio, hæc æquivalet sequenti interrogationi: an jam est ascensurus est palam prædicans verbum Dei, et miraculis confirmans suam doctrinam? cui interrogationi respondit Christus Dominus: non ascendo, palam scilicet, et prædicans verbum Dei &c. et ita re ipsa adimplevit; nam solum ascendit in occulto, non ut prædicaret verbum Dei, et miraculis confirmaret suam doctrinam, ut plane constat ex citato cap. 7º Joannis.

520 Objicies 4º: hæc propositio Marci 13 de die illo, vel hora nemo scit, neque Angeli in cælo, neque Filius hominis, quam dixit Christus Dominus Apostolis suis solum potuit esse vera per mentalem restrictionem: ergo hæc licita est, et

Deo digna. = Rẽt quando ans; nq ē attentis iis circũstijs extrinsecis loquenti, et audientibus suffi colligi poterat sq dicta ppri abq restrictione mentali. Nq cum discipuli suffi cognoverent ex miraculis Divinitatem Xpi, quae cum nihil ignorare poterat: suffi potuerunt colligere Xpum Dnum id dicere se n scire in orde ad revelandum alijs. Pr dicto cum alijs Ptbs, Xpum Dnum respondisse ad interrog discipulorum rogantium de notitia, quq alijs expediebat ipsum Iudicare. Et in pdicto iu expediens fuit, talemq notitiam occultare ex dispoe Patris.

521 Obijcies Vo: hac ppso Genesis 27, quam dixit Patriarcha Jacob Patri suo Isaac: ego sum primogenitus tuus Esau, cum a Eccla Patribus admittit ut vera; q non potuit habere veritatem p restrictionem mentalem: q hac licita ē. = Rẽt quando omnj; q talis ppsio vera fuit, ē attentis ppse foro, et signatione extrinseca. Rao ē; q Jacob licitè, et validè emit ab Esau primogenituram, Deo inspirante, ideo verum dixit dicendo, se ēe primogenitum.

Disputatio 3a

An Deus de pora abte possit patrare mirum in pfirmationem Doctrinae falsae.

Caput 1um

Rẽt negative.

522 Ut clarius pcedamus in hac diffe suppo 1o, quaestionem id pcedere de vero, et rigoroso miraculo, nempe de eo, q ita supernale sit, q à nulla creatura ē soli possit, soli virib naturalibus patrari. = Suppo 2o q in psenti pvidia ē orio impole, Deum patrare miracula in pfirmationem Dctrae falsae. Rao ē; q de facto Deus efficaciter, et abte, et absq ulla exceptione decrevit, nunquam patrare miracula, nisi in pfirmationem Dctrae verae, de facto q decrevit effi, et abte loquor p eiqmi miracula, ut pstat ex pluribus Sacrae Paginae testijs Joannis 10: si mihi n vultis credere, operibus credite. Et cap. 5: opera, quae ego facio testimonium perhibent de me. Et cap 15: si opera n fecissem in eis, quae nemo alius fecit, peccatum n haberent. Ecce quo modo Xpus Dnus pbat verum ēe suam dnam ex eo, q illam pfirmaret

523 miraculis. Ipsi ē efficaciter ex eo, q Xpus Dnus ad pbandum, se ēe verum

Messias dixit discipulis Ioannis Baptistae: renuntiate Ioanni, quae audistis, et vidistis: caeci vident, claudi ambulant etc. Unde praesens contro=
versia id denotat ad prog Dei abtq, et ad alig pprdig.

524 Aliqui contrariae affirmative docent plures Doctores ita Pater Valentia tom. 3 puncto 3 Pater Suarez disp. 7 dub. 6 Pater Conink disp. 11, Pater Arriaga disp. 7 de Fide sect. 5, Pater Compton disp. 8 sect. 3, et ex antiquis Durandus, Okamus, Gabriel, et alii.

525 Alii vero negative cum aliis Doctoribus. Ita Sancta Thomas disp. 10, et disp. 16, Pater Suarez disp. 4 sect. 3 n. 10, et 3 part. tom. 2 disp. 31 sect. 2. Pater Iannerus disp. et alii. Probatur Primo; quoniam, si miraculum edi posset a Deo in confirmationem doctrinae falsae, daretur locus dubitandi de veritate nostrae fidei, quamvis miracula facta sint a Christo Domino, ab Apostolis, et aliis fidei praedicatoribus in confirmationem nostrae fidei, sed hoc dicendum non est: ergo neque dicendum, miraculum edi posse a Deo in confirmationem doctrinae falsae. Maior patet; quia tunc patratio miraculi coniungi posset cum falsitate doctrinae, in cuius confirmationem patraretur.

526 Minor autem probatur; quia repugnat communi hominum sensui. Numquam enim infideles Iudaei, aut ethnici negare ausi sunt, quod verum miraculum sit signum infallibile veritatis doctrinae, in cuius confirmationem patratur. Unde neque cogerent fidei nostrae veritatem fateri, visis miraculis, sed symul calumniis dicebant, illa non esse vera miracula, sed id apparentia. Secundo; quia statim atque homines credunt esse vera miracula, credunt etiam vera esse illa in cuius confirmationem fiunt; quapropter Ex. 4 visis miraculis patratis per Moysem universus populus credidit. Et Ioannis 2, visa conversione aquae in vinum, discipuli in Christum Dominum crediderunt. Et alibi passim.

527 Probatur 2; quia Christus Dominus absolute, et simpliciter infert, verum esse suam doctrinam, quia illam confirmat miraculis, ut constat ex dictis n. 522, et 523; sed haec illatio nulla esset, si posset a Deo patrari miraculum in confirmationem doctrinae falsae: ergo etc. Probatur maior; quia male infert absolute, et simpliciter veritas doctrinae ex eo, quod est impossibile cum falsitate doctrinae; sed si posset a Deo patrari miraculum in confirmationem doctrinae falsae, miraculum esset compossibile cum falsitate doctrinae: ergo etc.

Pr ex verbis illis Xpti Dni Matthæi 9; et Lucæ; ut sciatis, quod filius hominis habet potestatem dimittendi peccata, adolescens, tibi dico, surge, et statim surrexit. Unde sic arguo. Xptus probat, se habere potestatem dimittendi peccata; quod patravit verum miraculum resuscitando adolescentem illum vere mortuum: ergo miraculum illud fuit signum infallibile talis potestatis: ergo &c.

528 Pr 8°; quod miraculum in quavis circumstantia est signum nobilissimum, quo Deus virtualiter loquitur, et testatur auctoritate sua veritatem doctrinæ, v.g. miraculum patratum coram audientibus in confirmationem doctrinæ à concionatore prædicatæ ad petitionem ipsius concionatoris: ergo &c. Pr ant; quod in quavis circumstantia ordinaria interroganti coram circumstantibus de veritate alicuius propositionis, inclinando etiam caput, est proprie dictum signum virtuale loquendi testando sua auctoritate veritatem propositionis interrogatæ: ergo similiter &c.

529 Pr 1°: quod si doctrina esset falsa, Deus non loqueretur, neque formaliter, neque virtualiter per eiusmodi miraculum; quod Deus tunc non intenderet per illud miraculum aperire suum internum iudicium creaturis. Sed 3a est; quod inde id infert, quod talis locutio non esset Deo digna, non quod Deus tunc non loqueretur virtualiter per tale miraculum; siquidem in tali casu cognosceret signum, ipsorum signatum, et sibi reputaret prudens à circumstantiis, illud miraculum apperire locum Divino... quod ad locum non requiritur essentialiter in loquente volitio manifestandi suum internum iudicium; alioquin nullus homo qui mentiret.

530 Pr 2°: quod si falsa esset doctrina Deus non loqueretur virtualiter per tale miraculum, quod tunc Deus non vellet, quod creaturæ indicaret, Deum habere iudicium conforme doctrinæ falsæ, neque vellet errorem audientium talis doctrinæ. Sed 3a est; quod inde id sequeretur, quod Deus in illis circumstantiis imprudenter, et irrationabiliter patraret miraculum. Ratio est; quod quævis substantia rationalis serio, et coram altera substantia rationali producit creata, vel signa, quæ vel extra rei, vel ex circumstantiis sunt significativa huius doctrinæ, et non vult, ibi significare talis doctrinæ imprudens, et irrationabiliter operatur, ut patet exemplo annuentis in calce capitis alicuius interrogati.

Caput 2um

Argumentorum solutio.

Arguitur 3º ex P. Dupasqdo: Deus ex sua absoluta potentia conferre potest alicui creaturae virtutem efficiendi miraculorum subiectam arbitrio ipsius creaturae: ergo et patrare miraculum in confirmationem doctrinae falsae. Probatur antecedens: potest conferre virtutem instrumentalem sacramentorum creaturae, ita quod illa possit abuti eiusmodi virtute in gravem finem, ut patet in conficiente sacramenta in gravem finem: ergo etc. Dist. nando antecedens: ad propositum, concesso antecedente, nego consequentiam. Disparitas est; quia ex hoc nullum sequitur absurdum, ut certum est: at vero ex illo sequitur, vel quod Deus loqueretur virtuali locutione falsa per tale miraculum, vel saltem quod imprudenter illud patraret, ut constat ex dictis num. 530.

532 Arguitur 4º: Deus vere non loquitur per opera mala falsa putata vera miracula, quae ab Antichristo et Magis possunt patrari, ut re vera reddant prudenter credibilem falsitatem: ergo nec vere loquitur falsum per vera miracula reddentia prudenter credibilem falsitatem. Probatur consequentia; nam eadem expressio externa exhibit Deus prudenter credibilis facit hominibus per miracula falsa, quae per vera exponit: ergo etc. Probatur antecedens; nam contra per vera miracula revocat tota in expressionem, et manifestos externa, quae reddat prudenter credibilem intentionem Dei: ergo etc.

533 Dist. nando suppositum antecedentis, nempe quod sint falsa miracula, et quod possint reddere prudenter credibilem falsitatem. Ratio est; quia Deus non potest permittere, quod falsa miracula fiant in circumstantiis, in quibus prudenter credantur vera miracula, et prudenter reddant credibilem falsitatem. Sic docet Per. Suarez cum aliis, et probatur 1º ex eo, quod ex mirabilibus, quae prudenter nunc iudicantur vera miracula, Deus saepe usus est ad confirmandam veritatem. Iosue 10 Sol stetit per spatium diei unius. = 2º Regum 1º ignis descendit de caelo. = 2º; quia Deus 3º Regum 18 non permisit ignem de caelo descendere, id petentibus falsis Prophetis, et Sacerdotibus Baal pro secta sua suadenda. = 3º; quia haeretici saepius conati sunt, quaedam miracula edere pro falsis suis dogmatibus confirmandis, et numquam id assecuti sunt. = 4º; quoniam Antichristi mirabilibus ne deciperemur, Christus praemonuit, illa fore falsa Mathei 18, et 2ae ad Thesalon. 2.

534 Unde inferunt DD.es huius sententiae, quod si a Deo permittatur miraculum apparens, semper relinquitur signum, ex quo prudenter cognosci possit, vel saltem dubitare,

an illud sit apparens: num ex attenta consideratione ipsorum mirabilium; num ex vita, et moribus facientis miraculum; num ex doctrina, quam confirmare intendit, si volit repugnet tale miraculum cum Catholica, et lumine naturali: ac demum ex consultatione virorum, qui sapientia, et sanctitate praediti sunt.

535 Respondeo

ad argumentum, et melius, admisso antecedente, negando consequentiam: ad probationem, omisso antecedente, non consequentiam. Disparitas est; quod, ut omittamus, quod tanta daret occasio deceptionis in falso miraculo, atque in vero: adhuc tamen solus daemon esset tunc in causa deceptionis, concurrente Deo id per munere cum malis. At quod verum miraculum ederet, Deus eo uteret tamquam testimonio suo, ad illud quod tamquam per se concurreret. Hac ratione repugnat, Deus, aut per se immediate, aut per Angelum decipere fideles, non tamen repugnat, Deus permittere, quod daemon se transfiguret in Angelum lucis, et fideles doceat.

536 Argumentum 3um: vera miracula non connectuntur infallibiliter cum veritate doctrinae: ergo patrari possunt in confirmationem doctrinae falsae. Probatur antecedens: quamvis alii diabolus, qui eventus cognovit miracula vera a Christo patrata in confirmationem suae doctrinae, et divinitatis, eventus cognovisset veritatem doctrinae et divinitatem Christi; de non cognovit eventus divinitatem Christi, ut communiter docent Theologi: ergo etc. Respondeo negando antecedens: ad probationem non magis. Ratio est, cur diabolus eventus non cognovit divinitatem Christi est; quod per denegationem Divini concursus non comprehendebat perfectionem animae Christi Domini. Unde non poterat cognoscere eventus opera Christi excedere virtutem animae illius, et esse vera miracula.

537 Argumentum 3um: quod miracula sint Divinae locutiones virtuales, dependet a Divina voluntate; ergo fieri potest, quod in aliqua Dei providentia, miracula non sint Divinae locutiones neque formales, neque virtuales: ergo etc. Respondeo distinguo antecedens; dependet a Divina voluntate ex suppositione, quod patrentur in eis, et circumstantiis, in quibus iuste, ac prudenter censeri possunt a creaturis, Deus patrare miracula in confirmationem illius doctrinae, quae falsa supponitur, non antecedens: ante ad tales suppositionem, concedo antecedens, et ibi distinguo consequens et negando ultima consequentiam; quod suppositis praedictis circumstantiis, si Deus nollet, praedicta miracula esse locutiones virtuales imprudenter, et irrationabiliter operaret.

538 Argumentum 5um:

Deus potest de absoluta sua potentia necessitare creaturas rationales in illa, et cum illa

pducendo actu illectu errorem, ita q Deus sit ca parlam, et pugnali erro-
ris, quo erraret circa rali, q Deus alig imprudentem, et irraoabr oparet:
p. stilo dicendum est in nro ca. Pbr coa: quonia ideo hi pole e q nunc lr
Deus est ca parlam, et pugnali errori circa n loqueret circa zrali p signi
actu erronem; qd ideo Deus n loqueret p tale actu errorem; q Deus nollet
loq p illu actu: p. ibi th.

539 Dist omisso ante, nat coa. Ad pbg queria mai,
disguo mj: ideo posse n loqueret p tale actu, q Deus nollet loq p illu actu,
no mj: et qd re ipsa neg p, neg virtuali p tale actu loqueret, cdo mj et
no coq. Ra e si Deus nollet p impole loq p tale miraculu, si n re ipsa
p impole patraret in circumstijs, ingts prudentes a creaturis iudicaret Deus loq
p tale miraculu, virtuali loqueret: q virtuali locutio consistit praecise in tali
ca in eo, qd patraret miraculu in pdictis circumstijs: ideo q Deus n potest
facere, qd nunc n daret virtuali locutio, qd n pote facere, q positis oibg
ccohris, n det cclusiu.

540. Obijcies 6o: illud Deuter. 13: si surrexerit in me-
dio tui, propheta, et praedixerit signum, et dixerit, eamus, et sequamur
Deos alienos, n audias verba prophetae illius; qd attentat vos Dns Deus
vester, ut palam faciat, utrum diligatis eum: p Deus pote patrare miraculu
in cfirmationem dnae falsae. Dist nando coq, nam, q ibi n e sermo de vero
miraculo, sed de eventu nali contingente, quem Propheta falsus ex cere-
bro confinxit, et evenit fortuito, et ideo dicit ibi n. 5: propheta ille
aut fictor somniorum interficietur. Dices; q si attendat mala miracula cfirmanda,
nimirum Deorum pluritas, ita cum nali lumine pugnat, ut repugnet, aliquis
prudenter iudicare, fieri verum miraculum in eius cfirmationem.

541 Obijcies 7o: Deus reve-
lare pote Ioanni miraculum patrandum die crastina: p, hac revelatione supposita,
Ioannes poterit falsae dnae supponere, et in tali dnae cfirmationem retorquere
miraculum, q certo per revelationem novit patrandum a Deo. Pbr coa; quoniam aliter
Ioannes sua malitia impediret miraculi patrationem, et coens revelationem, aut
sciens Dei falsam redderet: p th. Dist nando coq, et illius pbationem. Nam tunc
Deus teneret .l. n revelare Ioanni tale miraculum: .l. si revelaret, e illius
malitiam teneret revelare.

Disputatio 4a

An obta nra fei sint event credibilia?

Caput Im

Motiva credibti. breviter recensent.

542 1m motivum desumit ex summa Xpti Dni auctte., q nrae religionis, et fei dogmata docuit tantis miraculis confirmata, ut merito redarguat incredulos Joannis 10: si mihi n vultis credere, operibus credite. Et cap. 15: si opera n fecissem, quae nemo fecit, peccatum n haberent. Perpendenda e sunt ipsius Xpti Dni maxima sapia, sanctitas singularis, in morte, et opprobriis perferendis invicta Patientia, ingenda prodigia, quae in ipsius morte evenerunt, praedictiones Hierosolimorum excidij, Ptri negationis &c.

543 2m desumit ex multitudine DD., atq Sts virorum, q nram religionem in toto terrarum orbe amplexi st. e qbs e plurimi maximo ingenio, nobilitate, literarum omni peritia, ac morum integritate floruerunt. Nec rone aliqua ijs comparari poss., q contraria dogmata secuti st; qui qdm in illis ingens ignorantia, ignavia, et vita flagitiosa, et voluptatibus foedata confsit. Inde e, qd nram religionem susceperunt plurimi

- q in oppositis sectis minime reperitur.

3m desumit ex sanctitate, et excellentia doctrinae, quam fides Xpriana profitetur, sive attendant eius praecepta, sive perpendant eius consilia. Omnia sigdm roni valde consentanea st: et qd nali lumini opponit, respuit. Sentit de Deo dignissime, ita ut asserat, nihil praestantius aut ee, aut excogitari posse. Deum colendum maximo cultu ee, docet. Omnia creata Deo subjicit. Nos evehit ad felicitatem atque, quam n in voluptatibus corporis, aut rebus terrenis, sed in rebus nobilissimis constituit, in visione idest, amore, et fruitione summi boni, qd e Deus. Maximam curam het de studio virtutum, et vitiorum detestatione.

545 4m desumit ex modo sane mirabili, quo fides nra contra Principum saecularium potestatem, destructo idolorum cultu propagata e. Nqdm per homines ferro, et armis instructos, nobiliter praestantes, aut opibus affluentes, sed mundi

Contentibilia mundi,
ut inquit P[aul]us, elegit Deus, ut confundat fortia. Huiusmodi fuerunt Apostoli,
et Christi Discipuli, qui tamquam agni missi sunt inter lupos. Luca 10: ecce
ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Adde est, quod ea docuerunt Apostoli
quae cupiditatibus hominum maxime reluctantur, nempe spernere abscondere, humi-
litatem, bonorum visibilium contemptum etc.

596 5º desumitur ex miranda morum mutatione
in suscipientibus fidem, cum ipsi ante fidem susceptam varijs vitijs mancipati essent.
Neque obstat quod plures Catholici turpiter vivant. Id enim non est ex illorum negligentia,
et fragilitate provenit: non ex lege nostra, quae immaculata, et convertens animas re-
venis terribilibus poenis peccata detestatur, et punit. Contrarie est ex eo, quod ex propria ipsa-
rum confessione, quod desertores nostrae religionis id agunt, ut liberius vivant, et peccent,
nec teneantur castitatem colere, ieiunia, et alia, quae carni gravia sunt.

597 6º desumitur
ex ipsa paene Martyrum multitudine omnis generis, ordinis, conditionis, sexus, et aetatis:
qui sanguinem libentissimo animo pro nostra religione fuderunt: et ante mortem acer-
bissimos cruciatus incredibili constantia, atque laetitia, nullo temporali praemio sperato,
sustinuerunt. Eorum multitudo aequat fere millions 11, ut testatur Genebrar-
dus: ijs adde Martyres non Deo Ecclesiae cognitos. Huc etiam spectant innumerabi-
les viri, qui pro seminanda, augenda, et propaganda religione catholica
incredibiles summa patientia labores subierunt. Et haec omnia in eis cum
eximia sanctitate coniuncta erant: neque obstat, quod non nulli nimium haeretici, nam
ethnici pro suis sectis, aut alia de causa oppetierunt mortem. Nam isti neque
in multitudine, neque in morum integritate, neque invicta patientia, neque in Dei
598 spe, et charitate cum nostris conferri possunt.
7º desumitur ex miraculis, quorum
quanta sit gloria et multitudo, facile noverit quisquis Evangelia, acta Apostolo-
rum, et sacras historias evolverit. Et quidem eorum plurima non solum probat auctoritate
Evangelica historia, sed etiam aliarum. Lege nunc Salmeronem tomo 6. [illegible] Confirmatur
ex, quod verum miraculum in confirmationem falsae doctrinae patrari non possit, ut late constat ex
dictis a numero 525.

599 Siquis autem dicat 1º, historias esse falsas ex eo reijciendus est quod hominum
fidem funditus evertat, quam in alijs rebus credit ob motiva multo minus gravia:

si q̄ dicat V., p̄dicta miracula n̄ fuisse apparentia talia, et ex demonis p̄=
stigijs, c̄futandus ē exeo, q̄ eiusmi miracula habuerunt oēs conditiones, q̄b'
verum miraculum ab apparenti discerni pōte. q̄s enumerat Cl. Eximius, nempe
eff., diuturnitatē ipsius miraculi, eff., p̄ quos vitā patrantis miraculum
multitud., et frequentiā.

550 Adde ē V., q̄ virtute dæmonis n̄ posse mortuū
ad vitā revocari. Adde V., q̄, si dicat, nulla dari in n̄ra Religione mi=
racula, maius miraculum fuit, ut recte arguit Aug.ⁿᵘˢ, mundum ad fidē Xpianam sine
miraculis fuisse c̄versum, eis p̄dicantib. paucis, et maximum c̄temptum p̄se fe=
rentib. hoīb., reīs p̄ponentib., quæ oēs hūmi, et vñas longē fugerent.

551 Octavum
desumit ex summa c̄cordia int. vetus, et novum testam. Etenim multis in
locis Veteris Testam. c̄tinent. vaticinia Prophetarum, p̄serti de Xpo Dno
vero Messia et nro Redemptore, quæ, ut cuiq. manifestū ē, ex ipso eventu
~~manifesto~~ impleta ēē in novo testamt., seu lege gr̄a. Apud oēs ē certissimū,
verā futurorum c̄tingentium p̄dictiōē nisi Divina virtute fieri n̄ posse. Hoc
arguto c̄tinet Cl. Aug.ⁿᵘˢ lib. 17 de Civ.ᵗᵉ Dei cap. 19, S.ᵘˢ Justinus Mart.
„ in Apolog. 2.ᵃ ad Antoninum Pium, et Tertullianus, cuius hæc sᵗ verba: idoneum
„ opinor testimonium Divi: veritas divinatoris. Hinc ē apud nos futurorum
„ quoq. fides tuta ē, iā scilt. p̄batorum, q̄ cū illis, quæ quotidie p̄bant, p̄dicebant.
„ Ē Bibl. deliquimus, uti oro, futura quoque credentes, quæ iā didicimus p̄ duos
„ gradus (hoc ē p̄ p̄terita, et p̄sentia adimpleta) credere.

552 Nonum desumit ex p̄pe=
nua, et nusquā intermissa Summorum Pontificum successiōē à Xpo Dno ad Inno=
centium usq. XI Dom. Eccl.æ Episc., catholicæ Eccl.æ univalem Pastorem, et Xpi
Vicarium deducta. Id, q̄ verum reddit p̄missiōē Xpi Dni Pto, et eius Succes=
sorib. factam: tibi dabo claves Regni Coelorum::: et portæ inferi n̄ p̄va=
lebunt adversus eā. Hanc ēē manifestā Veræ Eccl.æ, veræq. fidei notam,
fatent. S.ᵗⁱ PP. Patres: Ireneus lib. 3. cap. 3.ᵒ, Epiph. hæresi 27., Tertul.
de p̄scriptionib. cap. 32, et alij. Hoc argutum c̄tinūt D. Aug.ⁿᵘˢ, et à Ma=
„ nichæorum secta ad catholicam religionem traduxit. In catholica Eccl.a me
„ tenet, ait S.ᵘˢ Dr., ab ipsa sede Pri Apost., cui pascendas oves suas
„ post resurrectiōē Dnus c̄mendavit, usq. ad p̄sentem Episcopatum successio sacer=

553 doct. Constat ex omnibus antiq. monumentis, soli Eccle Cathe competit.

Decimus desumit ex notis verae Ecclae, quod debet esse una, Sancta, catholica et Apostolica. Quaenam notae omnes ad unam in Religione nostra inveniuntur; et argumentum istud prodigiose tractatum, et alte perpensum vere exoptat, legat nauy Card. Bellarm. toto lib. de notis Ecclae.

554 Undecimus desumit ex comparatione nostrae religionis cum sectis alienis: quae omnes sive collective, sive divisive sumantur, si cum Religione Cathca conferantur, statim apparent flo, et evenit incredibiles. Ethnici plures Deos colunt, reluctante rationis dictamine. Mahometis dogmata spurcissima sunt, ut pote quae in obscenis, et sordidis corporis voluptatibus felicitatem hominis constituant. Quapropter Avicenna Nobilis Philosophus à puero ejus praeceptis imbutus tandem, lumine naturali cogente, sectam tam turpem, et tam indignam nobilitate hominis postea exhorruit. Judaei contra expressa Prophetarum vaticinia Messiam esse non venturum, sperant. Contra quos aperte militat Sacer textus Gen. 49: non auferet sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat, qui mittendus est; atque sceptrum Judae defecit, ut evenit est, . ostendam nobis Judaei, ubinam gentium sit eorum regnum?, . ubinam terrarum non sint Hebrei gens abjectissima? Ex tertio Haeretici mille modis insaniunt. Privant Calvinistae hominem libertate, et Deum nimium scelerum auctorem appellant. Lutherani mille in Christum blasphemias effutiendas proponunt et instrumentum orandum. Et Lutherus asseruit, quod qui sceleratior sit, eo fore Deo vicinior.

555 Duodecimus ex aptissima ratione Divinae Providentiae. Spectat enim ad Divinam bonitatem non eos deserere, qui ad ipsum purâ animi intentione confugiunt: si cum in Christiana Religione tot inveniant et inventi fuerint, qui omnibus aliis neglectis, se Divino obsequio mancipaverint, credibile non est à Divina Providentia desertos. Quare propterea aut nulla in Deo providentia ponenda est circa salutem hominum, aut si illa ponenda est, ea per Christianam, et Catholicam religionem exercet. Stant pro hoc argumento plura Sac. Pag. testimonia, in quibus Deus suum permittit hominibus recte agentibus protectionem. Hieremiae 29: quaeretis me, et invenietis, cum quaesiveritis me in toto corde vestro. = Psalmo 68: quaerite Deum, et vivet anima vestra. = Psalmo 144: prope

ē Dnūs oībus invocantibus Deum in veritate. Dilat. ex illo Theologorum effloquio: facienti, qd ē in se Deus n̄ denegat grām.

Caput 4um

Respondet diffi:

Supponendum ē 1º, sermo loqui in pñti de prudenti credibilitate desumpta ex motivo gravi, qd bearum ad prudentium credendum, et à quo digna credita denominentur res fei. Supponendum ē 2º, aliud eē res vera fei eē evenit veras, seu poles: aliud eē evens, qd asus fei illi fides prudens sit. Discrimen dari inter utrumque dilat ex eo, qd, si mille tres 1g. oī. exceptoi maiores, tamquam testes oculati asserant, Illum occisum eē à Petro, idque deponant apud Iudicem, huic iudici n̄ erit evens evidentia physica eiusmodi homicidij; erit tamen iudicii evidentia physica, qd asus fei huic, quo ipsis audit illorum mille trium, credat illius homicidij existentiam, prudens ē.

Supponendum ē 3º: quaestionem n̄ eē, an in oībus, et singulis hoībus dēt evens notitia, qua cognoscant, obiecta fei eē prudenter credibilia; qs m. nare potenit, in pluribus n̄ dari eiusmi notitiam eventus, aut n̄ esse ant ipsis motiva, quae reddant digna credita obiecta ipsa. Eius ergo ē; Utrum re ipsa dēnt eiusmodi motiva, quae generare possint prudentem asum de eo, qd eiusmi obiecta sint à Deo revelata? Illis suppositis.

Dico 1º: mysteria nostrae fidei sunt evidenter credibilia abstrahendo à credibilitate per fidem, vel naturalem, vel supernaturalem. Probatur; quia illa veritas est evidens, quae evidenter colligitur ex praemissis evidentibus; sed ex praemissis evidentibus evidenter colligitur, res nostrae fidei esse evidenter credibiles: ergo etc. Probatur minor ex motivorum praecedentium enumeratione posita à numero 592; ea enim omnia sunt motiva gravia suadentia, doctrinam nostrae fidei esse Divinam, et à Deo traditam, ut ex se perspicuum est praedicta motiva perpendenti. = Confirmatur; quia, ut optime dicit Richardus Victorinus libro primo de Trinitate, capite secundo: "quot quot veraciter fideles sumus, nil certius, nil constantius

" teneamus, quam quod fide apprehendimus; sunt namque
" Patribus revelata, et tam multis, tam magnis, tam
" miris prodigijs confirmata, ut genus videatur esse demen-
" tiæ in ijs vel aliquantulum dubitare

" Utinam attenderent Iudæi, utinam animadverterent Pagani, cum quanta
" securitate ex hac parte ad Divini Iudicij accedere poterimus,
" cum ne cum confidentia Deo dicere poterimus: Domine, si error est, a te ipso
" decepti sumus; nam ista in nobis tantis signis, et prodigijs confirmata sunt, et
" talibus, quæ non nisi per te fieri possunt.

Dico 2°: non evidens, fidei nostræ objecta esse credibilia per fidem Divinam supernaturalem, et infusam. Sic Doctor Eximius cum plurimis Theologis disp. 4 de fide sect. 3. Ratio posterior; quod non est evidens esse possibile per fidem Divinam supernaturalem, et infusam: ergo non est evidens, fidei nostræ objecta esse credibilia per fidem supernaturalem infusam. Consequentia liquet; nam implicat in terminis esse evidens, fidei nostræ objecta esse credibilia per fidem supernaturalem infusam, et non esse evidens, esse possibile fidem Divinam supernaturalem, et infusam.

Caput 34

Objectiones solvuntur.

§ 60 Objicies 1°: si mysteria fidei nostræ essent evidenter credibilia, essent evidenter possibilia; sed hoc dici nequit: ergo et hoc. Probatur minor; quod plures veritates nostræ fidei, v.g. mysteria SS. Trinitatis, Incarnationis, Eucharistiæ demonstrari positive non possunt: ergo etc. = Confirmatur; nam quod est evidenter impossibile est evidenter incredibile: ergo econtrario, ut aliquid sit evidenter credibile, debet esse evidenter possibile: ergo etc.

§ 61 Respondetur negando majorem. Namque nequaquam est credibile, quod possibile. Unde stare potest, quod aliquid sit evidenter credibile, et tamen quod in se non sit verum, neque possibile; ut constat ex dictis in 2° suppositione n° 556. = Ad confirmationem concesso antecedente, nego consequentiam. Disparitas est, quod eo ipso, quod evidens sit, quod aliquid repugnet omnia argumenta contra ipsum, quantumvis apparentia evidenter convincunt, esse falsa: at vero ex eo, quod aliquid sit evidenter credibile solum infert, dari tanta gravia suadentia, id esse possibile, cum quo stare-

pote, qd in se pole n sit, ut cstat ex dictis in cit. 2o supposito.

562 Objicies 2o:

si mysteria nra fidei essent event credibilia, nullus, cui debite proponerent, posset eis dissentire; sed hoc falsum e; nq sæpe mysteria nra fidei debite proponunt plurimis, hi tq qui illis dissentiunt, ergo mysteria nra fidei n sunt event credibilia. Prob: qd Sequeretur, qd si essent event credibilia, n requireret imperium voluntatis, et pia affectio voluntatis ad actum fidei circa talia mysteria eliciendum; sed hoc falsum e, ut cstat ex dictis a num. 489. ergo ttea.

563 Rndetur dist. mq: nullus, cui debite proponerent, posset eis dissentire morali loquendo, cedo mq, physice loquendo, nego mq; qd evidentia credibilitatis id infert esse ad summum moralis connexionem cum assensu in eo, cui debite proponit talis evidentia credibilitatis. Ad cprobationem dicetur neg. mq: quo eo ipso, qd n datur necessitas physica inter evidentiam credibilitatis et assensum, requirit predictum imperium voluntatis adhoc, ut illud detret ad assensum eliciendum. = Adde, qd sæpissime predicta evidentia credibilitatis n debite applicat .l. ex defectu proponentis, .l. ex defectu percipientis: adde e, qd si debite applicet, requirit tamen imperium voluntatis adhoc, ut eximi assensus evadat liber, et meritorius in tali imperio voluntatis.

564 Objicies 3o: rei, quæ cum evidentia credibilitatis apparet, nullus, etsi alte perspicit, refragat unquam, sed illi prebet assensum; sed verum, multos fidei nra mysteriis cum predictis motivis cognitis dissentire: ergo signum e, predicta motiva rebus, quibus applicant, evidentiam credibilitatis n afferre. Rndetur nando mq. Ratio e; qd evidentia credibilitatis id petit, qd pauci sunt, qui motiva predicta intime penetrent mysteriis fidei quo ita plane contingit; nq fere oes, qui dissentiunt, .l. n cognoscunt predicta motiva, .l. illa n intime penetrant, neq alte expendunt.

565 Objicies 4o: actus, quibus mysteriis, quæ credenda proponunt, assentimur, sunt meritorii ex eo, qd nos summittamus, et captivemus illectum in obsequium fidei; sed nulla captivatio illectus neq meritum e prebere assensum illi, qd morali evidens e, et cui aperte dissentire possumus: ergo ttea. = Rndetur nando mj. Ratio e; nq quamvis predicta motiva reddant mysteria fidei event credibilia intime illa penetranti, et expendenti, ut plurimum tamen n ita penetrant, .l. qd

n rite pp̄unt; l. q., si pp̄unt, n intimi penetrant. = Adde c̄ ineo mereri credentes, et captivare illecti, q̄ nrae totē certitude, ac fir=mitate majori dijs propositis assensui praebeat, quae morte credib. ut proposito, et oppilato exigunt.

Et his tandem quaestioni p̄senti, et nrīs lucubratio=nibus ad indagandum expositumque clarius Divinae fidei liberum assumptis n pro dignitate materiae, sed pro tenuitate ingenij nostri satis fit. In quibus siquid laude dignum, et à veritate n alienum reperiatur in Dei nrae Consummatoris Xpi Jesu, et in ipsius fidei Sapientissimae Magistrae Beatissimae Virginis Mariae, necnon Principum Apostolorum Petri et Pauli, et Sanctissimi Par. nrī Ignatij, qui eiusdem fidei extiterunt acerrimi Propugnatores, cedat honorem

Ag.